

รายงานการศึกษาวิจัย

การเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงาน ด้านการท่องเที่ยวจากผลกระทบของ COVID-19

กลุ่มงานวิเคราะห์และวิจัย

กองบริหารข้อมูลตลาดแรงงาน กรมการท่องเที่ยว

รายงานการศึกษาวิจัย
การเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานด้านการท่องเที่ยว
จากผลกระทบของ COVID-19

โดย
กลุ่มงานวิเคราะห์และวิจัย

กองบริหารข้อมูลตลาดแรงงาน
กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน
กันยายน 2564

คำนำ

การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (Coronavirus Disease Starting in 2019 : COVID-19) ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อภาคเศรษฐกิจและตลาดแรงงาน โดยเฉพาะกระทบต่อภาคอุตสาหกรรมสำคัญที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย คือ ภาคการท่องเที่ยว ซึ่งในปี 2561 สร้างรายได้ให้กับประเทศสูงถึงร้อยละ 18 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GDP) และมีการจ้างงาน 4.4 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 12 ของการจ้างงานทั้งหมด โดยผลกระทบดังกล่าวส่งผลต่อแรงงานจำนวนมาก ดังนั้น กรมการจัดหางาน โดยกองบริหารข้อมูลตลาดแรงงาน จึงมีความสนใจศึกษาวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานด้านการท่องเที่ยวจากผลกระทบของ COVID-19 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงการจ้างงานในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ก่อนและระหว่างการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 และเพื่อวิเคราะห์อุปทานด้านการท่องเที่ยวในระบบการศึกษาไทย

คณะผู้วิจัยหวังว่าผลการศึกษารั้งนี้จะเป็นประโยชน์ในการกำหนดแนวทางหรือมาตรการเพื่อแก้ไขปัญหาให้กับแรงงานด้านการท่องเที่ยวรวมทั้งการสร้างความตระหนักในการเตรียมความพร้อมให้กับแรงงานด้านการท่องเที่ยวโดยเฉพาะกลุ่มแรงงานเปราะบางที่ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้น้อย และเป็นแนวทางในผลิตและพัฒนาบุคลากรเพื่อให้สามารถทำงานและสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คณะผู้วิจัย
กลุ่มงานวิเคราะห์และวิจัย
กองบริหารข้อมูลตลาดแรงงาน
กรมการจัดหางาน
กันยายน 2564

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษาวิจัย “การเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานด้านการท่องเที่ยว จากผลกระทบของ COVID-19” เป็นความมุ่งมั่นของกลุ่มงานวิเคราะห์และวิจัย กองบริหารข้อมูล ตลาดแรงงาน กรมการจัดหางาน ในการที่จะศึกษาผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ในมิติ ด้านแรงงาน โดยเฉพาะแรงงานในภาคการท่องเที่ยวที่ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากวิกฤติดังกล่าว ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้สำเร็จเรียบร้อยตามวัตถุประสงค์ด้วยการให้ความอนุเคราะห์ข้อมูล “การสำรวจ ภาวะการทำงานของประชากร” จากสำนักงานสถิติแห่งชาติ และข้อมูลด้านการศึกษาจากหน่วยงาน ด้านการศึกษาและสถาบันการศึกษาทุกสังกัด คณะผู้วิจัยขอขอบคุณผู้แทนจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สมาคมไทยธุรกิจการท่องเที่ยว และ สมาคมโรงแรมไทย ที่ร่วมอภิปรายให้ความคิดเห็นต่อผลการศึกษาเบื้องต้น ในการสัมมนากลุ่มย่อย ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงผลการศึกษาอย่างยิ่ง

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ดร.เกียรติอนันต์ ล้วนแก้ว จากคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ดร.มนทกานต์ นิยมามี จากสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ นางนภสร พุ่งสุกใส ที่ปรึกษาวิชาการแรงงาน กระทรวงแรงงาน ที่ร่วมอภิปรายและให้ข้อเสนอแนะ ที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงผลการศึกษาให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ในการสัมมนาวิชาการประจำปี 2564 ของกรมการจัดหางาน

สุดท้ายนี้คณะผู้วิจัยขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.กิริยา กุลกลการ รองคณบดี ฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพัฒนาศาสตร์ ปวย อึ้งภากรณ์ และอาจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา ให้แนวคิด ให้กำลังใจและช่วยแก้ไขในส่วนที่บกพร่องต่าง ๆ ตลอดระยะเวลาของการศึกษาจนกระทั่งผลการศึกษาสำเร็จตามวัตถุประสงค์

คณะผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลที่ได้จากการศึกษาในบางประเด็นจะสามารถนำไป กำหนดนโยบายหรือมาตรการในการให้ความช่วยเหลือแรงงานที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 เพื่อลดผลกระทบต่อตลาดแรงงานในภาพรวมต่อไป

คณะผู้วิจัย
กลุ่มงานวิเคราะห์และวิจัย
กองบริหารข้อมูลตลาดแรงงาน
กรมการจัดหางาน
กันยายน 2564

บทสรุปผู้บริหาร

การวิจัยการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานด้านการท่องเที่ยวจากผลกระทบของ COVID-19 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงการจ้างงานในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวก่อนและระหว่างการระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 และ 2) วิเคราะห์อุปทานด้านการท่องเที่ยวในระบบการศึกษาไทย โดยวิเคราะห์จากข้อมูลทุติยภูมิ 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลการจ้างงานในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เป็นข้อมูลจากการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรรายไตรมาส โดยใช้ข้อมูลตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ปี 2558 ถึง ไตรมาสที่ 1 ปี 2564 จากสำนักงานสถิติแห่งชาติ ส่วนที่ 2 ข้อมูลผู้สำเร็จการศึกษาและผู้กำลังศึกษาในปี 2563 จากการสำรวจข้อมูลจากสถาบันการศึกษาทั่วประเทศ ซึ่งประมวลผลโดยกองบริหารข้อมูลตลาดแรงงาน กรมการจัดหางาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อบรรยายลักษณะของข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) คือ Paired sample t-test ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

ผลกระทบต่อสถานภาพทางเพศ พบว่า เพศชายได้รับผลกระทบมากกว่าเพศหญิง ในมิติของการจ้างงาน ส่วนเพศหญิงได้รับผลกระทบในมิติของชั่วโมงการทำงานที่ลดลงและเป็นผู้เสมือนว่างงานมากกว่าเพศชาย (ผู้เสมือนว่างงาน คือ ผู้มีงานทำแต่ทำงานน้อยกว่า 4 ชั่วโมงต่อวัน) โดยวัยแรงงานตอนต้น (อายุ 15-24 ปี) ได้รับผลกระทบมากกว่ากลุ่มอายุอื่นในมิติของการจ้างงาน ส่วนวัยแรงงานอายุ 25 – 34 ปี ได้รับผลกระทบจากจำนวนชั่วโมงการทำงานที่ลดลงและเป็นผู้เสมือนว่างงานเพิ่มมากขึ้นกว่ากลุ่มอายุอื่น ผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและต่ำกว่าได้รับผลกระทบในมิติการจ้างงานที่ลดลงมากที่สุด ส่วนระดับปริญญาตรีได้รับผลกระทบจากชั่วโมงการทำงานที่ลดลงและเป็นผู้เสมือนว่างงานมากที่สุด ผลกระทบในมิติอาชีพ พบว่า อาชีพเสมียน เจ้าหน้าที่ได้รับผลกระทบจากการจ้างงานที่ลดลงและถูกลดชั่วโมงการทำงานมากกว่าอาชีพอื่น ส่วนอาชีพพนักงานบริการและพนักงานในร้านค้าและตลาด เป็นผู้เสมือนว่างงานมากกว่าอาชีพอื่น อุตสาหกรรมภัตตาคารและร้านอาหารลดการจ้างงานมากกว่าอุตสาหกรรมอื่น ส่วนอุตสาหกรรมตัวแทนบริษัท นำเที่ยวลดชั่วโมงการทำงานของแรงงานมากกว่าอุตสาหกรรมอื่น ผู้ที่ทำงานในอุตสาหกรรมโรงแรม รีสอร์ท เกสต์เฮาส์ เป็นผู้เสมือนว่างงานมากกว่าผู้ที่ทำงานในอุตสาหกรรมอื่น การระบาดระลอกแรกส่งผลกระทบต่อการทำงานในกลุ่มที่มีรายได้ต่ำมากที่สุด ส่วนการระบาดระลอกสองส่งผลกระทบต่อการทำงานในกลุ่มรายได้มากกว่า 30,000 บาท ต่อเดือนมากที่สุด ผู้ที่มีรายได้ต่ำได้รับผลกระทบจากจำนวนชั่วโมงการทำงานที่ลดลงและเป็นผู้เสมือนว่างงานมากกว่ากลุ่มที่มีรายได้สูง ผู้ที่ทำงานในพื้นที่เมืองหลักด้านการท่องเที่ยวได้รับผลกระทบมากกว่า ผู้ที่ทำงานในพื้นที่เมืองรองของการท่องเที่ยวทั้งในมิติของการจ้างงานที่ลดลง ถูกลดชั่วโมงการทำงานและเป็นผู้เสมือนว่างงานมากกว่า สำหรับผลการวิเคราะห์อุปทานแรงงานด้านการท่องเที่ยวพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาในปี 2563 ด้านการท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นระดับปริญญาตรี และสำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาการท่องเที่ยวมากที่สุด ส่วนผู้กำลังศึกษาในปี 2563 ส่วนใหญ่เป็นระดับปริญญาตรี โดยกำลังศึกษาในสาขาวิชาการท่องเที่ยวมากที่สุด

จากผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1) ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาให้ความสำคัญในการช่วยเหลือแรงงานกลุ่มเปราะบางที่มีการศึกษาไม่สูง ซึ่งเป็นคนกลุ่มใหญ่ที่ทำงานด้านการท่องเที่ยวเป็นลำดับแรก

2) ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรกำหนดมาตรการหรือนโยบายในพัฒนาบุคลากรที่ทำงานในภาคการท่องเที่ยวในสาขาอาชีพที่อาจถูกเลิกจ้างเป็นลำดับแรก เช่น อาชีพเสมียน เจ้าหน้าที่ เพื่อให้สามารถเรียนรู้และเปลี่ยนผ่านทักษะเพื่อทำงานในตำแหน่งงานที่แตกต่างจากทักษะเดิมที่มีอยู่ และลดอัตราการถูกเลิกจ้างได้

3) ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับผู้ที่มีแนวโน้มจะถูกเลิกจ้างในอนาคตด้วย โดยอาจพิจารณาจากข้อมูลจำนวนชั่วโมงการทำงานที่เริ่มลดลง หรือจำนวนผู้เสมือนว่างงานที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นซึ่งเป็นสัญญาณเตือนว่าตลาดแรงงานในอุตสาหกรรมนั้น ๆ เริ่มมีแนวโน้มที่ไม่ดี

4) ภาครัฐและเอกชนควรร่วมมือในการพัฒนาแรงงานกลุ่มกลุ่มผู้สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาและต่ำกว่า ให้มีทักษะที่มากขึ้นและมีทักษะที่หลากหลายเพื่อให้สามารถรักษาสภาพการจ้างงาน รวมทั้งสร้างงานรองรับแรงงานกลุ่มที่มีทักษะหรือการศึกษาที่สูงขึ้นเพื่อทำงานในภาคการท่องเที่ยวในสัดส่วนที่มากขึ้น

5) ภาคการศึกษาควรตระหนักถึงความต้องการแรงงานในระดับอาชีวศึกษา โดยพิจารณาให้มีการเรียนการสอนเพิ่มขึ้นในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวหลากหลายสาขา

คำสำคัญ : ตลาดแรงงาน การท่องเที่ยว ผลกระทบของ COVID-19

Executive Summary

The purposes of The Research of Labour Market Changing in Tourism from the Effects of COVID-19 were: 1) to compare the changes in the relevant industries' employment with tourism before and between the periods of the COVID-19 pandemic, 2) to analyze the tourism supply in Thailand's educational system. The data was analyzed by using secondary data in 2 parts. First, the data on relevant industries' employment with tourism, which is from the labour force survey in quarterly (quarter 1, 2015–quarter 1, 2021) was collected by the National Statistical Office. Second, the data on graduates and students in 2020, which is surveyed by educational institutions all across the country and processed by Labour Market Information Administration Division, Department of Employment. The statistics which were used to analyze were descriptive statistic and inferential statistics. Descriptive statistics is used to describe the data by frequency distribution, average, and percentage. Inferential statistics is paired sample t-test. The results of this study appear as follows.

The effect on sex status found that males were affected more than females in terms of employment, meanwhile females were affected more than males in terms of reducing working hours and being quasi-unemployed (defined as working less than 4 hours per day). Young labours (aged between 15-24 years) were affected more than other aged group in terms of employment, meanwhile working-age labours (aged between 25-34 years) were affected more than other aged group in terms of reduced working hours and being quasi-unemployed. Lower secondary level graduates and lower were affected most in terms of reduced employment, meanwhile bachelor's degree graduates were affected most in terms of reduced working hours and being quasi-unemployed. The effect on occupation found that clerks and officers were affected more than other occupation in terms of reduced employment and reduced

working hours, meanwhile service officers and shop/market staffs were affected more than other occupation in terms of being quasi-unemployed. Industrial restaurants and restaurants reduced employment more than other industries, meanwhile travel agency industries reduced working hours more than other industries. People who work in the hotel industries must be quasi-unemployed more than people who work in other industries. Due to the first wave of the COVID-19 pandemic, it affected most to the low-income group's employment, meanwhile the second wave affected most to the over 30,000 bath per month income group's employment. Low-income people were affected more than high-income people in terms of reduced working hours and being quasi-unemployed. People who work in the main tourist cities were affected more than those who work in secondary tourist cities in terms of reduced employment, reduced working hours, and being quasi-unemployed. For the result of the tourist labour supply analysis found that in 2020, the majority of tourism graduates were bachelor's degree and most of graduates were in tourism, meanwhile the majority of students were studying in the bachelor degree in tourism.

Based on the result of research, it was recommended as follows:

1. The public sector or related office should take and provide significant assistance to the lowly educated and vulnerable workers who is the big group of people working in tourism at first.

2. The related sector should lay down the measures or policies to improve personnel working in tourism sector and in occupation that may be terminated, such as clerks and officers, and learn transition skills to work in different positions from their existing skills and reduce the rate of layoffs.

3. The related sector should pay attention to those people who are likely to be laid off in the future. This may be considered from the reduced working hours data or

amount of quasi-unemployed who are likely to be increase. It is the warning signal that the labour market in that industry is starting to have a bad trend.

4. The public and private sectors should collaborate to develop the labour. Lower secondary level graduates and lower should have many and several skills for maintaining employment conditions. Moreover, the public and private sectors should create jobs to support the skilled or highly educated labour groups to increase their working hours in the tourism sector.

5. The education sector should recognize the labour force in vocational education group by considering to have more teaching in the field of tourism subject.

Key word: Labour market, tourism, The effects of COVID-19

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	(1)
กิตติกรรมประกาศ	(2)
บทสรุปผู้บริหาร	(3)
Executive Summary	(5)
สารบัญ	(8)
สารบัญตาราง	(9)
สารบัญแผนภูมิ	(10)
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	2
1.4 นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	
2.1 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	5
2.2 กรอบแนวคิดในการวิจัย	9
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
3.1 ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย	10
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	11
3.3 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	11
3.4 ข้อจำกัดในการวิเคราะห์ข้อมูล	11
บทที่ 4 ผลการศึกษา	
ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ผลกระทบของ COVID-19 ต่อแรงงานด้านการท่องเที่ยว	12
ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์กำลังแรงงานด้านการท่องเที่ยวในระบบการศึกษาไทย	87
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการวิจัย	94
5.2 อภิปรายผล	98
5.3 ข้อเสนอแนะ	99
บรรณานุกรม	บ-1

สารบัญตาราง

	หน้า	
ตารางที่ 1	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผู้มีงานทำด้านการท่องเที่ยวระหว่างเพศชายและเพศหญิง	18
ตารางที่ 2	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยชั่วโมงการทำงานต่อสัปดาห์ด้านการท่องเที่ยวระหว่างเพศชายและเพศหญิง	19
ตารางที่ 3	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผู้เสมือนว่างงานด้านการท่องเที่ยวระหว่างเพศชายและเพศหญิง	22
ตารางที่ 4	จำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวปี 2563 จำแนกตามระดับการศึกษา	88
ตารางที่ 5	จำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ปี 2563 ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว	89
ตารางที่ 6	จำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท ปี 2563 ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว	89
ตารางที่ 7	จำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก ปี 2563 ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว	90
ตารางที่ 8	จำนวนและร้อยละของผู้กำลังศึกษาในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวปี 2563	91
ตารางที่ 9	ค่าเฉลี่ย จำนวนและร้อยละของผู้กำลังศึกษาระดับ ปวช. ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวปี 2563	91
ตารางที่ 10	ค่าเฉลี่ย จำนวนและร้อยละของผู้กำลังศึกษาระดับ ปวส. ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวปี 2563	92
ตารางที่ 11	ค่าเฉลี่ย จำนวนและร้อยละของผู้กำลังศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวปี 2563	92
ตารางที่ 12	จำนวนและร้อยละของผู้กำลังศึกษาระดับปริญญาโทในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวปี 2563	93
ตารางที่ 13	จำนวนและร้อยละของผู้กำลังศึกษาระดับปริญญาเอกในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวปี 2563	93
ตารางที่ 14	ผลกระทบจาก COVID-19 ต่อตลาดแรงงานด้านการท่องเที่ยว	96

สารบัญแผนภูมิ (ต่อ)

		หน้า
แผนภูมิที่ 29	จำนวนผู้ปฏิบัติงานทำสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและต่ำกว่า ที่ทำงานในอุตสาหกรรมกรรมการท่องเที่ยว	31
แผนภูมิที่ 30	จำนวนผู้ปฏิบัติงานทำสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นปลาย ที่ทำงานในอุตสาหกรรมกรรมการท่องเที่ยว	32
แผนภูมิที่ 31	จำนวนผู้ปฏิบัติงานทำสำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษาที่ทำงานในอุตสาหกรรม กรรมการท่องเที่ยว	32
แผนภูมิที่ 32	จำนวนผู้ปฏิบัติงานทำสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีที่ทำงานในอุตสาหกรรม กรรมการท่องเที่ยว	33
แผนภูมิที่ 33	จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตอนต้นและต่ำกว่าในอุตสาหกรรมกรรมการท่องเที่ยว	34
แผนภูมิที่ 34	จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตอนปลายในอุตสาหกรรมกรรมการท่องเที่ยว	35
แผนภูมิที่ 35	จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับ ปวช. ในอุตสาหกรรมกรรมการท่องเที่ยว	35
แผนภูมิที่ 36	จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับ ปวส. ในอุตสาหกรรมกรรมการท่องเที่ยว	36
แผนภูมิที่ 37	จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ในอุตสาหกรรมกรรมการท่องเที่ยว	36
แผนภูมิที่ 38	จำนวนผู้เสมือนว่างงานระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและต่ำกว่าที่ทำงาน ในอุตสาหกรรมกรรมการท่องเที่ยว	38
แผนภูมิที่ 39	จำนวนผู้เสมือนว่างงานระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ทำงานในอุตสาหกรรม กรรมการท่องเที่ยว	38
แผนภูมิที่ 40	จำนวนผู้เสมือนว่างงานระดับ ปวช. ที่ทำงานในอุตสาหกรรมกรรมการท่องเที่ยว	39
แผนภูมิที่ 41	จำนวนผู้เสมือนว่างงานระดับ ปวส. ที่ทำงานในอุตสาหกรรมกรรมการท่องเที่ยว	39
แผนภูมิที่ 42	จำนวนผู้เสมือนว่างงานระดับปริญญาตรีที่ทำงานในอุตสาหกรรมกรรมการท่องเที่ยว	40
แผนภูมิที่ 43	ร้อยละของการจ้างงานในอุตสาหกรรมกรรมการท่องเที่ยวจำแนกตามประเภทอาชีพ	41
แผนภูมิที่ 44	การเปลี่ยนแปลงจำนวนประเภทอาชีพด้านการท่องเที่ยวที่จ้างงาน เพิ่มขึ้นและลดลง	41
แผนภูมิที่ 45	จำนวนผู้ปฏิบัติงานในหมวดอาชีพผู้บัญญัติกฎหมายข้าราชการอาวุโสและผู้จัดการ ในอุตสาหกรรมกรรมการท่องเที่ยว	42
แผนภูมิที่ 46	จำนวนผู้ปฏิบัติงานในหมวดอาชีพผู้ประกอบการวิชาชีพด้านต่าง ๆ ในอุตสาหกรรม กรรมการท่องเที่ยว	42
แผนภูมิที่ 47	จำนวนผู้ปฏิบัติงานในหมวดอาชีพผู้ประกอบการวิชาชีพช่างเทคนิคสาขาต่าง ๆ และอาชีพที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว	43
แผนภูมิที่ 48	จำนวนผู้ปฏิบัติงานในหมวดอาชีพเสมียน เจ้าหน้าที่ในอุตสาหกรรมกรรมการท่องเที่ยว	43

สารบัญแผนภูมิ (ต่อ)

		หน้า
แผนภูมิที่ 67	จำนวนผู้เสมือนว่างงานหมวดอาชีพพนักงานบริการและพนักงานในร้านค้าและตลาดที่ทำงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	55
แผนภูมิที่ 68	จำนวนผู้เสมือนว่างงานหมวดอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในด้านการเกษตรที่ทำงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	55
แผนภูมิที่ 69	จำนวนผู้เสมือนว่างงานหมวดอาชีพช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องที่ทำงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	56
แผนภูมิที่ 70	จำนวนผู้เสมือนว่างงานหมวดอาชีพผู้ปฏิบัติงานโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบที่ทำงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	56
แผนภูมิที่ 71	จำนวนผู้เสมือนว่างงานหมวดอาชีพงานพื้นฐานที่ทำงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	57
แผนภูมิที่ 72	ร้อยละของการจ้างงานในอุตสาหกรรมด้านการท่องเที่ยวจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม	58
แผนภูมิที่ 73	การเปลี่ยนแปลงจำนวนสาขาอุตสาหกรรมด้านการท่องเที่ยวที่จ้างงานเพิ่มขึ้นและลดลง	58
แผนภูมิที่ 74	อัตราการขยายตัวของการจ้างงานในอุตสาหกรรมด้านการท่องเที่ยวจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม	59
แผนภูมิที่ 75	จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้มีงานทำในอุตสาหกรรมโรงแรม รีสอร์ท เกสต์เฮ้าส์	61
แผนภูมิที่ 76	จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้มีงานทำในอุตสาหกรรมภัตตาคารและร้านอาหาร	61
แผนภูมิที่ 77	จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้มีงานทำในอุตสาหกรรมการขนส่งผู้โดยสารทางรถไฟ	62
แผนภูมิที่ 78	จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้มีงานทำในอุตสาหกรรมการขนส่งผู้โดยสารทางรถยนต์	62
แผนภูมิที่ 79	จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้มีงานทำในอุตสาหกรรมการขนส่งผู้โดยสารทางทะเลและชายฝั่ง	63
แผนภูมิที่ 80	จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้มีงานทำในอุตสาหกรรมการขนส่งผู้โดยสารทางอากาศ	63
แผนภูมิที่ 81	จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้มีงานทำในอุตสาหกรรม การเช่ารถยนต์และรถจักรยานยนต์โดยไม่มีคนคุม	64
แผนภูมิที่ 82	จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้มีงานทำในอุตสาหกรรมตัวแทนบริษัทนำเที่ยว	64
แผนภูมิที่ 83	จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้มีงานทำในกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรม	65
แผนภูมิที่ 84	จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้มีงานทำในกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ	65

สารบัญแผนภูมิ (ต่อ)

		หน้า
แผนภูมิที่ 85	จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้มีงานทำในอุตสาหกรรม การขายสินค้าเพื่อการท่องเที่ยว	66
แผนภูมิที่ 86	จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้มีงานทำในอุตสาหกรรม การบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว	66
แผนภูมิที่ 87	จำนวนผู้เสมือนว่างงานในอุตสาหกรรมโรงแรม รีสอร์ท เกสต์เฮ้าส์	68
แผนภูมิที่ 88	จำนวนผู้เสมือนว่างงานในอุตสาหกรรมภัตตาคารและร้านอาหาร	68
แผนภูมิที่ 89	จำนวนผู้เสมือนว่างงานในอุตสาหกรรมขนส่งผู้โดยสารทางรถยนต์	69
แผนภูมิที่ 90	จำนวนผู้เสมือนว่างงานในอุตสาหกรรมขนส่งผู้โดยสารทางทะเลและชายฝั่ง	69
แผนภูมิที่ 91	จำนวนผู้เสมือนว่างงานในอุตสาหกรรมตัวแทนบริษัทนำเที่ยว	70
แผนภูมิที่ 92	จำนวนผู้เสมือนว่างงานในกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรม	70
แผนภูมิที่ 93	จำนวนผู้เสมือนว่างงานในกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ	71
แผนภูมิที่ 94	จำนวนผู้เสมือนว่างงานในอุตสาหกรรมการขายสินค้าเพื่อการท่องเที่ยว	71
แผนภูมิที่ 95	จำนวนผู้เสมือนว่างงานในอุตสาหกรรมบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว	72
แผนภูมิที่ 96	ร้อยละของการจ้างงานในอุตสาหกรรมด้านการท่องเที่ยวจำแนกตามรายได้	73
แผนภูมิที่ 97	จำนวนผู้มีงานทำที่มีรายได้ไม่เกิน 7,500 บาทต่อเดือนในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว	73
แผนภูมิที่ 98	จำนวนผู้มีงานทำที่มีรายได้ไม่เกิน 7,501 – 15,000 บาทต่อเดือน ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	74
แผนภูมิที่ 99	จำนวนผู้มีงานทำที่มีรายได้ไม่เกิน 15,001 – 20,000 บาทต่อเดือน ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	74
แผนภูมิที่ 100	จำนวนผู้มีงานทำที่มีรายได้ไม่เกิน 20,001 – 30,000 บาทต่อเดือน ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	75
แผนภูมิที่ 101	จำนวนผู้มีงานทำที่มีรายได้มากกว่า 30,000 บาทต่อเดือนในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว	75
แผนภูมิที่ 102	จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้มีงานทำที่มีรายได้ไม่เกิน 7,500 บาทต่อเดือนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	77
แผนภูมิที่ 103	จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้มีงานทำที่มีรายได้ 7,501-15,000 บาทต่อเดือนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	77
แผนภูมิที่ 104	จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้มีงานทำที่มีรายได้ 15,001-20,000 บาทต่อเดือนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	78
แผนภูมิที่ 105	จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้มีงานทำที่มีรายได้ 20,001-30,000 บาทต่อเดือนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	78
แผนภูมิที่ 106	จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้มีงานทำที่มีรายได้ มากกว่า 30,000 บาทต่อเดือนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	79
แผนภูมิที่ 107	จำนวนผู้เสมือนว่างงานที่มีรายได้ไม่เกิน 7,500 บาทต่อเดือนในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว	80

สารบัญแผนภูมิ (ต่อ)

		หน้า
แผนภูมิที่ 108	จำนวนผู้เสมือนว่างงานที่มีรายได้ 7,501-15,000 บาทต่อเดือนในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว	80
แผนภูมิที่ 109	จำนวนผู้เสมือนว่างงานที่มีรายได้ 15,001-20,000 บาทต่อเดือนในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว	81
แผนภูมิที่ 110	จำนวนผู้เสมือนว่างงานที่มีรายได้ 20,001-30,000 บาทต่อเดือนในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว	81
แผนภูมิที่ 111	จำนวนผู้เสมือนว่างงานที่มีรายได้มากกว่า 30,000 บาทต่อเดือนในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว	82
แผนภูมิที่ 112	จำนวนผู้มีงานทำที่ทำงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในเมืองหลัก ของการท่องเที่ยว	83
แผนภูมิที่ 113	จำนวนผู้มีงานทำที่ทำงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในเมืองรอง ของการท่องเที่ยว	83
แผนภูมิที่ 114	จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้มีงานทำในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวในเมืองหลักของการท่องเที่ยว	84
แผนภูมิที่ 115	จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้มีงานทำในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวในเมืองรองของการท่องเที่ยว	85
แผนภูมิที่ 116	จำนวนผู้เสมือนว่างงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในเมืองหลัก ของการท่องเที่ยว	86
แผนภูมิที่ 117	จำนวนผู้เสมือนว่างงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในเมืองรอง ของการท่องเที่ยว	86
แผนภูมิที่ 118	ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ปี 2563	88
แผนภูมิที่ 119	ร้อยละของผู้กำลังศึกษาในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ปี 2563	90

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (Coronavirus Disease Starting in 2019 : COVID-19) ซึ่งเกิดขึ้นครั้งแรกที่เมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ ประเทศจีน และเกิดการแพร่ระบาดทั่วโลกนับตั้งแต่เดือนมกราคมปี 2563 ทำให้รัฐบาลของหลายประเทศรวมทั้งประเทศไทยต้องบังคับใช้มาตรการต่าง ๆ เพื่อควบคุมไม่ให้โรคแพร่กระจายและลดจำนวนผู้ติดเชื้อรายใหม่ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2563) มาตรการดังกล่าวส่งผลให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจชะงักเนื่องจากประชาชนไม่สามารถดำเนินชีวิตได้ตามปกติ ซึ่งสร้างผลกระทบเป็นวงกว้างทั้งภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ โดยเฉพาะภาคบริการที่ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวทุกตลาดไม่ว่าจะเป็น inbound (ชาวต่างชาติมาเที่ยวเมืองไทย) หรือ outbound (ชาวไทยเดินทางออกไปเที่ยวต่างประเทศ) และการท่องเที่ยวภายในประเทศ

การท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในภาคเศรษฐกิจที่มีความสำคัญยิ่งของประเทศโดยรายได้จากภาคการท่องเที่ยวก่อนการระบาดของ COVID-19 ในปี 2561 มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 18 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GDP) และมีการจ้างงาน 4.4 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 12 ของการจ้างงานทั้งหมด (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2563) แต่อย่างไรก็ตามภาคการท่องเที่ยวก็มีความอ่อนไหวต่อสถานการณ์ต่าง ๆ โดยในช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2563 ที่สถานการณ์การระบาดของ COVID-19 ในไทยและหลายประเทศยังไม่รุนแรง ซึ่งรัฐบาลยังไม่ได้ประกาศใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน รวมถึงยังไม่ปิดสถานที่ต่าง ๆ และห้ามการเดินทางเข้าประเทศหรือข้ามจังหวัด ผลกระทบต่อการท่องเที่ยวก็เริ่มปรากฏให้เห็นแล้ว เพราะนักท่องเที่ยวต่างชาติลดจำนวนลงเนื่องจากสถานการณ์การระบาดที่เกิดขึ้นในประเทศต้นทาง รวมถึงมาตรการควบคุมต่าง ๆ ที่รัฐบาลของประเทศนั้น ๆ บังคับใช้ และด้วยเหตุนี้ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่จะเดินทางออกไปนอกประเทศ จึงทยอยยกเลิกการเดินทางเนื่องจากกังวลเรื่องความปลอดภัยเพราะมีนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ไปต่างประเทศแล้วติดเชื้อกลับมา แม้แต่นักท่องเที่ยวภายในประเทศเองก็มีความกังวลที่จะเดินทาง โดยโรงแรมเริ่มประกาศปิดชั่วคราวและให้พนักงานหยุดงานโดยไม่ได้รับเงินเดือนตั้งแต่วันที่ต้นเดือนมีนาคม 2563

สถานการณ์ของภาคการท่องเที่ยวเลวร้ายลงอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่เดือนมีนาคม 2563 เมื่อสถานการณ์การระบาดของ COVID-19 ได้กระจายไปทั่วโลกและรุนแรงขึ้นมากในหลายประเทศ โดยเฉพาะที่ยุโรป สหรัฐอเมริกา รวมถึงบางประเทศในเอเชีย เช่น ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย และอินเดีย เป็นต้น ทำให้รัฐบาลหลายประเทศต้องปิดประเทศห้ามไม่ให้เกิดการเดินทางเข้าออก ผู้ประกอบการท่องเที่ยวในตลาด inbound และ outbound จึงสูญรายได้ไปโดยสิ้นเชิงจนกว่าจะมีการยกเลิกคำสั่งห้ามเดินทาง สำหรับประเทศไทยนั้น สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทยประกาศห้ามอากาศยานทำการบินเข้าสู่ประเทศไทยเป็นการชั่วคราวตั้งแต่วันที่ 4 เมษายน 2563 ยกเว้นชาวไทยที่ต้องการกลับสู่ภูมิลำเนา (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2563)

การทอ่งเที่ยวเริ่มฟื้นตัวหลังจากการล็อกดาวน์ในช่วงเดือนเมษายนและพฤษภาคม 2563 จากตัวเลขอัตราการเข้าพักรักษา (OR) ร้อยละ 5 มาอยู่ที่ระดับ ร้อยละ 34.8 ในเดือนพฤศจิกายน 2563 อย่างไรก็ตามการระบาดระลอกใหม่ของ COVID-19 ตั้งแต่เดือนเมษายน 2564 ทำให้ค่า OR ในจังหวัดท่องเที่ยวหลายจังหวัดปรับตัวลดลงอยู่ในระดับน้อยกว่า ร้อยละ 10 (Krungthai COMPASS, 2564) โดย Krungthai COMPASS ประเมินว่าภาคการท่องเที่ยวจะสูญเสียรายได้ประมาณ 1.1-1.5 แสนล้านบาท ขณะที่ศูนย์วิจัยกสิกรไทยคาดว่ารายได้ของตลาดไทยเที่ยวไทยช่วงครึ่งแรกของปี 2564 จะหดเหลือ 1.37 แสนล้านบาท หรือหายไป 1.30 แสนล้านบาท จากตัวเลขคาดการณ์เดิม ณ เดือนมกราคม 2564 ซึ่งอยู่ที่ 2.67 แสนล้านบาท จากมูลค่าของผลกระทบจากการระบาดของ COVID-19 ต่อภาคการท่องเที่ยวดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อแรงงานภาคการท่องเที่ยวซึ่งมีส่วนเกินกว่าร้อยละ 10 ของการจ้างงานทั้งหมดในประเทศ หรือประมาณ 4 ล้านคน ที่บางส่วนถูกเลิกจ้างบางส่วนนายจ้างให้หยุดงานโดยไม่จ่ายค่าจ้าง

กรมการจัดหางานโดยกองบริหารข้อมูลตลาดแรงงาน ซึ่งมีภารกิจที่สำคัญประการหนึ่งคือ การศึกษาวิจัยและวิเคราะห์สถานการณ์ตลาดแรงงานและแนวโน้มความต้องการแรงงาน จึงตระหนักถึงความสำคัญในประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับแรงงานในภาคการท่องเที่ยวที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบเศรษฐกิจของไทย โดยการศึกษาวิจัย “การเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานด้านการท่องเที่ยวจากผลกระทบของ COVID-19” โดยในการวิเคราะห์การจ้างการเป็นวิเคราะห์โดยใช้ข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรรายไตรมาส จากสำนักงานสถิติแห่งชาติ เพื่อให้เห็นการเปลี่ยนแปลงการจ้างงานทั้งก่อนเกิดการระบาด และระหว่างที่มีการระบาดของโควิด-19 ทั้งนี้ผลการวิเคราะห์เชิงลึกจะสะท้อนรายละเอียดของปัญหาที่เกิดขึ้นกับแรงงานได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ในการเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาให้กับแรงงานด้านการท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสมกับกลุ่มที่ได้รับผลกระทบ สำหรับการวิเคราะห์กำลังแรงงานเป็นวิเคราะห์โดยใช้ข้อมูลจากการสำรวจผู้กำลังศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา ปี 2563 ซึ่งสำรวจโดยกองบริหารข้อมูลตลาดแรงงาน เพื่อให้เห็นจำนวนของอุปทาน (Supply) ด้านการท่องเที่ยว ซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญในการรองรับการจ้างงานภายหลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 คลี่คลาย และภาคการท่องเที่ยวเริ่มฟื้นตัวอีกครั้งหนึ่ง

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงการจ้างงานในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวก่อนและระหว่างการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019

1.2.2 เพื่อวิเคราะห์อุปทานด้านการท่องเที่ยวในระบบการศึกษาไทย

1.3 ขอบเขตการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ในการวิจัยการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานด้านการท่องเที่ยวจากผลกระทบ COVID-19 มีขอบเขตด้านเนื้อหา ดังนี้

1) วิเคราะห์อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว จำนวน 12 อุตสาหกรรม โดยกำหนดตามตารางบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2560 (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560) ดังนี้

- (1) โรงแรม รีสอร์ท เกสต์เฮาส์
- (2) ภัตตาคารและร้านอาหาร
- (3) การขนส่งผู้โดยสารทางรถไฟ
- (4) การขนส่งผู้โดยสารทางรถยนต์
- (5) การขนส่งผู้โดยสารทางทะเลและชายฝั่ง
- (6) การขนส่งทางอากาศ
- (7) การเช่ารถยนต์จักรยานยนต์โดยไม่มีคนควบคุม
- (8) ตัวแทนบริษัทนำเที่ยว
- (9) กิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรม
- (10) กิจกรรมกีฬาและนันทนาการ
- (11) การขายสินค้าเพื่อการท่องเที่ยว
- (12) การบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอื่น ๆ

2) วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงการจ้างงานในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวประกอบด้วยการทำงานตามลักษณะทางเศรษฐกิจที่สำคัญ การจ้างงานจำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา ประเภทอาชีพ ประเภทอุตสาหกรรม ชั่วโมงการทำงาน และผู้เสมือนว่างงานในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

3) วิเคราะห์อุปทานแรงงานด้านการท่องเที่ยวโดยพิจารณาจากข้อมูลผู้สำเร็จการศึกษาในปี 2562 และผู้กำลังศึกษาในปี 2563 ตั้งแต่ระดับอาชีวศึกษาถึงระดับปริญญาเอก

1.3.2 ขอบเขตด้านเวลา ระยะเวลาในการวิจัยตั้งแต่เดือนมิถุนายนถึงเดือนสิงหาคม 2564

1.3.3 ขอบเขตด้านประชากร ศึกษาข้อมูลในมิติพื้นที่การท่องเที่ยว ซึ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1) พื้นที่ที่เป็นเมืองหลักของการท่องเที่ยว 22 จังหวัด ประกอบด้วย กรุงเทพมหานคร นครปฐม นนทบุรี สมุทรสาคร สมุทรปราการ ฉะเชิงเทรา ปทุมธานี ภูเก็ต ชลบุรี กระบี่ เชียงใหม่ สุราษฎร์ธานี สงขลา พังงา ประจวบคีรีขันธ์ ระยอง เพชรบุรี กาญจนบุรี นครราชสีมา พระนครศรีอยุธยา ขอนแก่น และสระบุรี

2) พื้นที่ที่เป็นเมืองรองของการท่องเที่ยว ประกอบด้วย 55 จังหวัด นอกเหนือจากจังหวัดที่เป็นเมืองหลักของการท่องเที่ยว

1.4 นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

1.4.1 ช่วงก่อนการระบาดของ COVID-19 หมายถึง ช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2558-2562

1.4.2 ช่วงการระบาดของ COVID-19 หมายถึง ช่วงปี 2563 จนถึงช่วงข้อมูลล่าสุดสำหรับการวิเคราะห์คือ ไตรมาสที่ 1 ของปี 2564

1.4.3 ผู้เสมือนว่างงาน หมายถึง ผู้ที่ทำงานน้อยกว่า 4 ชั่วโมงต่อวัน

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยเป็นแนวทางในการกำหนดแนวทางหรือมาตรการเพื่อแก้ไขปัญหาให้กับแรงงานด้านการท่องเที่ยวที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

1.5.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยเป็นแนวทางในการสร้างความตระหนักในการเตรียมความพร้อมให้กับแรงงานด้านการท่องเที่ยวโดยเฉพาะกลุ่มแรงงานเปราะบางที่ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้น้อย

1.5.3 หน่วยงานด้านการผลิตและพัฒนาบุคลากรสามารถนำผลการวิจัยเป็นแนวทางในผลิตและพัฒนาบุคลากรเพื่อให้สามารถทำงานและสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในอุตสาหกรรมบริการท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานด้านการท่องเที่ยวจากผลกระทบของ COVID-19 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงการจ้างงานในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวก่อนและระหว่างการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 และ 2) วิเคราะห์อุปทานด้านการท่องเที่ยวในระบบการศึกษาไทย โดยผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย ดังนี้

2.1 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

Krunghthai COMPASS (ธนาคารกรุงไทย, 2564) ได้วิเคราะห์ผลกระทบของการระบาดของ COVID-19 ต่อภาคการท่องเที่ยว โดยวิเคราะห์จากดัชนีต่าง ๆ ประกอบด้วย 1) สถิติจำนวนผู้ติดเชื้อ COVID-19 รายใหม่ของประเทศไทย (ในช่วง 1 ก.พ. 2563-12 ม.ค. 2564) 2) Govt Stringency Index (ในช่วง 1 ม.ค. 2563-3 ม.ค. 2564) 3) มาตรการควบคุมการระบาดของ COVID-19 ในแต่ละช่วงเวลา 4) ดัชนีการขอเส้นทาง Apple Map (ในช่วง 13 ม.ค. 2563 – 9 ม.ค. 2564) 5) จำนวนเที่ยวบินของสนามบินดอนเมืองและสุวรรณภูมิต่อวัน (ในช่วง 12 ธ.ค. 2563 – 10 ม.ค. 2564) 6) อัตราการเข้าพักแรมและยอดจองโรงแรมในเดือนมกราคม 2564 และ 7) สถิติจำนวนนักท่องเที่ยวในประเทศปี 2563 โดยผลการวิเคราะห์ พบว่า ดัชนีความถี่สูงต่าง ๆ แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมการท่องเที่ยวหดตัวอย่างมีนัยสำคัญ จากสถานการณ์การระบาดของ COVID-19 ระลอกใหม่ทำให้ภาครัฐต้องใช้มาตรการควบคุมโรคที่เข้มข้นขึ้น ในขณะที่โรงแรมหลายแห่งกำลังประสบกับอัตราการเข้าพักแรมที่ต่ำกว่า ร้อยละ 10 ในเดือนมกราคม 2564 โดย Krunghthai COMPASS ประเมินว่า แม้การระบาดและมาตรการคุมเข้มของภาครัฐใช้เวลาเพียง 2 เดือน แต่กว่าการท่องเที่ยวในประเทศจะฟื้นตัวสู่ระดับที่เคยประเมินไว้อาจเป็นช่วงกลางไตรมาส 2 คิดเป็นมูลค่าความสูญเสียแก่ภาคการท่องเที่ยวถึง 1.1 แสนล้านบาท จากตัวเลขนักท่องเที่ยวในประเทศที่จะหดตัว 22 ล้านคน เทียบกับกรประเมินก่อนหน้านี้ที่ไม่มีสถานการณ์การระบาดรอบใหม่

วิจัยกรุงศรี (ธนาคารกรุงศรีอยุธยา, 2564) ได้วิเคราะห์ธุรกิจท่องเที่ยวโรงแรมหลัง COVID-19 โดยได้วิเคราะห์ทิศทางฟื้นตัวของภาคการท่องเที่ยวภายใต้บริบททางสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งเสนอแนวทางการปรับตัวของธุรกิจโรงแรมในช่วงเปลี่ยนผ่านตลอดจนวิเคราะห์ภูมิทัศน์ของการท่องเที่ยวในอนาคตช่วงหลังวิกฤตโรคระบาด เพื่อให้ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวและโรงแรมสามารถปรับตัวได้ทันกับบริบทการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยผลการวิเคราะห์ พบว่า การแพร่ระบาดของ COVID-19 ไม่เพียงส่งผลกระทบต่อธุรกิจท่องเที่ยวและโรงแรมในระยะสั้น (ธุรกิจโรงแรมของไทยได้รับผลกระทบรุนแรงเป็นประวัติการณ์อัตราการเข้าพักเฉลี่ยทั่วประเทศในช่วง 11 เดือนแรกของปี 2563 อยู่ที่ร้อยละ 29.3 เทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อนที่ร้อยละ 69.7 ขณะที่รายได้เฉลี่ยต่อห้องพักทั่วประเทศหดตัวร้อยละ 73.6) หากยังส่งผลกระทบระยะยาวผ่านการเปลี่ยนแปลงของ Megatrend ซึ่งก่อให้เกิดพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงไป การท่องเที่ยวที่ตอบโจทย์รายบุคคลมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินธุรกิจที่เน้นการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ รวมถึงความใส่ใจในสุขภาพและอนามัย ภูมิทัศน์ของการท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงไปส่งผลต่อรูปแบบความต้องการของนักท่องเที่ยวและรูปแบบ ทางธุรกิจของผู้ประกอบการโรงแรม ดังนั้น

ผู้ประกอบการจึงต้องเร่งปรับตัวเพื่อรักษาระดับรายได้ รวมถึงมองหาโอกาสทางธุรกิจใหม่ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการท่องเที่ยว ตลอดจนการสร้างความสำเร็จเชื่อมโยงกับภาคส่วนอื่นในห่วงโซ่คุณค่าการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นชุมชนท้องถิ่น หรือกระทั่งธุรกิจอื่นๆ ในระยะข้างหน้า ปัจจัยกำหนดความสำเร็จของธุรกิจโรงแรมไม่เพียงมาจากสถานที่ตั้ง ห้องพัก ราคา และสิ่งอำนวยความสะดวกเท่านั้น หากยังมาจากความร่วมมือกับชุมชนและธุรกิจอื่นๆ ที่เกี่ยวเนื่อง ความสามารถในการปรับตัว และการบริหารจัดการความเสี่ยง ดังนั้น ผู้ประกอบการจึงควรเร่งปรับกลยุทธ์ทางธุรกิจ ก่อนที่การเดินทางระหว่างประเทศจะกลับสู่สภาพปกติเพื่อกอบกู้ธุรกิจท่องเที่ยวและโรงแรมให้กลับมาเติบโตแข็งแกร่งเหมือนเช่นเคย ทั้งยังสร้างความยั่งยืนให้แก่ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทยในระยะยาว

วิจัยกรุงศรี (ธนาคารกรุงศรีอยุธยา, 2564) ได้วิเคราะห์แนวโน้มธุรกิจ/อุตสาหกรรม ปี 2564-2566 ธุรกิจโรงแรม โดยพบว่า ธุรกิจโรงแรมปี 2564 มีแนวโน้มซบเซาต่อเนื่อง แต่จะทยอยฟื้นตัวในปี 2565 - 2566 คาดว่าต้องใช้เวลาน้อยกว่า 4 ปี จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติจึงจะฟื้นตัวกลับมาเท่ากับระดับช่วงก่อน COVID-19 ขณะที่จำนวนนักท่องเที่ยวไทยจะฟื้นตัวเร็วกว่า จากมาตรการกระตุ้นการท่องเที่ยวในประเทศอย่างต่อเนื่อง โดยในช่วงครึ่งหลังของปี 2564 การผลิตวัคซีนและนำมาใช้อย่างแพร่หลายจะหนุนให้นักท่องเที่ยวต่างชาติมีจำนวนเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ซึ่งได้รับปัจจัยหนุนจากภาวะเศรษฐกิจโลกทยอยฟื้นตัว รวมถึงศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของไทยในระยะยาว อย่างไรก็ตาม ภายใต้ฐานวิถีชีวิตใหม่หลังวิกฤต COVID-19 ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวและโรงแรมควรเร่งปรับตัวเพื่อให้สามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้อย่างยั่งยืน อาทิ การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้งานมากขึ้น เน้นการวิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างหลากหลายเพื่อเสนอบริการที่ตอบโจทย์รายบุคคล และการให้ความสำคัญกับความปลอดภัยด้านสุขภาพและอนามัยมากขึ้น

สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์ และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (2563) ได้สรุปงานเสวนา Industry Transformation ครั้งที่ 2/2563 อุตสาหกรรมโรงแรมและที่พัก พบว่า วิกฤติ COVID-19 ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมโรงแรมและที่พัก เนื่องจากรายได้ของธุรกิจพึ่งพานักท่องเที่ยวต่างชาติเป็นหลัก โดยจังหวัดที่ได้รับผลกระทบหนักที่สุด คือ จังหวัดที่ตามปกตินักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางไปพักแรมมาก อาทิ เชียงใหม่ ภูเก็ต พังงา กระบี่ และสุราษฎร์ธานี ทั้งนี้มีข้อเสนอแนะจากการเสวนาต่อภาครัฐในประเด็นด้านแรงงาน คือ รัฐบาลจะต้องถือโอกาสฝึกฝนแรงงานบางส่วนที่ถูกปลดออกจากอุตสาหกรรมโรงแรมและที่พัก (Re-Skill) เพื่อให้สามารถกลับไปทำงานที่ชุมชนบ้านเกิดของเขา รวมทั้งสร้างตำแหน่งงานหรือแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ เพื่อเป็นกำลังให้แก่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในระยะต่อไป

ทักษิณา แสนเย็น และคณะ (2563) ได้วิเคราะห์การรับมือโรคโควิด-19 : ผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการบิน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอบทวิเคราะห์ถึงผลกระทบของอุตสาหกรรมการบินที่เกิดจากโควิด-19 ด้วยวิธีการศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ นำมาวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ เพื่อสนับสนุนการปรับตัวของอุตสาหกรรมการบิน รวมถึงเป็นการประเมินสถานการณ์ผลกระทบในปัจจุบัน นำไปสู่การสร้างแนวทางเพื่อพัฒนาในอนาคตหลังจากสถานการณ์โควิด-19 คลี่คลาย ผลการวิเคราะห์ พบว่า สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการบินหรือการจ้างงานทันที การยกเลิกและข้อจำกัดหลายอย่างได้ส่งผลกระทบต่อตลาดแรงงาน รวมถึงการสูญเสียนักเดินทางหรือผู้โดยสาร ทั้งนี้มีข้อเสนอแนะคือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจำเป็นต้องเรียนรู้จากสถานการณ์โควิด-19 อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ประเมินผลกระทบและมีการวางแผนการดำเนินงานของภาคอุตสาหกรรมการบินในอนาคต

ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจและธุรกิจ (Economic Intelligence Center : EIC) ธนาคารไทยพาณิชย์ (2563) ได้วิเคราะห์ธุรกิจการบินของไทยจะก้าวผ่านอย่างไรในวิกฤต COVID-19 ? พบว่าธุรกิจบินเป็นอีกหนึ่งธุรกิจที่ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 โดยมาตรการ lock down ในหลายประเทศทั่วโลกส่งผลให้สายการบินต้องยกเลิกเที่ยวบินจำนวนมากและถึงขั้นหยุดให้บริการโดยเฉพาะในเส้นทางระหว่างประเทศ สมาคมขนส่งทางอากาศระหว่างประเทศ (IATA) ประเมิน ณ วันที่ 14 เม.ย. 2020 ว่าปริมาณการขนส่งผู้โดยสารทั่วโลกในปี 2020 จะลดลงกว่า -48%YOY และส่งผลให้รายได้สายการบินทั่วโลกปรับลดลงกว่า -55%YOY EIC เป็นเมินว่า รายได้ธุรกิจการบินสัญชาติไทยในปี 2020 มีแนวโน้มหดตัวราว -60%YOY มาอยู่ที่ราว 1.21 แสนล้านบาท โดยเฉพาะในเส้นทางระหว่างประเทศจากจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ลดลงกว่า -67%YOY เหลือเพียง 13.1 ล้านคน ซึ่งเป็นผลจากมาตรการห้ามเดินทางเข้า-ออกประเทศของรัฐบาลหลายประเทศ ความกังวลของนักเดินทางกับการติดเชื้อ และสภาวะเศรษฐกิจโลกที่เข้าสู่ภาวะถดถอยที่กดดันให้ความต้องการเดินทางฟื้นตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไป วิธีที่สายการบินสัญชาติไทยได้เร่งปรับตัว ได้แก่ การลดค่าใช้จ่ายที่ยังคงเหลืออยู่ เช่น ค่าเช่าเครื่องบิน ค่าใช้จ่ายพนักงาน เป็นต้น การให้เปลี่ยนเที่ยวบินแทนการคืนค่าโดยสาร การหารายได้เพิ่มเติมจากธุรกิจอื่น ๆ และการเตรียมกลับมาให้บริการในประเทศ

นฤมล อนุสนธิ์พัฒน์ (2563) ศึกษาการปรับตัวทางเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวในสภาวะวิกฤตโควิด 19 (Coronavirus Disease 2019 (COVID-19)) ในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปรับตัวทางเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวในสภาวะวิกฤตโควิด 19 ซึ่งใช้วิธีการศึกษาจากเอกสารทฤษฎีภูมิและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า การปรับตัวด้านการท่องเที่ยวของไทยท่ามกลางสภาวะโรคระบาดนี้ ควรมีการปรับตัวใน 5 ด้าน คือ 1) การปรับตัวด้านการเพิ่มศักยภาพท่องเที่ยวชุมชน ยกกระดับมาตรฐานการท่องเที่ยวชุมชนให้เกิดความเชื่อมั่นต่อนักท่องเที่ยวมากขึ้นพร้อมทั้งพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันให้กับชุมชน 2) การปรับตัวด้านการฟื้นฟูเศรษฐกิจในการท่องเที่ยว ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่ทันเวลา เชื่อถือได้ ตลอดจนแสวงหาความร่วมมือกับคู่เจรจาและหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในมาตรการสนับสนุนและบรรเทาทุกข์ในภาคการท่องเที่ยว เพื่อรับมือกับความท้าทายในสถานการณ์นี้ 3) การปรับตัวด้านธุรกิจท่องเที่ยวใช้หลักการ 9Ps เพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันให้กับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย 4) การปรับตัวด้านพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวสมัยใหม่โดยใช้หลักคิด ได้แก่ โลกาภิวัตน์ การท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม ซีวีตยุคดิจิทัล ความปลอดภัยระหว่างการเดินทาง สายการบินราคาประหยัด นโยบายทางการเมือง และสังคมผู้สูงอายุ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ 5) การปรับตัวด้านการรับมือและสื่อสารภาวะวิกฤติ ส่งผลต่อธุรกิจท่องเที่ยวที่ต้องมีการปรับตัว มีการพัฒนาช่องทางระบบการสื่อสารด้านความเสี่ยง การควบคุมโรคและสร้างความรู้ให้ประชาชนรู้สึกปลอดภัยในการท่องเที่ยว

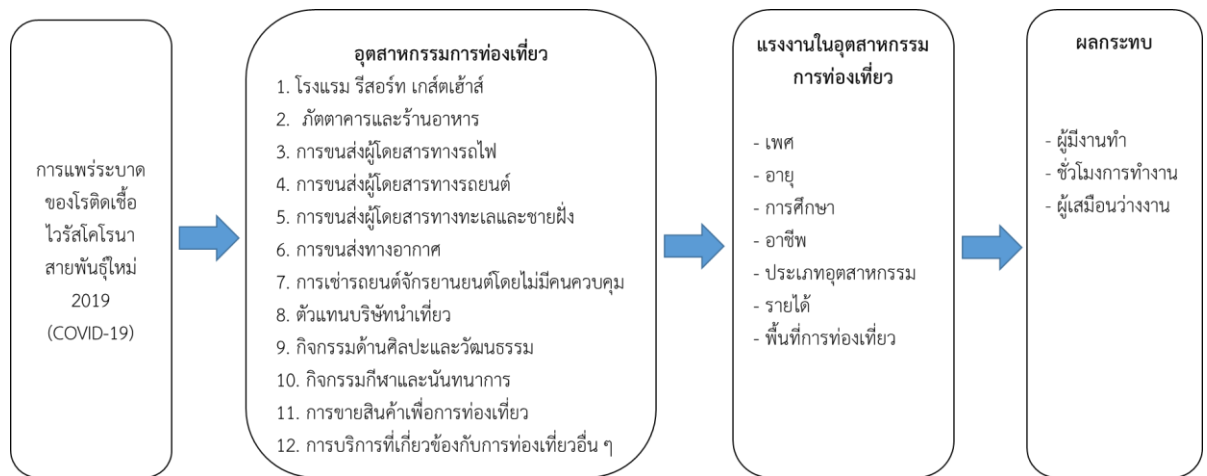
มณฑลธิ กปิลกาญจน์ และคณะ (2563) ได้วิเคราะห์ผลกระทบโควิด 19 ต่อตลาดแรงงานไทย พบว่า โครงสร้างตลาดแรงงานไทยมีลักษณะที่นายจ้างมักปรับตัวโดยการปรับเปลี่ยนชั่วโมงการทำงาน มากกว่าการเพิ่มหรือลดคนงานแบบฉับพลัน ส่วนหนึ่งอาจมาจากการหาแรงงานที่มีทักษะเหมาะสมกับงานนั้นทำได้ยาก หรืออยู่กันมานานแบบครอบครัว ส่งผลให้ตัวเลขการจ้างงานเปลี่ยนแปลงช้ากว่าสภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนไป เมื่อเศรษฐกิจไม่ฟื้นตัวนายจ้างจึงพยายามรักษาลูกจ้างไว้โดยลดชั่วโมงการทำงานก่อน เมื่อมีความจำเป็นจึงค่อยเลิกจ้าง เครื่องชี้หนึ่งที่สอดคล้องกับบริบทในปัจจุบัน คือ ตัวเลขผู้เสมือนว่างงาน หรือผู้ที่ทำงานไม่ถึง 4 ชั่วโมงต่อวัน โดยในไตรมาสสองของปี 2563 มีจำนวนสูงถึง 5.4 ล้านคนเพิ่มขึ้นถึง 3.4 ล้านคนจากระยะเดียวกันของปีก่อน ซึ่งการที่แรงงาน

กลุ่มนี้ยังมีงานทำแต่มีชั่วโมงการทำงานอยู่ในระดับต่ำสะท้อนความเปราะบางของตลาดแรงงานไทย โดยแรงงานกลุ่มนี้อาจได้รับผลกระทบจากรายได้ที่ลดลงตามชั่วโมงการทำงาน และหากเศรษฐกิจฟื้นตัวได้ช้าจนส่งผลให้หลายธุรกิจต้องปิดตัวลงไปในที่สุด กลุ่มคนที่เสมือนว่างงานก็จะเปลี่ยนสถานภาพไปเป็นผู้ว่างงานได้

อนันต์ วัฒนกุลจรัส (2563) ได้ศึกษาโควิด-19 กับผลกระทบต่อการจ้างงานในภาคการท่องเที่ยวไทย พบว่า การจ้างงานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยมีลักษณะการจ้างงานที่เป็นลูกจ้างพนักงาน และทำงานอิสระในสัดส่วนเท่ากัน โดยจ้างงานเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยเป็นการจ้างงานในอุตสาหกรรมการขนส่งผู้โดยสารทางรถยนต์มากที่สุด และพบว่า อุตสาหกรรมการขนส่งผู้โดยสารทางรถยนต์จ้างงานประเภททำงานอิสระมากที่สุด ส่วนอุตสาหกรรมที่พักจ้างงานประเภทลูกจ้างพนักงานมากที่สุด โดยอุตสาหกรรมการขนส่งผู้โดยสารทางรถยนต์จ้างงานเพศชายมากที่สุด ส่วนอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มจ้างงานเพศหญิงมากที่สุด ทั้งนี้ได้ประเมินผลกระทบของโควิด-19 ต่อการจ้างงานในภาคการท่องเที่ยวกรณีของนักท่องเที่ยวลดลงร้อยละ 80 และอุปสงค์บริการที่พักลดลงไป 1 ล้านบาทจะทำให้การจ้างงานโดยตรงลดลง 0.64 งานและการจ้างงานโดยอ้อมลดลง 1.54 งาน ทั้งนี้พบว่า การจ้างงานโดยตรงในธุรกิจที่พักแยกเป็นทำงานอิสระเพศชาย ร้อยละ 64 เพศหญิง ร้อยละ 36 และทำงานเป็นลูกจ้างพนักงานเพศชาย ร้อยละ 46 และเพศหญิง ร้อยละ 54 ซึ่งกรณีที่ใช้บริการที่พักลดลง ร้อยละ 80 จะทำให้การจ้างงานโดยตรงในธุรกิจที่พักลดลง โดยผู้ทำงานอิสระเพศชายลดลง 112,328 งาน เพศหญิงลดลง 63,184 งาน ทำงานเป็นลูกจ้างพนักงานเพศชายลดลง 80,735 งาน และเพศหญิงลดลง 94,777 งาน

กล่าวโดยสรุปจากผลการศึกษาที่ผ่านมา ดังกล่าว ได้อธิบายถึงผลกระทบของการแพร่ระบาดของ COVID-19 ต่อภาคการท่องเที่ยว รวมทั้งเสนอแนะแนวทางในการปรับตัว ซึ่งในมิติของผลกระทบส่วนใหญ่วิเคราะห์ถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับภาคธุรกิจด้านการท่องเที่ยว รวมถึงผู้ประกอบการ โดยกล่าวถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับธุรกิจโรงแรมและที่พัก และธุรกิจการบิน ที่มีรายได้ลดลงจากการลดลงของนักท่องเที่ยวจากต่างชาติ โดยประเด็นที่ส่งผลกระทบต่อแรงงาน พบว่า มีการศึกษาผลกระทบในภาพรวม เช่น แรงงานได้รับผลกระทบจากการลดชั่วโมงการทำงาน ทำให้มีผู้เสมือนว่างงาน (มีชั่วโมงการทำงานต่ำกว่า 4 ชั่วโมงต่อวัน) เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังมีผลการศึกษาที่ระบุถึงรายละเอียดของผลกระทบที่เกิดขึ้นกับแรงงานเพศชายและเพศหญิง โดยประเมินว่ากรณีที่ใช้บริการที่พักลดลง ร้อยละ 80 จะทำให้การจ้างงานโดยตรงในธุรกิจที่พักลดลงเพศชายที่ทำงานอิสระในภาคการท่องเที่ยวมีจำนวนงานลดลงมากกว่าเพศหญิง ส่วนผู้ที่เป็นลูกจ้างพนักงานเพศหญิงมีจำนวนลดลงมากกว่าเพศชาย จากการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าว จึงพบว่ายังมีองค์ความรู้ หรือประเด็นที่ควรค่าแก่การศึกษาในมิติของผลกระทบของการแพร่ระบาดของ COVID-19 ต่อภาคการท่องเที่ยวในหลายประเด็น โดยเฉพาะในประเด็นด้านแรงงาน ซึ่งยังไม่มีรายละเอียดเชิงลึกของผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับแรงงานที่ทำงานในภาคการท่องเที่ยว เช่น ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับแรงงานในเพศอะไร การศึกษาระดับใด อายุเท่าไรที่ได้รับผลกระทบมาก รวมทั้งคนทำงานอาชีพ และอุตสาหกรรมอะไรที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด ซึ่งการมีผลการวิเคราะห์เชิงลึกในประเด็นที่กล่าวมาข้างต้น จะทำให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องสามารถกำหนดแนวทางหรือนโยบายในการช่วยเหลือแรงงานกลุ่มดังกล่าวได้อย่างชัดเจนและเหมาะสมยิ่งขึ้น ดังนั้นจากผลการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่ศึกษาวิจัย “การเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานด้านการท่องเที่ยวจากผลกระทบของ COVID-19” โดยได้เสนอกรอบแนวคิดในการวิจัยตามข้อ 2.2

2.2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานด้านการท่องเที่ยวจากผลกระทบของ COVID-19 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงการจ้างงานในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวก่อนและระหว่างการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 และ 2) วิเคราะห์อุปทานด้านการท่องเที่ยวในระบบการศึกษาไทย โดยมีระเบียบวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

- 3.1 ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.4 ข้อจำกัดในการวิเคราะห์

3.1 ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานด้านการท่องเที่ยวจากผลกระทบของ COVID-19 เป็นการวิจัยโดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลการจ้างงานในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เป็นข้อมูลจากการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรรายไตรมาส โดยใช้ข้อมูลตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ปี 2558 ถึงไตรมาสที่ 1 ปี 2564 ซึ่งได้รับความอนุเคราะห์จากสำนักงานสถิติแห่งชาติให้ใช้ข้อมูลดิบ (Raw Data) เพื่อวิเคราะห์ในรายละเอียดเชิงลึกนอกเหนือจากรายงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ดังนั้น กรณีเกิดความคลาดเคลื่อนของตัวเลขในการวิเคราะห์จึงเกิดขึ้นจากการประมวลผลของผู้วิจัยไม่เกี่ยวข้องกับสำนักงานสถิติแห่งชาติแต่อย่างใด โดยรายการข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์มีดังนี้

- 1) ผู้มีงานทำจำแนกตามลักษณะทางเศรษฐกิจที่สำคัญ
- 2) ผู้มีงานทำด้านการท่องเที่ยวจำแนกตามเพศ
- 3) ผู้มีงานทำด้านการท่องเที่ยวจำแนกตามกลุ่มอายุ
- 4) ผู้มีงานทำด้านการท่องเที่ยวจำแนกตามระดับการศึกษา
- 5) ผู้มีงานทำด้านการท่องเที่ยวจำแนกตามประเภทอาชีพ
- 6) ผู้มีงานทำด้านการท่องเที่ยวจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม
- 7) ผู้มีงานทำด้านการท่องเที่ยวจำแนกตามชั่วโมงการทำงาน
- 8) ผู้มีงานทำด้านการท่องเที่ยวจำแนกตามเพศและชั่วโมงการทำงาน
- 9) ผู้มีงานทำด้านการท่องเที่ยวจำแนกตามช่วงอายุและชั่วโมงการทำงาน
- 10) ผู้มีงานทำด้านการท่องเที่ยวจำแนกตามระดับการศึกษาและชั่วโมงการทำงาน
- 11) ผู้มีงานทำด้านการท่องเที่ยวจำแนกตามอาชีพและชั่วโมงการทำงาน
- 12) ผู้มีงานทำด้านการท่องเที่ยวจำแนกตามอุตสาหกรรมด้านการท่องเที่ยวและชั่วโมงการทำงาน
- 13) ผู้เสมือนว่างงานที่ทำงานในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

- 14) ผู้เสมือนว่างงานที่ทำงานในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
จำแนกตามเพศ
- 15) ผู้เสมือนว่างงานที่ทำงานในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
จำแนกตามอายุ
- 16) ผู้เสมือนว่างงานที่ทำงานในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
จำแนกตามระดับการศึกษา
- 17) ผู้เสมือนว่างงานที่ทำงานในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
จำแนกตามอาชีพ
- 18) ผู้เสมือนว่างงานที่ทำงานในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
จำแนกตามอุตสาหกรรม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลผู้สำเร็จการศึกษาและผู้กำลังศึกษาในปี 2563 จากการสำรวจข้อมูลจากสถาบันการศึกษาทั่วประเทศ ซึ่งสำรวจและประมวลผลโดยกองบริหารข้อมูลตลาดแรงงานกรมการจัดหางาน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงตลาดแรงงานด้านการท่องเที่ยวจากผลกระทบของ COVID-19 ในครั้งนี้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปด้านสถิติในการประมวลผลข้อมูลดิบ (Raw Data) การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร และใช้โปรแกรม Microsoft Excel ในการประมวลผลข้อมูลผู้สำเร็จการศึกษาและผู้กำลังศึกษาในปี 2563

3.3 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.3.1 วิธีการประมวลผลข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และโปรแกรม Microsoft Excel ในการประมวลผลข้อมูลตามรายการข้อมูลที่ต้องการวิเคราะห์

3.3.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการบรรยายลักษณะของข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) คือ Paired sample t-test

3.4 ข้อจำกัดในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.4.1 ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์เป็นข้อมูลล่าสุดในช่วงระหว่างศึกษาวิจัย คือ ข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรไตรมาสที่ 1 ปี 2564 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งอาจไม่สะท้อนผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ภายหลังจากช่วงเวลาดังกล่าว

3.4.2 การวิเคราะห์ประเภทอาชีพ วิเคราะห์ตามการจัดจำแนกประเภทอาชีพ International Standard Classification , 2008 (ISIC-08) ซึ่งอาจไม่สะท้อนชื่ออาชีพที่ใช้เรียกในอุตสาหกรรมด้านการท่องเที่ยวได้อย่างชัดเจน

บทที่ 4 ผลการศึกษา

การวิจัยการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานด้านการท่องเที่ยวจากผลกระทบของ COVID-19 มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงการจ้างงานในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวก่อนและระหว่างการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 และเพื่อวิเคราะห์อุปทานด้านการท่องเที่ยวในระบบการศึกษาไทย โดยทำการวิเคราะห์จากข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรรายไตรมาส โดยใช้ข้อมูลตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ปี 2558 ถึง ไตรมาสที่ 1 ปี 2564 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ และข้อมูลผู้สำเร็จการศึกษาและกำลังศึกษาในปี 2563 จากการสำรวจข้อมูลจากสถาบันการศึกษาทั่วประเทศ ซึ่งสำรวจและประมวลผลโดยกองบริหารข้อมูลตลาดแรงงาน กรมการจัดหางาน โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และอัตราการขยายตัว นำเสนอผลการวิจัยโดยใช้แผนภูมิและตารางประกอบการบรรยาย มีลำดับการนำเสนอ ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ผลกระทบของ COVID-19 ต่อแรงงานด้านการท่องเที่ยว

- 1.1 ผลกระทบต่อการจ้างงาน
- 1.2 ผลกระทบต่อแรงงานในมิติเพศ
- 1.3 ผลกระทบต่อแรงงานในมิติอายุ
- 1.4 ผลกระทบต่อแรงงานในมิติการศึกษา
- 1.5 ผลกระทบต่อแรงงานในมิติอาชีพ
- 1.6 ผลกระทบต่อแรงงานในมิติประเภทอุตสาหกรรม
- 1.7 ผลกระทบต่อแรงงานในมิติรายได้
- 1.8 ผลกระทบต่อแรงงานในมิติพื้นที่การท่องเที่ยว

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์กำลังแรงงานด้านการท่องเที่ยวในระบบการศึกษาไทย

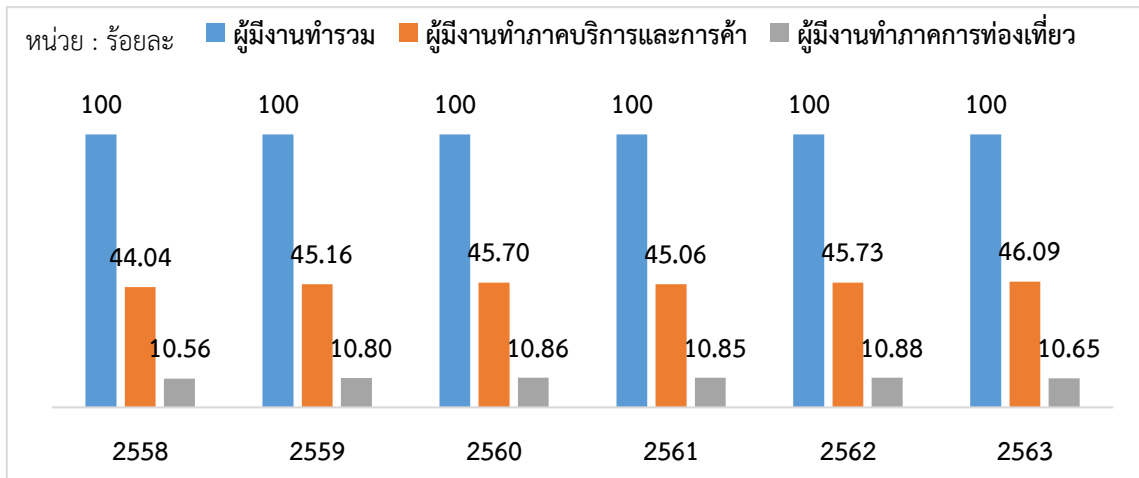
ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ผลกระทบของ COVID-19 ต่อแรงงานด้านการท่องเที่ยว

1.1 ผลกระทบต่อการจ้างงาน

1.1.1 จำนวนผู้มีงานทำด้านการท่องเที่ยวหดตัวมากที่สุดในรอบ 5 ปี โดยหดตัวมากที่สุด ในไตรมาสที่ 2 ของปี 2563

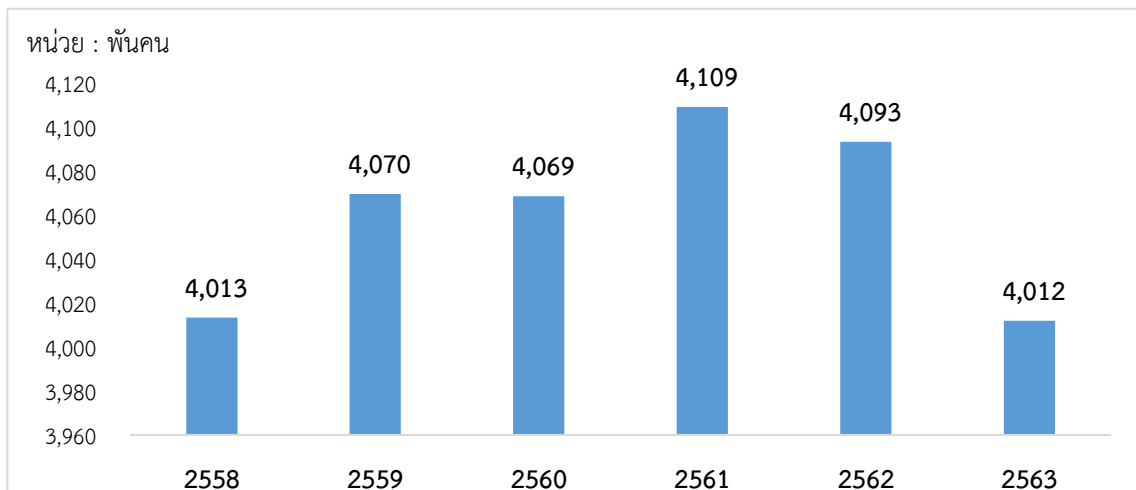
เมื่อพิจารณาการจ้างงานจากจำนวนผู้มีงานทำจากการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2558-2562) พบว่า ภาคการท่องเที่ยวมีสัดส่วนผู้มีงานทำโดยเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 23.91 ของภาคบริการและการค้า และคิดเป็นร้อยละ 10.79 ของการจ้างงานทั้งหมด ซึ่งสัดส่วนผู้มีงานทำภาคการท่องเที่ยวในปี 2563 เมื่อเปรียบเทียบกับผู้มีงานทำทั้งหมด ลดลงจากร้อยละ 10.88 ของปี 2562 เป็นร้อยละ 10.65 ปรากฏตามแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 ร้อยละของผู้มีงาน ปี 2558–2563

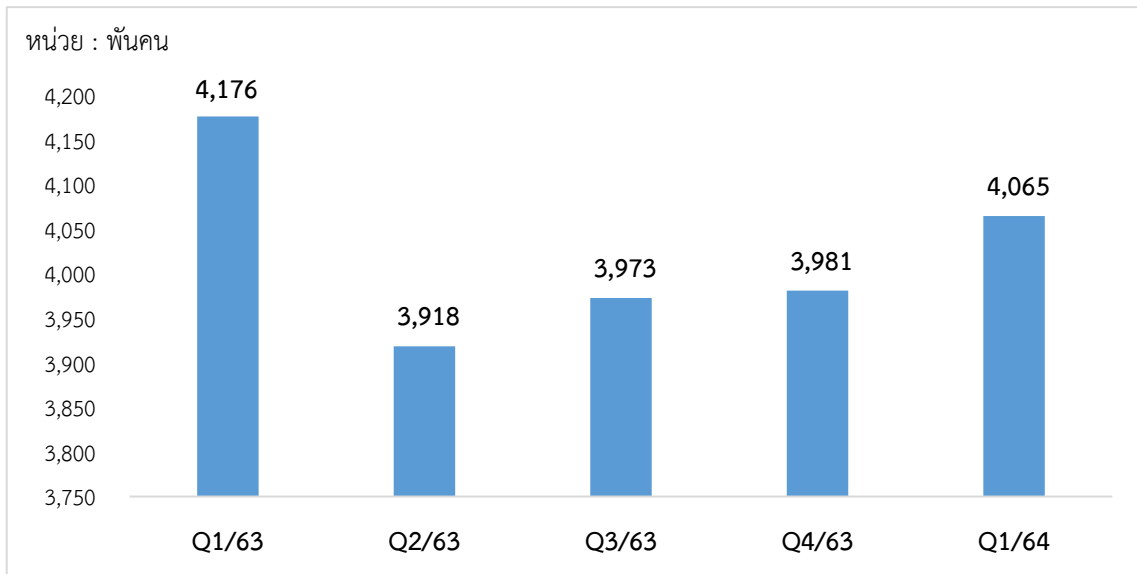

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของผลกระทบด้านการท่องเที่ยวต่อการจ้างงานจะพบว่าการจ้างงานในภาคการท่องเที่ยวในปี 2563 มีจำนวน 4.01 ล้านคน ลดลงจากจำนวน 4.09 ล้านคน ในปี 2562 หรือคิดเป็นร้อยละ 2 (แผนภูมิที่ 2) ซึ่งเป็นการหดตัวมากที่สุดในรอบ 5 ปี โดยในปี 2563 การจ้างงานได้รับผลกระทบอย่างชัดเจนในไตรมาสที่ 2 ทำให้ผู้มีงานทำจาก 4.17 ล้านคน ในไตรมาสที่ 1 ลดลงเป็น 3.91 ล้านคนในไตรมาสที่ 2 หรือลดลงจำนวน 2.57 แสนคน คิดเป็นร้อยละ 6.17 และเมื่อพิจารณาเป็นรายไตรมาสตั้งแต่ COVID-19 ที่เริ่มแพร่เข้ามาในประเทศไทยตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ปี 2563 จะพบว่าการจ้างงานในภาคการท่องเที่ยวได้ปรับตัวดีขึ้นอย่างต่อเนื่องถึงไตรมาสที่ 1 ปี 2564 จากมาตรการผ่อนคลายของภาครัฐ โดยจำนวนผู้มีงานทำในไตรมาสที่ 1 ของปี 2564 มีจำนวน 4.07 ล้านคน น้อยกว่าไตรมาสเดียวกันของปี 2563 ที่มีจำนวน 4.18 ล้านคนหรือลดลงร้อยละ 2.67 ปรากฏตามแผนภูมิที่ 3

แผนภูมิที่ 2 จำนวนผู้มีงานทำด้านการท่องเที่ยว ปี 2558–2563

แผนภูมิที่ 3 จำนวนผู้มีงานทำด้านการท่องเที่ยว รายไตรมาสปี 2563 และปี 2564

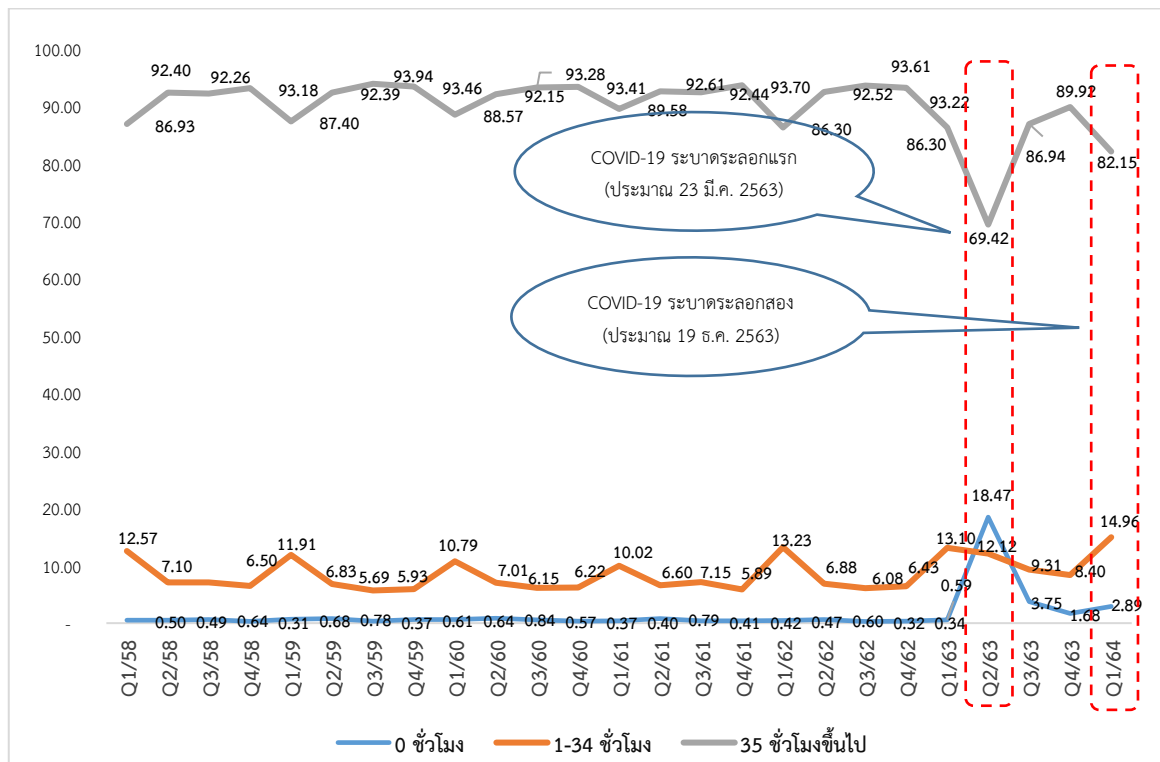
1.1.2 จำนวนผู้มีงานทำ 35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ขึ้นไปลดลงต่ำที่สุดในรอบ 5 ปี และกลุ่มผู้ที่มีงานประจำทำแต่ไม่ได้ทำงานในสัปดาห์แห่งการสำรวจปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน

การจ้างงานในกลุ่มอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อนการระบาดของ COVID-19 ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา (2558–2562) พบว่า ผู้ที่ทำงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวโดยเฉลี่ยส่วนใหญ่ ร้อยละ 91.67 มีงานทำตั้งแต่ 35 ชั่วโมงขึ้นไปต่อสัปดาห์ ซึ่งถือว่าเป็นผู้ทำงานเต็มที่มีความหมายของเวลาทำงาน โดยการระบาดในระลอกแรกส่งผลให้จำนวนผู้มีงานทำ 35 ชั่วโมงขึ้นไปต่อสัปดาห์ลดลงเป็น ร้อยละ 69.42 ในไตรมาสที่ 2 ของปี 2563 และปรับตัวลดลงอีกครั้งในไตรมาสที่ 1 ของปี 2564 จากร้อยละ 89.92 ในไตรมาสที่ 4 ปี 2563 เป็นร้อยละ 82.15 ขณะที่ผู้ทำงานน้อยกว่า 35 (1-34) ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ซึ่งถือว่าเป็นผู้ทำงานไม่เต็มที่มีประมาณ ร้อยละ 7.82 สำหรับผู้ที่มีงานประจำทำ แต่ไม่ได้ทำงานในสัปดาห์แห่งการสำรวจ (0 ชั่วโมง) มีเพียงร้อยละ 0.53 (แผนภูมิที่ 4) โดยในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา ผู้ที่ทำงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทำงานโดยเฉลี่ย 47.46 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยผู้ที่ทำงานด้านการขนส่งผู้โดยสารทางรถยนต์มีจำนวนชั่วโมงทำงานมากที่สุดโดยเฉลี่ย 50.30 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ขณะที่ผู้ทำงานเกี่ยวกับกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรมมีชั่วโมงทำงานน้อยที่สุดโดยเฉลี่ย 36.67 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ปรากฏตามแผนภูมิที่ 4

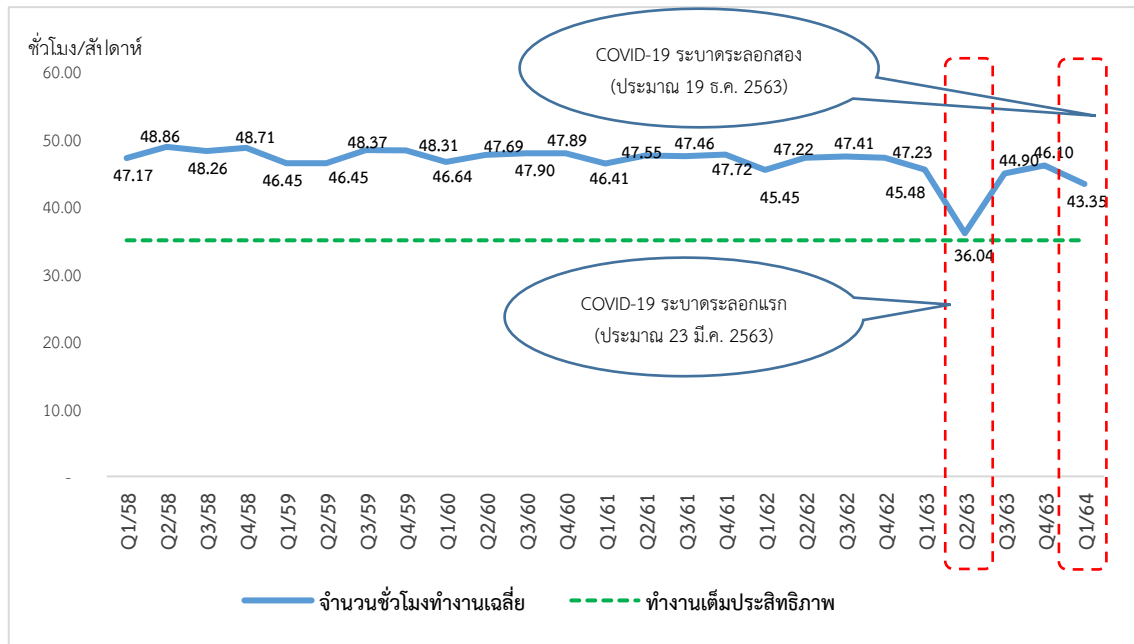
สำหรับกลุ่มที่ได้รับผลกระทบอย่างชัดเจนอีกกลุ่มหนึ่ง คือ กลุ่มผู้ที่มีงานประจำทำแต่ไม่ได้ทำงานในสัปดาห์แห่งการสำรวจ (0 ชั่วโมง) ปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนในไตรมาสที่ 2 ของปี 2563 จากร้อยละ 0.59 ในไตรมาสที่ 1 ปี 2563 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 18.47 ในไตรมาสที่ 2 ของปี 2563 (เพิ่มขึ้นจากค่าเฉลี่ยในรอบ 5 ปีก่อนการระบาดของ COVID-19 ที่มีจำนวนผู้มีงานทำ 0 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 0.53) อย่างไรก็ตามสัดส่วนของผู้มีงานทำ 0 ชั่วโมงต่อสัปดาห์เริ่มลดลงต่อเนื่องในไตรมาสที่ 3 และไตรมาสที่ 4 ของปี 2563 ภายหลังจากการผ่อนคลายมาตรการต่าง ๆ ของภาครัฐ โดยนายจ้างเริ่มให้ลูกจ้างกลับมาทำงานอีกครั้ง แต่เมื่อมีการระบาดระลอกที่สองทำให้ผู้ที่มีงานทำ 0 ชั่วโมงต่อสัปดาห์เริ่มปรับตัวสูงขึ้นในไตรมาสที่ 1 ปี 2564 โดยเพิ่มขึ้นจาก ร้อยละ 1.68 ในไตรมาสที่ 4 ปี 2563 เป็นร้อยละ 2.89 ในไตรมาสที่ 1 ของปี 2564 ปรากฏตามแผนภูมิที่ 4

ภาพรวมของจำนวนชั่วโมงการทำงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ภายหลังจากได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ในระลอกแรก ส่งผลให้จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ปรับตัวลดลงอย่างชัดเจนในไตรมาสที่ 2 ของปี 2563 โดยลดลงจาก 45.48 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ในไตรมาสที่ 1 ปี 2563 เป็น 36.04 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ในไตรมาสที่ 2 ของปี 2563 (ลดลงจากค่าเฉลี่ยในรอบ 5 ปีก่อนการระบาดของ COVID-19 ที่ผู้ที่ทำงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีจำนวนชั่วโมงการทำงานโดยเฉลี่ย 47.46 ชั่วโมงต่อสัปดาห์) อย่างไรก็ตาม ผู้ที่ทำงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเริ่มมีงานทำงานเพิ่มมากขึ้นจากการปรับตัวสูงขึ้นของจำนวนชั่วโมงทำงานในไตรมาสที่ 3 และไตรมาสที่ 4 ของปี 2563 และปรับตัวลดลงอีกครั้งในไตรมาสที่ 1 ของปี 2564 จากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ระลอกสอง โดยลดลงจาก 46.10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ในไตรมาสที่ 4 ปี 2563 เป็น 43.35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ในไตรมาสที่ 1 ของปี 2564 ปรากฏตามแผนภูมิที่ 5

แผนภูมิที่ 4 ร้อยละการจ้างงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจำแนกตามชั่วโมงการทำงาน

แผนภูมิที่ 5 จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

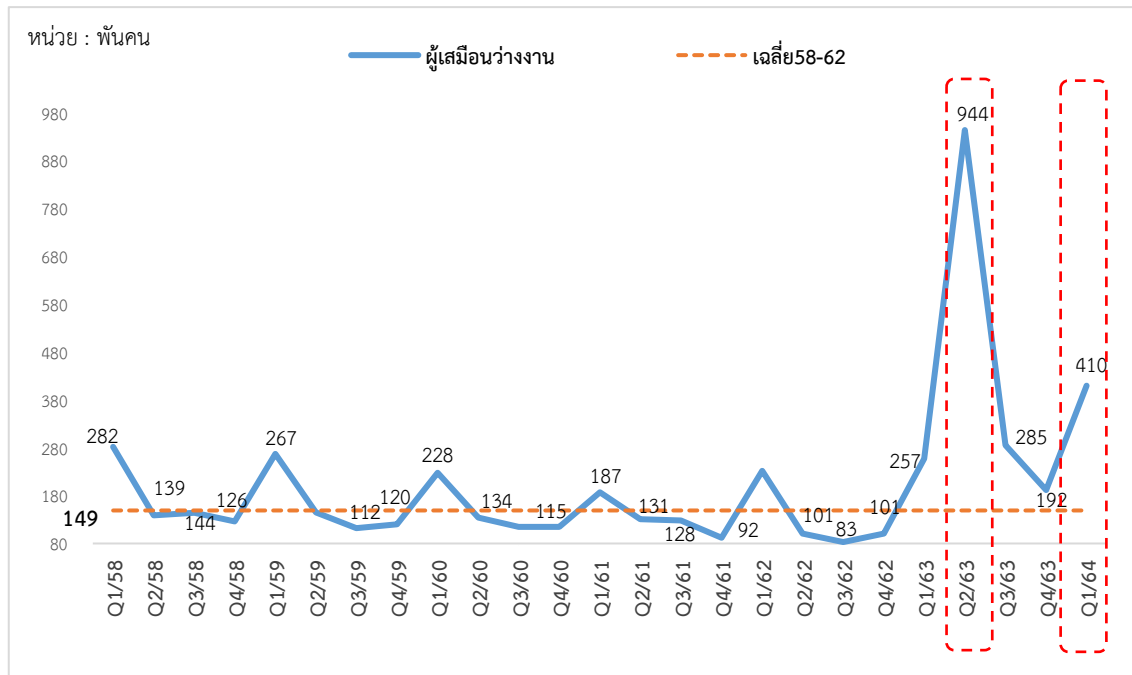

1.1.3 จำนวนผู้เสมือนว่างงานเพิ่มขึ้นจาก 1.49 แสนคน (ค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนการระบาด) เป็น 9.44 แสนคนในไตรมาสที่ 2 ของปี 2563

ผู้เสมือนว่างงานในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง ผู้ที่มีงานทำแต่ทำงานไม่ถึง 4 ชั่วโมงต่อวัน ซึ่งตัวเลขผู้เสมือนว่างงานจะสะท้อนภาพตลาดแรงงานในช่วงวิกฤติได้ชัดเจนมากขึ้น เนื่องจากตัวเลขอัตราการว่างงานที่นับรวมผู้มีงานทำอย่างน้อย 1 ชั่วโมงก่อนสัปดาห์แห่งการสำรวจ ซึ่งโดยนิยามดังกล่าวแล้วอาจไม่สะท้อนความยากลำบากของคนทำงานที่มีจำนวนชั่วโมงทำงานน้อยและมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ ดังนั้นตัวเลขการว่างงานในภาวะวิกฤติแม้จะไม่สูงอย่างที่คาด แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดเชิงลึกจะพบว่า มีคนจำนวนไม่น้อยที่มีชั่วโมงทำงานน้อยมาก แต่ก็ยังถือว่าเป็นผู้มีงานทำ ซึ่งคนกลุ่มนี้ถ้าวิกฤติยังไม่ผ่อนคลายก็จะเป็นผู้ว่างงานในที่สุด ดังนั้นการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของจำนวนผู้เสมือนว่างงานจะเป็นสัญญาณเตือนว่าตลาดแรงงานกำลังจะเปลี่ยนแปลงในทิศทางใดได้อีกตัวเลขหนึ่ง โดยในกรณีของอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวพบว่า ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมาก่อนการระบาดของ COVID-19 ผู้เสมือนว่างงานที่มีงานทำในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว มีจำนวนเฉลี่ย 1.49 แสนคน และเมื่อเกิดการแพร่ระบาดของ COVID-19 ในปี 2563 ส่งผลให้จำนวนผู้เสมือนว่างงานปรับตัวสูงขึ้นอย่างชัดเจนในไตรมาสที่ 2 ของปี 2563 โดยเพิ่มขึ้นเป็น 9.44 แสนคน และปรับตัวลดลงในไตรมาสที่ 3 และ 4 ของปี 2563 แต่ยังคงสูงกว่าค่าเฉลี่ย ปรากฏตามแผนภูมิที่ 6

อย่างไรก็ตามจำนวนผู้เสมือนว่างงานปรับตัวสูงขึ้นอย่างชัดเจนอีกครั้งในไตรมาสที่ 1 ของปี 2564 จากการแพร่ระบาดระลอกที่ 2 ของ COVID-19 โดยการระบาดระลอกนี้ส่งผลให้จำนวนผู้เสมือนว่างงานปรับเพิ่มขึ้นเป็น 4.10 แสนคน ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยจำนวนมาก ปรากฏตามแผนภูมิที่ 6

แผนภูมิที่ 6 จำนวนผู้เสมือนว่างงานที่ทำงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

1.2 ผลกระทบต่อแรงงานในมิติเพศ

1.2.1 การจ้างงานเพศหญิงลดลงน้อยกว่าเพศชายและมีแนวโน้มสูงขึ้นต่อเนื่อง

ภาคการท่องเที่ยวมีการจ้างงานเพศหญิงมากกว่าเพศชายโดยในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา พบว่า จ้างงานเพศหญิงเฉลี่ย 2.23 ล้าน หรือร้อยละ 54.84 และจ้างงานเพศชายเฉลี่ย 1.84 ล้านคน หรือร้อยละ 45.16 ปรากฏตามแผนภูมิที่ 7-8

เมื่อมีการระบาดของ COVID-19 ส่งผลกระทบบต่อจำนวนผู้มีงานทำทั้งเพศชายและเพศหญิงโดยเฉพาะการระบาดในระลอกแรกคือ ไตรมาสที่ 2 ของปี 2563 ทำให้การจ้างงานเพศชายคงเหลือ 1.73 ล้านคน ลดลงจากค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนการระบาดที่มีจำนวน 1.84 ล้านคน หรือลดลงร้อยละ 5.68 เพศหญิงมีการจ้างงาน 2.19 ล้านคน ลดลงจากค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนการระบาดที่มีจำนวน 2.23 ล้านคนหรือลดลงร้อยละ 2.11 ปรากฏตามแผนภูมิที่ 7-8

อย่างไรก็ตามการจ้างงานเพศหญิงมีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้นต่อเนื่องตั้งแต่ไตรมาสที่ 3 ปี 2563 ถึงไตรมาสที่ 1 ปี 2564 โดยไตรมาสที่ 1 ปี 2564 ซึ่งเป็นการระบาดระลอกที่สองมีการจ้างงาน 2.34 ล้านคนเพิ่มขึ้นจากค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อน ร้อยละ 4.76 ขณะที่การจ้างงานเพศชายยังคงหดตัวต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนการระบาด โดยไตรมาสที่ 1 ปี 2564 มีจำนวน 1.73 ล้านคน ลดลงจากค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนร้อยละ 6.07 ปรากฏตามแผนภูมิที่ 7-8

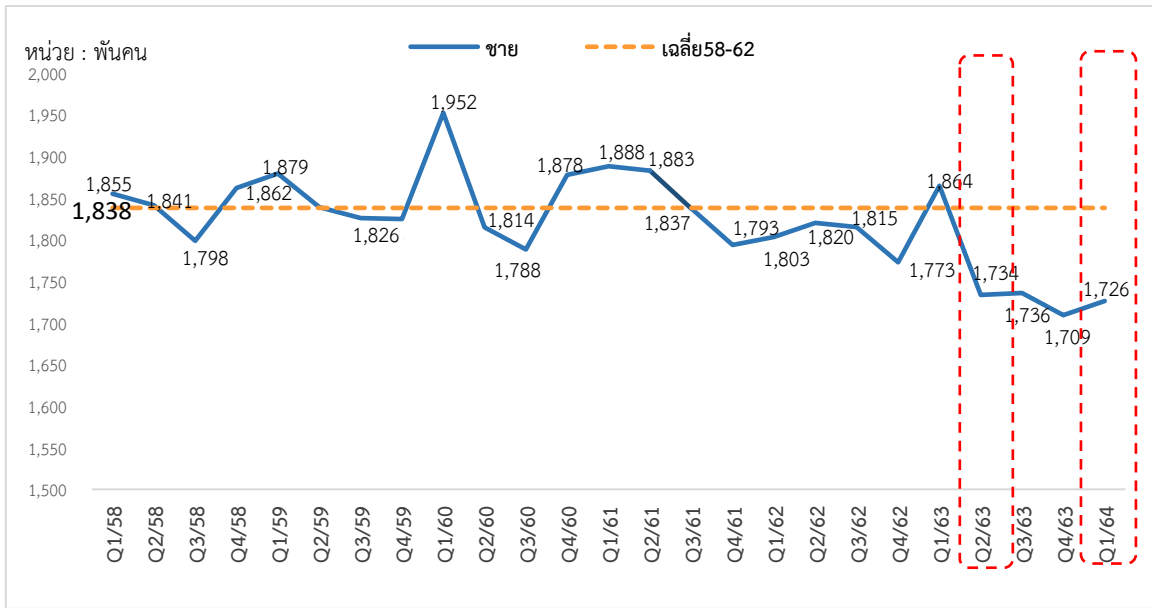
เมื่อทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของผู้มีงานทำเพศชายและเพศหญิงพบว่า เพศหญิงมีงานทำมากกว่าเพศชายทั้งการระบาดในระลอกแรกและระลอกที่สองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ปรากฏตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผู้มีงานทำด้านการท่องเที่ยวระหว่างเพศชายและเพศหญิง

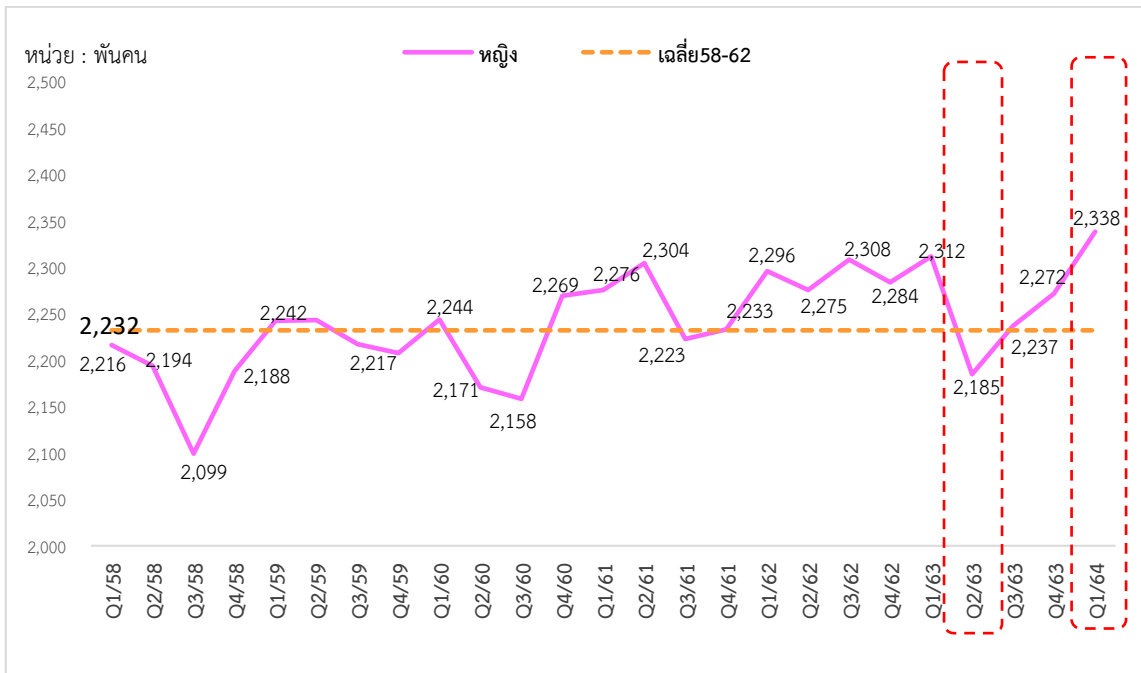
จำนวนผู้มีงานทำ (พันคน)	เพศชาย		เพศหญิง		t	Sig. (2-tailed)	Mean Difference
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.			
ไตรมาส 2 ปี 2563	95.69	133.63	119.95	144.24	-2.38	0.029	-24.26
ไตรมาส 1 ปี 2564	95.04	130.79	129.11	160.62	-3.08	0.007	-34.07

หมายเหตุ : ใช้สถิติ Paired sample t-test ทดสอบที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

แผนภูมิที่ 7 จำนวนผู้มีงานทำเพศชายที่ทำงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

แผนภูมิที่ 8 จำนวนผู้มีงานทำเพศหญิงที่ทำงานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

1.2.2 จำนวนชั่วโมงการทำงานของชายและหญิงในการระบาดระลอกแรก ลดลงใกล้เคียงกันส่วนการระบาดระลอกสองทำให้จำนวนชั่วโมงการทำงานของเพศชายลดลงมากกว่าหญิง

การจ้างงานด้านการท่องเที่ยวในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา พบว่า เพศชายมีจำนวน ชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์มากกว่าหญิง โดยเพศชายมีจำนวนชั่วโมงการทำงาน โดยเฉลี่ย 48.20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ส่วนหญิง 46.95 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ปรากฏตามแผนภูมิที่ 9-11

เมื่อมีการระบาดของ COVID-19 ทั้งระลอกแรกและระลอกที่สองส่งผลกระทบต่อ ชั่วโมงการทำงานทั้งเพศชายและหญิงลดลงอย่างชัดเจน โดยชั่วโมงการทำงานของทั้งเพศชาย และหญิงลดลงมากที่สุดในไตรมาสที่ 2 ของปี 2563 ซึ่งเป็นการระบาดระลอกแรกของ COVID-19 ทั้งนี้พบว่า หญิงมีชั่วโมงการทำงานลดลงจากค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนการระบาด ร้อยละ 23.83 คงเหลือ ชั่วโมงการทำงาน 35.76 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ขณะที่เพศชายลดลง ร้อยละ 24.48 คงเหลือ 36.40 ชั่วโมง ต่อสัปดาห์ ปรากฏตามแผนภูมิที่ 9-11

อย่างไรก็ตาม จำนวนชั่วโมงการทำงานเริ่มปรับตัวดีขึ้นในไตรมาสที่ 3 และ ไตรมาสที่ 4 ของปี 2563 ภายหลังจากรัฐบาลผ่อนคลายมาตรการต่าง ๆ แต่จำนวนชั่วโมงทำงาน เริ่มปรับตัวลดลงอีกครั้งในไตรมาสที่ 1 ของปี 2564 ซึ่งได้รับผลกระทบจากการระบาดระลอกที่สอง ของ COVID-19 ปรากฏตามแผนภูมิที่ 9-11

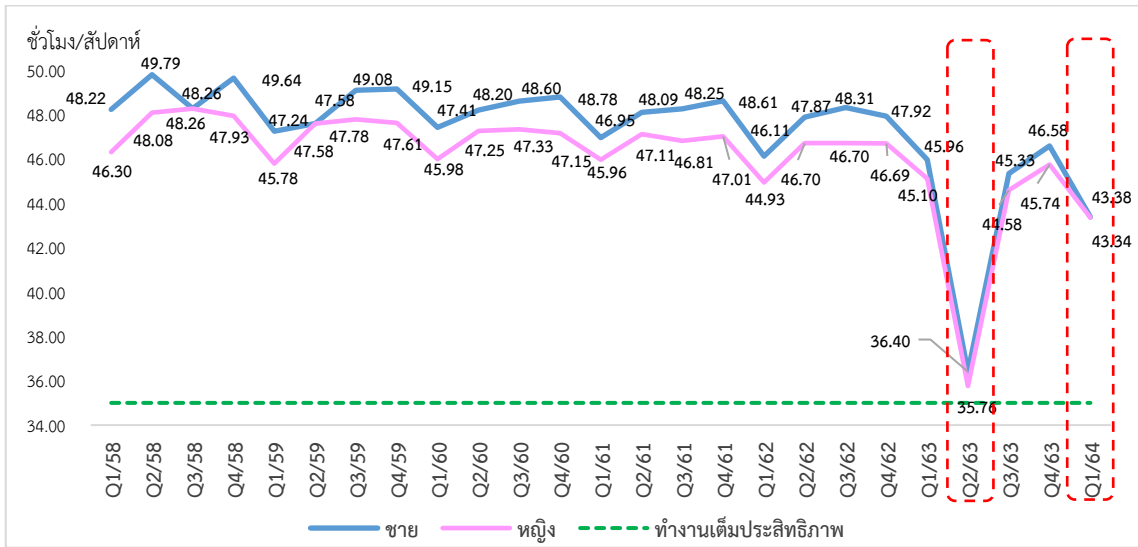
เมื่อทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของจำนวนชั่วโมงการทำงานเพศชายและ หญิง พบว่า ในการระบาดระลอกแรกจำนวนชั่วโมงการทำงานเพศชายและหญิง แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการระบาดระลอกที่สองพบว่า จำนวนชั่วโมงการทำงานเพศหญิง มากกว่าเพศชายอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปรากฏตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยชั่วโมงการทำงานต่อสัปดาห์ด้านการท่องเที่ยวระหว่างเพศชายและหญิง

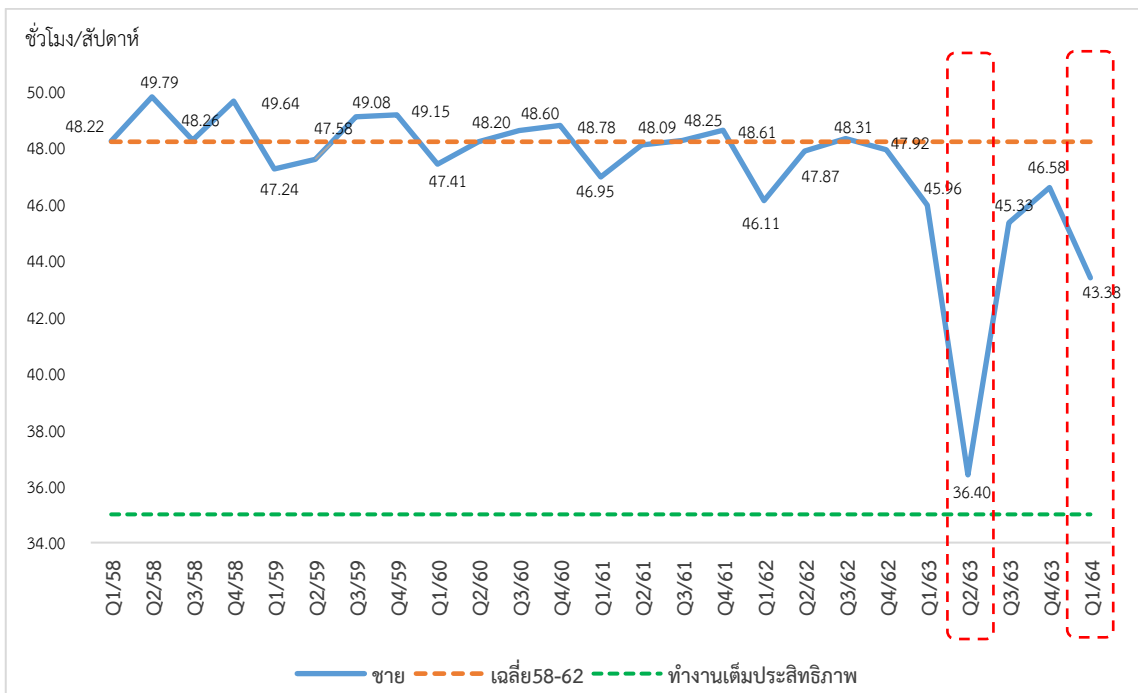
จำนวนชั่วโมงการทำงาน ต่อสัปดาห์	เพศชาย		เพศหญิง		t	Sig. (2-tailed)	Mean Difference
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.			
ไตรมาส 2 ปี 2563	34.33	4.36	35.72	3.54	-0.91	0.38	-1.39
ไตรมาส 1 ปี 2564	40.39	4.32	42.56	1.94	-2.52	0.02	-2.16

หมายเหตุ : ทดสอบที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

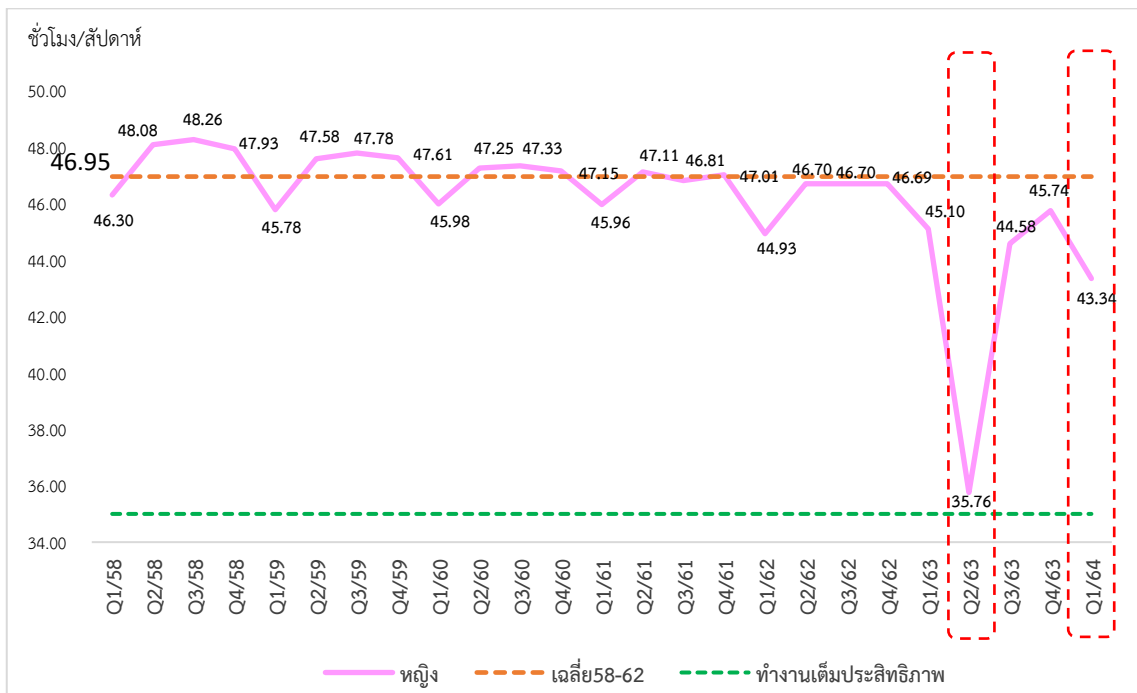
แผนภูมิที่ 9 จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจำแนกตามเพศ

แผนภูมิที่ 10 จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้มีงานทำเพศชายในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

แผนภูมิที่ 11 จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้มีงานทำเพศหญิงในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

1.2.3 จำนวนผู้เสมือนว่างงานเพศหญิงมากกว่าเพศชาย

ก่อนการระบาดของ COVID-19 พบว่า จำนวนผู้เสมือนว่างงานทั้งเพศชายและเพศหญิงอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยจำนวนผู้เสมือนว่างงาน 5 ปีก่อนการระบาด โดยเพศหญิงมีจำนวนเฉลี่ย 8.18 หมื่นคน มากกว่าเพศชายที่มีจำนวนเฉลี่ย 6.75 หมื่นคน ปรากฏตามแผนภูมิที่ 12-14

ช่วงการระบาดของ COVID-19 ส่งผลกระทบต่อจำนวนผู้เสมือนว่างงานเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยการระบาดในรอบแรกคือ ไตรมาสที่ 2 ของปี 2563 จำนวนผู้เสมือนว่างงานเพศหญิงเพิ่มขึ้นจากจำนวน 8.18 หมื่นคน (ค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อน) เป็น 5.22 แสนคน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 537.76 ส่วนเพศชายเพิ่มขึ้นจากจำนวน 6.75 หมื่นคน (ค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อน) เป็น 4.22 แสนคน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 525.19 ส่วนการระบาดรอบที่สองจำนวนผู้เสมือนว่างงานเพศหญิงเพิ่มเป็น 2.08 แสนคน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 154.46 น้อยกว่าเพศชายที่เพิ่มเป็น 2.03 แสนคน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 200.74 ปรากฏตามแผนภูมิที่ 12-14

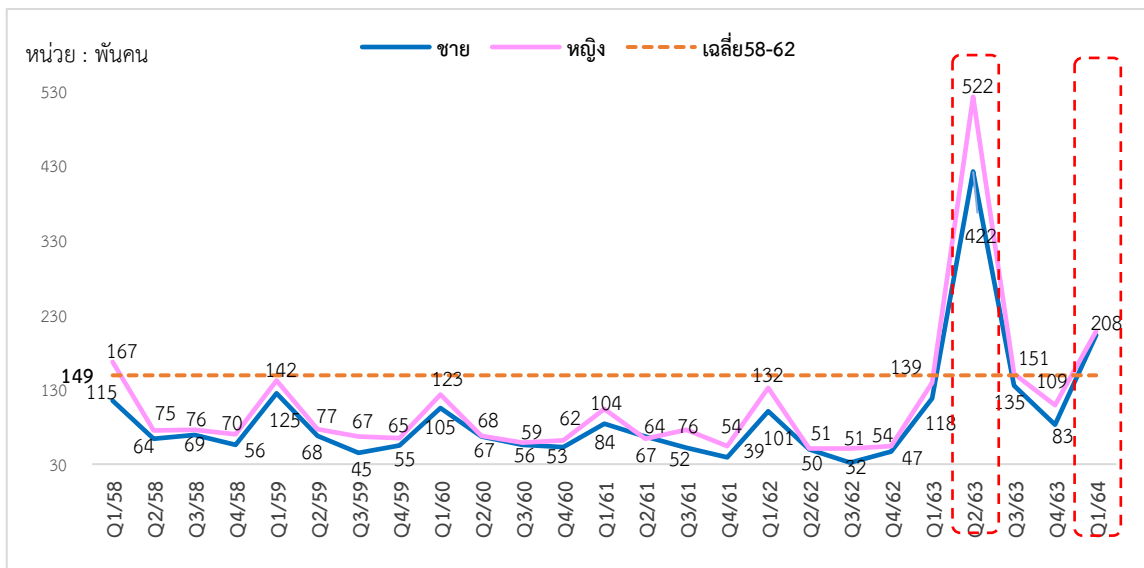
เมื่อทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของจำนวนผู้เสมือนว่างงานเพศชายและเพศหญิง พบว่า ในการระบาดรอบแรกจำนวนผู้เสมือนว่างงานเพศชายและเพศหญิงแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการระบาดรอบที่สองพบว่า จำนวนผู้เสมือนว่างงานเพศหญิงมากกว่าเพศชายอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปรากฏตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผู้เสมือนว่างงานด้านการท่องเที่ยวระหว่างเพศชายและเพศหญิง

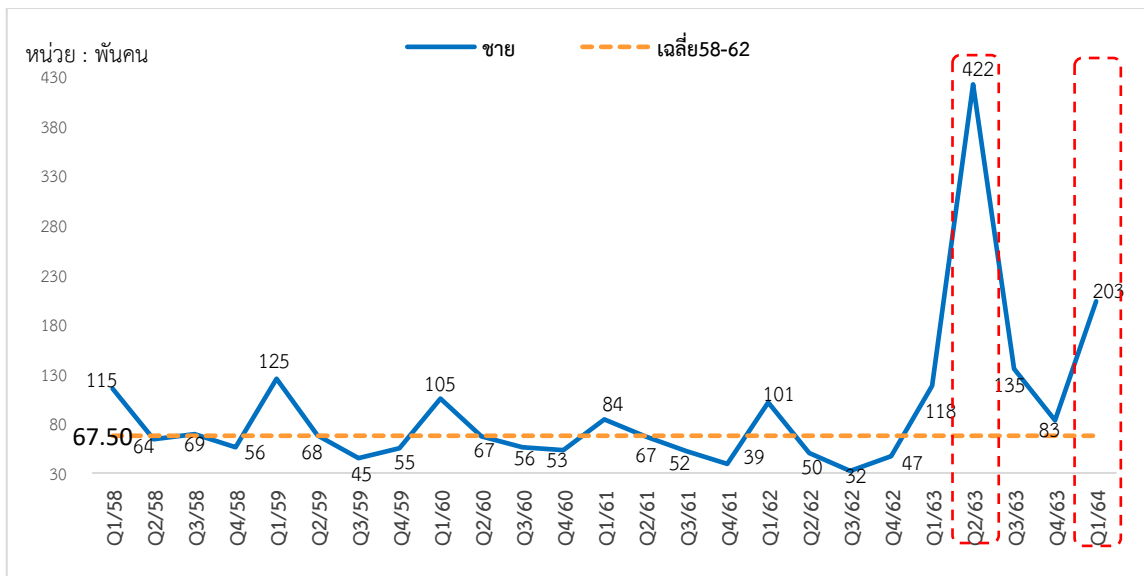
จำนวนผู้เสมือนว่างงาน (พันคน)	เพศชาย		เพศหญิง		t	Sig. (2-tailed)	Mean Difference
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.			
ไตรมาส 2 ปี 2563	23.29	29.28	28.52	38.61	-2.05	0.06	-5.23
ไตรมาส 1 ปี 2564	11.18	12.90	11.43	13.19	-0.27	0.79	-.025

หมายเหตุ : ทดสอบที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

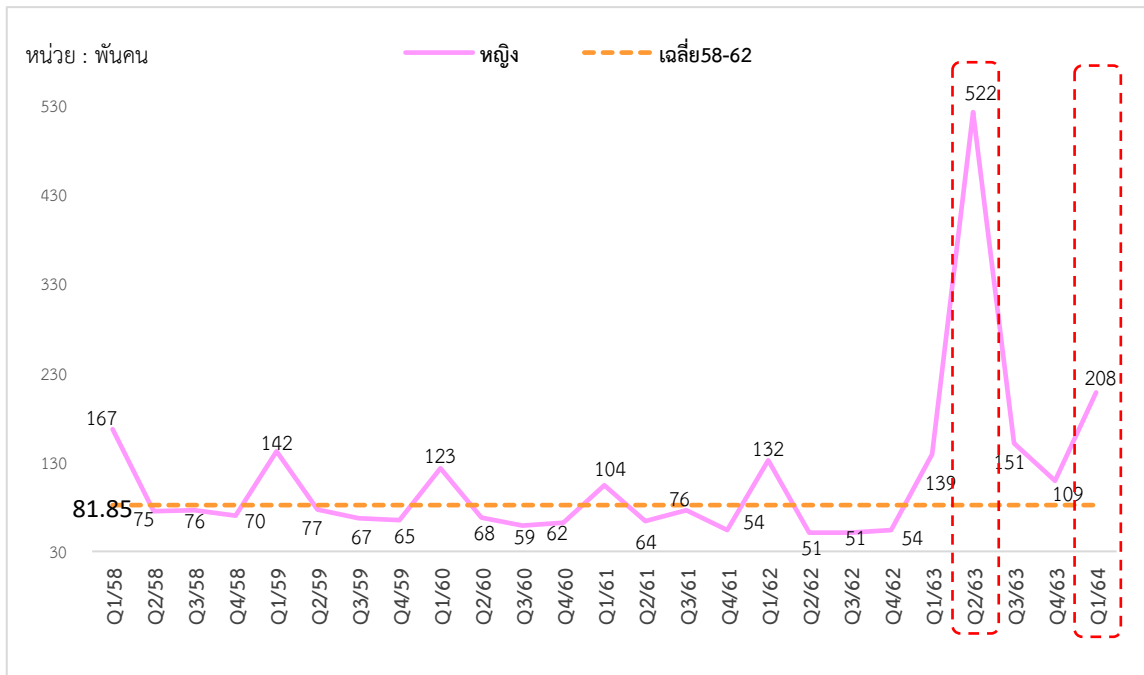
แผนภูมิที่ 12 จำนวนผู้เสมือนว่างงานที่ทำงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจำแนกตามเพศ

แผนภูมิที่ 13 จำนวนผู้เสมือนว่างงานเพศชายที่ทำงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

แผนภูมิที่ 14 จำนวนผู้เสมือนว่างงานเพศหญิงที่ทำงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

1.3 ผลกระทบต่อแรงงานในมิติอายุ

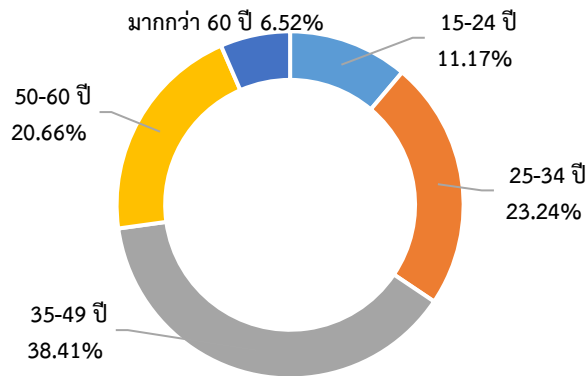
1.3.1 ผู้มีงานทำกลุ่มอายุ 15-24 ปีได้รับผลกระทบมากที่สุดในมิติของการจ้างงาน

เมื่อพิจารณาการจ้างงานด้านการท่องเที่ยวตามกลุ่มอายุ พบว่า ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาภาคการท่องเที่ยวมีการจ้างงานกลุ่มอายุ 35-49 ปี มากที่สุด ร้อยละ 38.42 รองลงมา คือ อายุ 25-34 ปี ร้อยละ 23.24 และกลุ่มอายุ 50-60 ปี ร้อยละ 20.66 ปรากฏตามแผนภูมิที่ 15

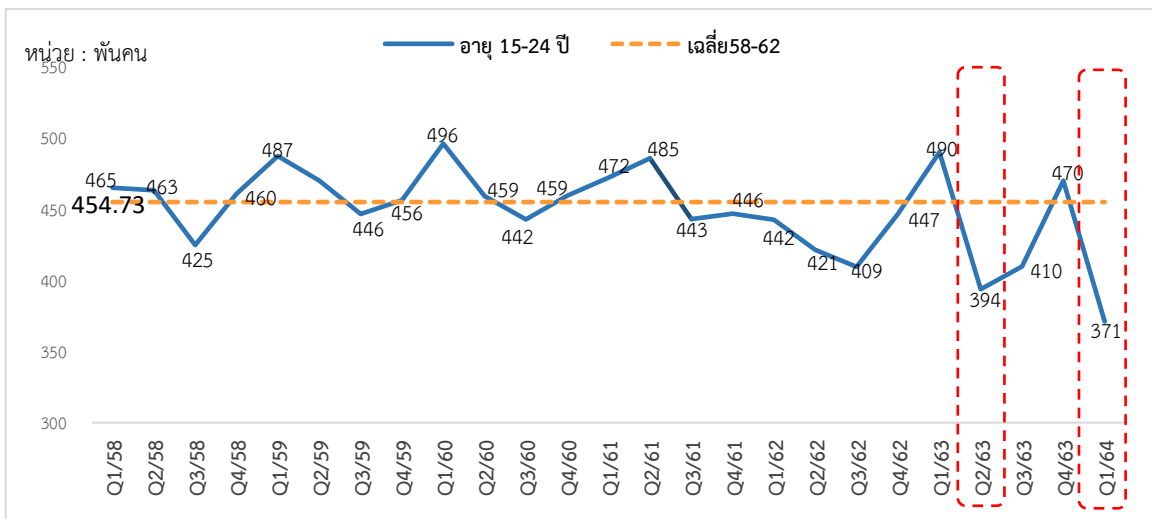
เมื่อเกิดการแพร่ระบาดของ COVID-19 ในปี 2563 โดยเฉพาะการระบาดระลอกแรก คือ ไตรมาสที่ 2 ปี 2563 ส่งผลให้จำนวนจ้างงานกลุ่มอายุ 15-24 ปี ลดลงมากกว่ากลุ่มอายุอื่น โดยการจ้างงานคงเหลือ 3.94 แสนคน ลดลงจากการจ้างงานเฉลี่ย 5 ปีก่อนการระบาดที่มีจำนวน 4.55 แสนคน หรือลดลงร้อยละ 13.45 รองลงมาคือ กลุ่มอายุ 35-49 ปี การจ้างงานคงเหลือ 1.4 ล้านคน ลดลงจากการจ้างงานเฉลี่ย 5 ปีก่อนการระบาดที่มีจำนวน 1.56 ล้านคน หรือลดลงร้อยละ 10.32 และกลุ่มอายุ 25-34 ปี การจ้างงานคงเหลือ 9.12 แสนคน ลดลงจากการจ้างงานเฉลี่ย 5 ปีก่อนการระบาดที่มีจำนวน 9.46 แสนคน หรือลดลงร้อยละ 3.54 ตามลำดับปรากฏตามแผนภูมิที่ 16-19

อย่างไรก็ตามการแพร่ระบาดระลอกที่สองของ COVID-19 ส่งผลกระทบต่อการจ้างงานในกลุ่มอายุ 15-24 ปี มากกว่ากลุ่มอายุอื่น โดยการจ้างงานคงเหลือ 3.71 แสนคน ลดลงจากการจ้างงานเฉลี่ย 5 ปีก่อน ร้อยละ 18.43 รองลงมาคือ กลุ่มอายุ 35-49 การจ้างงานคงเหลือ 1.51 ล้านคน ลดลงจากการจ้างงานเฉลี่ย 5 ปีก่อนการระบาดร้อยละ 3.35 และกลุ่มอายุ 25-34 ปี ลดลงจากการจ้างงานเฉลี่ย 5 ปีก่อนการระบาดร้อยละ 3.17 ตามลำดับปรากฏตามแผนภูมิที่ 16-19

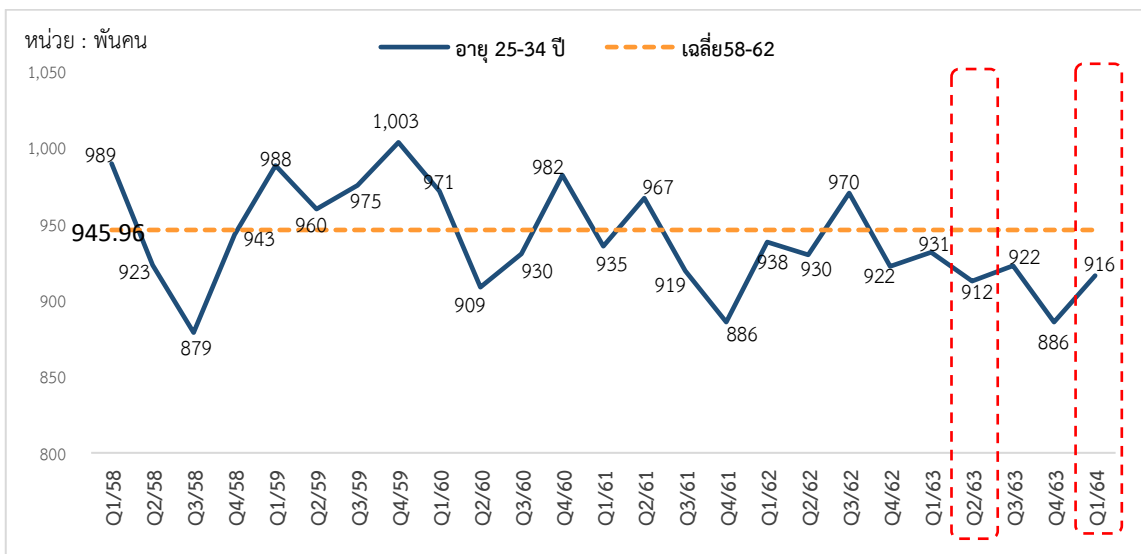
แผนภูมิที่ 15 ร้อยละของการจ้างงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจำแนกตามกลุ่มอายุ

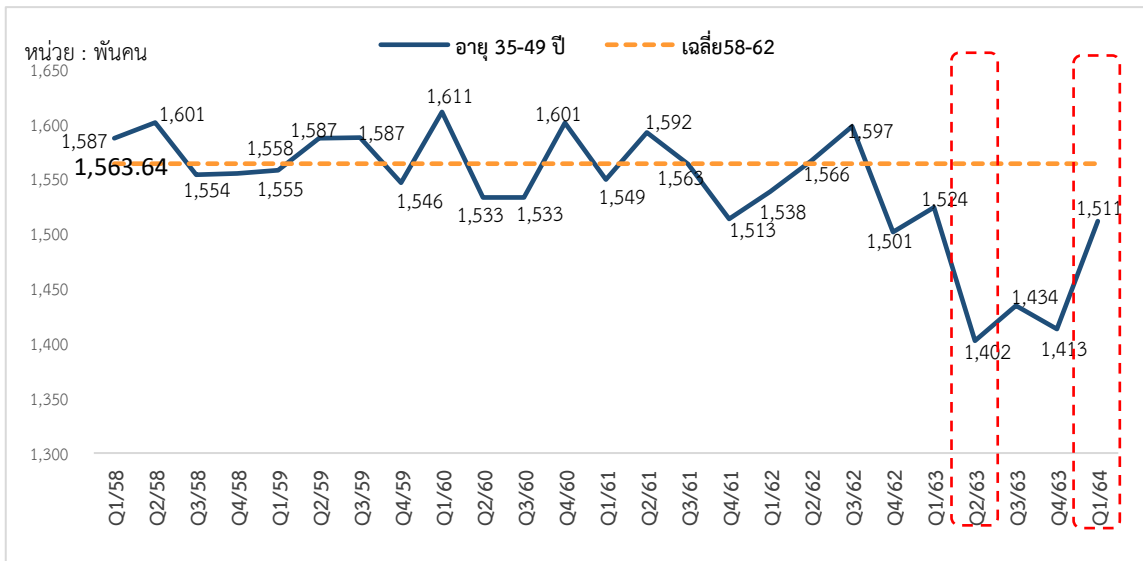
แผนภูมิที่ 16 จำนวนผู้มีงานทำอายุ 15-24 ปี ที่ทำงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

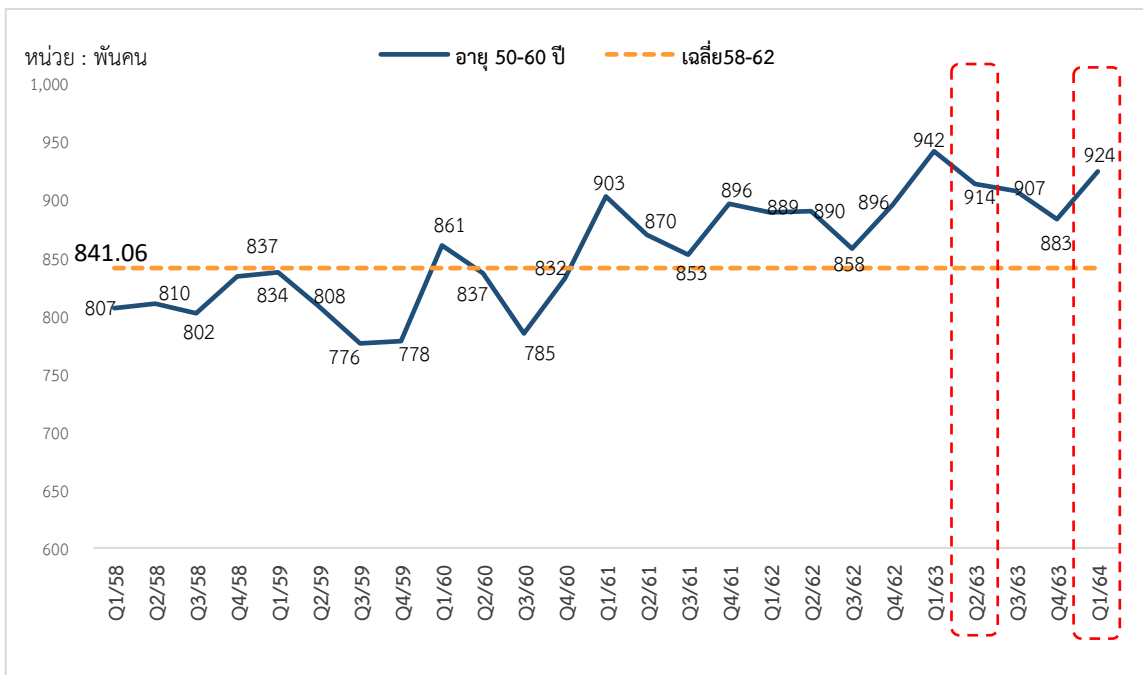
แผนภูมิที่ 17 จำนวนผู้มีงานทำอายุ 25 - 34 ปี ที่ทำงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

แผนภูมิที่ 18 จำนวนผู้มีงานทำอายุ 35-49 ปี ที่ทำงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

แผนภูมิที่ 19 จำนวนผู้มีงานทำอายุ 50-60 ปี ที่ทำงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

1.3.2 วัยแรงงานอายุ 25-34 ปี มีจำนวนชั่วโมงการทำงานลดลงมากที่สุด

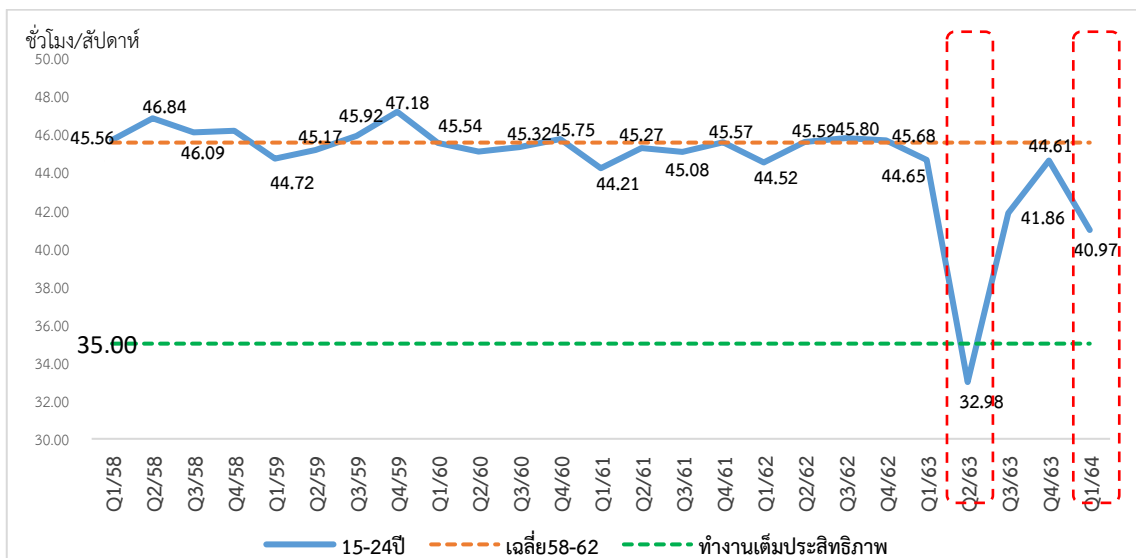
เมื่อพิจารณาการจ้างงานด้านการท่องเที่ยวตามอายุและชั่วโมงการทำงานจะพบว่า ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมาก่อนการระบาดของ COVID-19 กลุ่มอายุที่มีชั่วโมงทำงานมากที่สุดคือ อายุระหว่าง 35-49 ปี โดยมีชั่วโมงทำงานโดยเฉลี่ย 48.16 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ รองลงมา คือ อายุ 50-60 ปี 48.09 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และอายุระหว่าง 25-34 ปี 47.23 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ปรากฏตามแผนภูมิที่ 20-23

เมื่อเกิดการแพร่ระบาดของ COVID-19 ในปี 2563 ส่งผลให้จำนวนชั่วโมงทำงานของทุกกลุ่มอายุลดลงอย่างชัดเจนโดยเฉพาะในไตรมาสที่ 2 ของปี 2563 ซึ่งเป็นการระบาดระลอกแรก โดยกลุ่มอายุที่มีชั่วโมงทำงานเปลี่ยนแปลงมากที่สุด คือ อายุระหว่าง 25-34 ปี

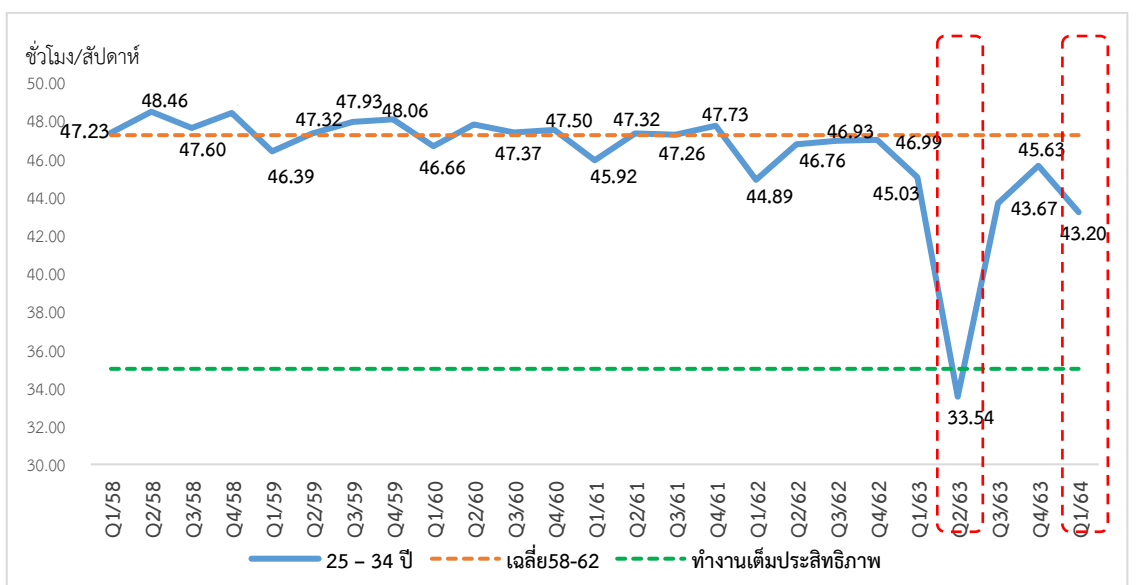
มีจำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ย 33.54 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ลดลงจากค่าเฉลี่ย 47.23 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ในรอบ 5 ปีก่อนการระบาดหรือลดลงร้อยละ 28.99 รองลงมา คือ อายุระหว่าง 15-24 ปี มีจำนวนชั่วโมงทำงานโดยเฉลี่ย 32.98 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ลดลงจากค่าเฉลี่ย 45.56 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ในรอบ 5 ปีก่อนการระบาดหรือลดลงร้อยละ 27.61 ปรากฏตามแผนภูมิที่ 20-23

อย่างไรก็ตาม จำนวนชั่วโมงทำงานของทุกกลุ่มอายุปรับตัวดีขึ้นในไตรมาสที่ 3 และ 4 ของปี 2563 และปรับตัวลดลงอีกครั้งในไตรมาสที่ 1 ของปี 2564 ซึ่งเป็นการระบาดระลอกที่สองของ COVID-19 ในประเทศไทย ส่งผลให้ชั่วโมงการทำงานในกลุ่มอายุ 15-24 ปี ลดลงมากที่สุดคงเหลือ 40.97 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ย 45.56 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ในรอบ 5 ปีก่อนหรือลดลงร้อยละ 10.07 รองลงมาคือ กลุ่มอายุ 50-60 ปี คงเหลือ 43.47 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ลดลงจากค่าเฉลี่ย 48.09 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ในรอบ 5 ปีก่อนหรือลดลงร้อยละ 9.61 ปรากฏตามแผนภูมิที่ 20-23

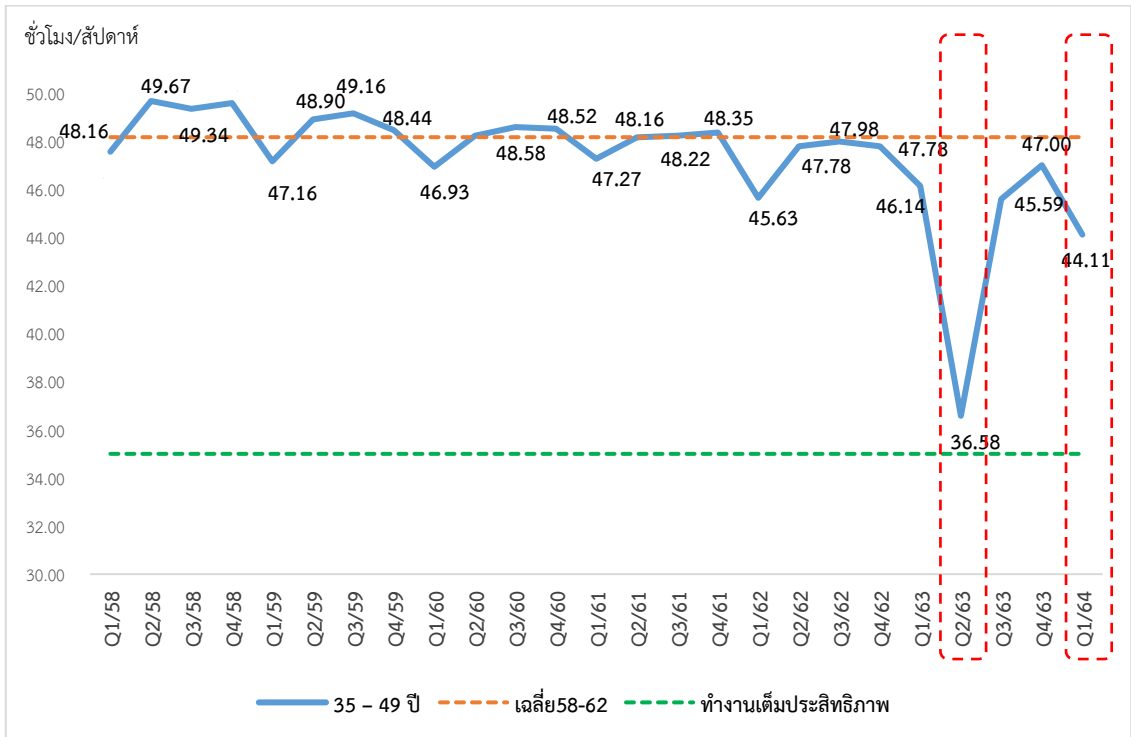
แผนภูมิที่ 20 จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของอายุ 15-24 ปี ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

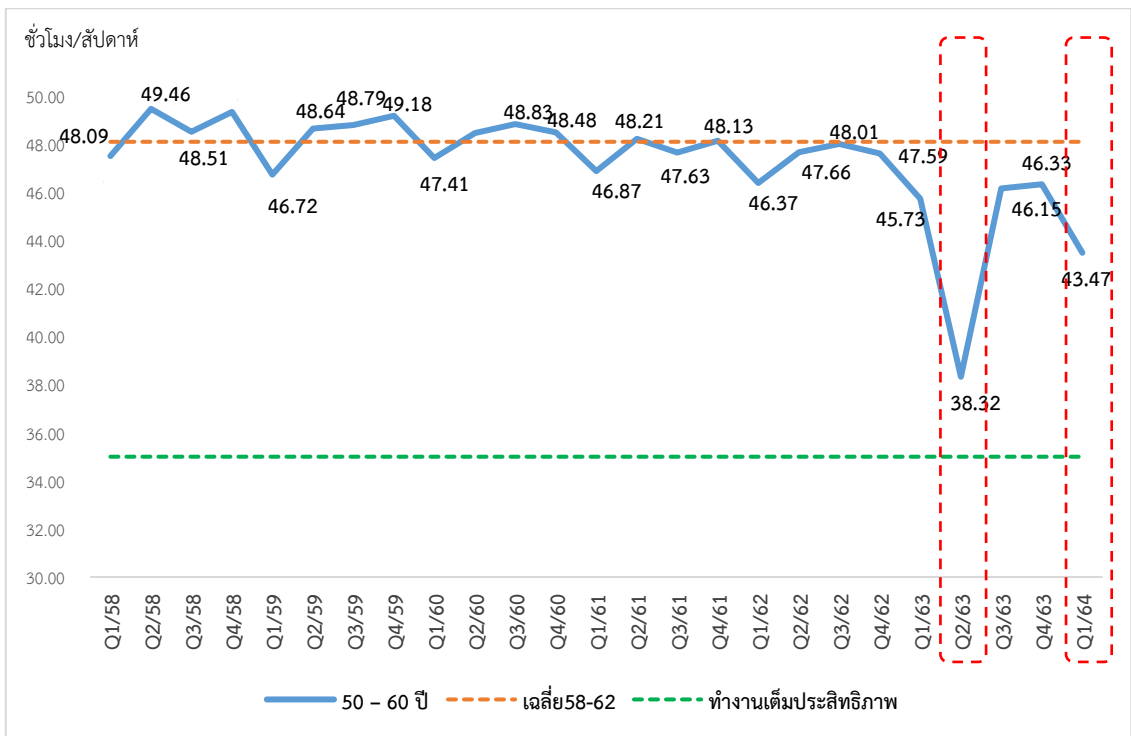
แผนภูมิที่ 21 จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของอายุ 25-34 ปี ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

แผนภูมิที่ 22 จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของอายุ 35-49 ปี ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

แผนภูมิที่ 23 จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของอายุ 50-60 ปี ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

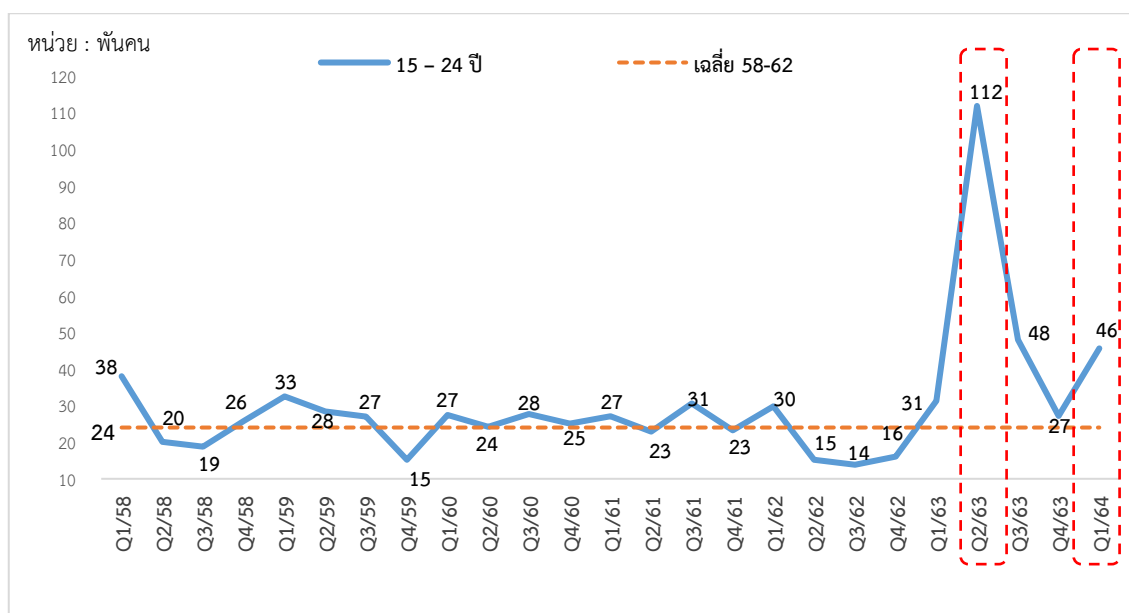
1.3.3 กลุ่มอายุ 25-34 ปี มีผู้เสมือนว่างงานเพิ่มขึ้นมากที่สุดเป็น 2.60 แสนคน จากค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนที่มีจำนวน 2.7 หมื่นคน

เมื่อพิจารณาผู้เสมือนว่างงานในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ในแต่ละกลุ่มอายุ พบว่า ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา ก่อนการระบาดของ COVID-19 ผู้เสมือนว่างงานที่มีงานทำในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมีจำนวนเฉลี่ยมากที่สุดในช่วงอายุ 35-49 ปี มีจำนวนเฉลี่ย 4.8 หมื่นคน รองลงมา คือ อายุ 50-60 ปี จำนวนเฉลี่ย 3.2 หมื่นคน และอายุ 25-34 ปี จำนวนเฉลี่ย 2.7 หมื่นคน ปรากฏตามแผนภูมิที่ 24-27

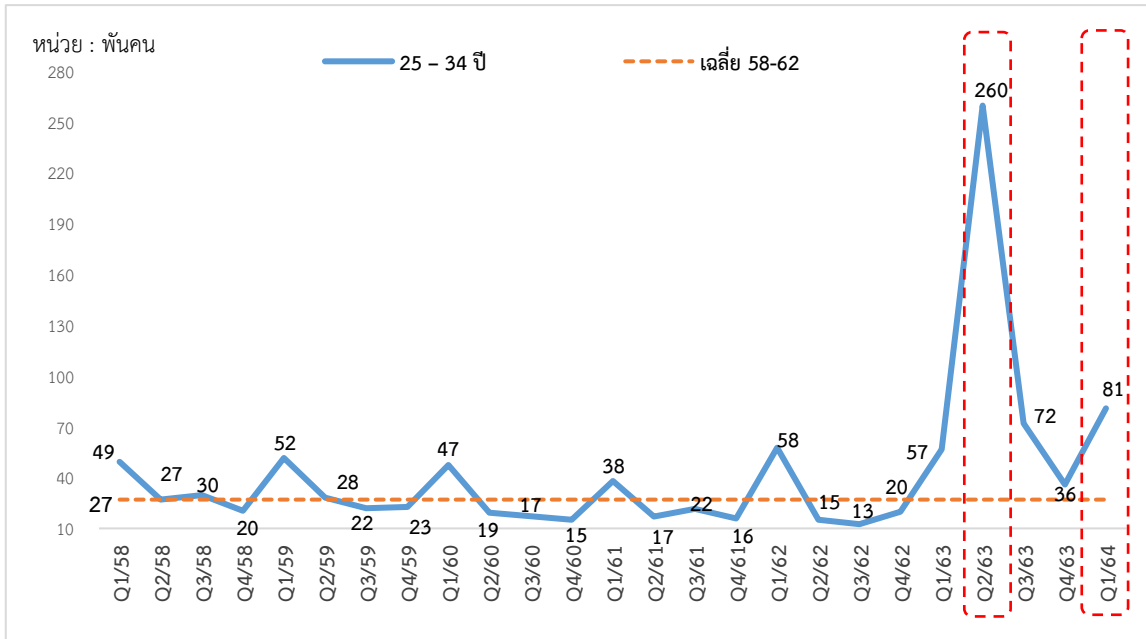
เมื่อเกิดการแพร่ระบาดของ COVID-19 ในปี 2563 ส่งผลให้จำนวนผู้เสมือนว่างงานปรับตัวสูงขึ้นในทุกช่วงอายุอย่างชัดเจนในไตรมาสที่ 2 ของปี 2563 โดยเฉพาะช่วงอายุ 25-34 ปี เพิ่มขึ้นมากที่สุดเป็น 2.60 แสนคน จากค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนที่มีจำนวนเฉลี่ย 2.7 หมื่นคนหรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 862.96 รองลงมา คือ ช่วงอายุ 35-49 ปี จำนวน 2.60 แสนคน จากค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนที่มีจำนวนเฉลี่ย 4.8 หมื่นคน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 581.25 และช่วงอายุ 50-60 ปี เพิ่มขึ้นเป็น 1.83 แสนคน จากค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนที่มีจำนวนเฉลี่ย 3.2 หมื่นคน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 471.88 โดยจำนวนผู้เสมือนว่างงานเริ่มปรับตัวลดลงในไตรมาสที่ 3 และ 4 ของปี 2563 โดยเฉพาะในไตรมาสที่ 4 ของปี 2563 จำนวนผู้เสมือนว่างงานในทุกกลุ่มอายุลดลงใกล้เคียงกับภาวะปกติหรือใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนของแต่ละกลุ่มอายุ ปรากฏตามแผนภูมิที่ 24-27

อย่างไรก็ตามจำนวนผู้เสมือนว่างงานปรับตัวสูงขึ้นอย่างชัดเจนอีกครั้งในไตรมาสที่ 1 ของปี 2564 จากการแพร่ระบาดระลอกที่ 2 ของ COVID-19 โดยการระบาดระลอกนี้ส่งผลให้จำนวนผู้เสมือนว่างงานปรับเพิ่มขึ้นสูงกว่าค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนในทุกกลุ่มอายุ โดยเฉพาะกลุ่มอายุ 35-49 ปี เพิ่มขึ้นเป็น 1.52 แสนคนหรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 216.44 รองลงมาคือ กลุ่มอายุ 50-60 ปี เพิ่มขึ้นเป็น 9.6 หมื่นคนหรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 200.98 และกลุ่มอายุ 25-34 ปี เพิ่มขึ้นเป็น 8.1 หมื่นคนหรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 199.66 ปรากฏตามแผนภูมิที่ 24-27

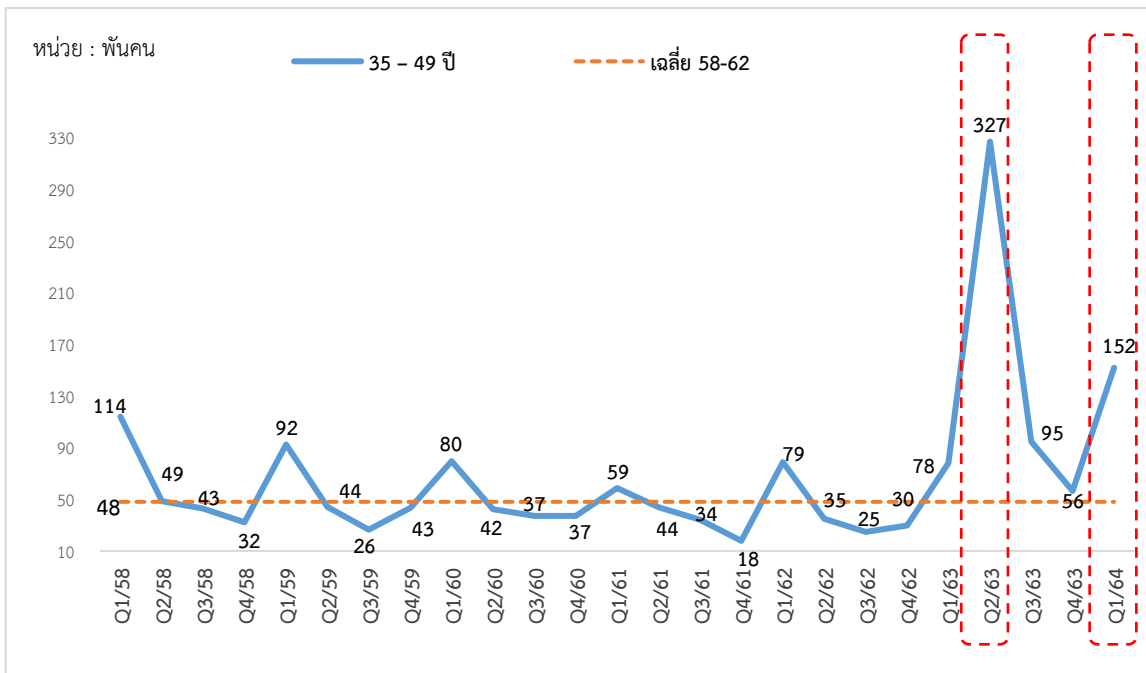
แผนภูมิที่ 24 จำนวนผู้เสมือนว่างงานอายุ 15-24 ปี ที่ทำงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

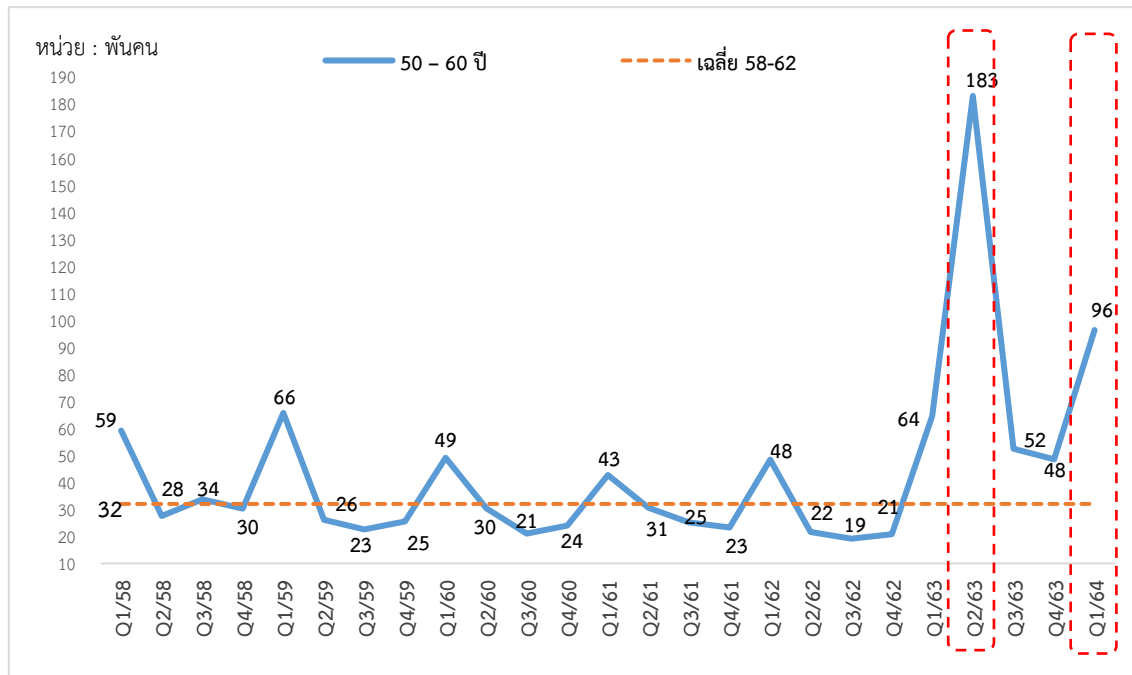
แผนภูมิที่ 25 จำนวนผู้เสมือนว่างงานอายุ 25-34 ปี ที่ทำงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

แผนภูมิที่ 26 จำนวนผู้เสมือนว่างงานอายุ 35-49 ปี ที่ทำงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

แผนภูมิที่ 27 จำนวนผู้เสมือนว่างงานอายุ 50-60 ปี ที่ทำงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

1.4 ผลกระทบต่อแรงงานในมิติการศึกษา

1.4.1 ผู้มีงานทำที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและต่ำกว่า

ได้รับผลกระทบมากที่สุดในมิติผู้มีงานทำโดยลดลงสูงสุด ร้อยละ 8.53

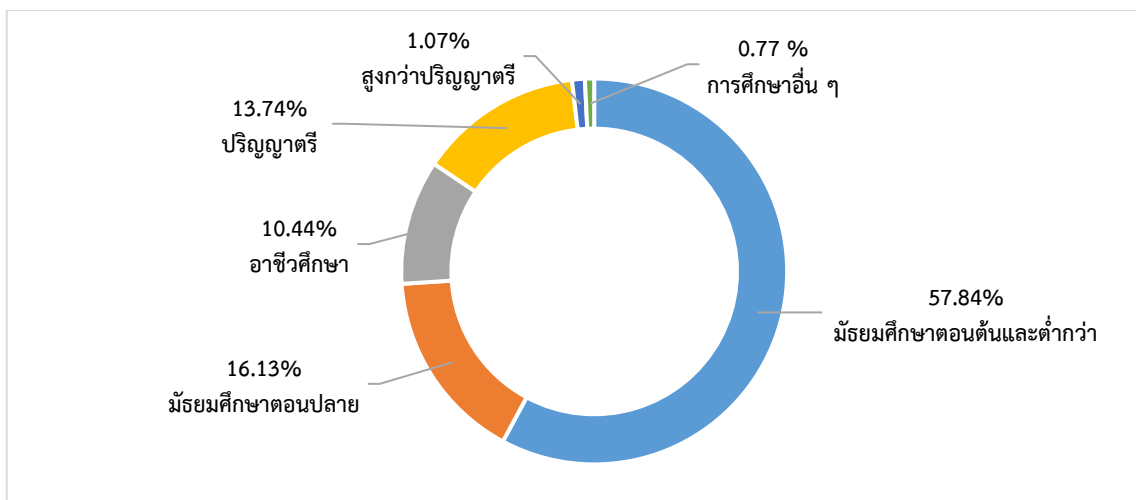
เมื่อพิจารณาการจ้างงานด้านการท่องเที่ยวตามระดับการศึกษา พบว่าในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ภาคการท่องเที่ยวมีการจ้างงานผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและต่ำกว่าเป็นส่วนใหญ่หรือคิดเป็นร้อยละ 57.84 รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 16.13 และระดับปริญญาตรี ร้อยละ 13.74 (แผนภูมิที่ 28) โดยก่อนการระบาดของ COVID-19 การจ้างงานในทุกุระดับมัธยมศึกษาและต่ำกว่ามีแนวโน้มลดลง ส่วนระดับการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้น ปรากฏตามแผนภูมิที่ 29-32

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของผลกระทบต่อกรจ้างงานด้านการท่องเที่ยวจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 พบว่า การระบาดระลอกแรกในไตรมาสที่ 2 ของปี 2563 ส่งผลกระทบต่อผู้ที่ทำงานด้านการท่องเที่ยวที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาและต่ำกว่ามากที่สุด โดยจำนวนผู้มีงานทำลดลง จำนวน 2.01 แสนคน จากค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนที่มีจำนวน 2.35 ล้านคน หรือลดลงร้อยละ 8.53 รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายลดลงจำนวน 1.2 หมื่นคน จากค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนที่มีจำนวน 6.56 แสนคน ส่วนระดับการศึกษาอื่น ๆ มีจำนวนการจ้างงานสูงกว่าค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนของแต่ละระดับการศึกษา (แผนภูมิที่ 30 -33) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของสาขาวิชาของผู้ที่ทำงานในภาคการท่องเที่ยว แต่ละระดับการศึกษาในปี 2563 พบว่า ในระดับปวช. มีการจ้างงานกลุ่มสาขาวิชาธุรกิจและการบริการ พาณิชยศาสตร์ มากที่สุดร้อยละ 45.44 รองลงมาคือ กลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ ร้อยละ 27.23 และกลุ่มสาขาวิชาการบริการส่วนบุคคล (โรงแรมและการจัดการ การท่องเที่ยวและธุรกิจการท่องเที่ยว เป็นต้น) ร้อยละ 8.54 โดยสาขาวิชาที่มีการจ้างงานลดลงมากที่สุดในไตรมาสที่ 2 ปี 2563 เมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสก่อน คือ กลุ่มสาขาวิชาสถาปัตยกรรมและการสร้างอาคารลดลงร้อยละ 42.14 และกลุ่มสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ลดลงร้อยละ 15.86 ส่วนระดับปวส. มีการจ้างงานกลุ่มสาขาวิชาธุรกิจและการบริการ พาณิชยศาสตร์มากที่สุดร้อยละ

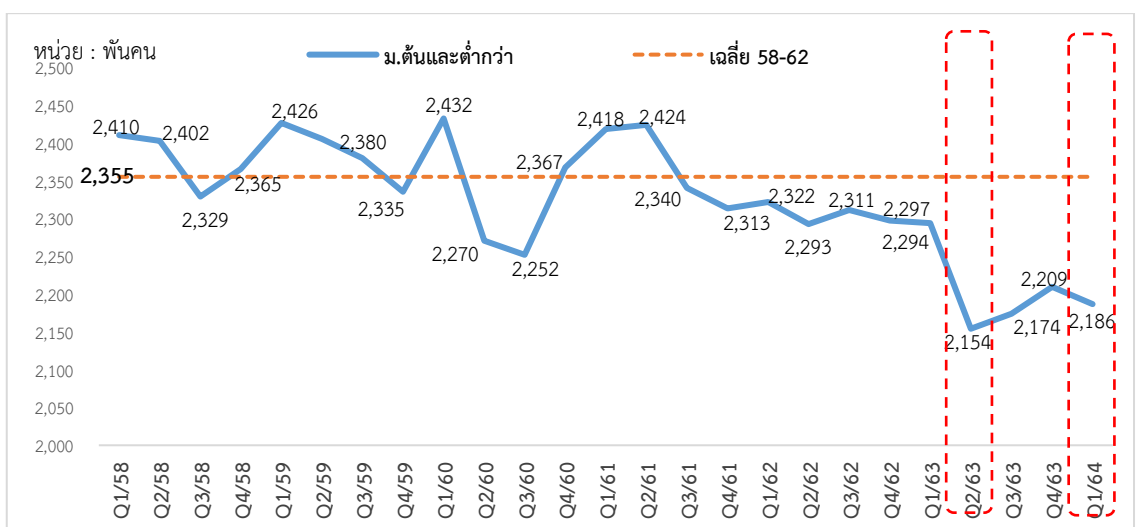
40.73 รองลงมาคือ กลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ ร้อยละ 21.81 และกลุ่มสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ ร้อยละ 14.72 โดยสาขาวิชาที่มีการจ้างงานลดลงมากที่สุดในไตรมาสที่ 2 ปี 2563 เมื่อเปรียบเทียบกับ ไตรมาสก่อน คือ กลุ่มสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ ลดลงร้อยละ 10.40 สำหรับระดับปริญญาตรีที่มีการจ้างงาน กลุ่มสาขาวิชาธุรกิจและการบริการ พาณิชยศาสตร์ มากที่สุด 35.30 รองลงมาคือ กลุ่มสาขาวิชาการ บริการส่วนบุคคล (โรงแรมและการจัดการ การท่องเที่ยวและธุรกิจการท่องเที่ยว เป็นต้น) ร้อยละ 7.29 และกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ ร้อยละ 7.28 โดยสาขาวิชาที่มีการจ้างงานลดลง มากที่สุดในไตรมาสที่ 2 ปี 2563 เมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสก่อน คือ กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และ พฤติกรรมศาสตร์ ลดลงร้อยละ 4.98 รองลงมาคือ กลุ่มสาขาวิชาการบริการส่วนบุคคล ลดลงร้อยละ 0.49

ทั้งนี้พบว่า ณ ไตรมาสที่ 1 ของปี 2564 การจ้างงานเกือบทุกระดับ การศึกษาเริ่มปรับตัวดีขึ้น ยกเว้นระดับมัธยมศึกษาและต่ำกว่าที่จำนวนการจ้างงานสูงขึ้นเมื่อ เปรียบเทียบกับการแพร่ระบาดระลอกแรก แต่จำนวนการจ้างงานดังกล่าวยังคงหดตัวเมื่อ เปรียบเทียบกับจำนวนการจ้างงานเฉลี่ย 5 ปีก่อน โดยลดลงจำนวน 1.69 แสนคน จากค่าเฉลี่ย 5 ปี ก่อนหรือลดลงร้อยละ 7.16 ปรากฏตามแผนภูมิที่ 29 – 32

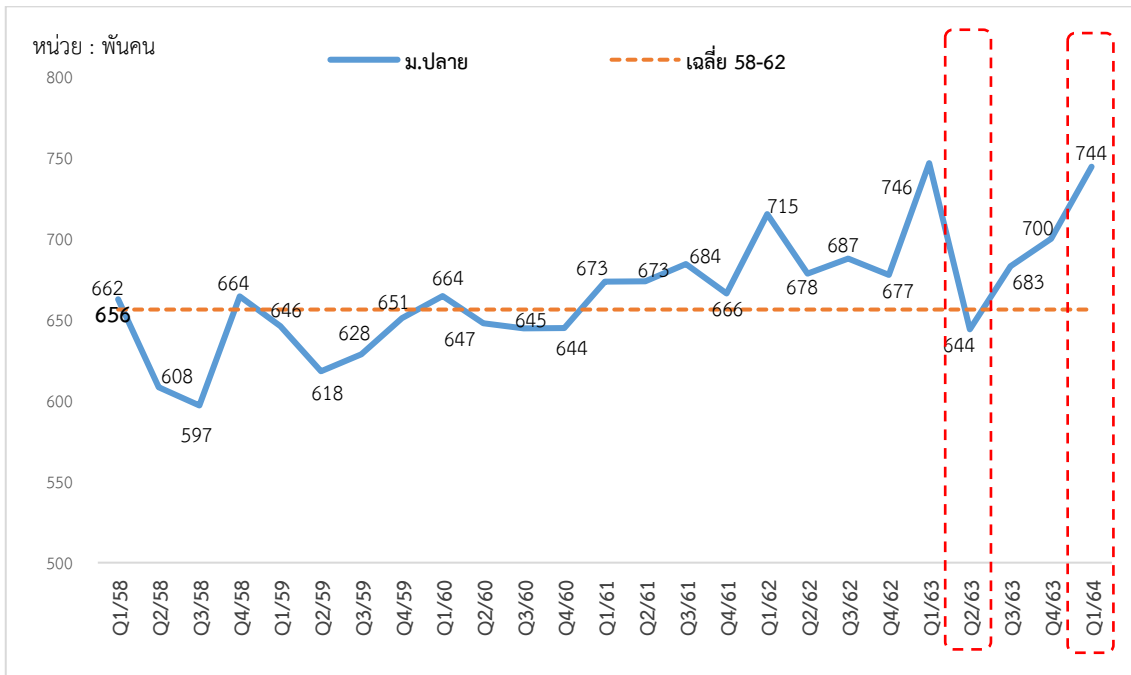
แผนภูมิที่ 28 ร้อยละของการจ้างงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจำแนกตามระดับการศึกษา

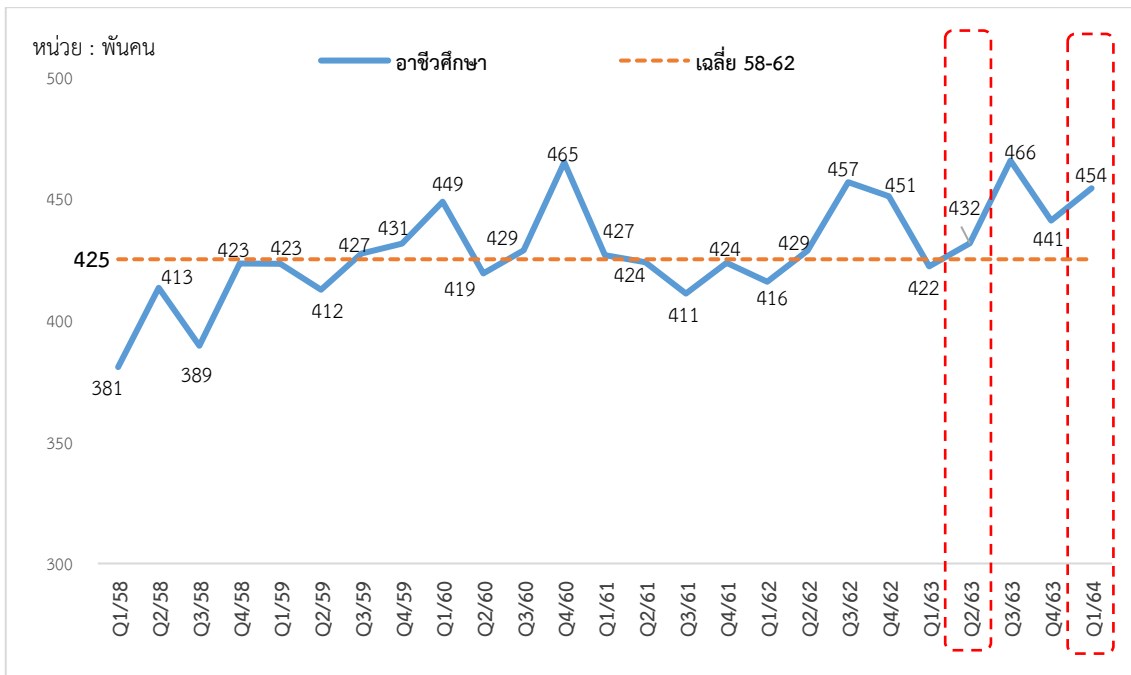
แผนภูมิที่ 29 จำนวนผู้มีงานทำที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและต่ำกว่าที่ทำงาน ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

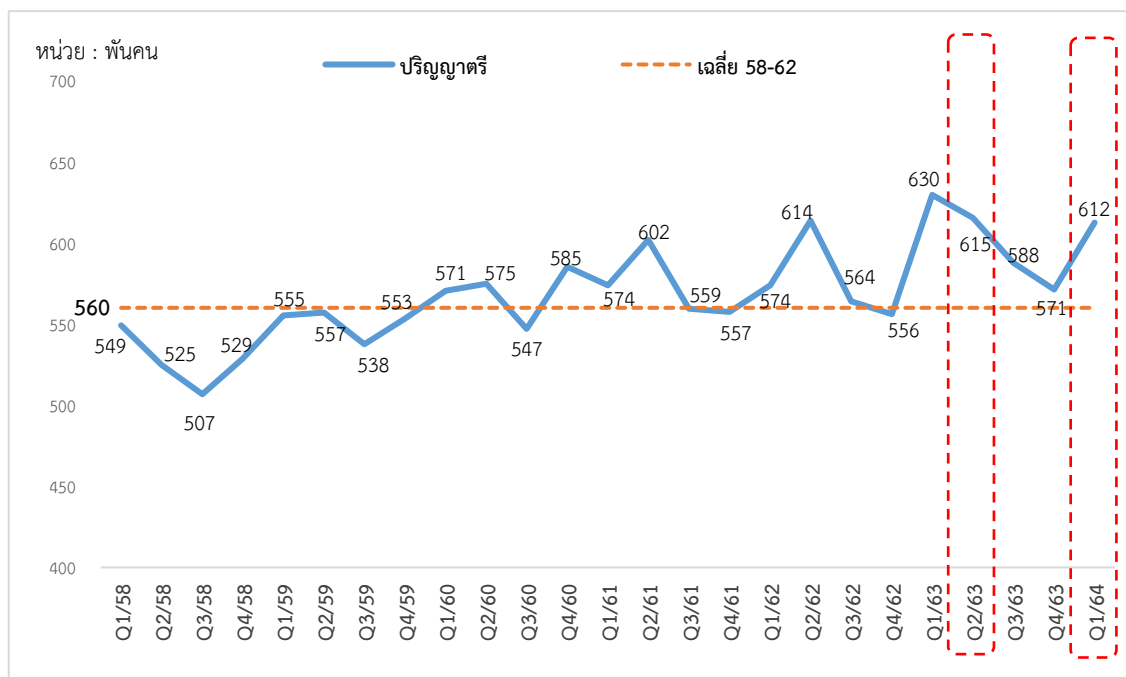
แผนภูมิที่ 30 จำนวนผู้ปฏิบัติงานทำสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นปลายที่ทำงานในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว

แผนภูมิที่ 31 จำนวนผู้ปฏิบัติงานทำสำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษาที่ทำงานในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว

แผนภูมิที่ 32 จำนวนผู้มีงานทำที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีที่ทำงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

1.4.2 ผู้มีงานทำที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีถูกลดชั่วโมงการทำงานมากที่สุดโดยจำนวนชั่วโมงทำงานลดต่ำกว่าการทำงานเต็มประสิทธิภาพคือ 35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

เมื่อพิจารณาชั่วโมงการทำงานของผู้ที่ทำงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในแต่ละระดับการศึกษา พบว่า ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ก่อนการระบาดของ COVID-19 ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและต่ำกว่ามีชั่วโมงการทำงานสูงที่สุดโดยเฉลี่ย 47.89 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ รองลงมา คือ ระดับ ปวช. 47.55 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และระดับ ปวส. 47.39 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ตามลำดับ ปรากฏตามตารางที่ 33-37

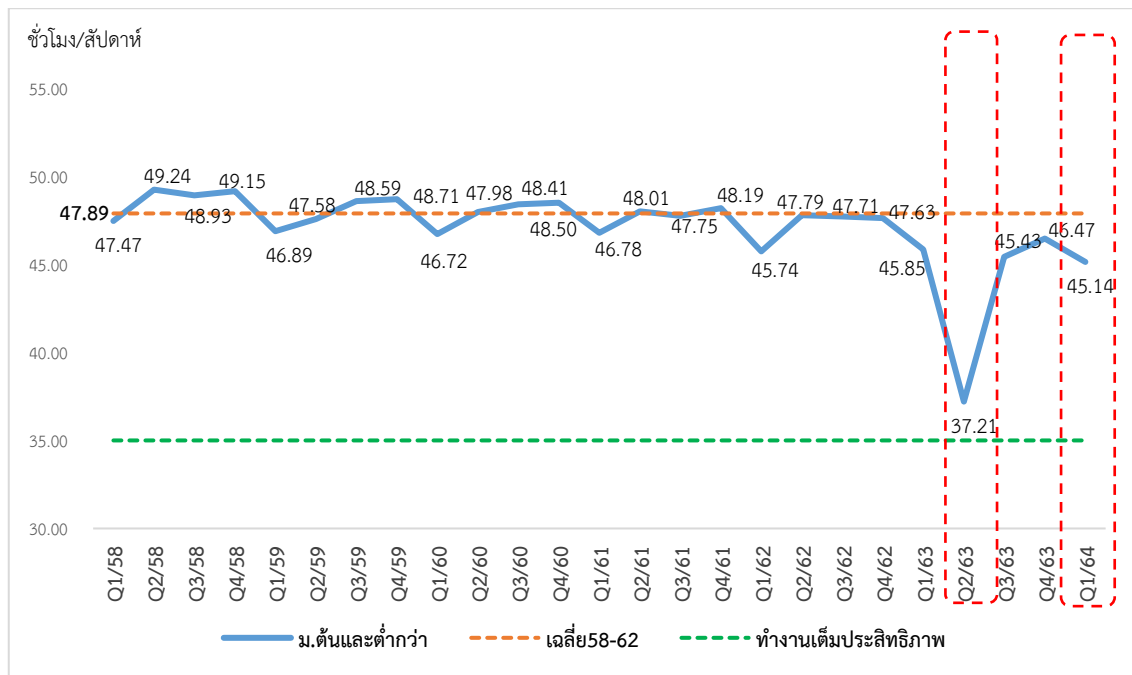
เมื่อมีการแพร่ระบาดของ COVID-19 ในปี 2563 ส่งผลให้จำนวนชั่วโมงทำงานของผู้ทำงานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวทุกระดับการศึกษาลดลงอย่างชัดเจนโดยเฉพาะในไตรมาสที่ 2 ของปี 2563 โดยจำนวนชั่วโมงทำงานของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีลดลงมากที่สุดคงเหลือ 33.71 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ย 46.23 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ในช่วง 5 ปี ก่อนการระบาดหรือลดลงร้อยละ 37.13 รองลงมา คือ ระดับปวช. คงเหลือ 32.96 ชั่วโมงต่อสัปดาห์เมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ย 47.55 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ในช่วง 5 ปี ก่อนการระบาดหรือลดลงร้อยละ 30.68 และระดับมัธยมศึกษาและต่ำกว่าคงเหลือ 37.21 ชั่วโมงต่อสัปดาห์เมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ย 47.89 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ในช่วง 5 ปี ก่อนการระบาดหรือลดลงร้อยละ 28.72 (แผนภูมิที่ 33-37) เมื่อพิจารณารายละเอียดของสาขาวิชาที่ได้รับผลกระทบจากจำนวนชั่วโมงการทำงานที่ลดลงโดยพิจารณาจากสาขาวิชาที่มีสัดส่วนการจ้างงานมากในแต่ละระดับการศึกษา พบว่า ระดับปวช. สาขาวิชาที่จำนวนชั่วโมงการทำงานลดลงมากที่สุดในไตรมาสที่ 2 ของปี 2563 เมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสก่อน คือ กลุ่มสาขาวิชาสถาปัตยกรรมและการสร้างอาคาร ลดลงร้อยละ 36.26 รองลงมาคือ กลุ่มสาขาวิชาการบริการส่วนบุคคล (โรงแรมและการจัดการ การท่องเที่ยวและธุรกิจการท่องเที่ยว เป็นต้น) ลดลงร้อยละ 34.39 และกลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ ร้อยละ 30.60 ส่วนระดับปวส. คือ กลุ่มสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ ลดลงร้อยละ 42.68 รองลงมาคือ กลุ่มสาขาวิชาสถาปัตยกรรมและการสร้างอาคาร ร้อยละ 34.08 และกลุ่มสาขาวิชาการบริการส่วนบุคคล (โรงแรมและการจัดการ การท่องเที่ยวและธุรกิจ

การท่องเที่ยว เป็นต้น) ลดลงร้อยละ 27.61 สำหรับระดับปริญญาตรี คือ กลุ่มสาขาวิชากลุ่มสาขาวิชา การบริการส่วนบุคคล (โรงแรมและการจัดการ การท่องเที่ยวและธุรกิจการท่องเที่ยว เป็นต้น) ลดลงมากที่สุดร้อยละ 42.01 รองลงมาคือ กลุ่มสาขาวิชาการฝึกหัดครูและศึกษาศาสตร์ ลดลงร้อยละ 26.13 และ กลุ่มสาขาวิชาธุรกิจและการบริการ พาณิชยศาสตร์ ลดลงร้อยละ 21.58

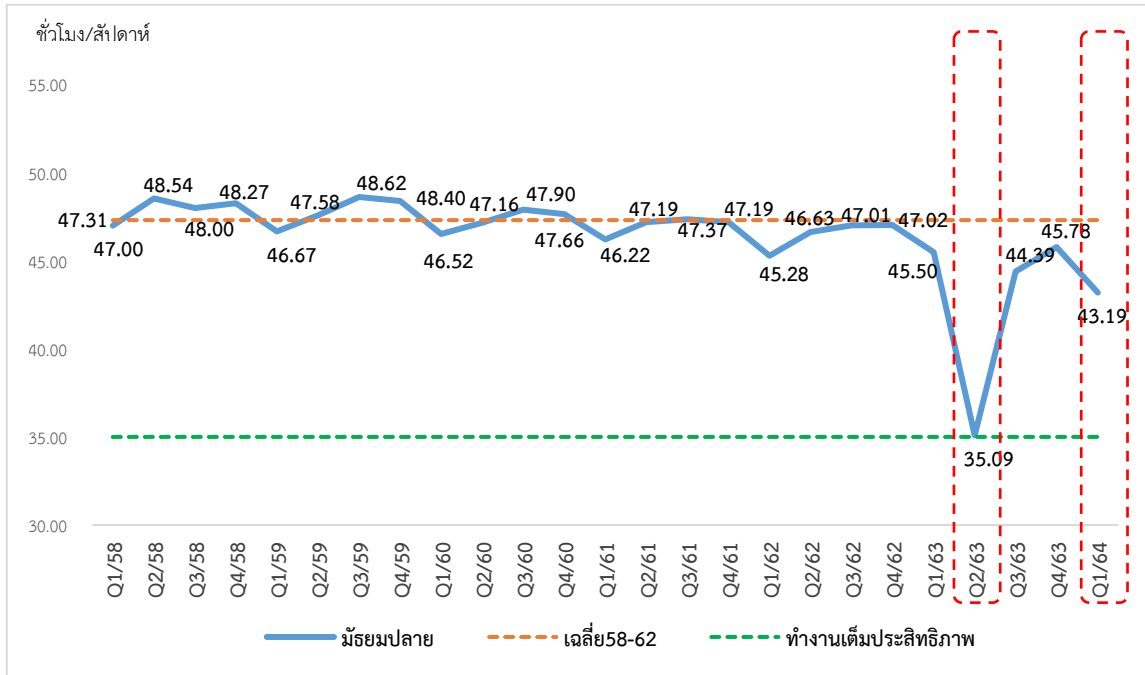
จำนวนชั่วโมงการทำงานในแต่ละระดับการศึกษาเริ่มปรับตัวสูงขึ้น ในไตรมาสที่ 3 และไตรมาสที่ 4 และปรับตัวลดลงอีกครั้งในไตรมาสที่ 1 ของปี 2564 ซึ่งเป็นการระบาดของ COVID-19 ระลอกที่สอง โดยการระบาดระลอกนี้ส่งผลให้จำนวนชั่วโมงการทำงานของผู้ที่สำเร็จ การศึกษาในทุกระดับลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยชั่วโมงการทำงานก่อนการระบาดในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา โดยระดับปริญญาตรี ลดลงมากที่สุดคงเหลือ 40.55 ชั่วโมงต่อสัปดาห์หรือลดลง ร้อยละ 14.02 รองลงมา คือ ระดับ ปวช. คงเหลือ 42.45 ชั่วโมงต่อสัปดาห์หรือลดลงร้อยละ 10.72 และระดับมัธยมศึกษาตอนปลายคงเหลือ 43.19 ชั่วโมงต่อสัปดาห์หรือลดลงร้อยละ 8.71 ปรากฏตาม แผนภูมิที่ 33-37

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้จำนวนชั่วโมงการทำงานในทุกระดับการศึกษา จะปรับตัวลดลงในการระบาดระลอกที่สองของ COVID-19 คือในไตรมาสที่ 1 ปี 2564 แต่ทุกระดับ การศึกษาก็ยังคงมีการทำงานเต็มที่หรือเต็มประสิทธิภาพเนื่องจากมีชั่วโมงการทำงานมากกว่า 35 ชั่วโมง ต่อสัปดาห์ ซึ่งแตกต่างจากการระบาดในระลอกแรก คือ ไตรมาสที่ 2 ของปี 2563 ที่ทำให้หลายระดับ การศึกษามีชั่วโมงการทำงานต่ำกว่า 35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ซึ่งถือเป็นการทำงานต่ำกว่าระดับในด้านชั่วโมง การทำงาน ปรากฏตามตารางที่ 33-37

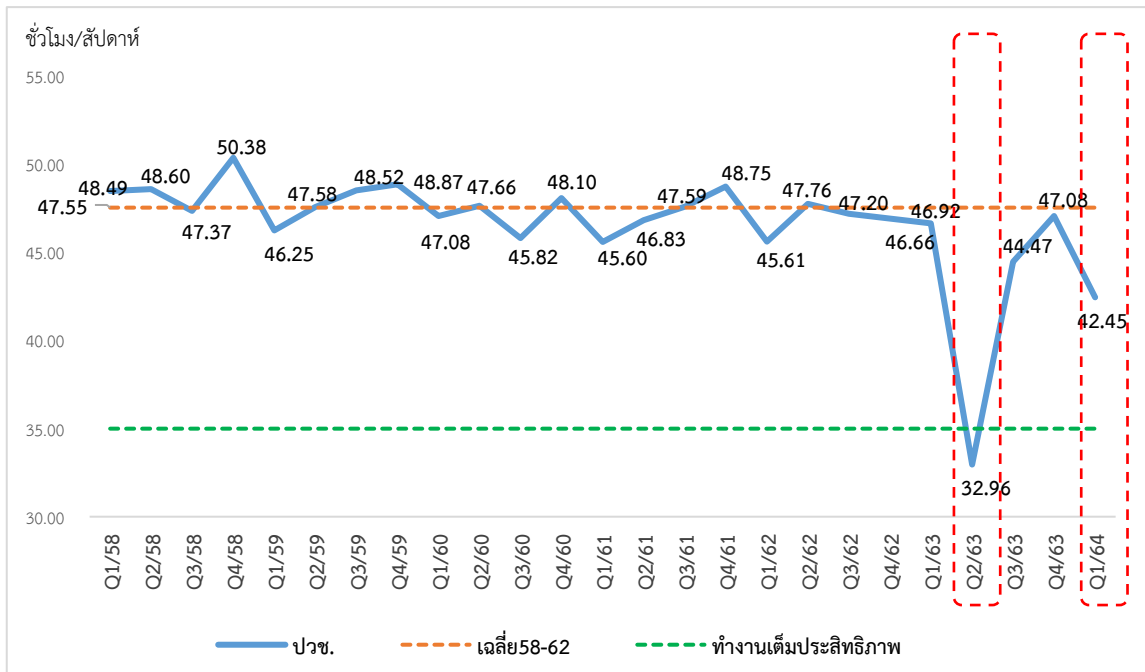
แผนภูมิที่ 33 จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตอนต้นและต่ำกว่าในอุตสาหกรรมบริการท่องเที่ยว

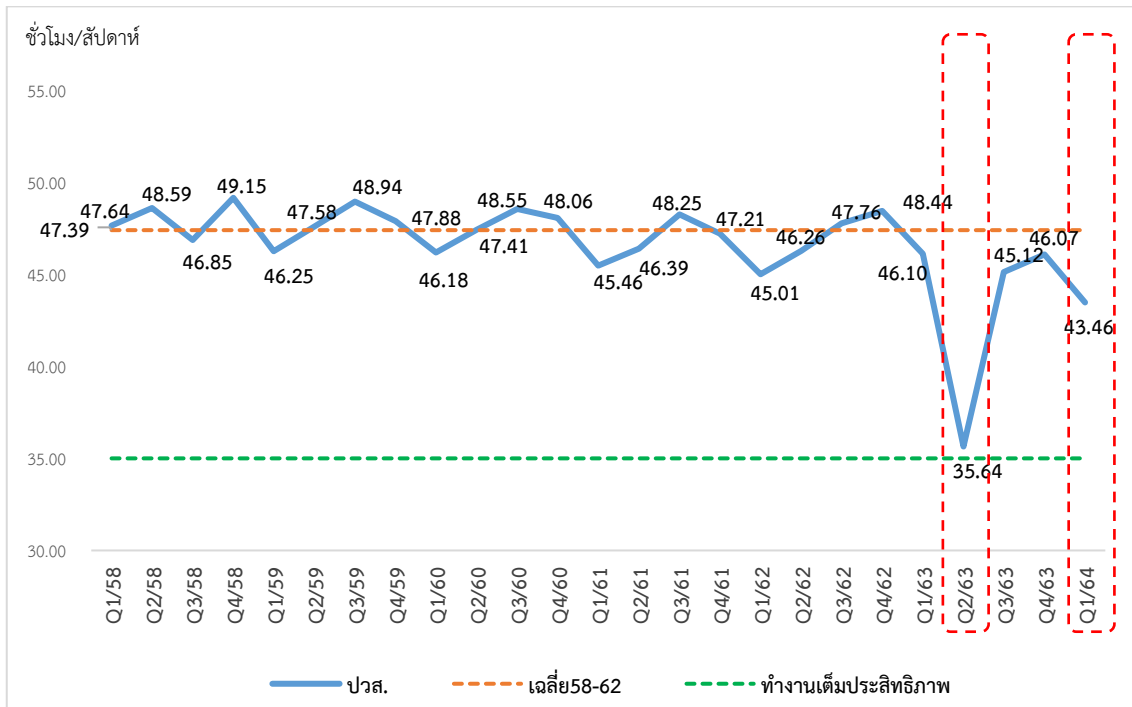
แผนภูมิที่ 34 จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

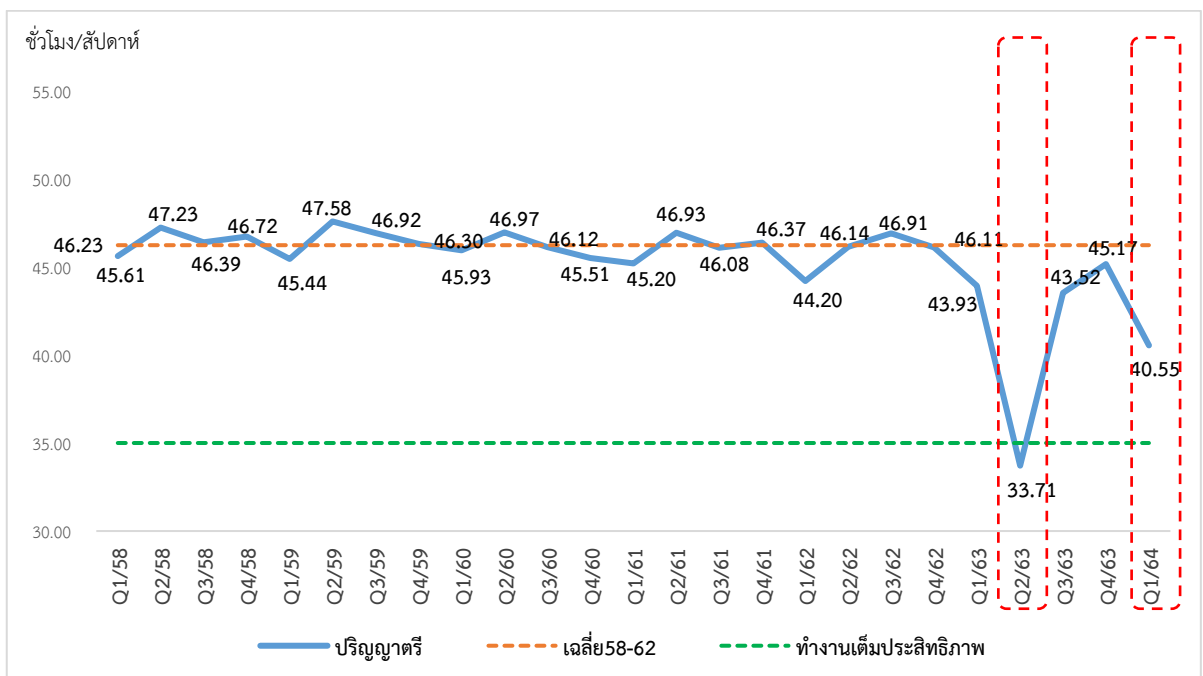
แผนภูมิที่ 35 จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับ ปวช. ในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว

แผนภูมิที่ 36 จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับ ปวส. ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

แผนภูมิที่ 37 จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

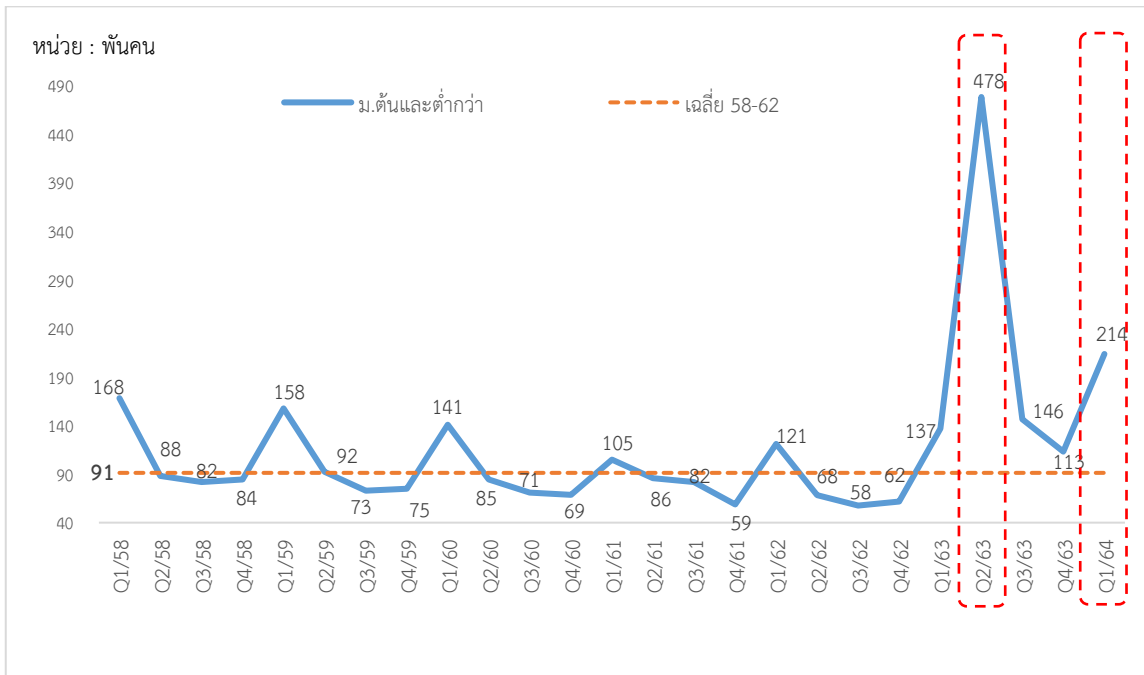
1.4.3 อัตราการเพิ่มขึ้นของผู้เสมือนว่างงานในระดับปริญญาตรีเพิ่มสูงขึ้นมากที่สุด โดยเพิ่มเป็น 1.68 แสนคนจากค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนที่มีจำนวนเฉลี่ย 1.6 หมื่นคน

เมื่อพิจารณาผู้เสมือนว่างงานในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในแต่ละระดับการศึกษา พบว่า ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา ก่อนการระบาดของ COVID-19 ผู้เสมือนว่างงานที่มีงานทำในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และต่ำกว่ามีจำนวนเฉลี่ยมากที่สุด 9.1 หมื่นคน รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวนเฉลี่ย 2.4 หมื่นคน และระดับปริญญาตรี จำนวนเฉลี่ย 1.6 หมื่นคน ปรากฏตามแผนภูมิที่ 38-42

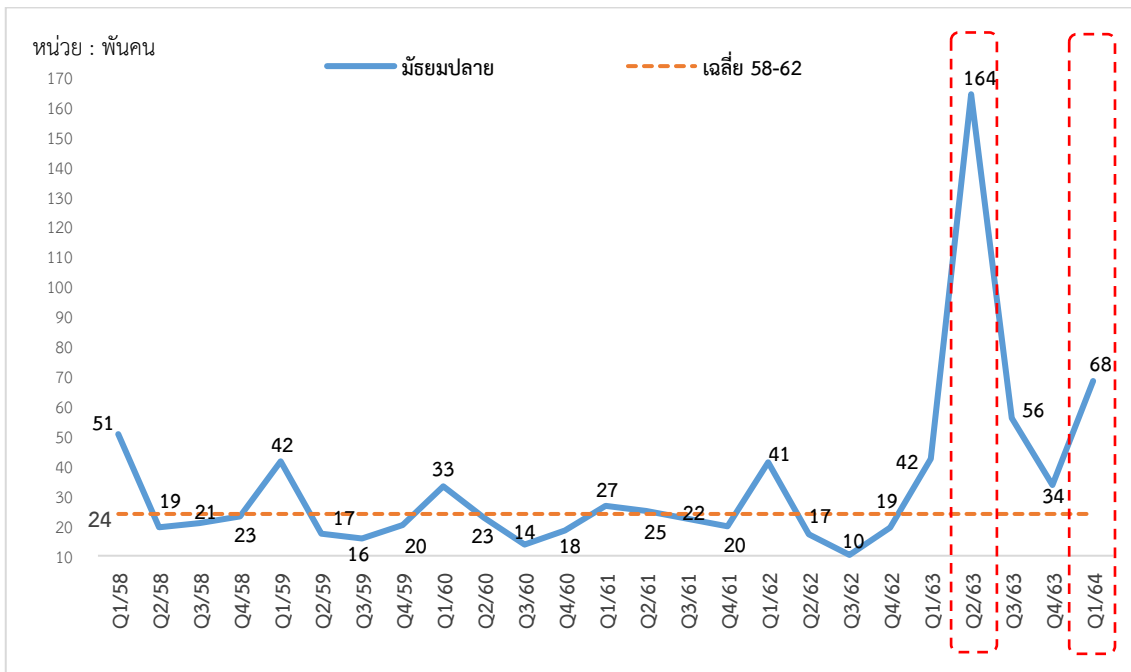
เมื่อเกิดการแพร่ระบาดของ COVID-19 ในปี 2563 ส่งผลให้จำนวนผู้เสมือนว่างงานปรับตัวสูงขึ้นในทุกระดับการศึกษาอย่างชัดเจนในไตรมาสที่ 2 ของปี 2563 โดยเฉพาะระดับปริญญาตรี เพิ่มขึ้นมากที่สุดเป็น 1.68 แสนคนเพิ่มขึ้นจากค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนที่มีจำนวนเฉลี่ย 1.6 หมื่นคนหรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 937.55 รองลงมา คือ ระดับ ปวช. จำนวน 5.9 หมื่นคน เพิ่มขึ้นจากค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนที่มีจำนวนเฉลี่ย 7 พันคนหรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 695.38 และระดับ ปวส. เพิ่มขึ้นเป็น 5.6 หมื่นคน เพิ่มขึ้นจากค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนที่มีจำนวนเฉลี่ย 7 พันคนหรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 678.57 โดยจำนวนผู้เสมือนว่างงานเริ่มปรับตัวลดลงในไตรมาสที่ 3 และ 4 ของปี 2563 โดยเฉพาะในไตรมาสที่ 4 ของปี 2563 จำนวนผู้เสมือนว่างงานในทุกระดับการศึกษาลดลงใกล้เคียงกับภาวะปกติหรือใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนของแต่ละระดับการศึกษา (แผนภูมิที่ 38-42) เมื่อพิจารณารายละเอียดของผลกระทบต่อจำนวนผู้เสมือนว่างงานในแต่ละสาขาวิชาของแต่ละระดับการศึกษาโดยพิจารณาจากกลุ่มสาขาวิชาที่มีสัดส่วนจำนวนผู้เสมือนว่างงานจำนวนมาก พบว่า ผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับ ปวช. กลุ่มสาขาวิชาที่มีจำนวนผู้เสมือนว่างงานเพิ่มขึ้นในไตรมาสที่ 2 ปี 2563 เมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสก่อนมากที่สุด คือ กลุ่มสาขาวิชาธุรกิจและการบริการ พาณิชยศาสตร์ เพิ่มขึ้นมากที่สุด ร้อยละ 2,388.53 รองลงมาคือ กลุ่มสาขาวิชาการบริการส่วนบุคคล (โรงแรมและการจัดการ การท่องเที่ยวและธุรกิจการท่องเที่ยว เป็นต้น) เพิ่มขึ้นร้อยละ 1,234.88 และกลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ เพิ่มขึ้นร้อยละ 338.30 ส่วนระดับปวส. คือ กลุ่มสาขาวิชาคอมพิวเตอร์เพิ่มขึ้นมากที่สุด ร้อยละ 3,274.04 รองลงมาคือ กลุ่มสาขาวิชาการบริการส่วนบุคคล (โรงแรมและการจัดการ การท่องเที่ยวและธุรกิจการท่องเที่ยว เป็นต้น) เพิ่มขึ้นร้อยละ 1,059.10 และกลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์เพิ่มขึ้นร้อยละ 413.28 สำหรับระดับปริญญาตรี คือ กลุ่มสาขาวิชาศิลปกรรมศาสตร์ เพิ่มขึ้นมากที่สุดร้อยละ 615.81 รองลงมาคือ กลุ่มสาขาวิชาการบริการส่วนบุคคล (โรงแรมและการจัดการ การท่องเที่ยวและธุรกิจการท่องเที่ยว เป็นต้น) เพิ่มขึ้นร้อยละ 520.84 และกลุ่มสาขาวิชาธุรกิจและการบริการ พาณิชยศาสตร์เพิ่มขึ้นร้อยละ 450.16 ตามลำดับ

อย่างไรก็ตามจำนวนผู้เสมือนว่างงานปรับตัวสูงขึ้นอย่างชัดเจนอีกครั้งในไตรมาสที่ 1 ของปี 2564 จากการแพร่ระบาดระลอกสองของ COVID-19 โดยการระบาดระลอกนี้ส่งผลให้จำนวนผู้เสมือนว่างงานปรับเพิ่มขึ้นสูงกว่าค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนในทุกระดับการศึกษา โดยเฉพาะระดับปริญญาตรี เพิ่มขึ้นเป็น 7.9 หมื่นคน เพิ่มขึ้นจากค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนร้อยละ 387.35 รองลงมาคือ ระดับ ปวช. เพิ่มขึ้นเป็น 2.4 หมื่นคน หรือเพิ่มขึ้นจากค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนร้อยละ 219.49 และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพิ่มขึ้นเป็น 6.8 หมื่นคนหรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 185.44 ปรากฏตามแผนภูมิที่ 38-42

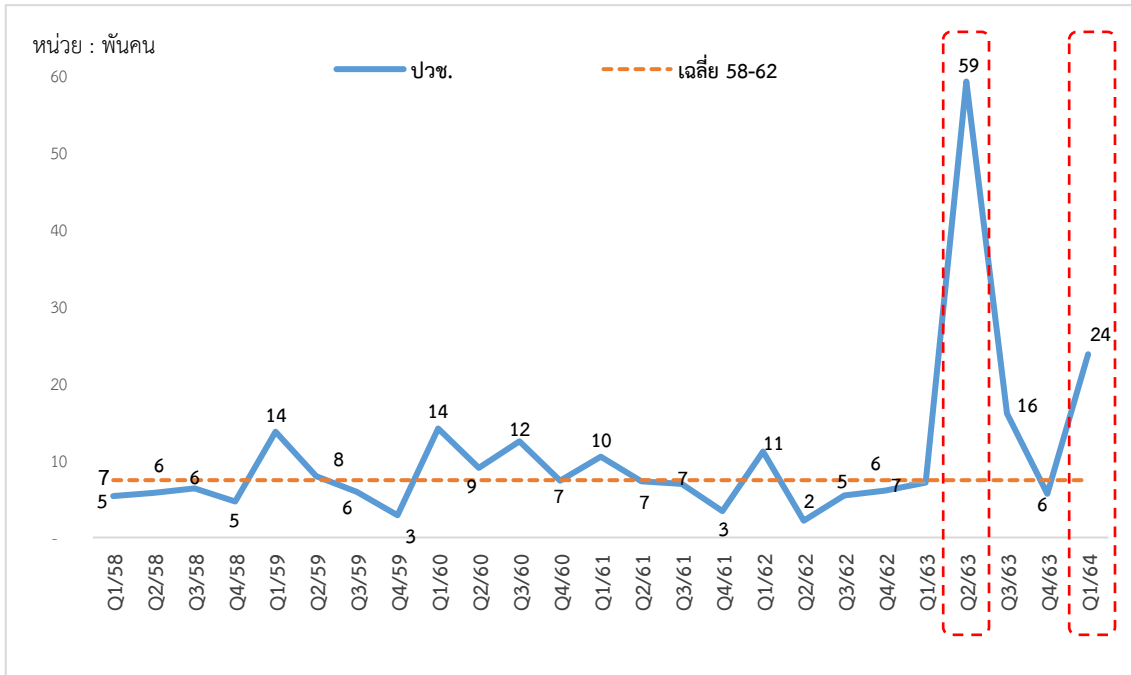
แผนภูมิที่ 38 จำนวนผู้เสมือนว่างงานระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและต่ำกว่าที่ทำงานในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว

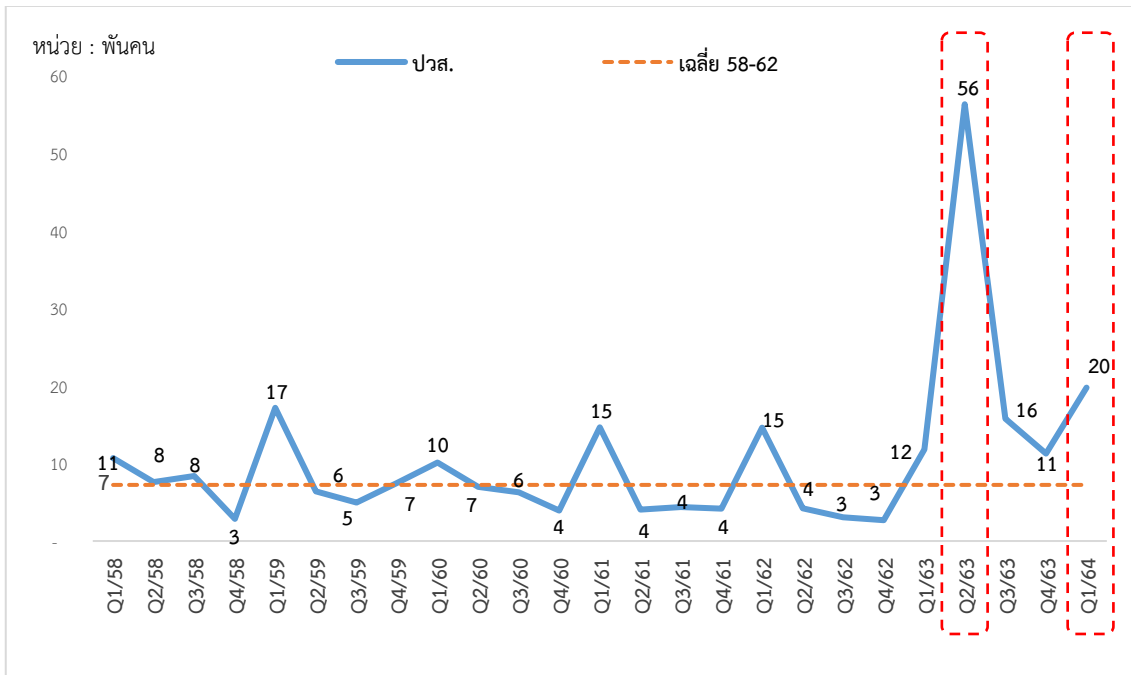
แผนภูมิที่ 39 จำนวนผู้เสมือนว่างงานระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ทำงานในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว

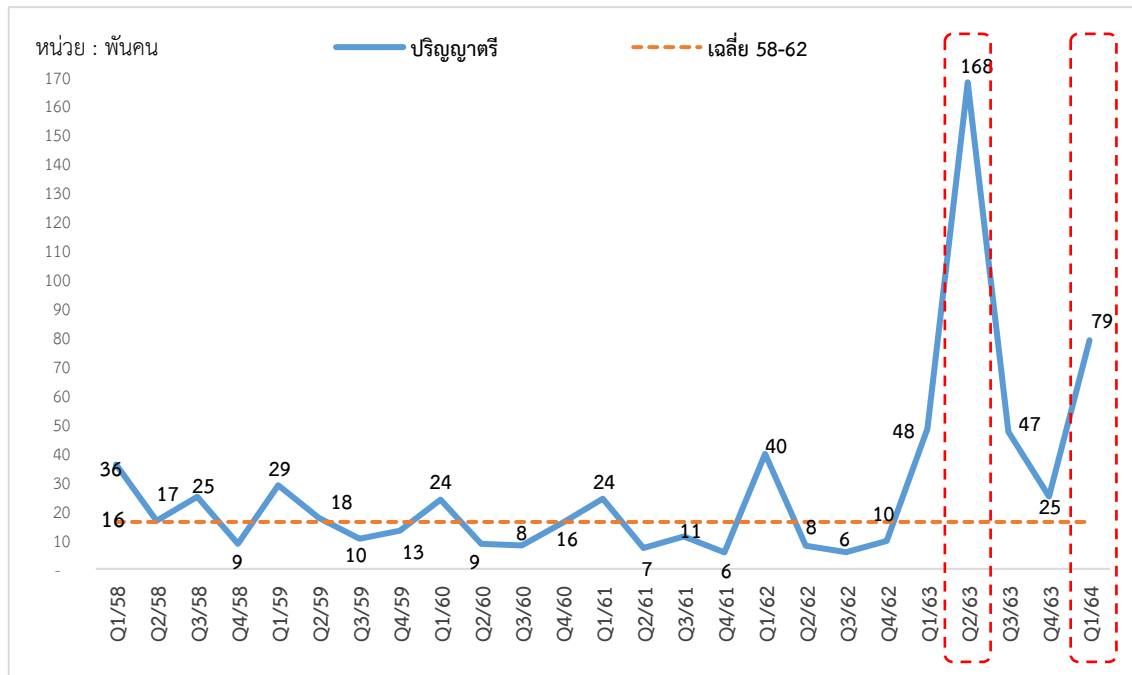
แผนภูมิที่ 40 จำนวนผู้เสมือนว่างงานระดับ ปวช. ที่ทำงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

แผนภูมิที่ 41 จำนวนผู้เสมือนว่างงานระดับ ปวส. ที่ทำงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

แผนภูมิที่ 42 จำนวนผู้เสมือนว่างงานระดับปริญญาตรีที่ทำงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

1.5 ผลกระทบต่อแรงงานในมิตอาซีฟ

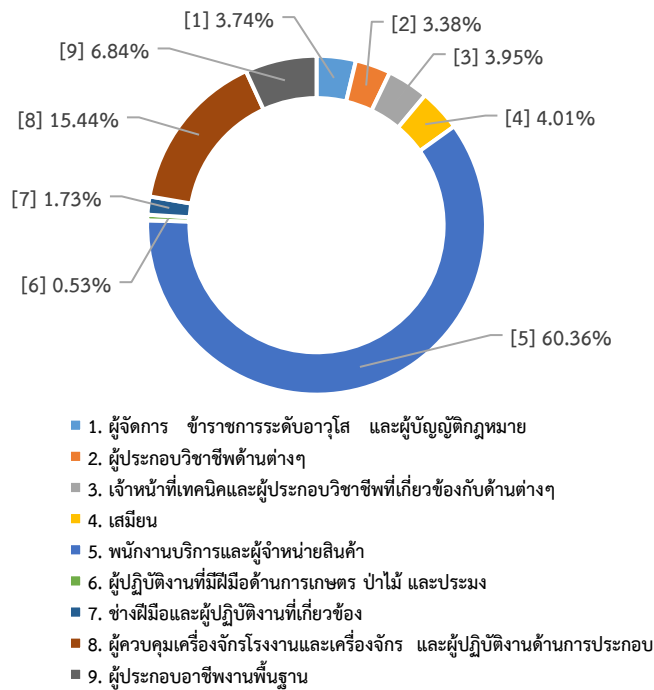
1.5.1 ผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับงานเสมียน เจ้าหน้าที่ที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด ทำให้ผู้มีงานทำในประเภทอาชีพนี้อลดลงร้อยละ 13.82

ในรอบ 5 ปี ที่ผ่านมา ก่อนการระบาดของ COVID-19 พบว่า ภาคการท่องเที่ยวมีการจ้างงานเพื่อให้ทำงานในอาชีพนักงานบริการและผู้จัดการจำหน่ายสินค้าเป็นส่วนใหญ่หรือคิดเป็นร้อยละ 60.36 รองลงมา คือ อาชีพผู้ควบคุมเครื่องจักร และผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบร้อยละ 15.44 และผู้ประกอบการอาชีพงานพื้นฐาน (งานที่ใช้แรงกายเป็นหลัก) ร้อยละ 6.84 ตามลำดับปรากฏตามแผนภูมิที่ 43

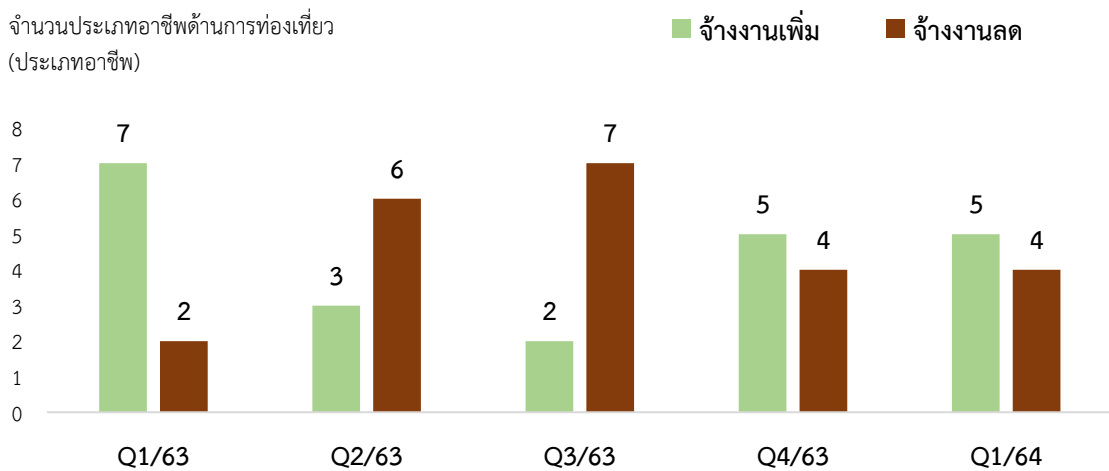
อย่างไรก็ตาม เมื่อมีการระบาดของ COVID-19 ในปี 2563 และเริ่มกระทบต่อตลาดแรงงานอย่างชัดเจนในไตรมาสที่ 2 ของปี 2563 โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทำให้ผู้ที่ทำงานที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้รับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งจากแผนภูมิที่ 43 ประกอบกับแผนภูมิที่ 44-53 พบว่า ในไตรมาสที่ 1 ของปี 2563 ประเภทอาชีพรอบทั้งหมด 9 ประเภทอาชีพ มี 7 ประเภทอาชีพที่มีการจ้างงานเพิ่ม ขณะที่ไตรมาสที่ 2 หลังการระบาดของ COVID-19 เริ่มแพร่กระจายและรัฐบาลมีมาตรการในการปิดเมืองเพื่อหยุดการแพร่ระบาด ส่งผลให้คนทำงานในภาคการท่องเที่ยวได้รับผลกระทบอย่างชัดเจน โดยจำนวนประเภทอาชีพที่มีการจ้างงานเพิ่มขึ้นเพียง 3 ประเภทอาชีพขณะที่อาชีพที่ได้รับผลกระทบและมีการจ้างงานลดลงสูงขึ้นเป็น 7 ประเภทอาชีพ โดยผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับงานเสมียนได้รับผลกระทบมากที่สุด ทำให้การจ้างงานในประเภทอาชีพนี้อลดลงร้อยละ 13.82 หรือมีการจ้างงานจำนวน 1.38 แสนคนลดลงจากค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนการระบาดที่มีจำนวนการจ้างงานในอาชีพนี้อ จำนวน 1.6 แสนคน รองลงมาคือ หมวดอาชีพงานพื้นฐานมีการจ้างงาน 2.54 แสนคน ลดลงจากค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนการระบาดที่มีจำนวนการจ้างงานในหมวดอาชีพนี้อ จำนวน 2.85 แสนคน หรือลดลงร้อยละ 10.81 และหมวดอาชีพผู้บัญญัติกฎหมายข้าราชการอาวุโสและผู้จัดการ มีการจ้างงาน 1.37 แสนคน ลดลงจากค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนการระบาดที่มีการจ้างงานในหมวดอาชีพนี้อจำนวน 1.5 แสนคน หรือลดลงร้อยละ 8.48

ผลกระทบจาก COVID-19 ส่งผลต่อผู้ที่ทำงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อเนื่องถึงไตรมาสที่ 3 ของปี 2563 โดยในไตรมาสนี้มีประเภทอาชีพที่ได้รับผลกระทบเพิ่มมากขึ้นโดยทำให้การจ้างงานลดลงใน 7 ประเภทอาชีพ (จาก 6 ประเภทอาชีพในไตรมาสที่ 2 ของปี 2563) โดยในไตรมาสที่ 4 ของปี 2563 และไตรมาสที่ 1 ของปี 2564 จำนวนอาชีพที่มีการจ้างงานเพิ่มขึ้นมีจำนวนมากกว่าจำนวนอาชีพที่มีการจ้างงานลดลง ซึ่งเป็นแนวโน้มที่ดีของการจ้างงานในภาคการท่องเที่ยว ปรากฏตามแผนภูมิที่ 43 ประกอบกับแผนภูมิที่ 44-53

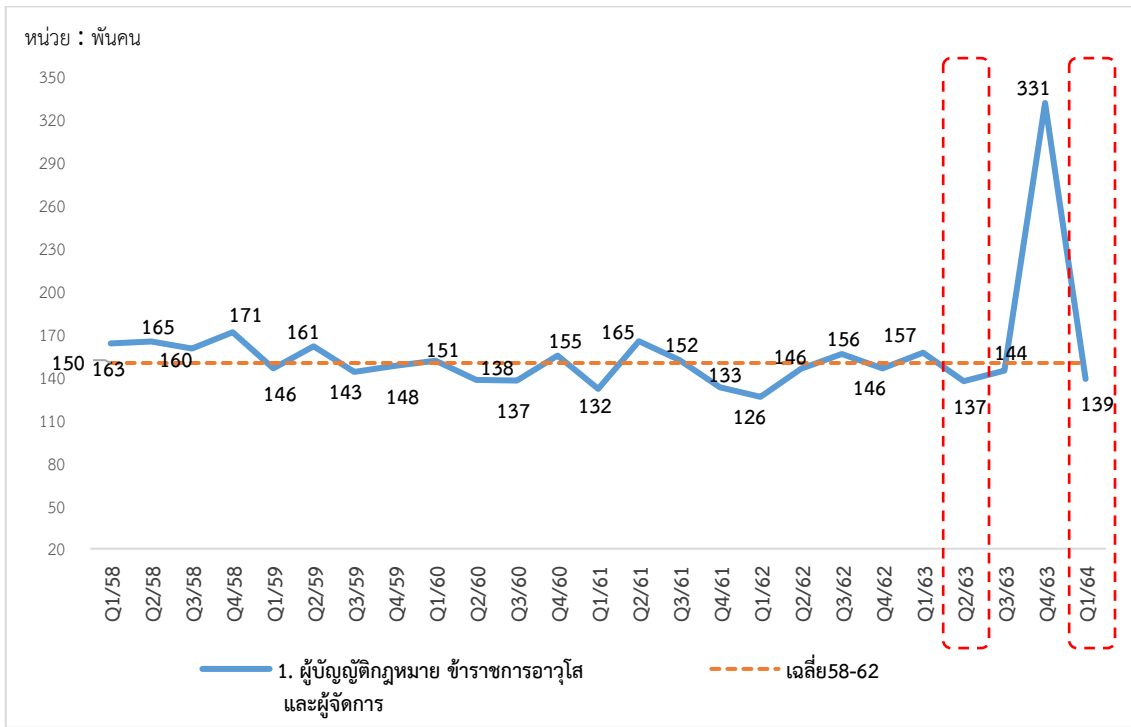
แผนภูมิที่ 43 ร้อยละของการจ้างงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจำแนกตามประเภทอาชีพ

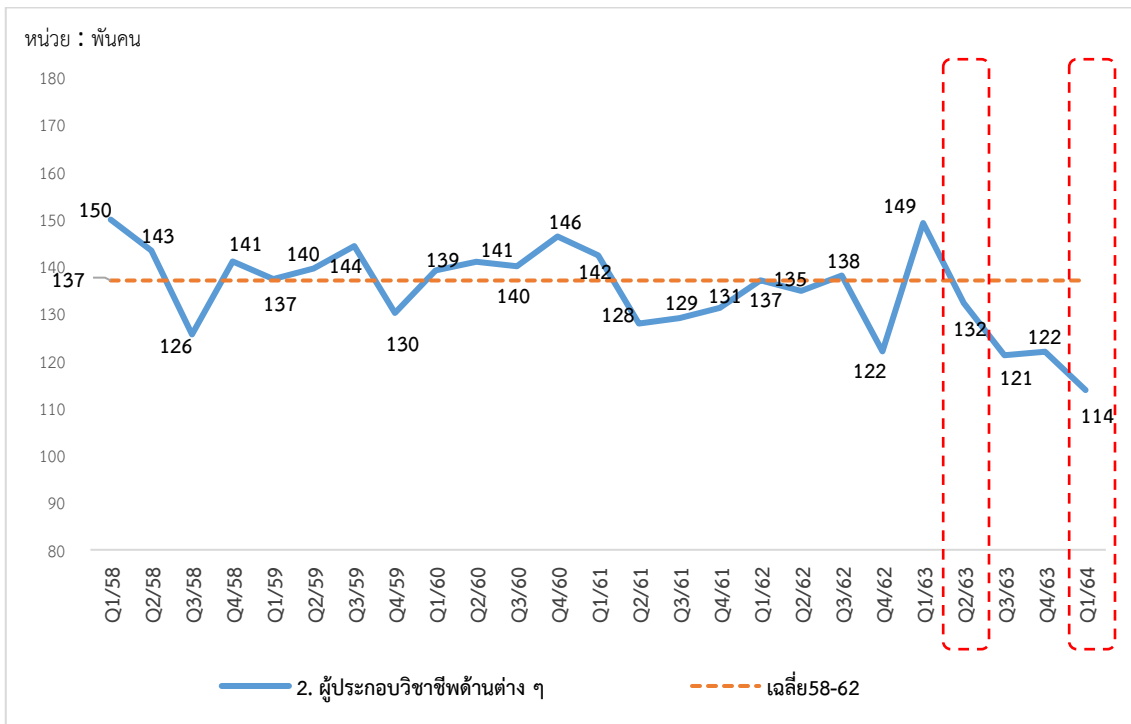
แผนภูมิที่ 44 การเปลี่ยนแปลงจำนวนประเภทอาชีพด้านการท่องเที่ยวที่จ้างงานเพิ่มขึ้นและลดลง

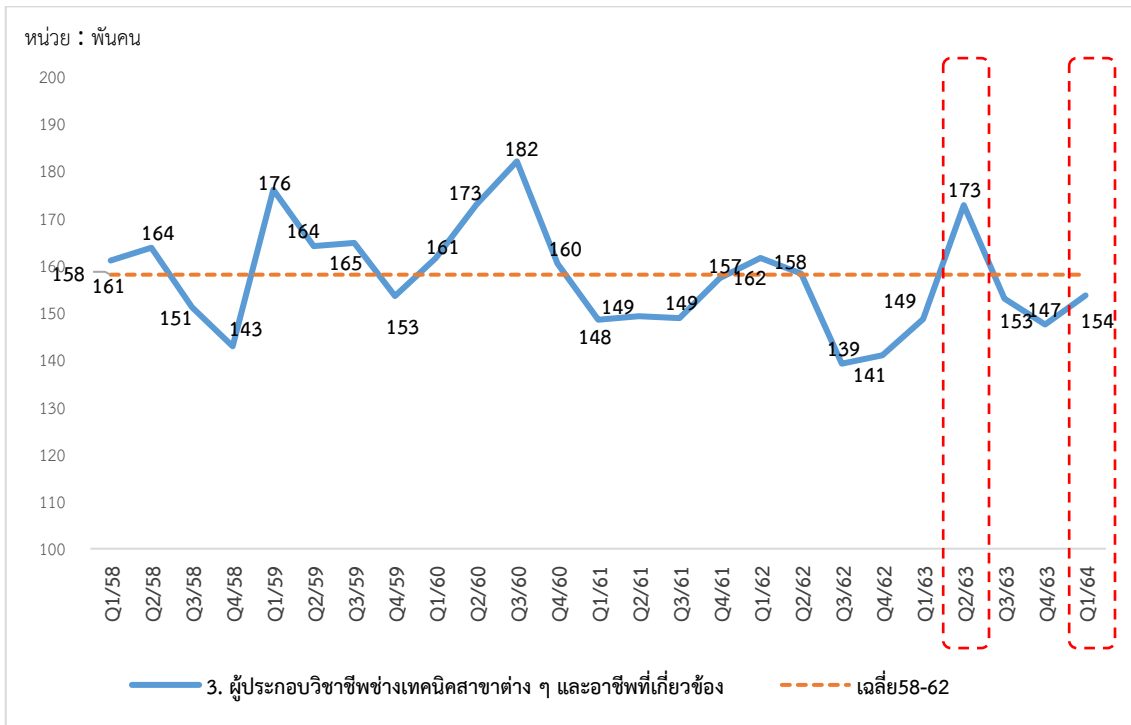
แผนภูมิที่ 45 จำนวนผู้ปฏิบัติงานในหมวดอาชีพผู้บัญญัติกฎหมาย ข้าราชการอาวุโสและผู้จัดการ ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

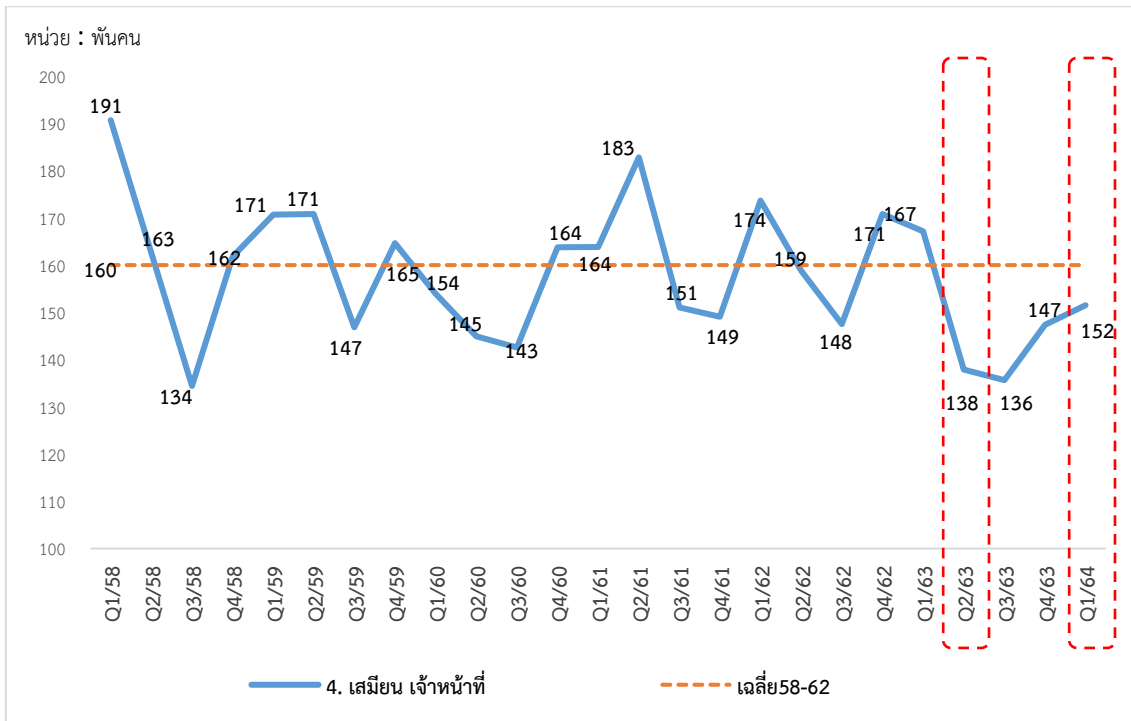
แผนภูมิที่ 46 จำนวนผู้ปฏิบัติงานในหมวดอาชีพผู้ประกอบการท่องเที่ยว

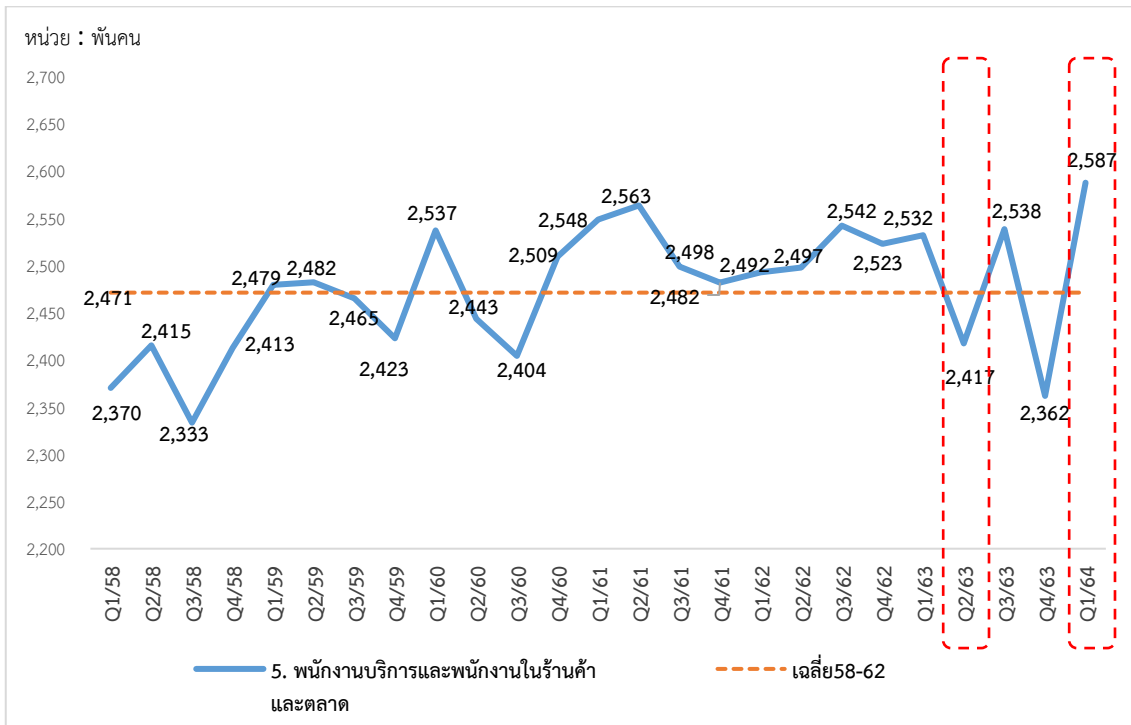
แผนภูมิที่ 47 จำนวนผู้ปฏิบัติงานในหมวดอาชีพผู้ประกอบวิชาชีพช่างเทคนิคสาขาต่าง ๆ และอาชีพที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

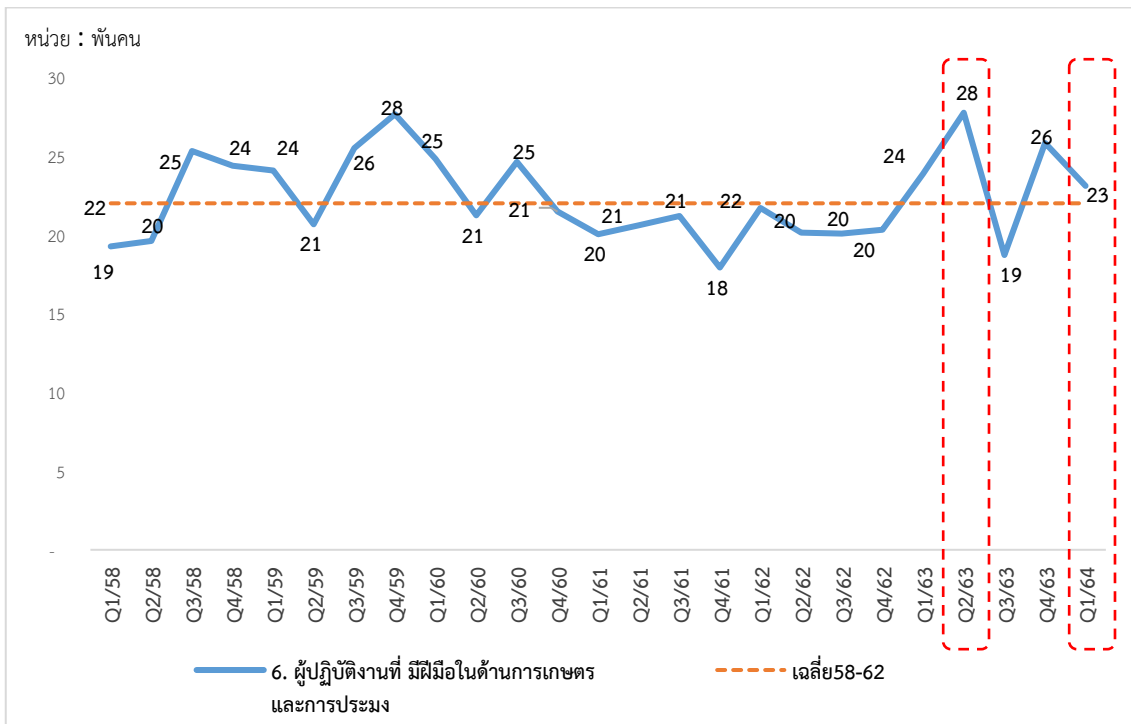
แผนภูมิที่ 48 จำนวนผู้ปฏิบัติงานในหมวดอาชีพเสมียน เจ้าหน้าที่ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

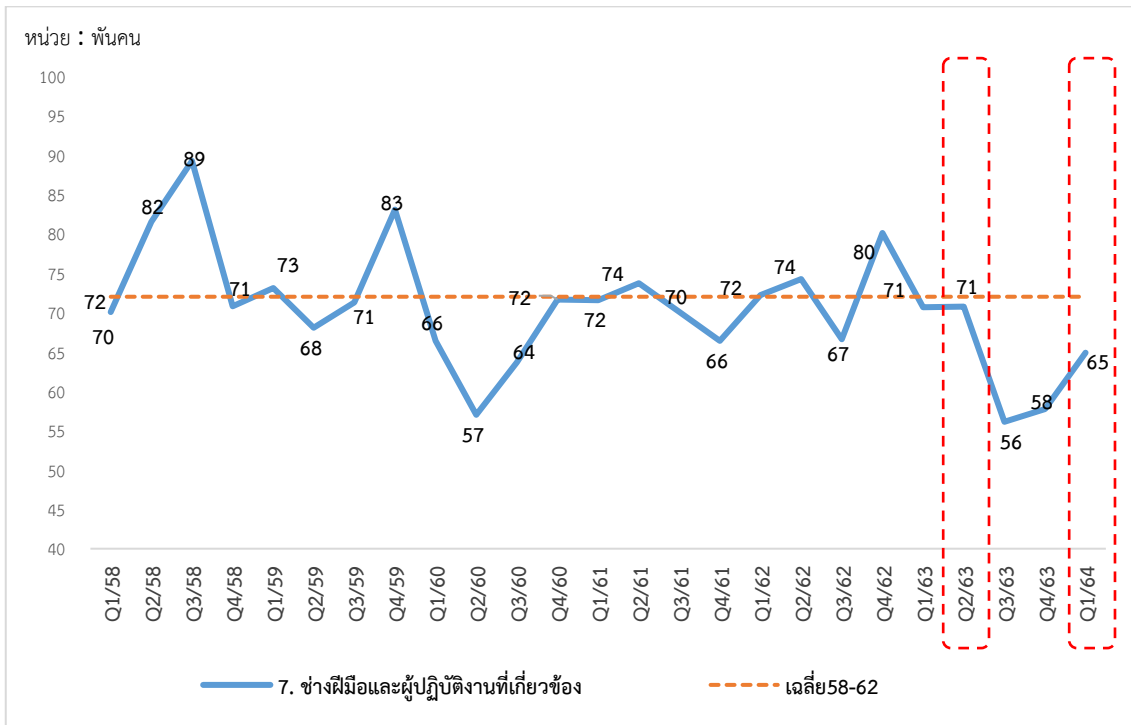
แผนภูมิที่ 49 จำนวนผู้มีงานทำในหมวดอาชีพพนักงานบริการและพนักงานในร้านค้าและตลาด
ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

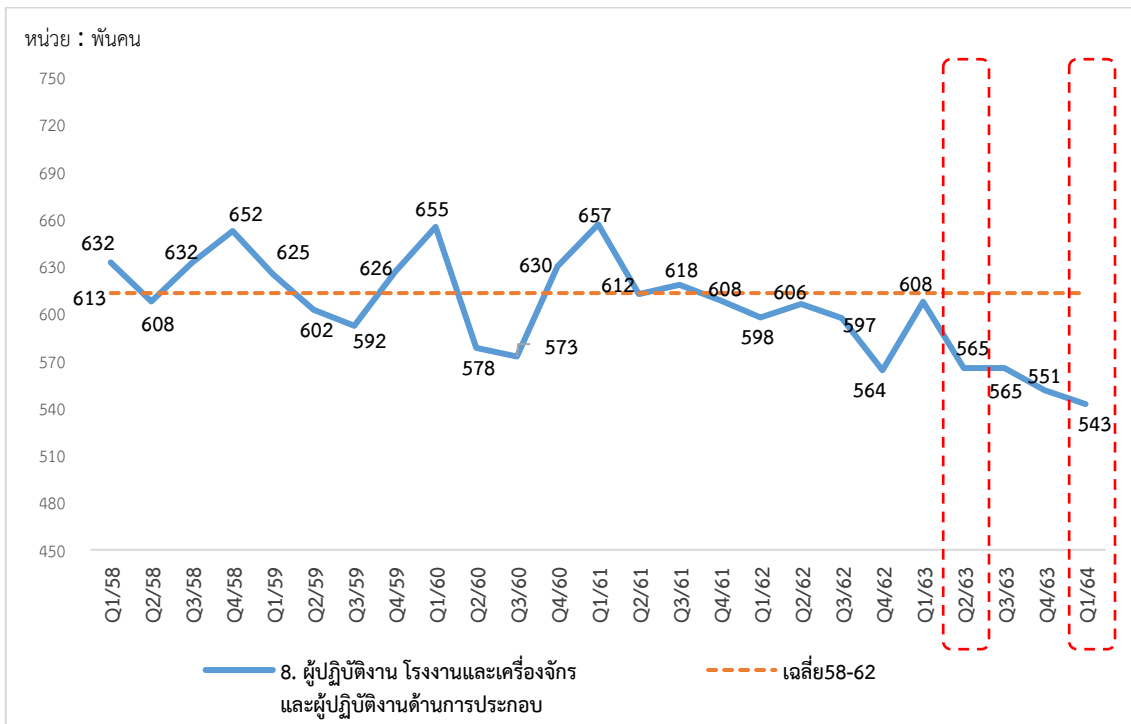
แผนภูมิที่ 50 จำนวนผู้มีงานทำในหมวดอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในด้านการเกษตรและการประมง
ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

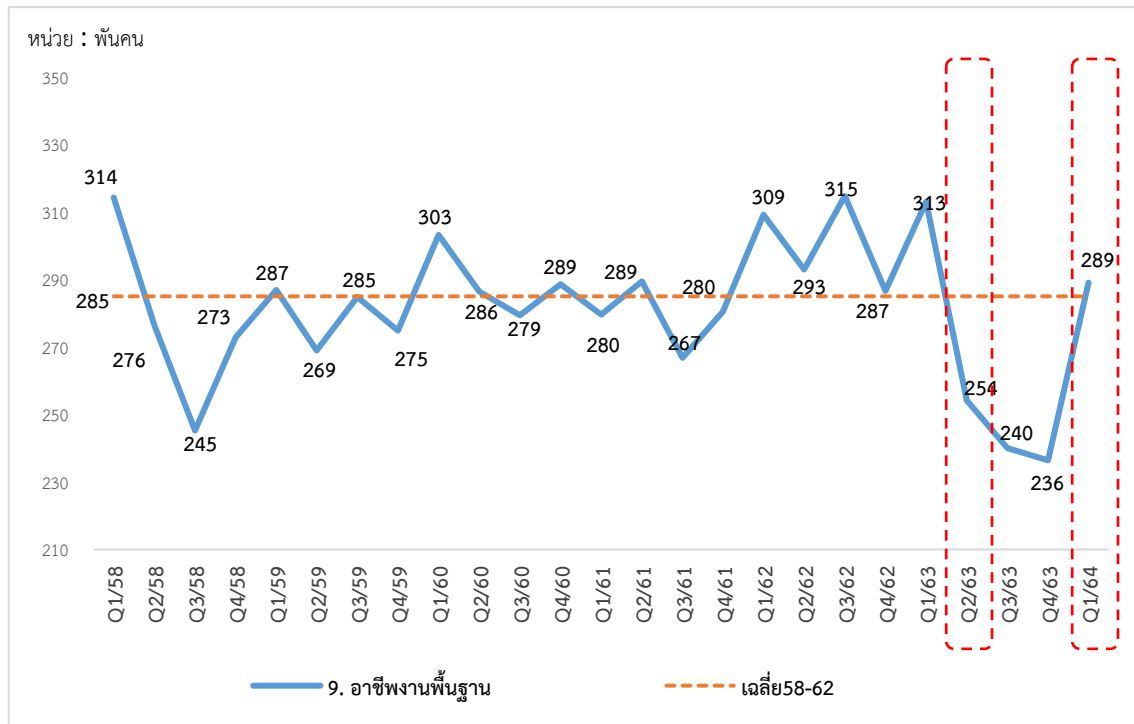
แผนภูมิที่ 51 จำนวนผู้มีงานทำในหมวดอาชีพช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว

แผนภูมิที่ 52 จำนวนผู้มีงานทำในหมวดอาชีพผู้ปฏิบัติงานโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงาน ด้านการประกอบในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว

แผนภูมิที่ 53 จำนวนผู้มีงานทำในหมวดอาชีพงานพื้นฐานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

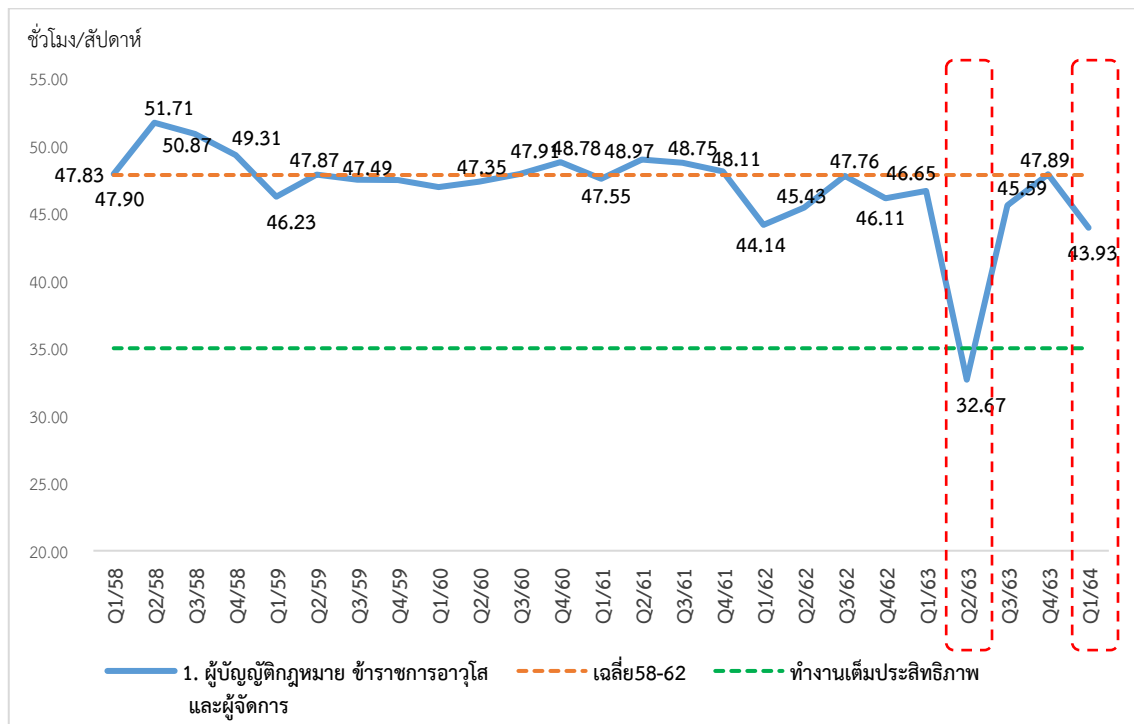
1.5.2 อาชีพที่มีจำนวนชั่วโมงการทำงานลดลงมากที่สุด คือ หมวดอาชีพเสมียน เจ้าหน้าที่ คงเหลือ 24.40 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

เมื่อพิจารณาจำนวนชั่วโมงทำงานของแต่ละอาชีพในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว พบว่า ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา ก่อนการระบาดของ COVID-19 ผู้ที่ทำงานในหมวดอาชีพผู้ปฏิบัติงานโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ มีจำนวนชั่วโมงทำงานมากที่สุด โดยเฉลี่ย 50.07 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ รองลงมา คือ หมวดอาชีพผู้บัญญัติกฎหมาย ข้าราชการอาวุโส และผู้จัดการ โดยเฉลี่ย 47.83 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และหมวดอาชีพพนักงานบริการและพนักงานในร้านค้าและตลาด โดยเฉลี่ย 47.68 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ปรากฏตามแผนภูมิที่ 54-62

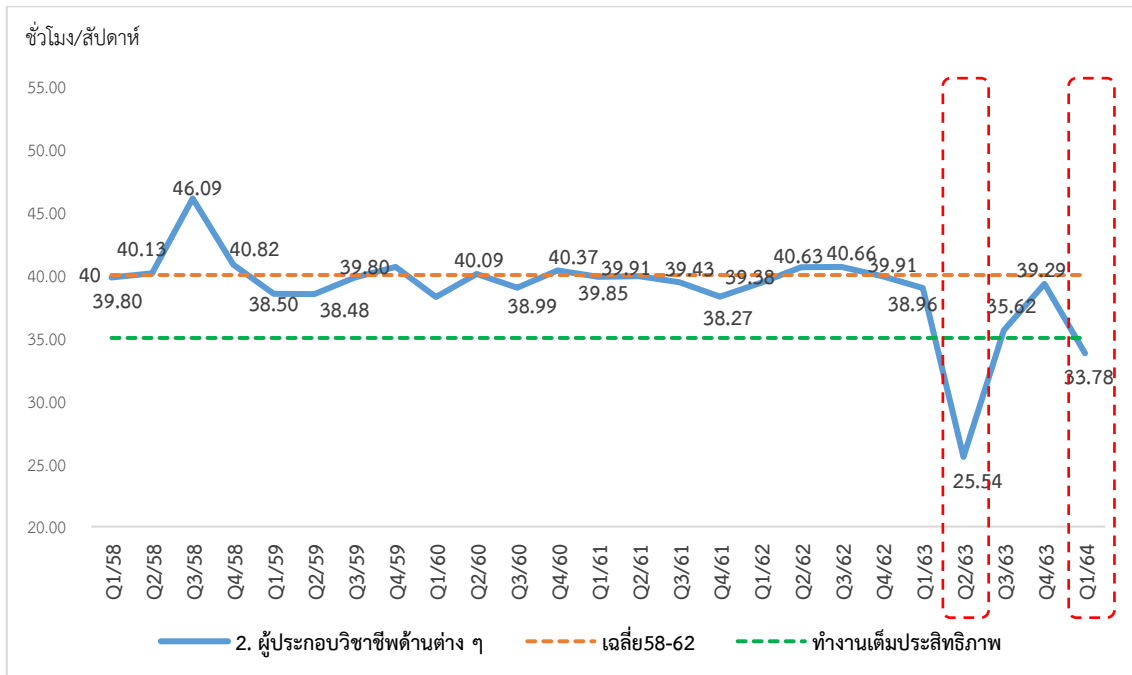
เมื่อเกิดการแพร่ระบาดของ COVID-19 ในปี 2563 ส่งผลให้จำนวนชั่วโมงการทำงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวลดลงอย่างชัดเจนในไตรมาสที่ 2 ของปี 2563 โดยลดลงในทุกหมวดอาชีพ ซึ่งหมวดอาชีพที่มีจำนวนชั่วโมงการทำงานลดลงมากที่สุด คือ หมวดอาชีพเสมียนเจ้าหน้าที่ คงเหลือ 24.40 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ลดลงจากจำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยในรอบ 5 ปีก่อนการระบาดที่คนทำงานในหมวดอาชีพนี้มีจำนวนชั่วโมงทำงานโดยเฉลี่ย 46.03 ชั่วโมงต่อสัปดาห์หรือลดลงร้อยละ 46.99 รองลงมา คือ หมวดอาชีพผู้ประกอบการวิชาชีพช่างเทคนิคสาขาต่าง ๆ และอาชีพที่เกี่ยวข้อง คงเหลือ 26.67 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ลดลงจากจำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยในรอบ 5 ปีก่อนการระบาดที่คนทำงานในหมวดอาชีพนี้มีจำนวนชั่วโมงทำงานโดยเฉลี่ย 44.09 ชั่วโมงต่อสัปดาห์หรือลดลงร้อยละ 39.51 และหมวดอาชีพผู้ประกอบการวิชาชีพด้านต่าง ๆ คงเหลือ 25.54 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ลดลงจากจำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยในรอบ 5 ปีก่อนการระบาดที่คนทำงานในหมวดอาชีพนี้มีจำนวนชั่วโมงทำงานโดยเฉลี่ย 40 ชั่วโมงต่อสัปดาห์หรือลดลงร้อยละ 36.15 ปรากฏตามแผนภูมิที่ 54-62

อย่างไรก็ตามจำนวนชั่วโมงทำงานของทุกหมวดอาชีพเริ่มปรับตัวดีขึ้นในช่วงไตรมาสที่ 3 และ 4 ของปี 2563 จากการผ่อนคลายมาตรการต่าง ๆ ของภาครัฐ แต่จำนวนชั่วโมงการทำงานในทุกหมวดอาชีพปรับตัวลดลงอีกครั้งในไตรมาสที่ 1 ของปี 2564 จากการแพร่ระบาดของระลอกที่ 2 ของ COVID-19 โดยการระบาดระลอกนี้ส่งผลให้จำนวนชั่วโมงทำงานของผู้ที่ทำงานในหมวดอาชีพผู้ประกอบการวิชาชีพช่างเทคนิคสาขาต่าง ๆ และอาชีพที่เกี่ยวข้อง ลดลงมากที่สุด คงเหลือ 35.79 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ลดลงจากจำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยในรอบ 5 ปี ก่อนการระบาดที่คนทำงานในหมวดอาชีพนี้มีจำนวนชั่วโมงทำงานโดยเฉลี่ย 44.09 ชั่วโมงต่อสัปดาห์หรือลดลงร้อยละ 18.82 รองลงมาคือ หมวดอาชีพผู้ประกอบการวิชาชีพด้านต่าง ๆ คงเหลือ 33.78 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ลดลงจากจำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยในรอบ 5 ปี ก่อนการระบาดที่คนทำงานในหมวดอาชีพนี้มีจำนวนชั่วโมงทำงานโดยเฉลี่ย 40 ชั่วโมงต่อสัปดาห์หรือลดลงร้อยละ 15.55 และหมวดอาชีพผู้ปฏิบัติงานโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ คงเหลือ 44.29 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ลดลงจากจำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยในรอบ 5 ปี ก่อนการระบาดที่คนทำงานในหมวดอาชีพนี้มีจำนวนชั่วโมงทำงานโดยเฉลี่ย 50.07 ชั่วโมงต่อสัปดาห์หรือลดลงร้อยละ 11.55 ปรากฏตามแผนภูมิที่ 54-62

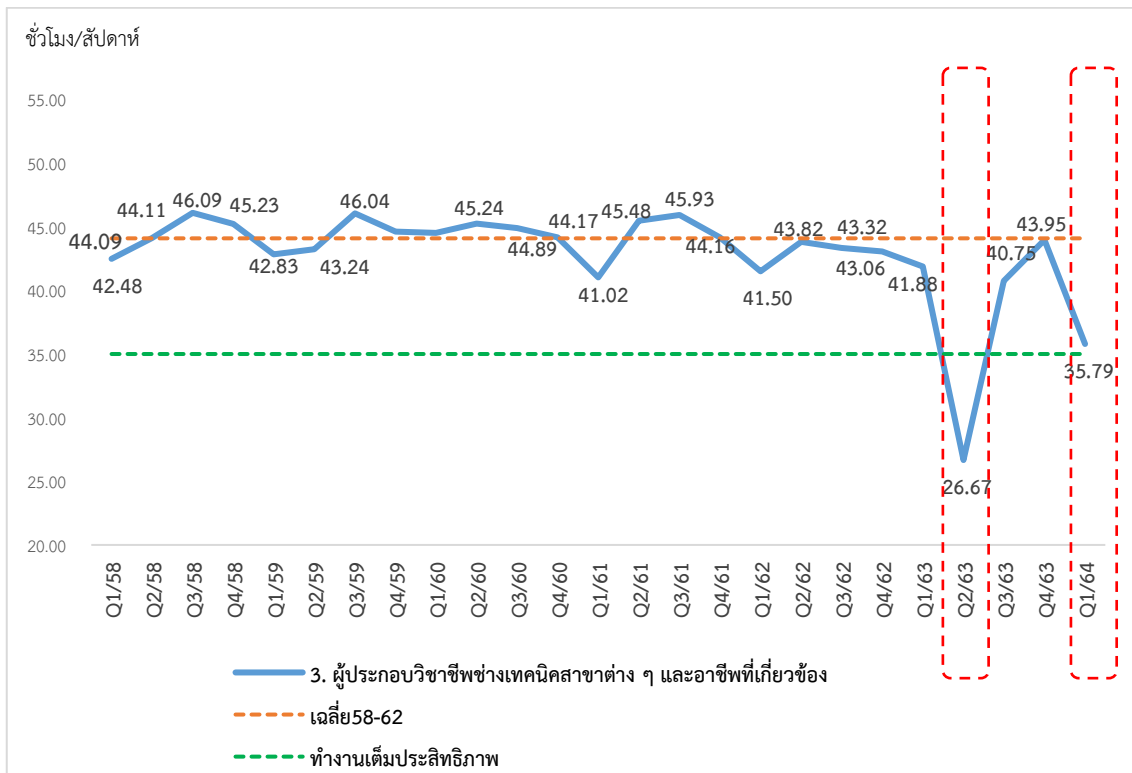
แผนภูมิที่ 54 จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้มีงานทำในหมวดอาชีพผู้บัญญัติกฎหมาย ข้าราชการอาวุโสและผู้จัดการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

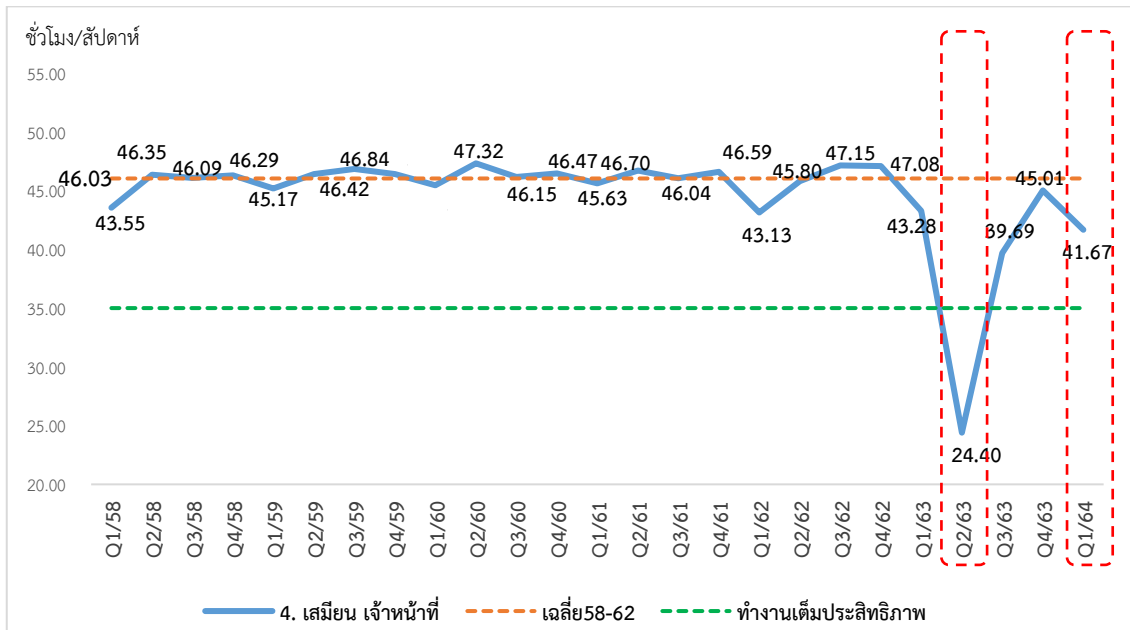
แผนภูมิที่ 55 จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้มีงานทำในหมวดอาชีพผู้ประกอบการวิชาชีพด้านต่าง ๆ ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

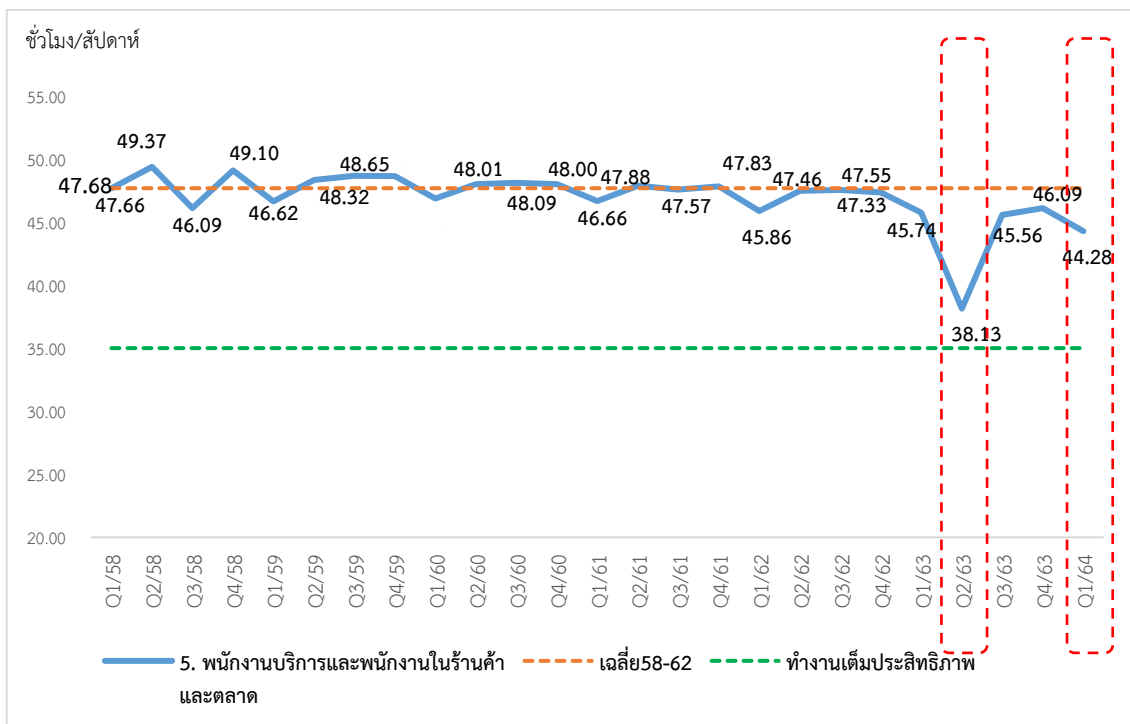
แผนภูมิที่ 56 จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้มีงานทำในหมวดอาชีพผู้ประกอบการวิชาชีพช่างเทคนิคสาขาต่าง ๆ และอาชีพที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

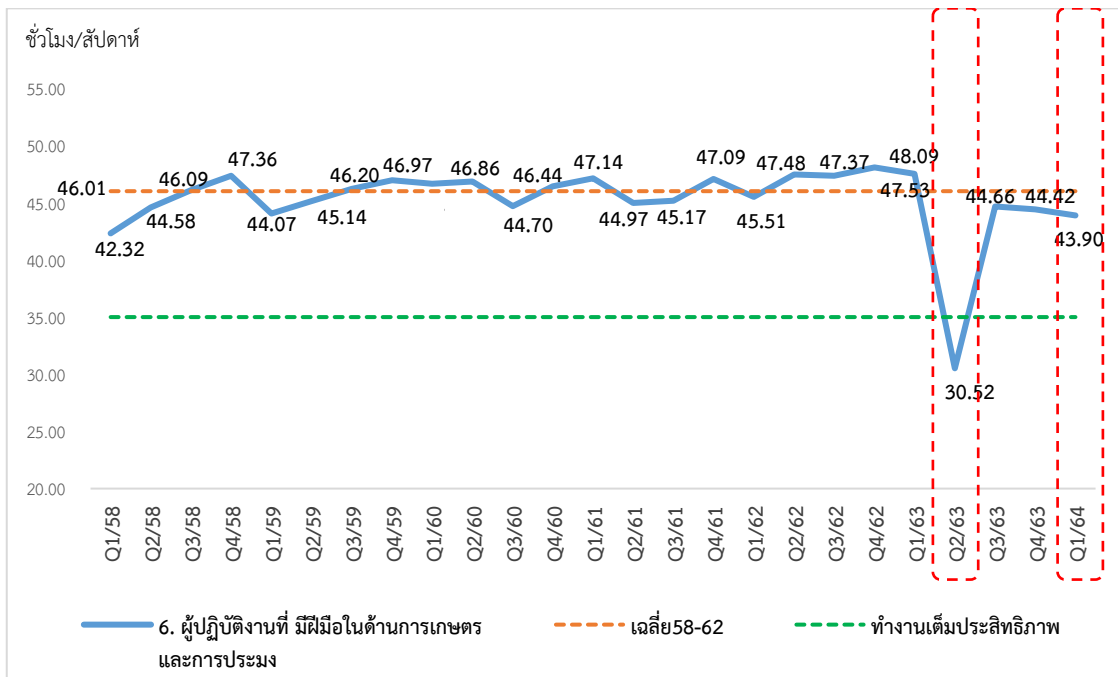
แผนภูมิที่ 57 จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้มีงานทำในหมวดอาชีพเสมียน เจ้าหน้าที่ ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

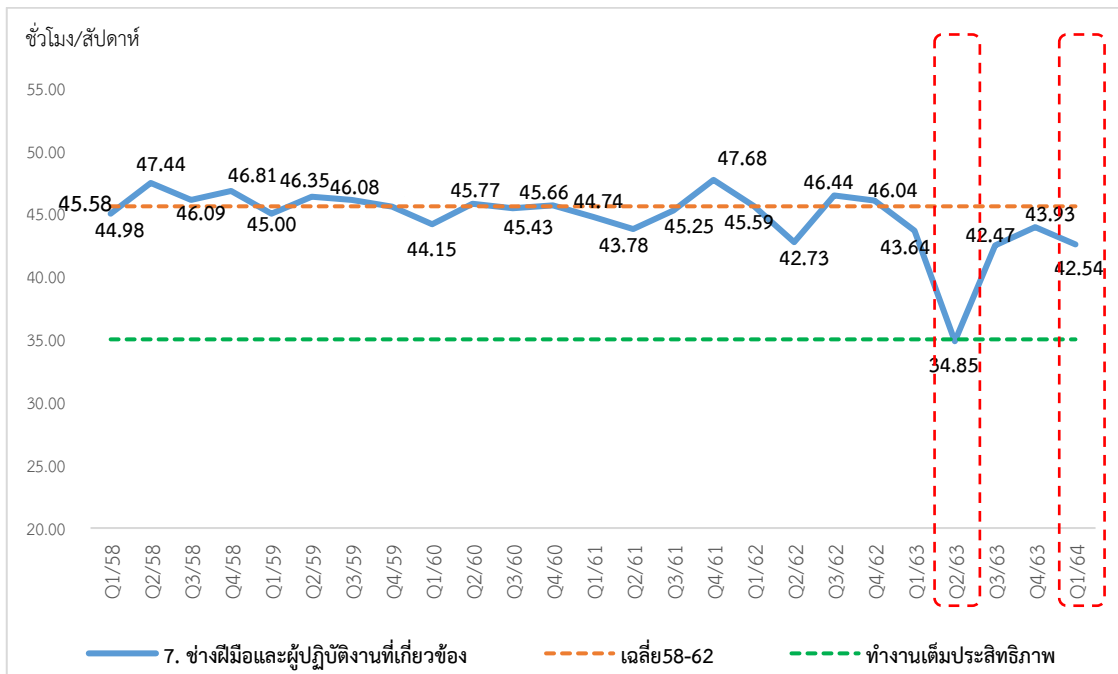
แผนภูมิที่ 58 จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้มีงานทำในหมวดอาชีพพนักงานบริการ และพนักงานในร้านค้าและตลาดในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

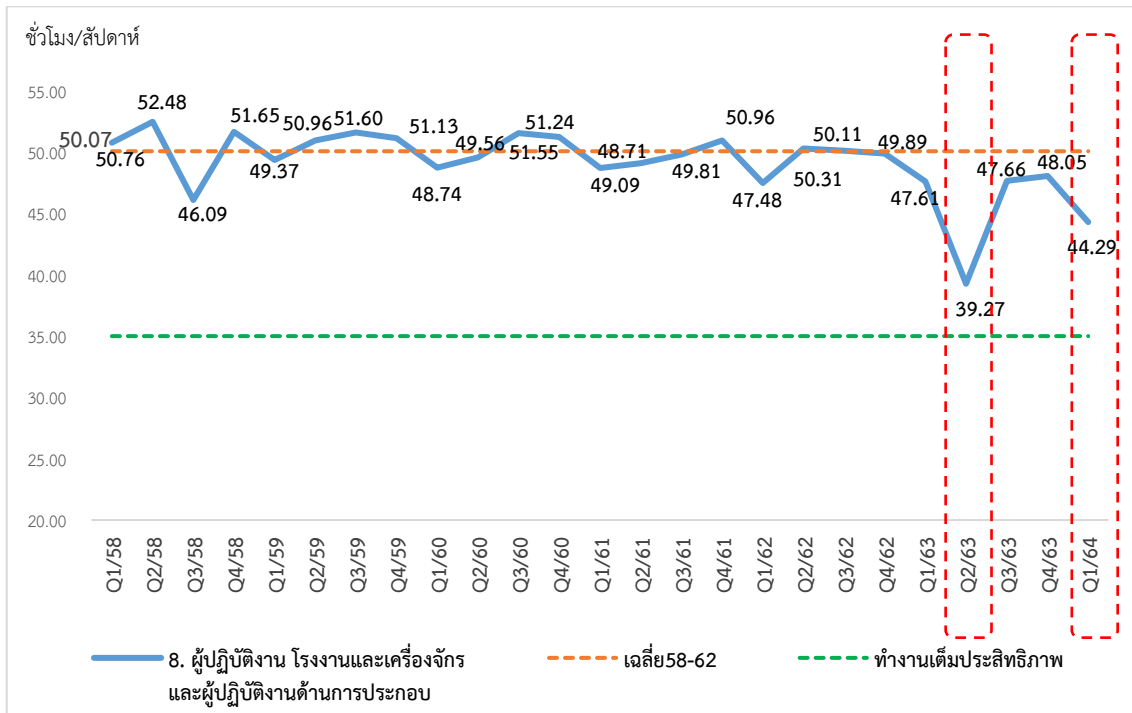
แผนภูมิที่ 59 จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้มีงานทำในหมวดอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือ
ในด้านการเกษตรและการประมงในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

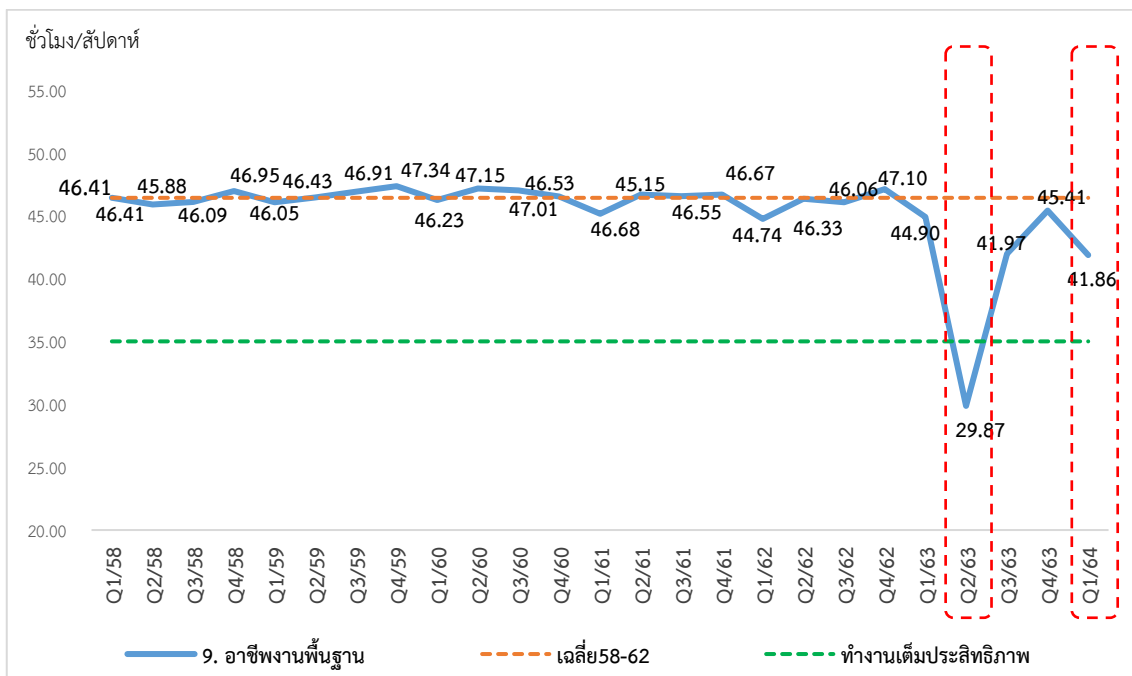
แผนภูมิที่ 60 จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้มีงานทำในหมวดอาชีพช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

แผนภูมิที่ 61 จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้มีงานทำในหมวดอาชีพผู้ปฏิบัติงานโรงงาน และเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

แผนภูมิที่ 62 จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้มีงานทำในหมวดอาชีพงานพื้นฐานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

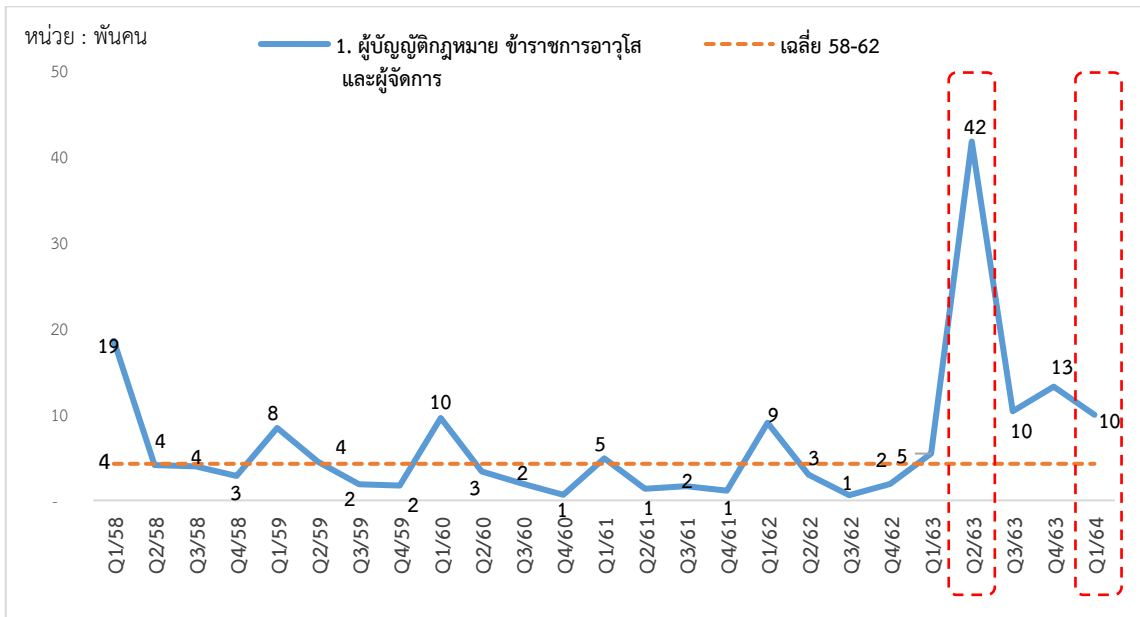
1.5.3 ผู้เสมือนว่างงานในอาชีพพนักงานบริการและพนักงานในร้านค้าและตลาด มีจำนวนมากที่สุด 4.86 แสนคน

เมื่อพิจารณาผู้เสมือนว่างงานในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในแต่ละหมวดอาชีพ พบว่า ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา ก่อนการระบาดของ COVID-19 ผู้เสมือนว่างงานที่มีงานทำในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่ทำงานในหมวดอาชีพพนักงานบริการและพนักงานในร้านค้าและตลาดมีจำนวนเฉลี่ยมากที่สุด 6.4 หมื่นคน รองลงมา คือ หมวดอาชีพผู้ปฏิบัติงานโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ จำนวนเฉลี่ย 2.3 หมื่นคน และหมวดอาชีพผู้ประกอบการวิชาชีพด้านต่าง ๆ จำนวนเฉลี่ย 1.3 หมื่นคน ปรากฏตามแผนภูมิที่ 63-71

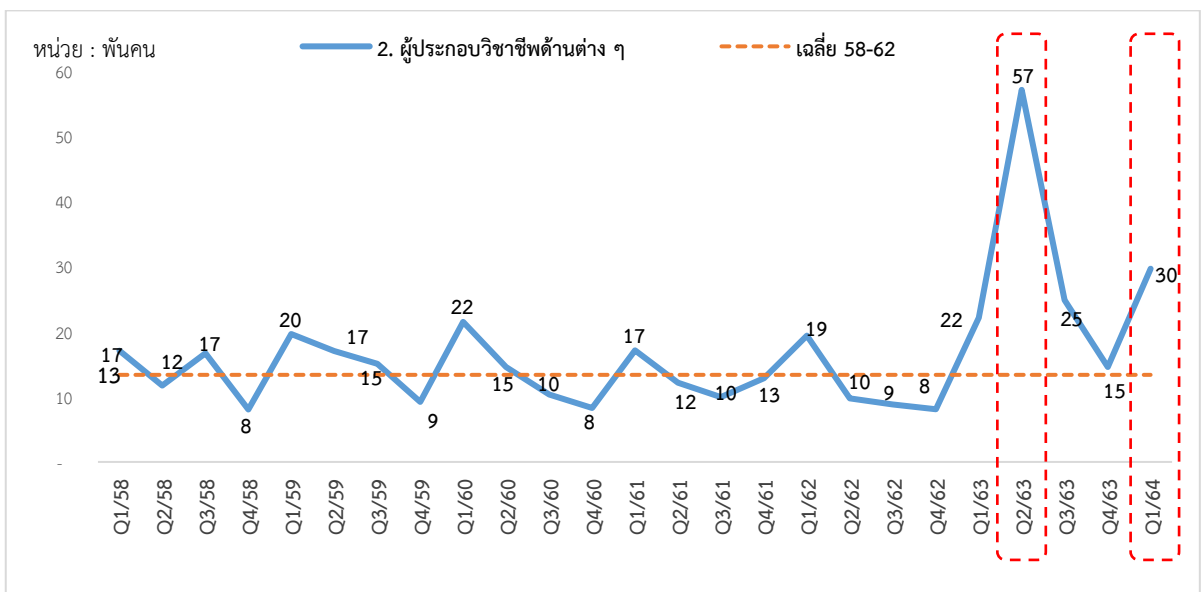
เมื่อเกิดการแพร่ระบาดของ COVID-19 ในปี 2563 ส่งผลให้จำนวนผู้เสมือนว่างงานปรับตัวสูงขึ้นในทุกหมวดอาชีพอย่างชัดเจนในไตรมาสที่ 2 ของปี 2563 โดยเฉพาะหมวดอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในด้านการเกษตรและการประมงเพิ่มขึ้นมากที่สุดเป็น 9 พันคน เพิ่มขึ้นจากค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนที่มีจำนวนเฉลี่ย 408 คน รองลงมาคือ หมวดอาชีพเสมียน เจ้าหน้าที่ จำนวน 6.4 หมื่นคน เพิ่มขึ้นจากค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนที่มีจำนวนเฉลี่ย 3 พันคน และหมวดอาชีพผู้บัญญัติกฎหมาย ข้าราชการอาวุโสและผู้จัดการ เพิ่มขึ้นเป็น 4.2 หมื่นคน เพิ่มขึ้นจากค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนที่มีจำนวนเฉลี่ย 4 พันคน โดยจำนวนผู้เสมือนว่างงานเริ่มปรับตัวลดลงในไตรมาสที่ 3 และ 4 ของปี 2563 โดยเฉพาะในไตรมาสที่ 4 ของปี 2563 จำนวนผู้เสมือนว่างงานในทุกหมวดอาชีพลดลงใกล้เคียงกับภาวะปกติหรือใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนของแต่ละหมวดอาชีพ แต่เมื่อพิจารณาเฉพาะจำนวนผู้เสมือนว่างงานในไตรมาสที่ 2 ปี 2563 จะพบว่า หมวดอาชีพพนักงานบริการและพนักงานในร้านค้าและตลาดมีจำนวนผู้เสมือนว่างงานมากที่สุด 4.86 แสนคน รองลงมาคือ หมวดอาชีพผู้ปฏิบัติงานโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ มีจำนวน 1.24 แสนคน และหมวดอาชีพงานพื้นฐานจำนวน 9.7 หมื่นคน ปรากฏตามแผนภูมิที่ 63-71

อย่างไรก็ตามจำนวนผู้เสมือนว่างงานปรับตัวสูงขึ้นอย่างชัดเจนอีกครั้งในไตรมาสที่ 1 ของปี 2564 จากการแพร่ระบาดระลอกที่ 2 ของ COVID-19 โดยการระบาดระลอกนี้ส่งผลให้จำนวนผู้เสมือนว่างงานปรับเพิ่มขึ้นสูงกว่าค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนในทุกหมวดอาชีพ โดยเฉพาะหมวดอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในด้านการเกษตรและการประมง เพิ่มขึ้นเป็น 2 พันคน รองลงมา คือ หมวดอาชีพเสมียน เจ้าหน้าที่ เพิ่มขึ้นเป็น 2 หมื่นคน และหมวดอาชีพผู้ประกอบการวิชาชีพช่างเทคนิคสาขาต่าง ๆ และอาชีพที่เกี่ยวข้อง เพิ่มขึ้นเป็น 3 หมื่นคน ปรากฏตามแผนภูมิที่ 63-71

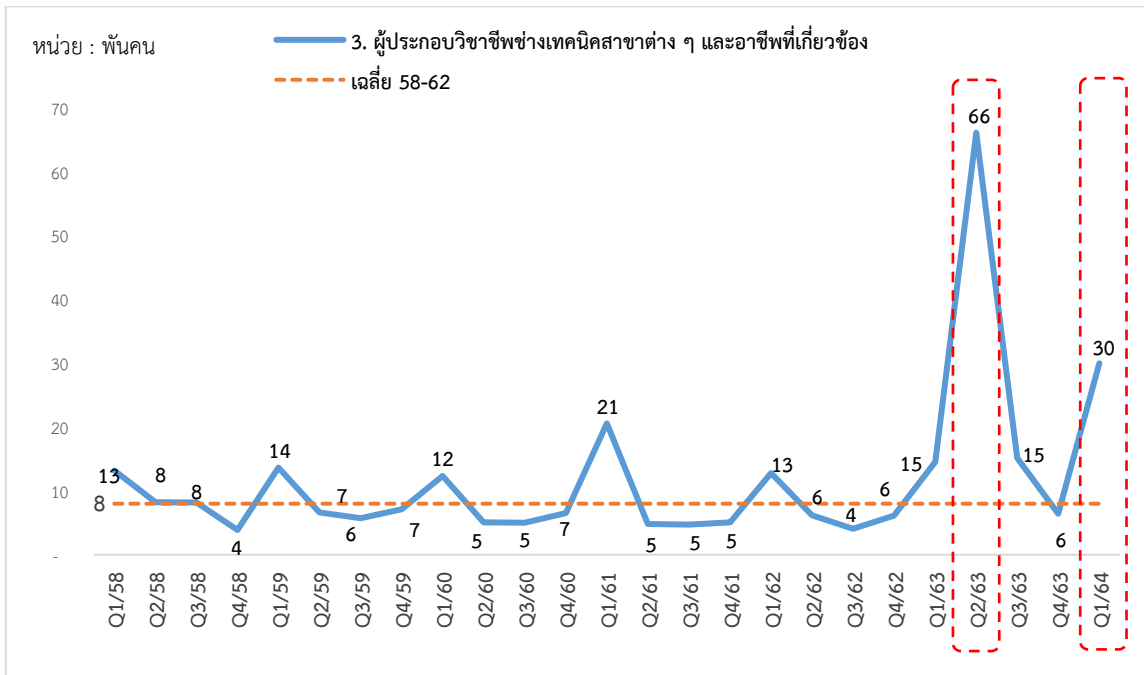
แผนภูมิที่ 63 จำนวนผู้เสมือนว่างงานหมวดอาชีพผู้บัญญัติกฎหมาย ข้าราชการอาวุโสและผู้จัดการ ที่ทำงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

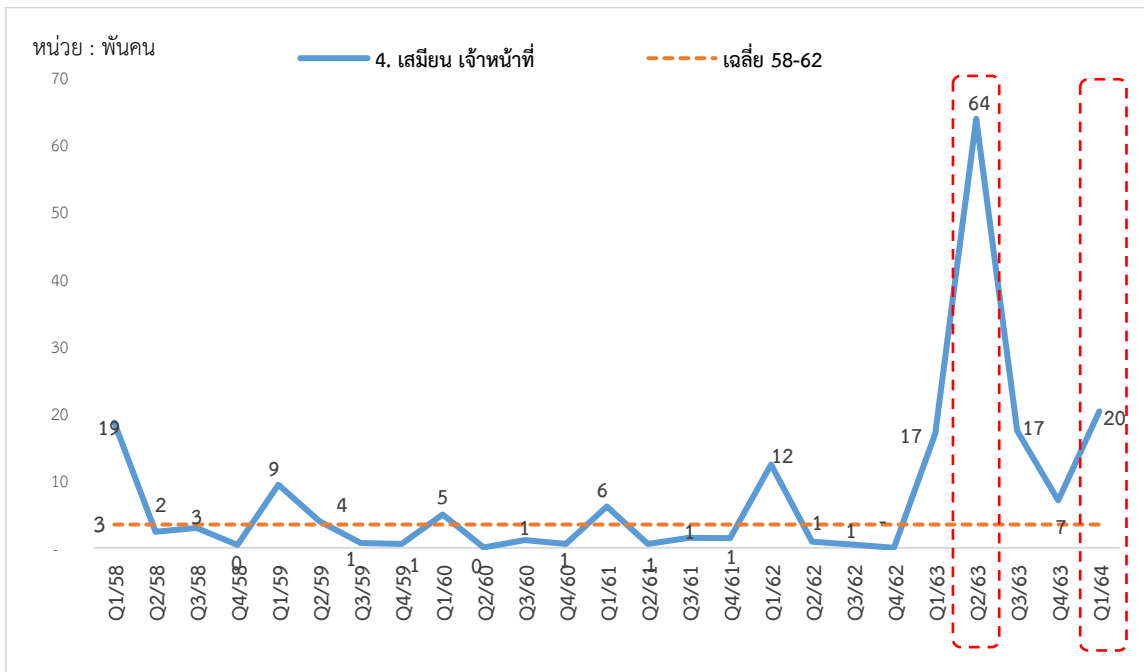
แผนภูมิที่ 64 จำนวนผู้เสมือนว่างงานหมวดอาชีพผู้ประกอบการวิชาชีพด้านต่าง ๆ ที่ทำงานในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว

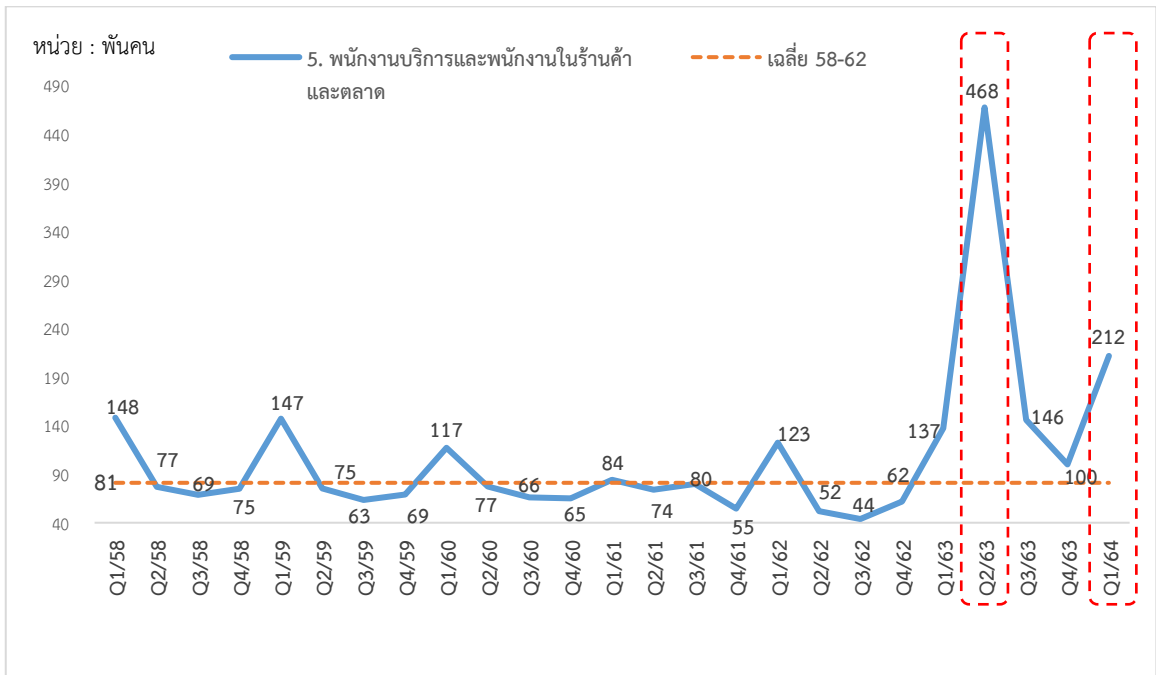
แผนภูมิที่ 65 จำนวนผู้เสมือนว่างงานหมวดอาชีพผู้ประกอบวิชาชีพช่างเทคนิคสาขาต่าง ๆ และอาชีพที่เกี่ยวข้องที่ทำงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

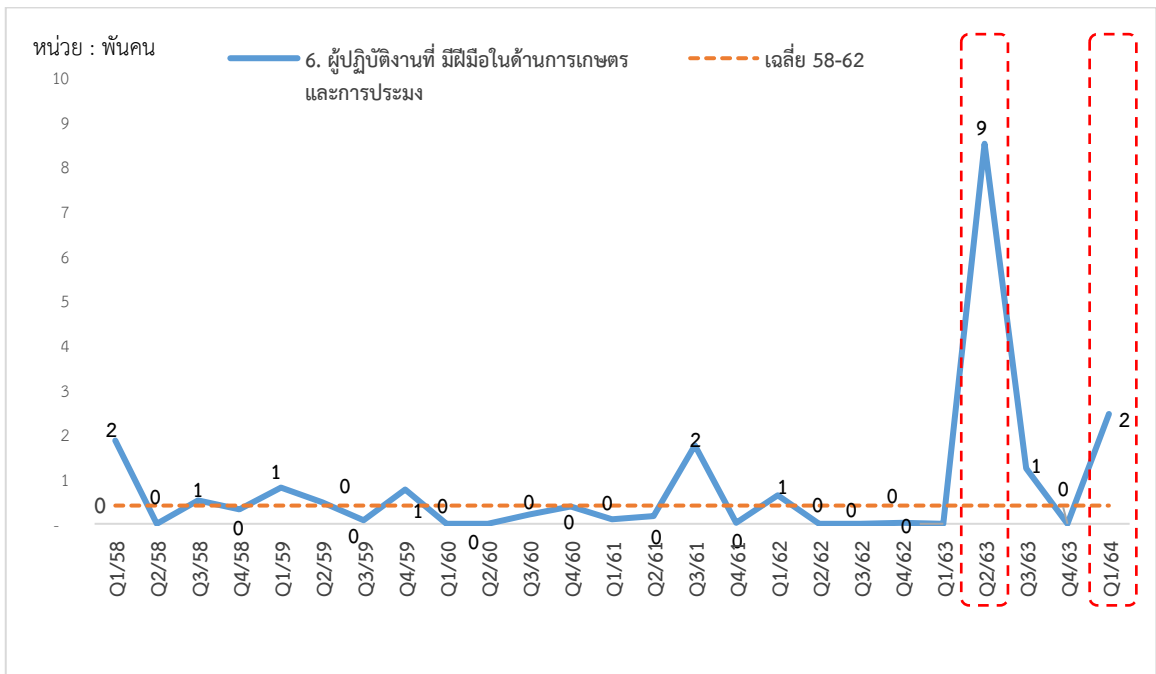
แผนภูมิที่ 66 จำนวนผู้เสมือนว่างงานหมวดอาชีพเสมียน เจ้าหน้าที่ที่ทำงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

แผนภูมิที่ 67 จำนวนผู้เสมือนว่างงานหมวดอาชีพพนักงานบริการและพนักงานในร้านค้าและตลาด ที่ทำงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

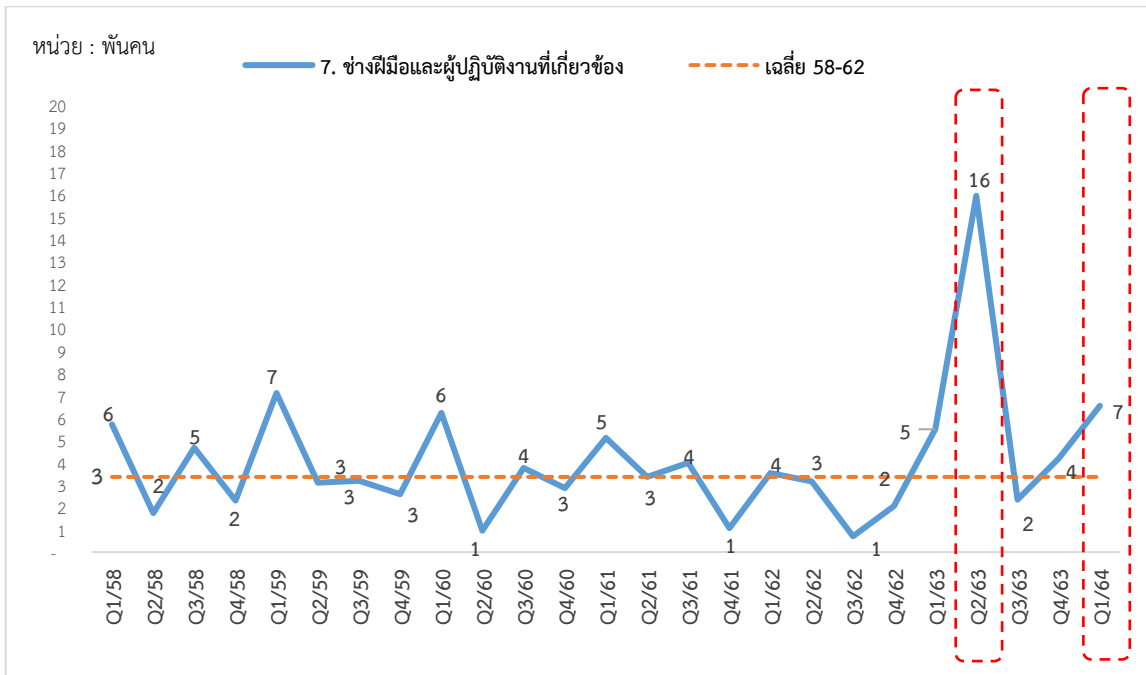

แผนภูมิที่ 68 จำนวนผู้เสมือนว่างงานหมวดอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในด้านการเกษตรที่ทำงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

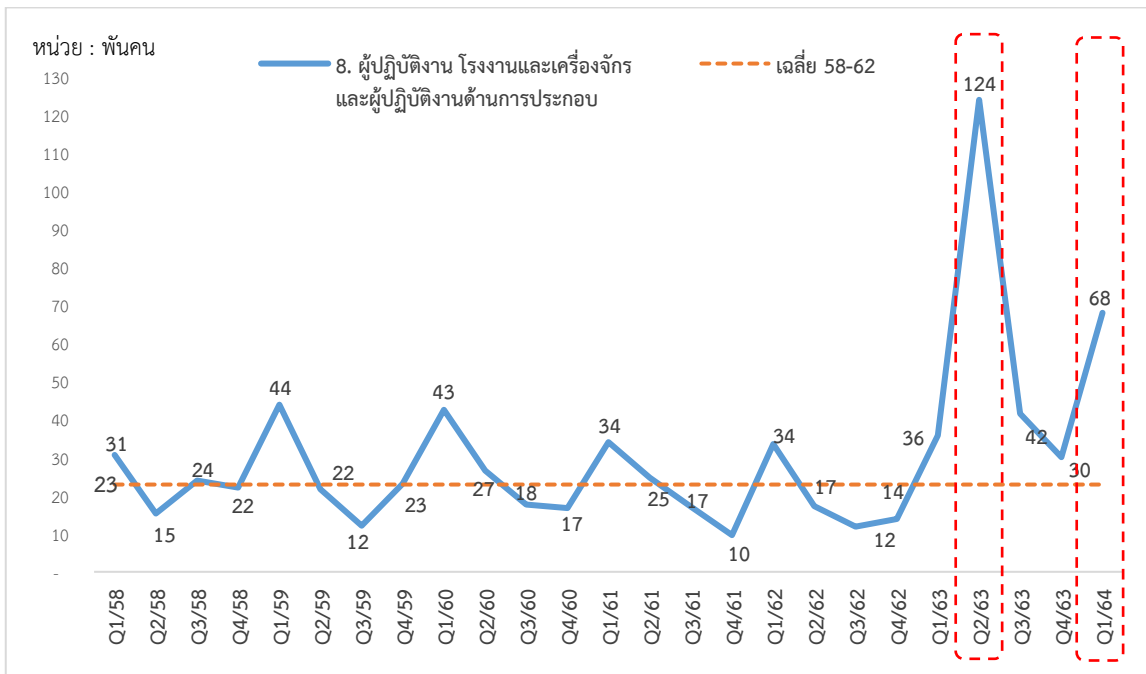

หมายเหตุ : เนื่องจากการปรับหน่วยจำนวนผู้เสมือนว่างงานเป็นหน่วยต่อพันคนเพื่อให้สามารถเปรียบเทียบกับแผนภูมิอื่น ๆ จึงทำให้มีผู้เสมือนว่างงานในหมวดอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตรและการประมงมีค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อน (ปี 2558-2560) เท่ากับ 0 ซึ่งอาจทำให้ตีความผิดพลาดโดยถ้าพิจารณาหน่วยเป็นต่อคนจะมีค่าเฉลี่ยผู้เสมือนว่างงานในหมวดอาชีพนี้จำนวน 408 คน

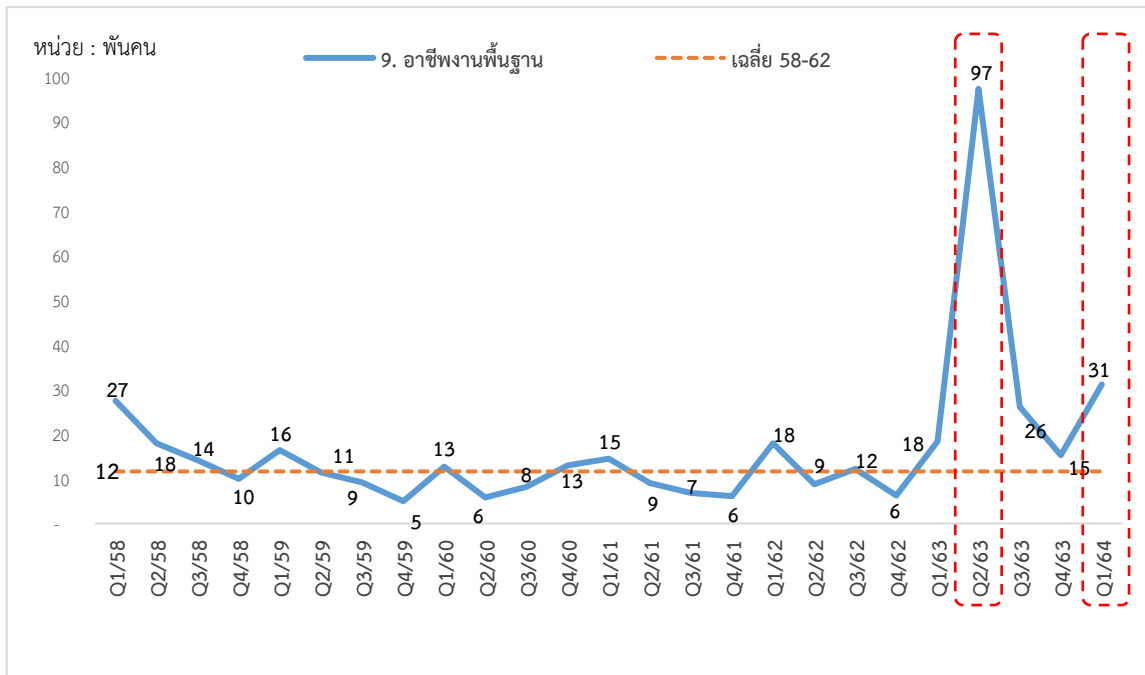
แผนภูมิที่ 69 จำนวนผู้เสมือนว่างงานหมวดอาชีพช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องที่ทำงาน
ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

แผนภูมิที่ 70 จำนวนผู้เสมือนว่างงานหมวดอาชีพผู้ปฏิบัติงานโรงงานและเครื่องจักร
และผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบที่ทำงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

แผนภูมิที่ 71 จำนวนผู้เสมือนว่างงานหมวดอาชีพงานพื้นฐานที่ทำงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

1.6 ผลกระทบต่อแรงงานในมิติประเภทอุตสาหกรรม

1.6.1 อุตสาหกรรมภัตตาคารและร้านอาหารได้รับผลกระทบมากที่สุดส่งผล

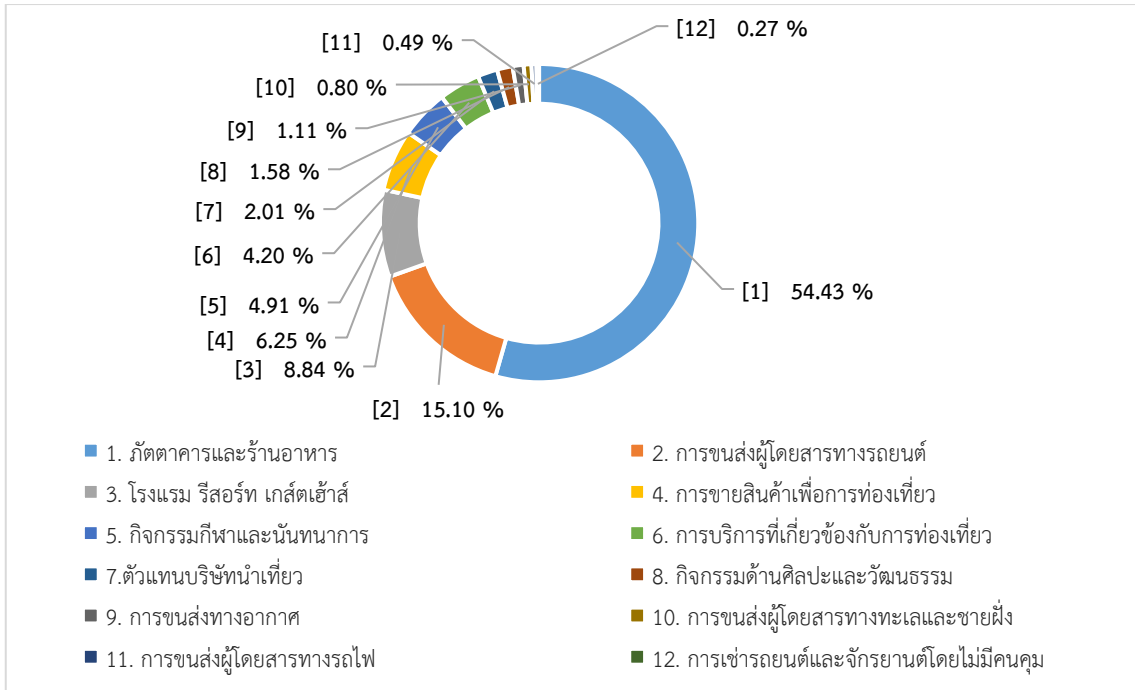
ให้ผู้มีงานทำหดตัวร้อยละ 1.74

กลุ่มอุตสาหกรรมด้านการท่องเที่ยวที่มีสัดส่วนการจ้างงานเฉลี่ยในรอบ 5 ปีที่ผ่านมามากที่สุด คือ ภัตตาคารและร้านอาหาร ร้อยละ 54.43 รองลงมา คือ การขนส่งผู้โดยสารทางรถยนต์ ร้อยละ 15.10 และโรงแรม รีสอร์ท เกสต์เฮาส์ ร้อยละ 8.84 ตามลำดับ (แผนภูมิที่ 72) ทั้งนี้เมื่อพิจารณาข้อมูลการจ้างงานก่อนการระบาดของ COVID-19 ตั้งแต่ปี 2558-2562 พบว่าการจ้างงานภาคการท่องเที่ยวขยายตัวโดยเฉลี่ย ร้อยละ 1.09 โดยครึ่งหนึ่งของอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่นำมาวิเคราะห์ในครั้งนี้ (ทำการวิเคราะห์ทั้งหมด 12 อุตสาหกรรม) หดตัว และอีกครึ่งหนึ่งหรือ 6 อุตสาหกรรม คงที่หรือขยายตัวได้เล็กน้อย โดยอุตสาหกรรมที่มีอัตราการขยายตัวของการจ้างงานเฉลี่ยสูงสุด คือ อุตสาหกรรมภัตตาคารและร้านอาหารขยายตัวร้อยละ 1.27 รองลงมา คือ การบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวขยายตัวร้อยละ 0.12 และ กิจกรรมกีฬาและนันทนาการขยายตัวร้อยละ 0.05 ตามลำดับ ปรากฏตามแผนภูมิที่ 73-74

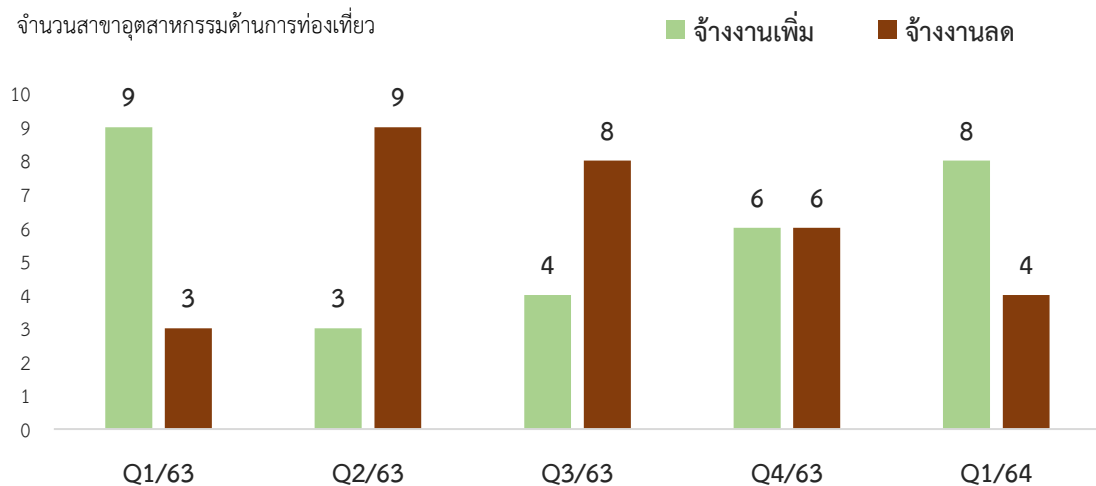
เมื่อมีการระบาดของ COVID-19 ในปี 2563 ทำให้การจ้างงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวหดตัวจากปีก่อน ร้อยละ 1.09 โดย 9 ใน 12 อุตสาหกรรมหดตัว มีเพียง 3 อุตสาหกรรมที่ขยายตัวได้เล็กน้อย คือ ภัตตาคารและร้านอาหาร ขยายตัวร้อยละ 0.83 รองลงมา คือ การขนส่งผู้โดยสารทางรถยนต์ ร้อยละ 0.48 และการขนส่งผู้โดยสารทางรถไฟ ร้อยละ 0.08 โดยเฉพาะในไตรมาสที่ 2 ที่รัฐบาลมีนโยบายปิดเมืองในช่วงเดือนเมษายนถึงเดือนพฤษภาคม ส่งผลให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้รับผลกระทบอย่างมากโดยการจ้างงาน หดตัวร้อยละ 6.17 โดยอุตสาหกรรมภัตตาคารและร้านอาหารได้รับผลกระทบมากที่สุดส่งผลให้การจ้างงาน หดตัวร้อยละ 1.74 รองลงมา คือ การขายสินค้าเพื่อการท่องเที่ยวการจ้างงาน หดตัวร้อยละ 1.22 และโรงแรม รีสอร์ท เกสต์เฮาส์ การจ้างงานหดตัวร้อยละ 0.99 ตามลำดับ ปรากฏตามแผนภูมิที่ 73-74

อย่างไรก็ตามข้อมูลล่าสุด ณ ไตรมาสที่ 1 ปี 2564 หลายอุตสาหกรรมเริ่มกลับมาจ้างงานโดยตัวเลขการจ้างงานขยายตัวเป็นบวก แต่มี 4 อุตสาหกรรมที่การจ้างงานยังคงหดตัว ประกอบด้วย การขายสินค้าเพื่อการท่องเที่ยว หดตัวร้อยละ 1.61 การขนส่งทางอากาศ หดตัวร้อยละ 0.15 และการบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว หดตัวร้อยละ 0.14 ตามลำดับ ปรากฏตามแผนภูมิที่ 74

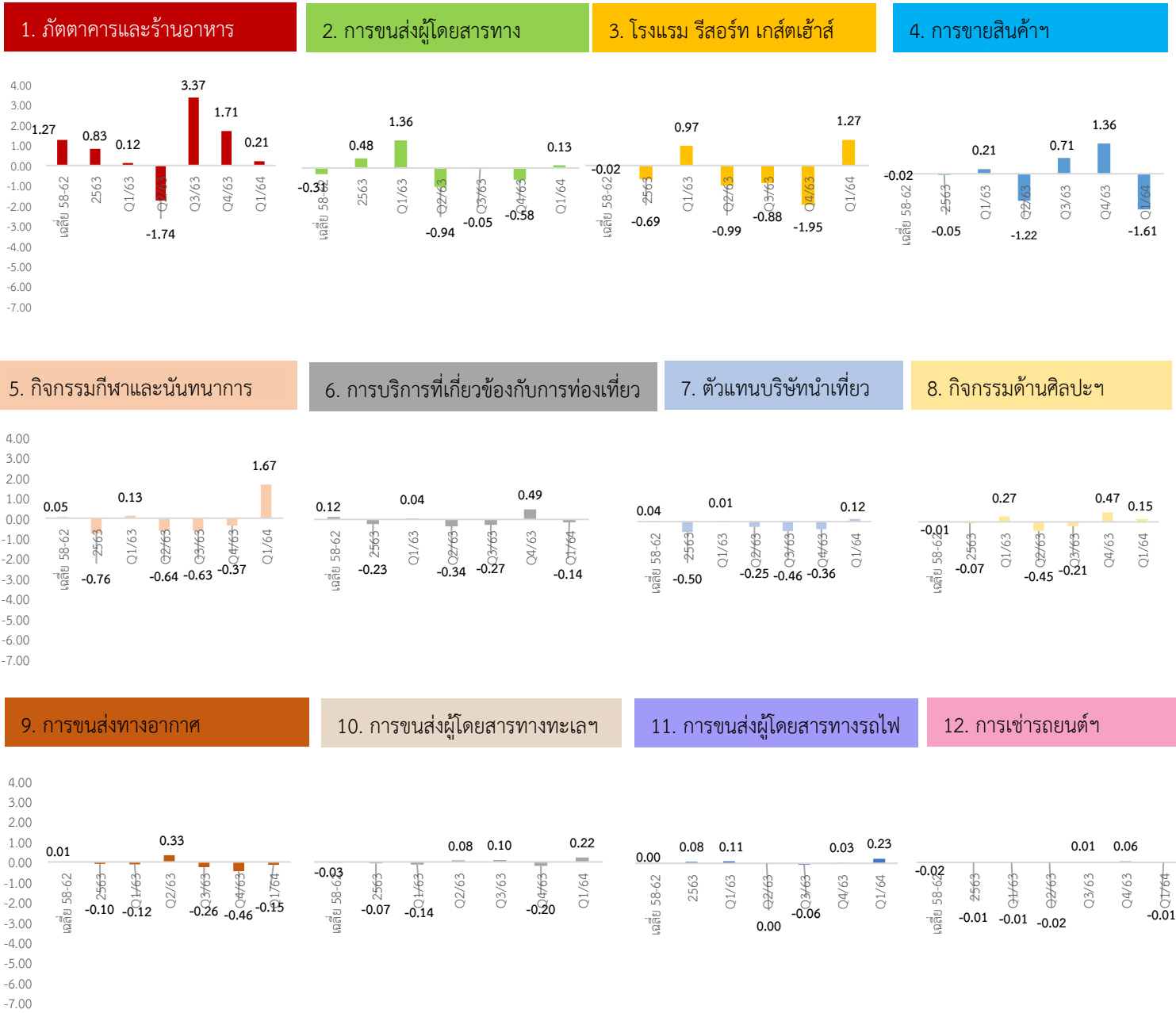
แผนภูมิที่ 72 ร้อยละของการจ้างงานในอุตสาหกรรมด้านการท่องเที่ยวจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม

แผนภูมิที่ 73 การเปลี่ยนแปลงจำนวนสาขาอุตสาหกรรมด้านการท่องเที่ยวที่จ้างงานเพิ่มขึ้นและลดลง

แผนภูมิที่ 74 อัตราการขยายตัวของการทำงานในอุตสาหกรรมด้านการท่องเที่ยวจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม

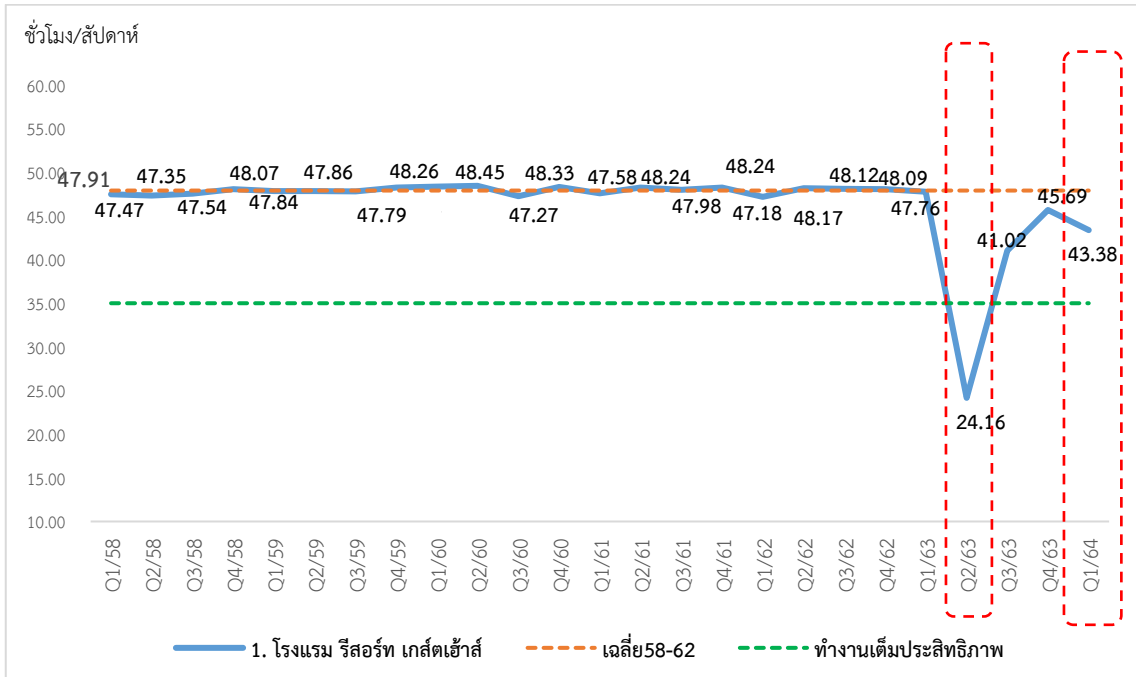
1.6.2 ผู้ที่ทำงานในอุตสาหกรรมตัวแทนบริษัทนำเที่ยวมีจำนวนชั่วโมงการทำงานลดลงมากที่สุดคงเหลือ 14.33 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

เมื่อพิจารณาจำนวนชั่วโมงทำงานของแต่ละอุตสาหกรรมด้านการท่องเที่ยว พบว่า ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมาก่อนการระบาดของ COVID-19 ผู้ที่ทำงานในอุตสาหกรรมขนส่งผู้โดยสารทางรถยนต์ มีจำนวนชั่วโมงทำงานมากที่สุดโดยเฉลี่ย 50.30 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ รองลงมาคือ การขายสินค้าเพื่อการท่องเที่ยว โดยเฉลี่ย 48.22 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และอุตสาหกรรมโรงแรม รีสอร์ท เกสต์เฮาส์ โดยเฉลี่ย 47.91 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ปรากฏตามแผนภูมิที่ 75-86

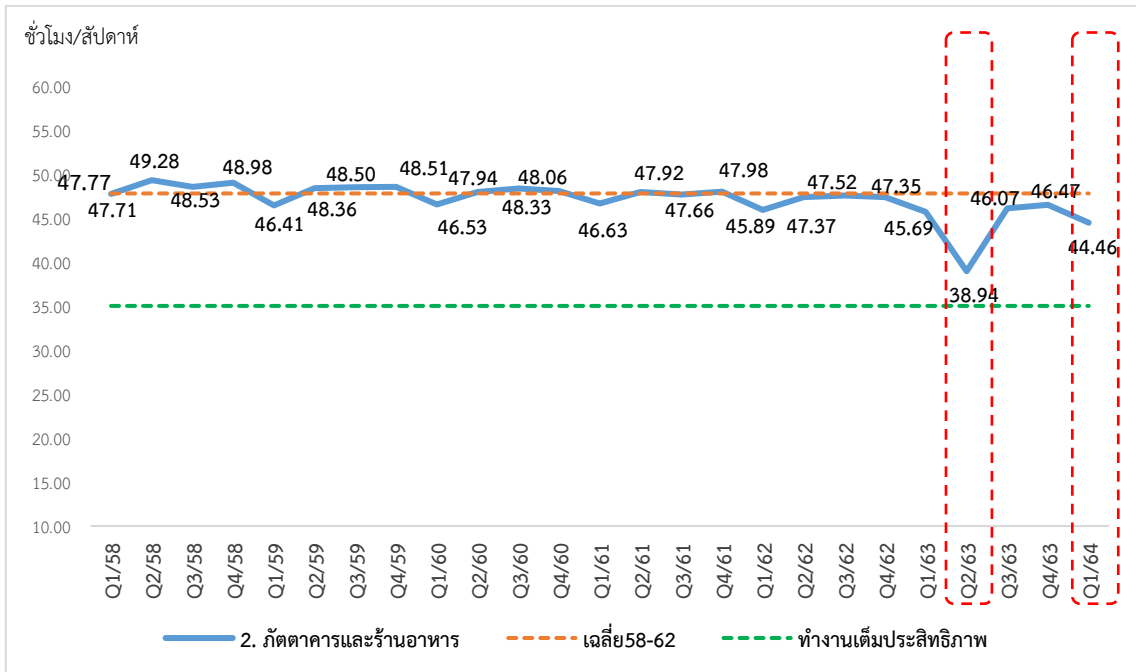
เมื่อเกิดการแพร่ระบาดของ COVID-19 ในปี 2563 ส่งผลให้จำนวนชั่วโมงการทำงาน ในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวลดลงอย่างชัดเจนในไตรมาสที่ 2 ของปี 2563 โดยลดลงในทุกอุตสาหกรรม ซึ่งอุตสาหกรรมที่มีจำนวนชั่วโมงการทำงานลดลงมากที่สุด คือ อุตสาหกรรมตัวแทนบริษัทนำเที่ยว คงเหลือ 14.33 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ลดลงจากจำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยในรอบ 5 ปี ก่อนการระบาดที่คนทำงานในกิจกรรมนี้มีจำนวนชั่วโมงทำงานโดยเฉลี่ย 46.20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์หรือลดลงร้อยละ 68.98 รองลงมา คือ กิจกรรมกีฬาและนันทนาการ คงเหลือ 20.40 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ลดลงจากจำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยในรอบ 5 ปี ก่อนการระบาดที่คนทำงานในกิจกรรมนี้มีจำนวนชั่วโมงทำงานโดยเฉลี่ย 46.06 ชั่วโมงต่อสัปดาห์หรือลดลงร้อยละ 55.70 และ อุตสาหกรรมโรงแรม รีสอร์ท เกสต์เฮาส์ คงเหลือ 24.16 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ลดลงจากจำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยในรอบ 5 ปีก่อนการระบาดที่คนทำงานในอุตสาหกรรมนี้มีจำนวนชั่วโมงทำงานโดยเฉลี่ย 47.91 ชั่วโมงต่อสัปดาห์หรือลดลงร้อยละ 49.58 ปรากฏตามแผนภูมิที่ 75-86

อย่างไรก็ตาม จำนวนชั่วโมงทำงานของอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเริ่มปรับตัวดีขึ้นในช่วงไตรมาสที่ 3 และ 4 ของปี 2563 จากการผ่อนคลายมาตรการต่าง ๆ ของภาครัฐ แต่จำนวนชั่วโมงการในหลายอุตสาหกรรมเริ่มปรับตัวลดลงอีกครั้งในไตรมาสที่ 4 ของปี 2563 และลดลงอย่างชัดเจนในไตรมาสที่ 1 ของปี 2564 จากการแพร่ระบาดระลอกที่ 2 ของ COVID-19 โดยการระบาดระลอกนี้ส่งผลให้จำนวนชั่วโมงทำงานของผู้ที่ทำงานในหมวดอุตสาหกรรมตัวแทนบริษัทนำเที่ยว ลดลงมากที่สุด คงเหลือ 31.14 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ลดลงจากจำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยในรอบ 5 ปี ก่อนการระบาดที่คนทำงานในอุตสาหกรรมนี้มีจำนวนชั่วโมงทำงานโดยเฉลี่ย 46.20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์หรือลดลงร้อยละ 32.61 รองลงมา คือ กิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรม คงเหลือ 28.12 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ลดลงจากจำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยในรอบ 5 ปีก่อนการระบาดที่คนทำงานในหมวดอาชีพนี้มีจำนวนชั่วโมงทำงานโดยเฉลี่ย 36.67 ชั่วโมงต่อสัปดาห์หรือลดลงร้อยละ 23.32 และการขนส่งทางอากาศ คงเหลือ 34.44 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ลดลงจากจำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยในรอบ 5 ปี ก่อนการระบาดที่คนทำงานในอุตสาหกรรมนี้มีจำนวนชั่วโมงทำงานโดยเฉลี่ย 43.37 ชั่วโมงต่อสัปดาห์หรือลดลงร้อยละ 20.58 ปรากฏตามแผนภูมิที่ 75-86

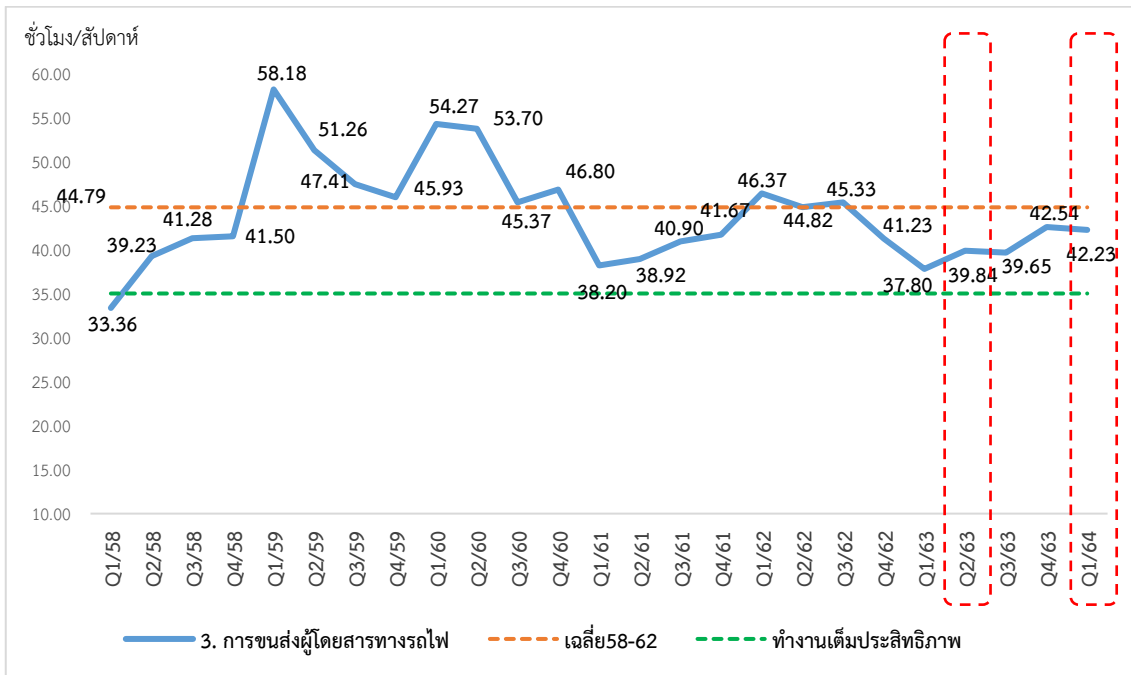
แผนภูมิที่ 75 จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้มีงานทำในอุตสาหกรรมโรงแรม รีสอร์ท เกสต์เฮ้าส์

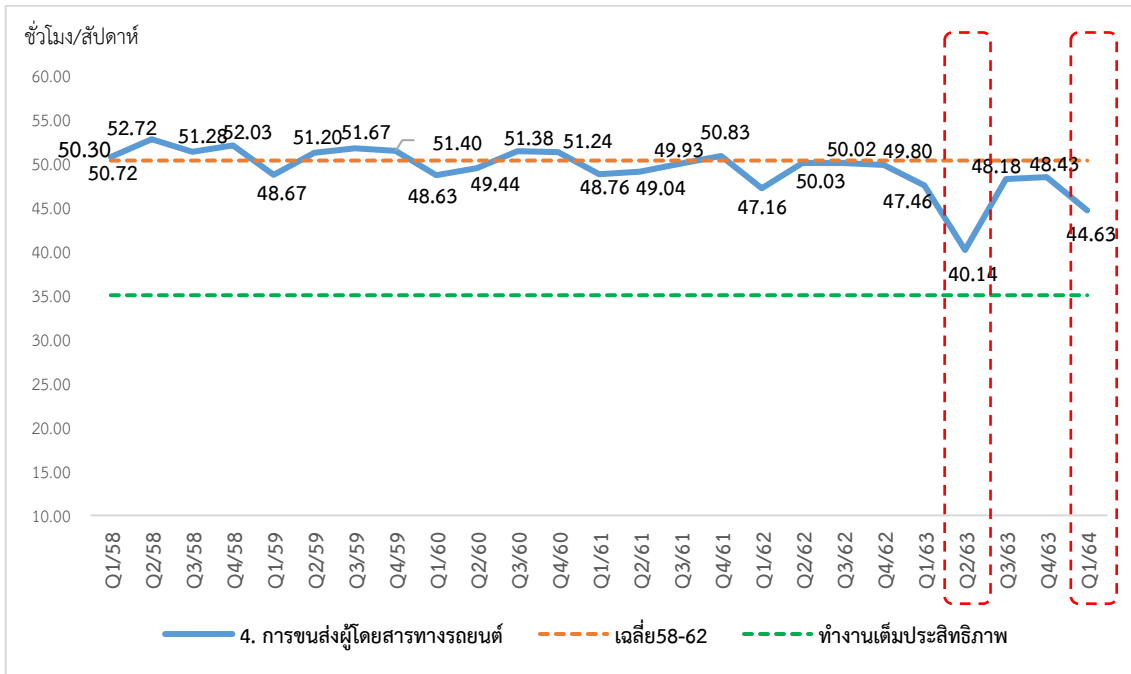
แผนภูมิที่ 76 จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้มีงานทำในอุตสาหกรรมภัตตาคารและร้านอาหาร

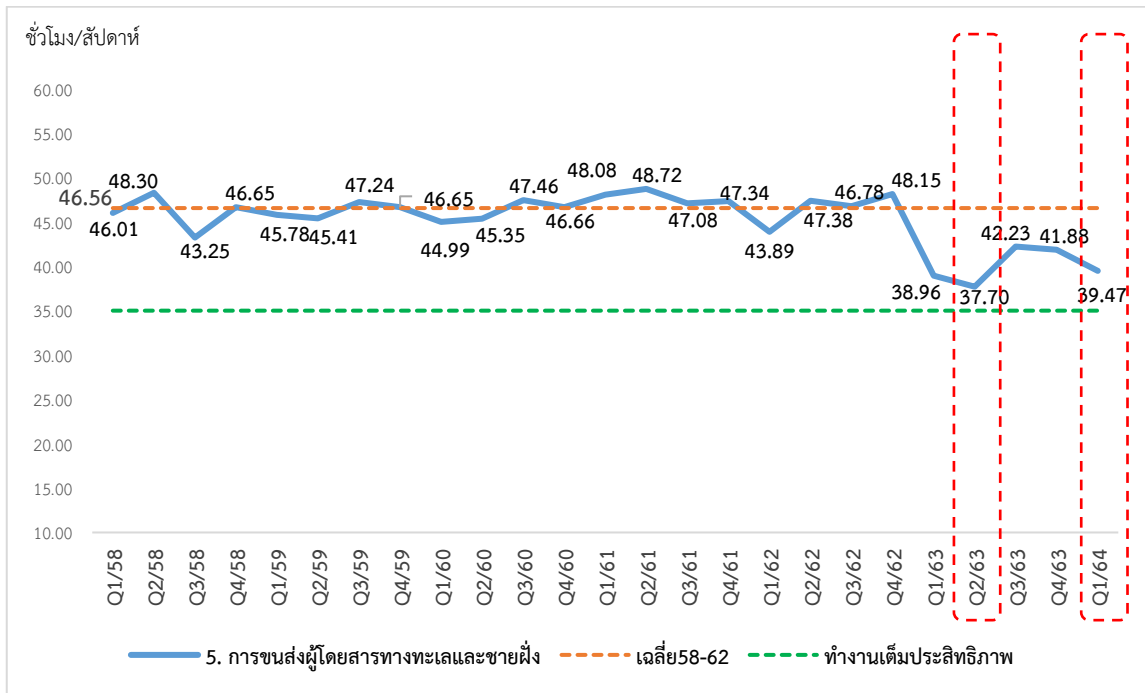
แผนภูมิที่ 77 จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้มีงานทำในอุตสาหกรรมการขนส่งผู้โดยสารทางรถไฟ

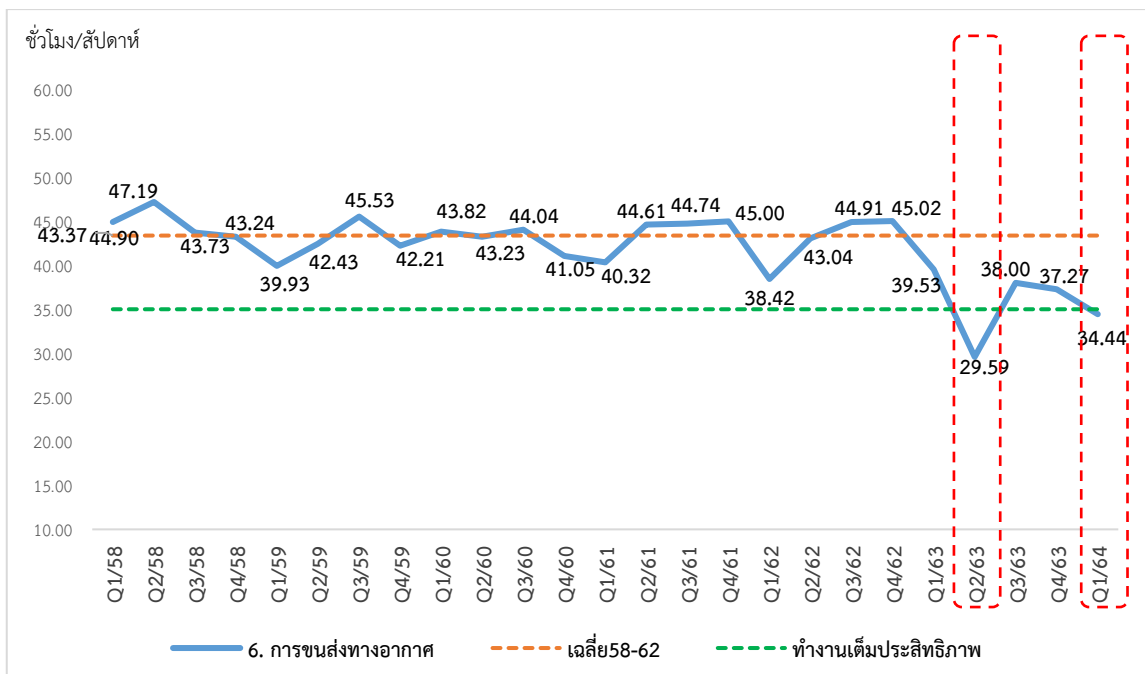
แผนภูมิที่ 78 จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้มีงานทำในอุตสาหกรรมการขนส่งผู้โดยสารทางรถยนต์

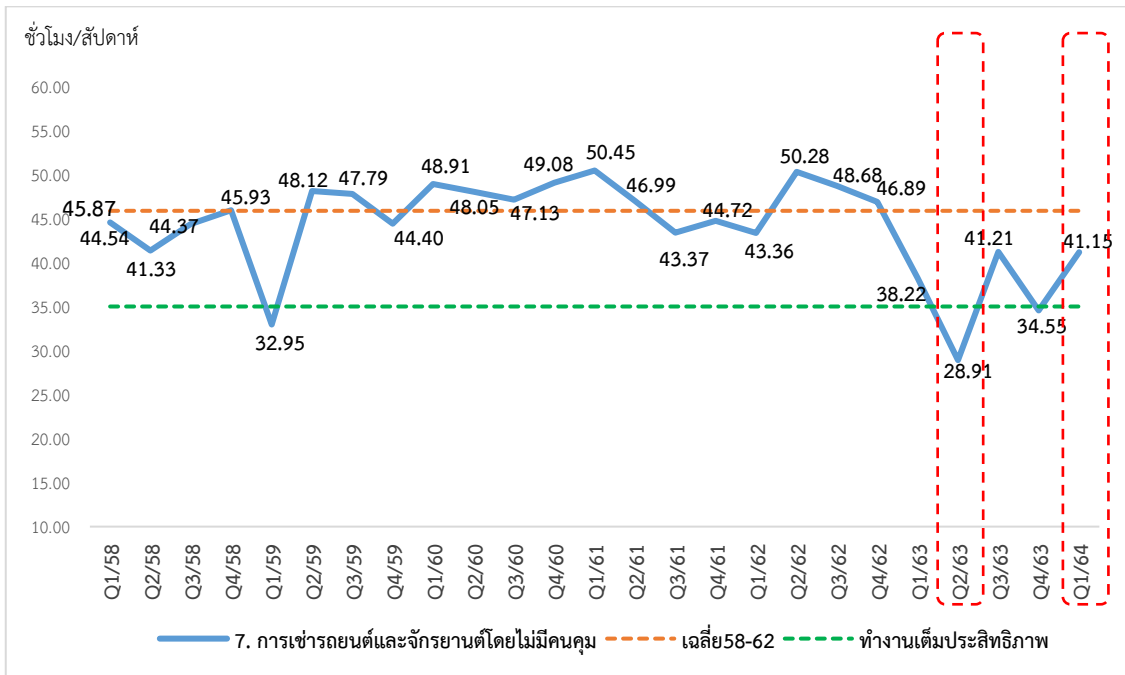
แผนภูมิที่ 79 จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้มีงานทำในอุตสาหกรรมการขนส่งผู้โดยสารทางทะเลและชายฝั่ง

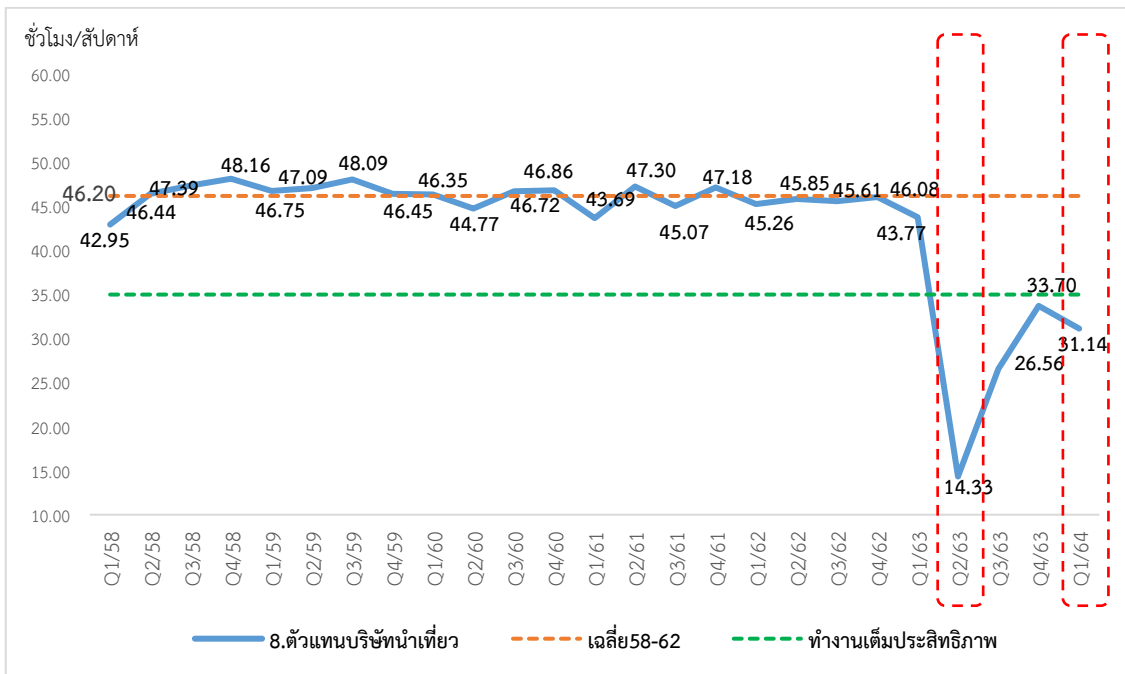
แผนภูมิที่ 80 จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้มีงานทำในอุตสาหกรรมการขนส่งผู้โดยสารทางอากาศ

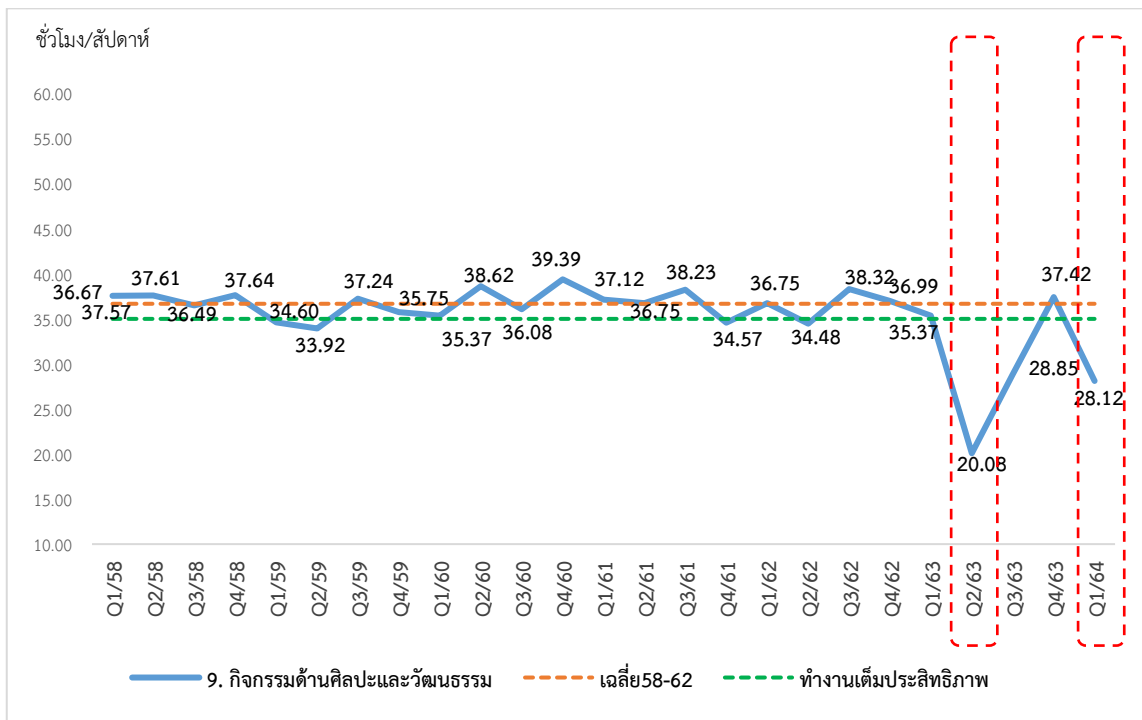
แผนภูมิที่ 81 จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้มีงานทำในอุตสาหกรรมการเช่ารถยนต์ และรถจักรยานยนต์โดยไม่มีคนคุม

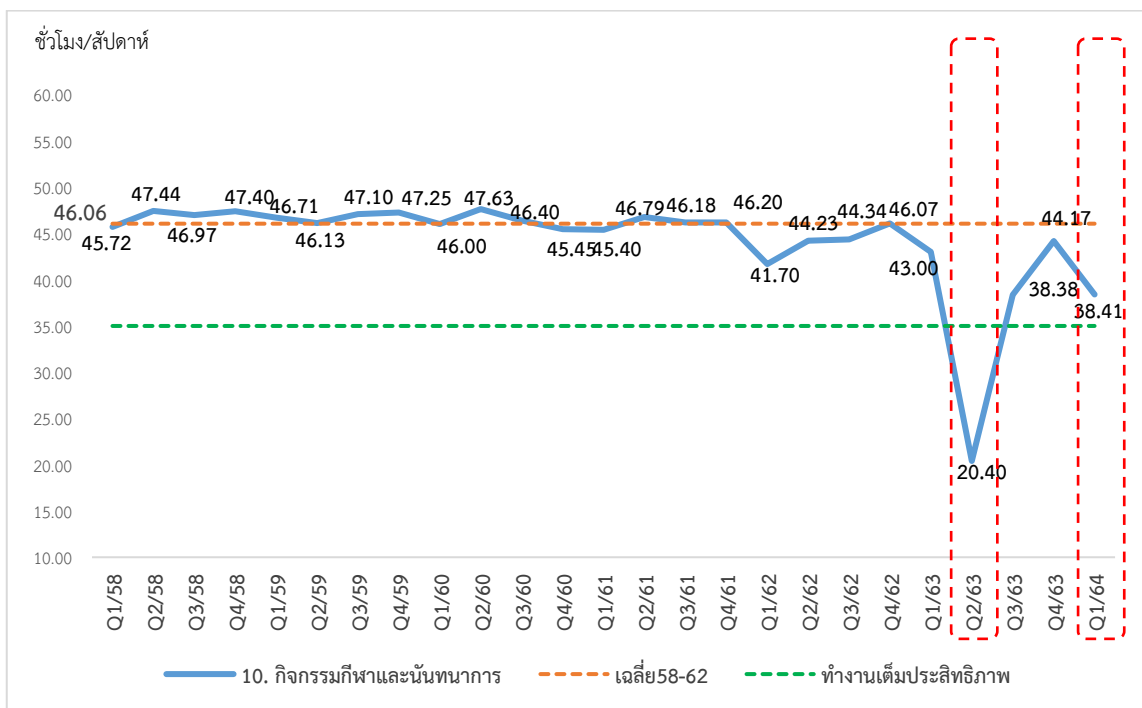
แผนภูมิที่ 82 จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้มีงานทำในอุตสาหกรรมตัวแทนบริษัท นำเที่ยว

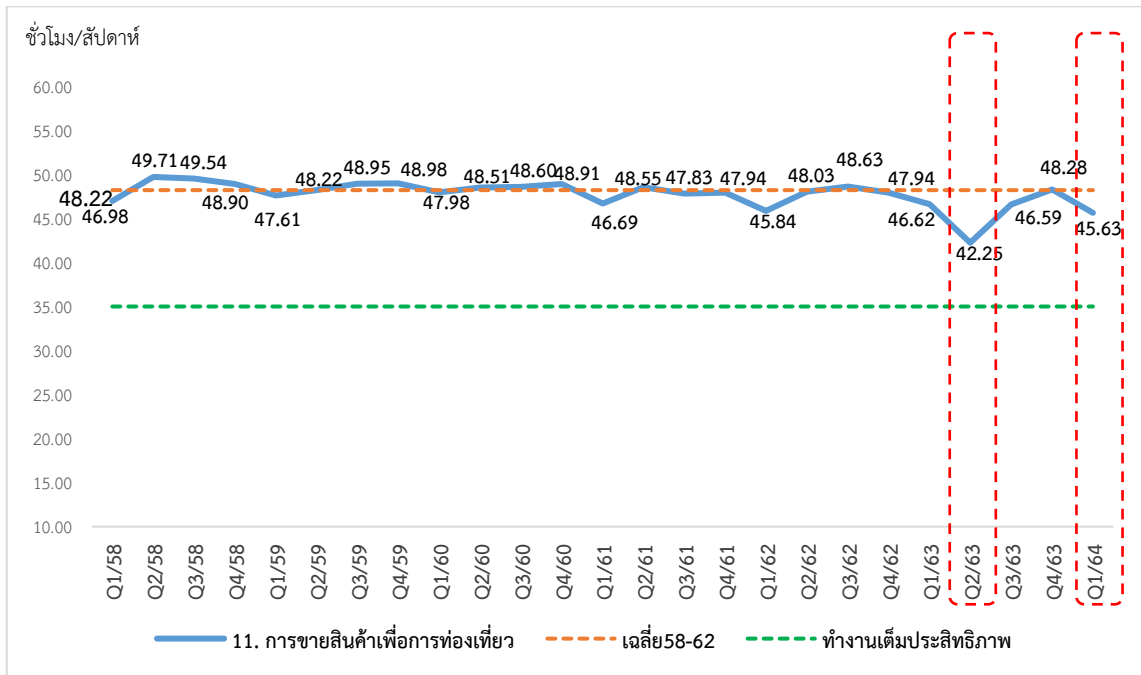
แผนภูมิที่ 83 จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้มีงานทำในกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรม

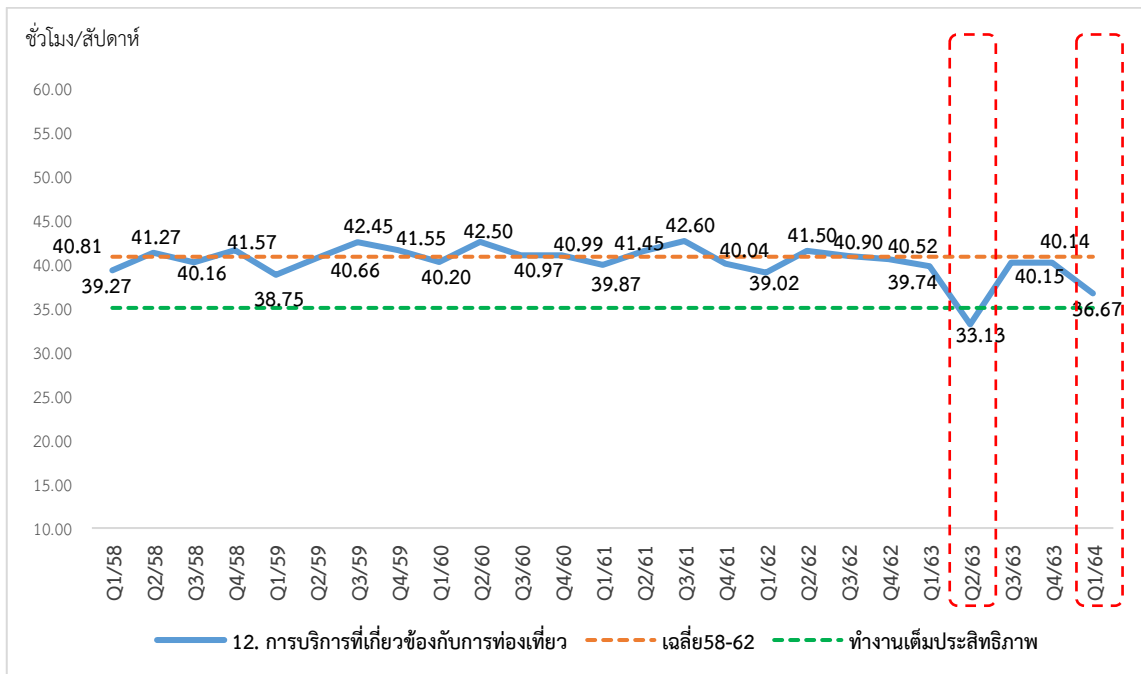
แผนภูมิที่ 84 จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้มีงานทำในกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ

แผนภูมิที่ 85 จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้มีงานทำในอุตสาหกรรมการขายสินค้าเพื่อการท่องเที่ยว

แผนภูมิที่ 86 จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้มีงานทำในอุตสาหกรรมบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

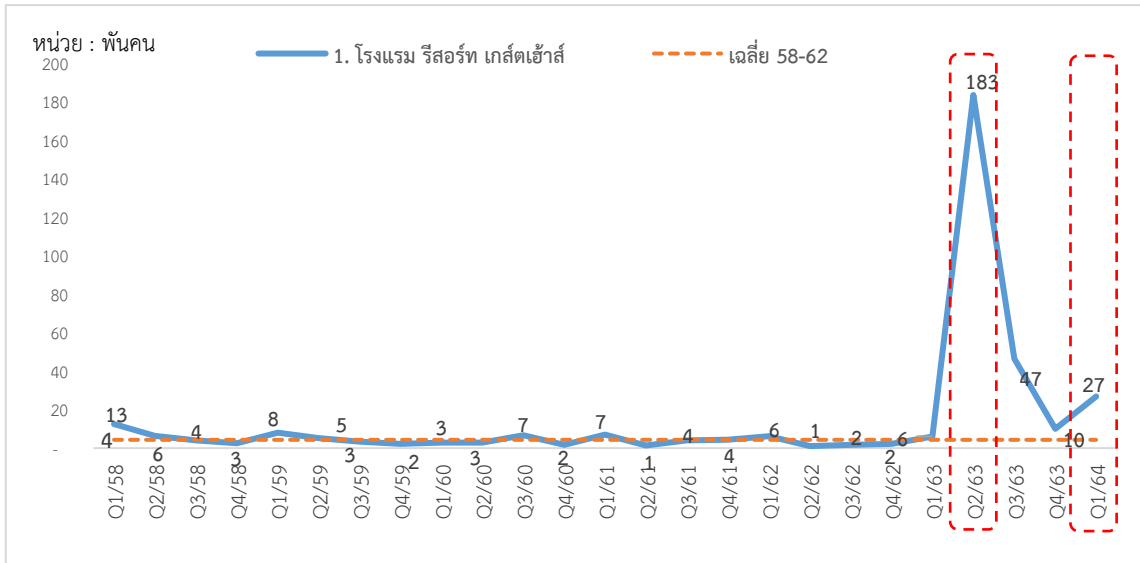
1.6.3 ผู้ที่ทำงานในอุตสาหกรรมโรงแรม รีสอร์ท เกสต์เฮาส์ เป็นผู้เสมือนว่างงานมากที่สุด โดยเพิ่มขึ้นเป็น 1.83 แสนคน รองลงมา คือ ตัวแทนบริษัทนำเที่ยว จำนวน 4.5 หมื่นคน

เมื่อพิจารณาผู้เสมือนว่างงานในแต่ละอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมีข้อจำกัดในการวิเคราะห์เนื่องจากใช้ข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรมีข้อจำกัดในประเด็นจำนวนขนาดตัวอย่างซึ่งอาจไม่เพียงพอสำหรับอธิบายลักษณะของประชากรเมื่อมีการจำแนกในรายละเอียดย่อยของรายการข้อมูล ดังนั้นในการวิเคราะห์ผู้เสมือนว่างงานจำแนกตามอุตสาหกรรมจึงพบว่า ในบางอุตสาหกรรมไม่สามารถนำเสนอข้อมูลได้เนื่องจากข้อจำกัดดังกล่าว อย่างไรก็ตามในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา ก่อนการระบาดของ COVID-19 ผู้เสมือนว่างงานที่มีงานทำในอุตสาหกรรมภัตตาคารและร้านอาหารมีจำนวนเฉลี่ยมากที่สุด 7.6 หมื่นคน รองลงมา คือ การขนส่งผู้โดยสารทางรถยนต์ จำนวนเฉลี่ย 2.3 หมื่นคน และกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ จำนวนเฉลี่ย 1.3 หมื่นคน ปรากฏตามแผนภูมิที่ 87-95

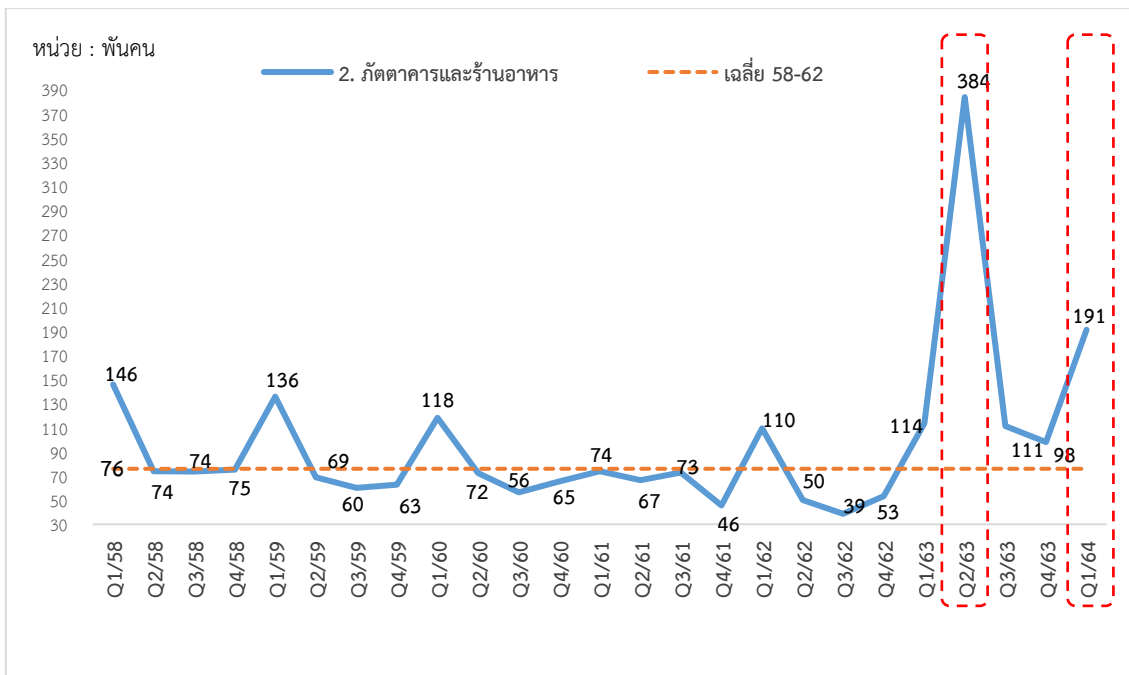
เมื่อเกิดการแพร่ระบาดของ COVID-19 ในปี 2563 ส่งผลให้จำนวนผู้เสมือนว่างงานปรับตัวสูงขึ้นในทุกอุตสาหกรรมอย่างชัดเจนในไตรมาสที่ 2 ของปี 2563 โดยเฉพาะอุตสาหกรรมโรงแรม รีสอร์ท เกสต์เฮาส์ เพิ่มขึ้นมากที่สุดเป็น 1.83 แสนคน เพิ่มขึ้นจากค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนที่มีจำนวนเฉลี่ย 4 พันคน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4,136.49 รองลงมา คือ ตัวแทนบริษัทนำเที่ยว จำนวน 4.5 หมื่นคน เพิ่มขึ้นจากค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนที่มีจำนวนเฉลี่ย 3 พันคน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1,353.68 และกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ เพิ่มขึ้นเป็น 1.04 แสนคน เพิ่มขึ้นจากค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนที่มีจำนวนเฉลี่ย 1.3 หมื่นคนหรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 731.76 โดยจำนวนผู้เสมือนว่างงานเริ่มปรับตัวลดลงในไตรมาสที่ 3 และ 4 ของปี 2563 โดยเฉพาะในไตรมาสที่ 4 ของปี 2563 จำนวนผู้เสมือนว่างงานในทุกอุตสาหกรรมลดลงใกล้เคียงกับภาวะปกติหรือใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนของแต่ละหมวดอาชีพ ปรากฏตามแผนภูมิที่ 87-95

อย่างไรก็ตามจำนวนผู้เสมือนว่างงานปรับตัวสูงขึ้นอย่างชัดเจนอีกครั้งในไตรมาสที่ 1 ของปี 2564 จากการแพร่ระบาดระลอกที่ 2 ของ COVID-19 โดยการระบาดระลอกนี้ส่งผลให้จำนวนผู้เสมือนว่างงานปรับเพิ่มขึ้นสูงกว่าค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนในทุกอุตสาหกรรม โดยเฉพาะการขนส่งผู้โดยสารทางทะเลและชายฝั่ง เพิ่มขึ้นเป็น 8 พันคนหรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 601.71 รองลงมา คือ โรงแรม รีสอร์ท เกสต์เฮาส์ เพิ่มขึ้นเป็น 2.7 หมื่นคน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 519.54 และตัวแทนบริษัทนำเที่ยว เพิ่มขึ้นเป็น 1.4 หมื่นคน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 357.78 ปรากฏตามแผนภูมิที่ 87-95

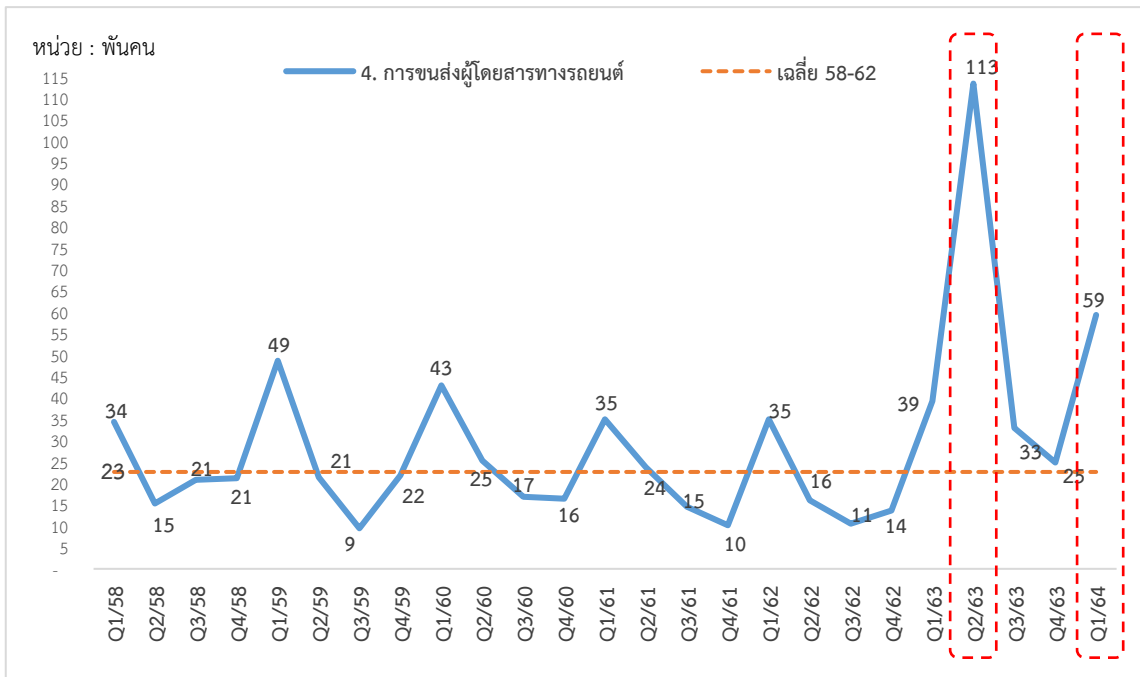
แผนภูมิที่ 87 จำนวนผู้เสมือนว่างงานในอุตสาหกรรมโรงแรม รีสอร์ท เกสต์เฮาส์

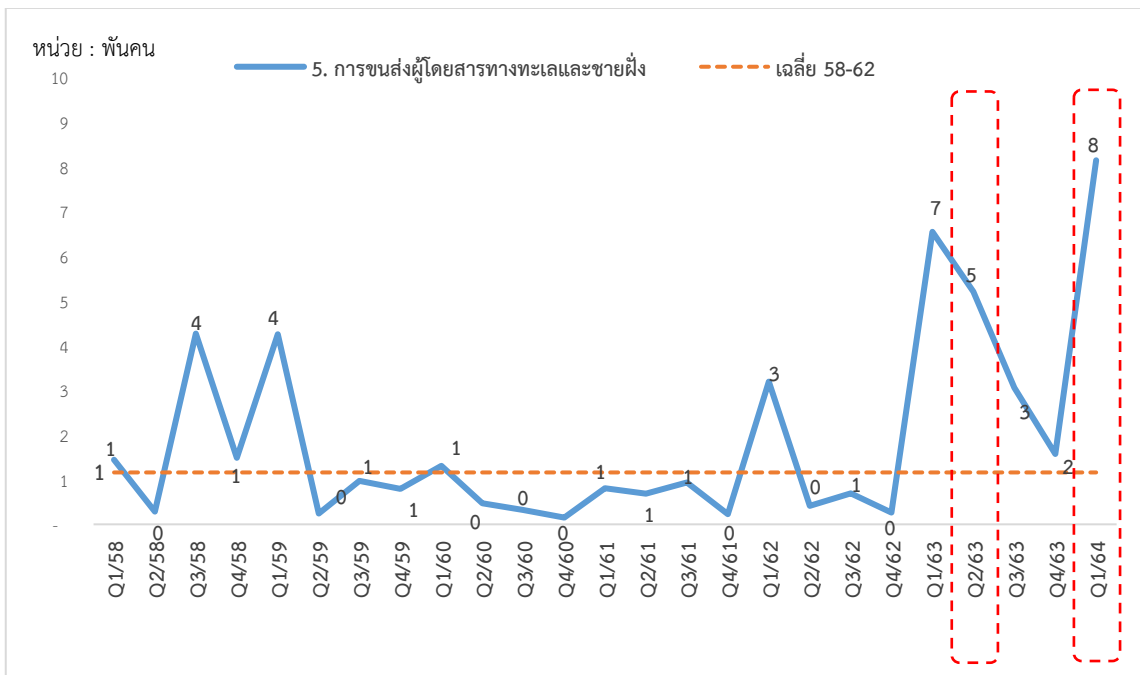
แผนภูมิที่ 88 จำนวนผู้เสมือนว่างงานในอุตสาหกรรมภัตตาคารและร้านอาหาร

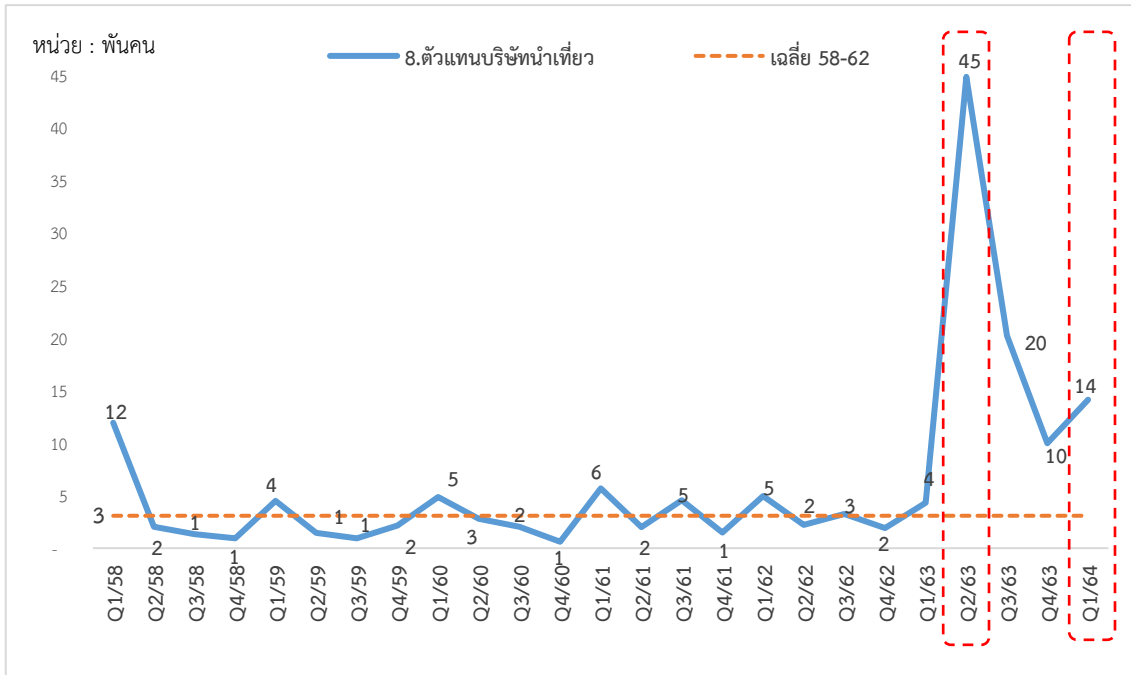
แผนภูมิที่ 89 จำนวนผู้เสมือนว่างงานในอุตสาหกรรมการขนส่งผู้โดยสารทางรถยนต์

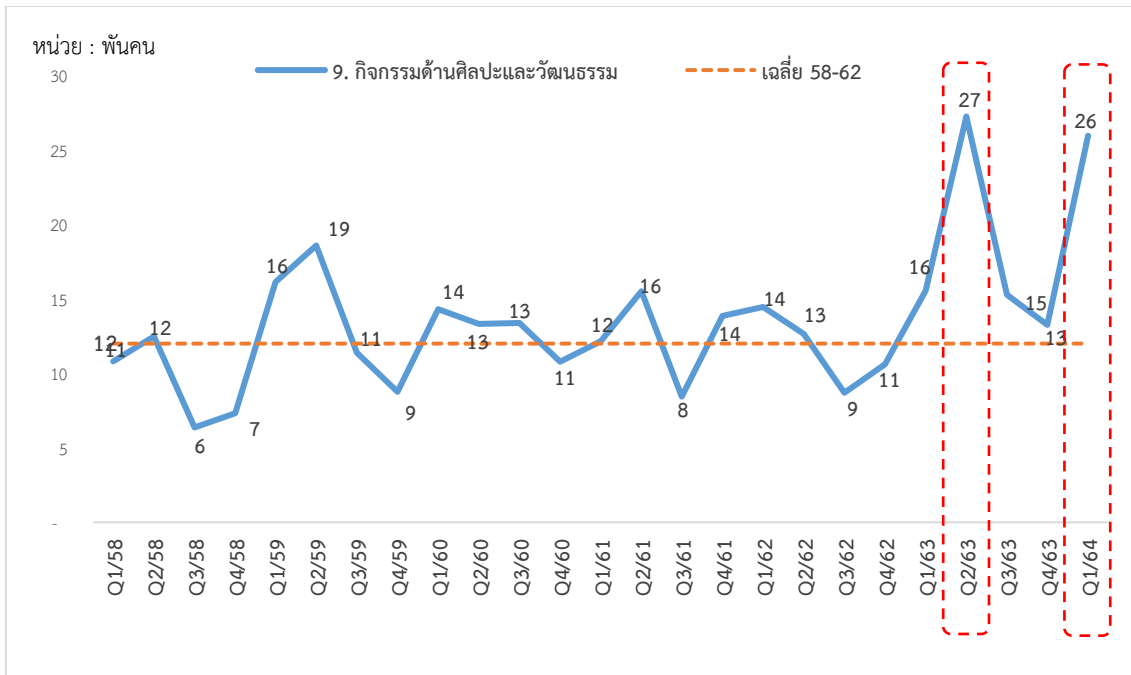
แผนภูมิที่ 90 จำนวนผู้เสมือนว่างงานในอุตสาหกรรมการขนส่งผู้โดยสารทางทะเลและชายฝั่ง

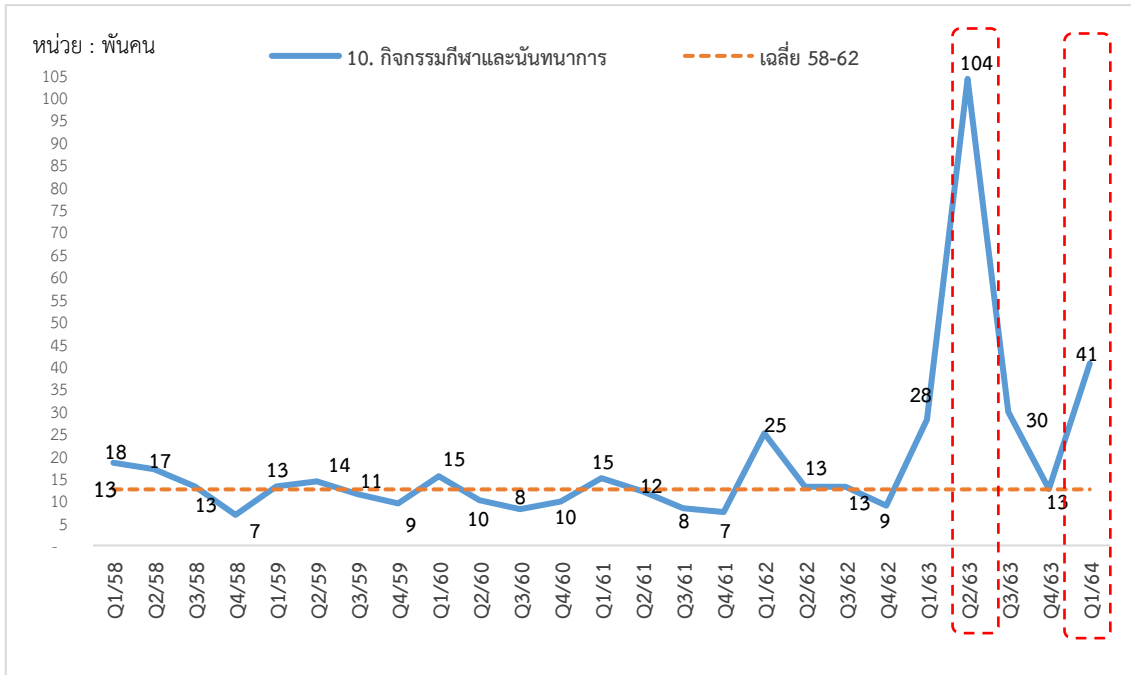
แผนภูมิที่ 91 จำนวนผู้เสมือนว่างงานในอุตสาหกรรมตัวแทนบริษัทนำเที่ยว

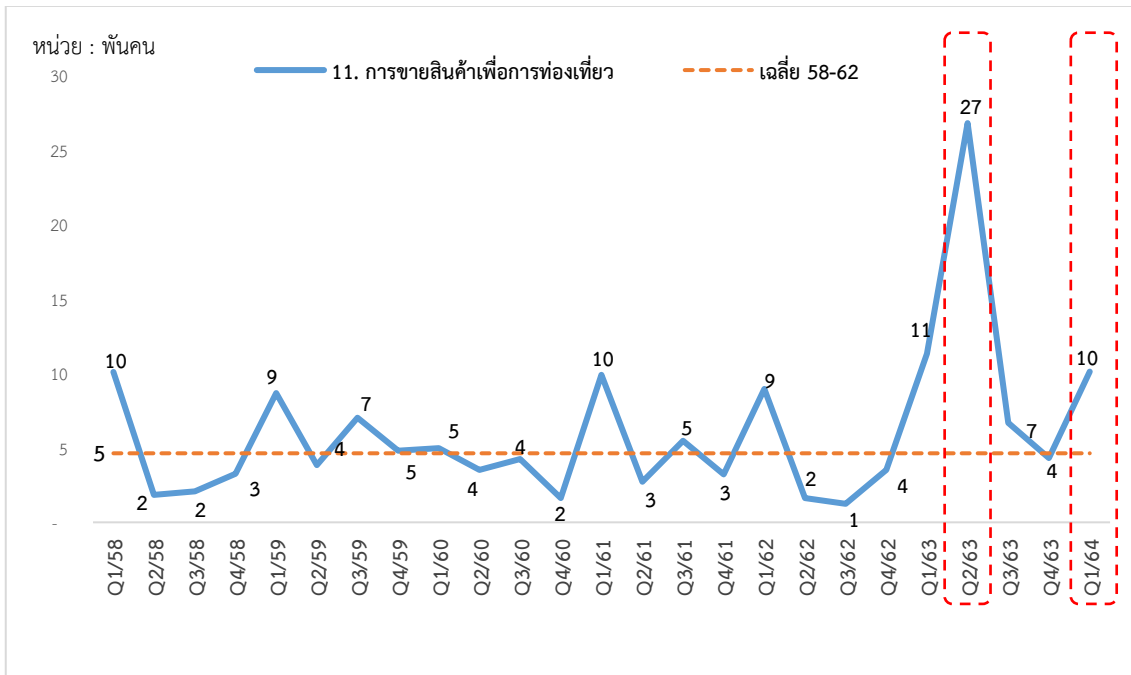
แผนภูมิที่ 92 จำนวนผู้เสมือนว่างงานในกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรม

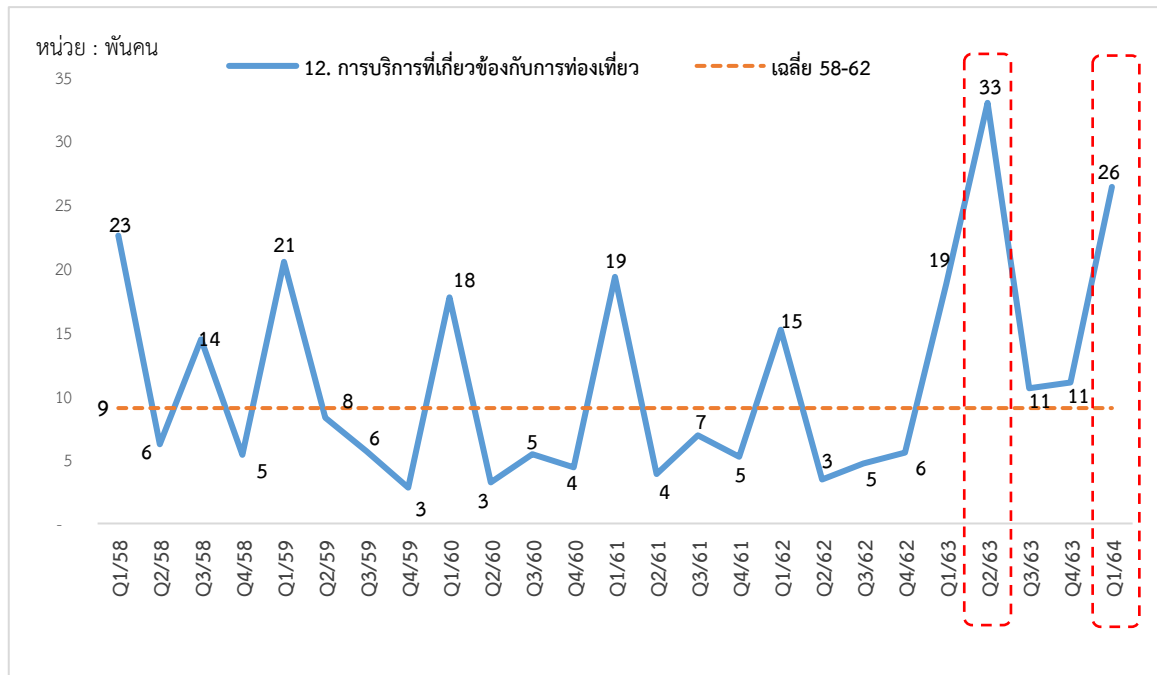
แผนภูมิที่ 93 จำนวนผู้เสมือนว่างงานในกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ

แผนภูมิที่ 94 จำนวนผู้เสมือนว่างงานในอุตสาหกรรมการขายสินค้าเพื่อการท่องเที่ยว

แผนภูมิที่ 95 จำนวนผู้เสมือนว่างงานในอุตสาหกรรมบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

1.7 ผลกระทบต่อแรงงานในมิติรายได้

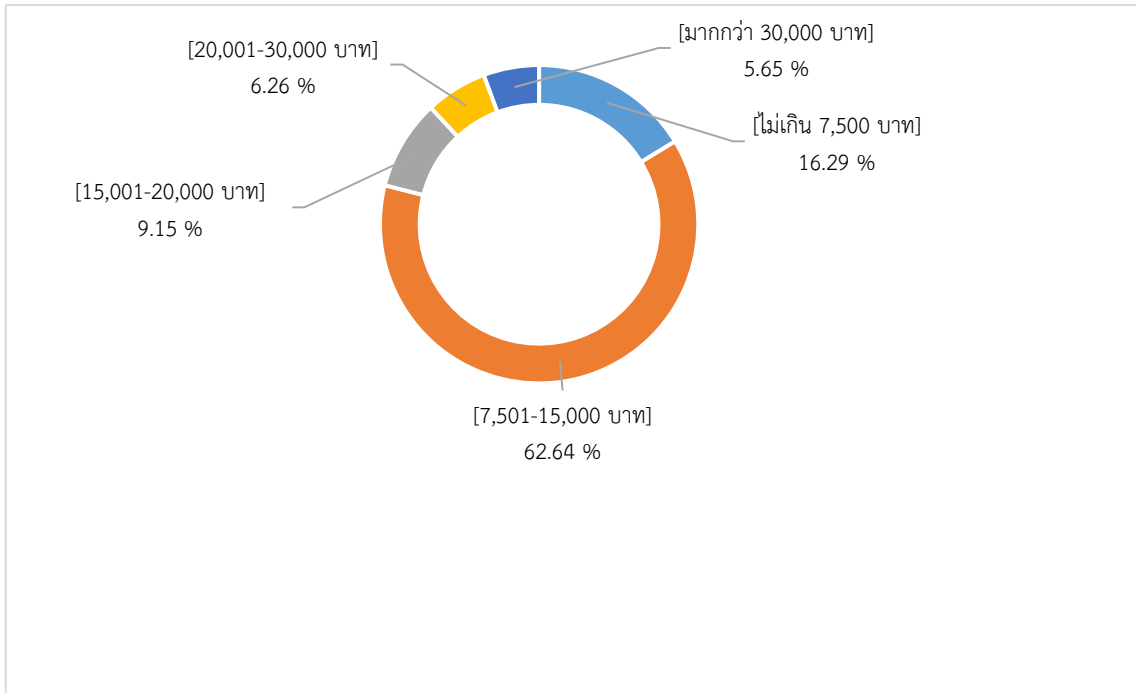
1.7.1 การระบาดระลอกแรกส่งผลกระทบต่อการทำงานในกลุ่มรายได้น้อย (7,501-15,000 บาท ต่อเดือน) มากที่สุด ส่วนการระบาดระลอกที่สองส่งผลกระทบต่อการทำงานในกลุ่มรายได้มากกว่า 30,000 บาทต่อเดือนมากที่สุด

เมื่อพิจารณาการทำงานด้านการท่องเที่ยวตามรายได้ พบว่า ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาผู้ที่มิงานทำด้านการท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีรายได้ 7,501-15,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 62.64 รองลงมา คือ รายได้ไม่เกิน 7,500 บาทต่อเดือน ร้อยละ 16.29 และรายได้ 15,001-20,000 ร้อยละ 9.15 ตามลำดับ ปรากฏตามแผนภูมิที่ 96

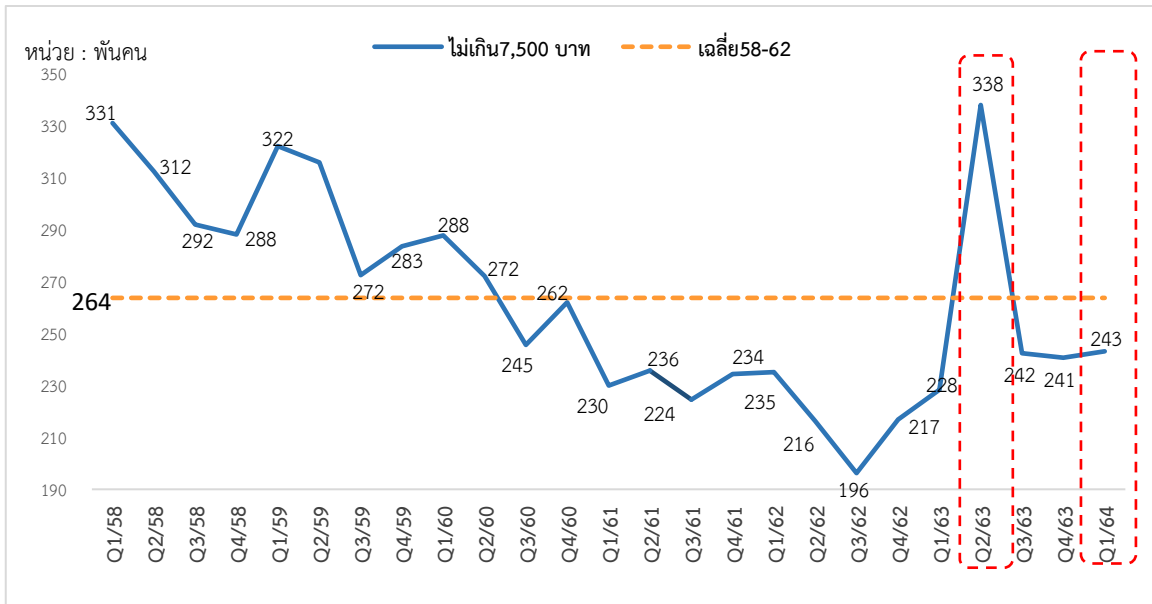
เมื่อเกิดการแพร่ระบาดของ COVID-19 ในปี 2563 โดยเฉพาะการระบาดระลอกแรก คือ ไตรมาสที่ 2 ปี 2563 ส่งผลให้จำนวนผู้ที่มีรายได้ 7,501 -15,000 บาทต่อเดือนลดลงมากกว่ากลุ่มรายได้อื่น โดยการจ้างงานคงเหลือ 8.35 แสนคน ลดลงจากการจ้างงานเฉลี่ย 5 ปีก่อนการระบาดที่มีจำนวน 1.01 ล้านคน หรือลดลงร้อยละ 17.63 รองลงมาคือ กลุ่มรายได้ 15,001 – 20,000 บาทต่อเดือน การจ้างงานคงเหลือ 1.32 แสนคน ลดลงจากการจ้างงานเฉลี่ย 5 ปีก่อนการระบาดที่มีจำนวน 1.48 แสนคน หรือลดลงร้อยละ 12.02 และกลุ่มรายได้ 20,001-30,000 บาทต่อเดือน การจ้างงานคงเหลือ 9.8 หมื่นคน ลดลงจากการจ้างงานเฉลี่ย 5 ปีก่อนการระบาดที่มีจำนวน 1.01 แสนคน หรือลดลงร้อยละ 2.95 ตามลำดับปรากฏตามแผนภูมิที่ 97-101

อย่างไรก็ตามการแพร่ระบาดระลอกที่สองของ COVID-19 ส่งผลกระทบต่อการทำงานในกลุ่มรายได้มากกว่า 30,000 บาทต่อเดือนมากกว่ากลุ่มรายได้อื่น โดยการจ้างงานคงเหลือ 6.6 หมื่นคน ลดลงจากการจ้างงานเฉลี่ย 5 ปีก่อน ร้อยละ 27.47 รองลงมาคือ กลุ่มรายได้ไม่เกิน 7,500 บาทต่อเดือน การจ้างงานคงเหลือ 2.43 แสนคน ลดลงจากการจ้างงานเฉลี่ย 5 ปีก่อนการระบาดร้อยละ 7.78 และกลุ่มรายได้ 15,001-20,000 บาทต่อเดือน ลดลงจากการจ้างงานเฉลี่ย 5 ปีก่อนการระบาดร้อยละ 6.36 ตามลำดับปรากฏตามแผนภูมิที่ 97-101

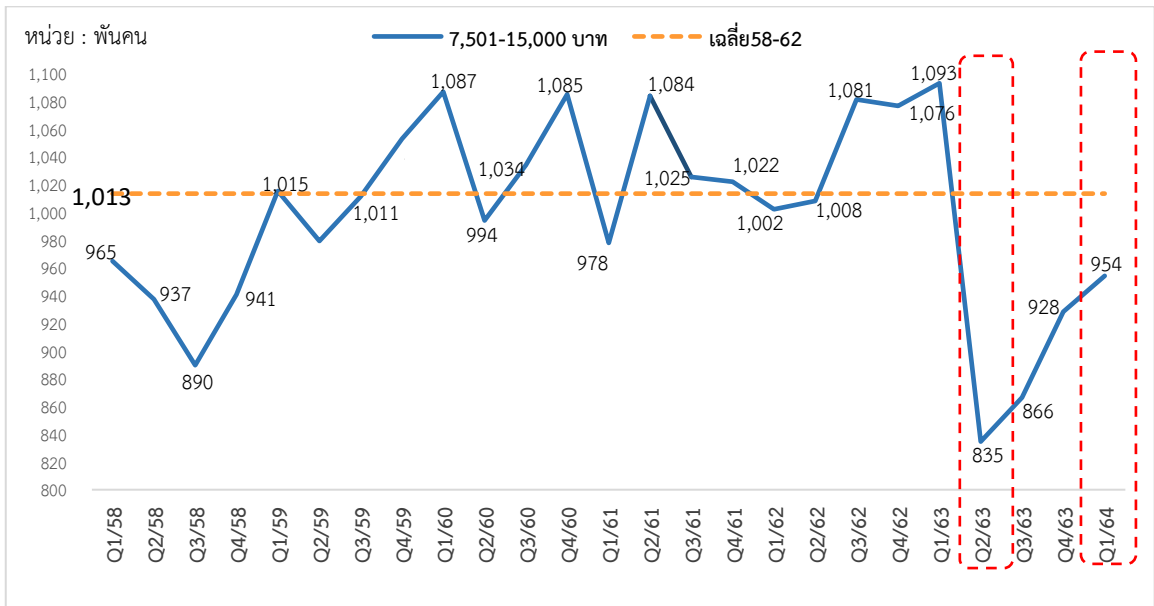
แผนภูมิที่ 96 ร้อยละของการจ้างงานในอุตสาหกรรมด้านการท่องเที่ยวจำแนกตามรายได้

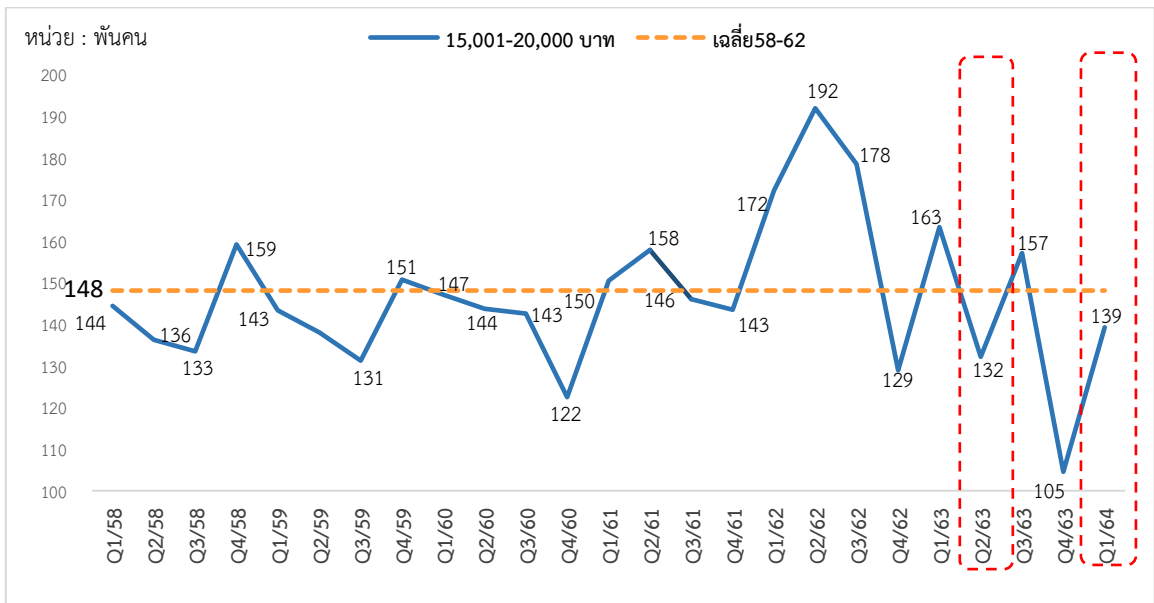
แผนภูมิที่ 97 จำนวนผู้ปฏิบัติงานที่มีรายได้ไม่เกิน 7,500 บาทต่อเดือนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

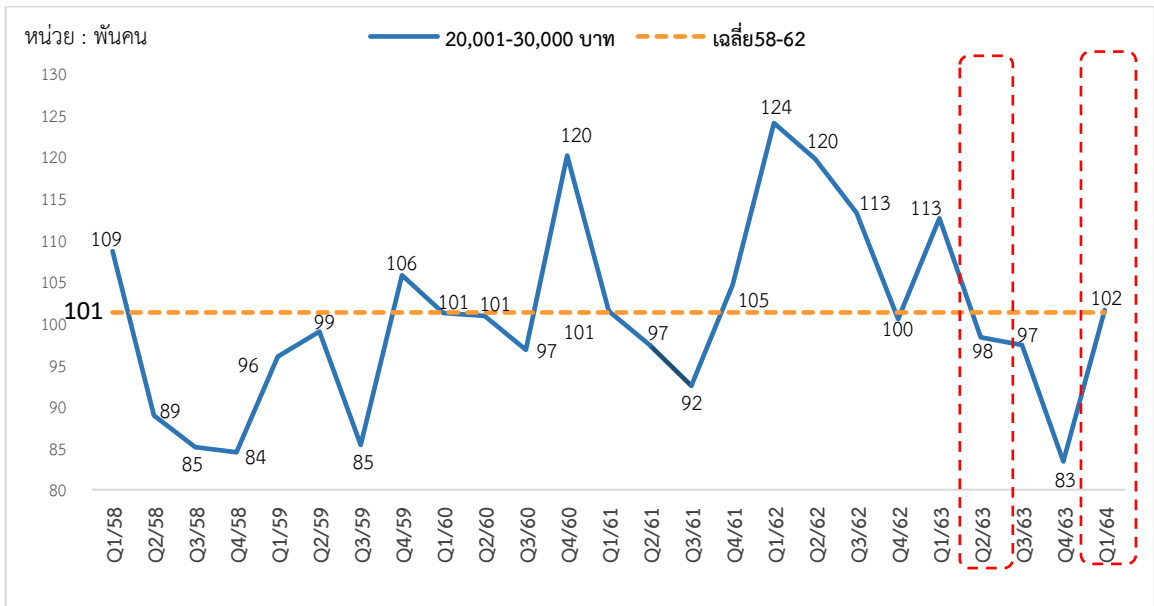
แผนภูมิที่ 98 จำนวนผู้มีงานทำที่มีรายได้ไม่เกิน 7,501 – 15,000 บาทต่อเดือนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

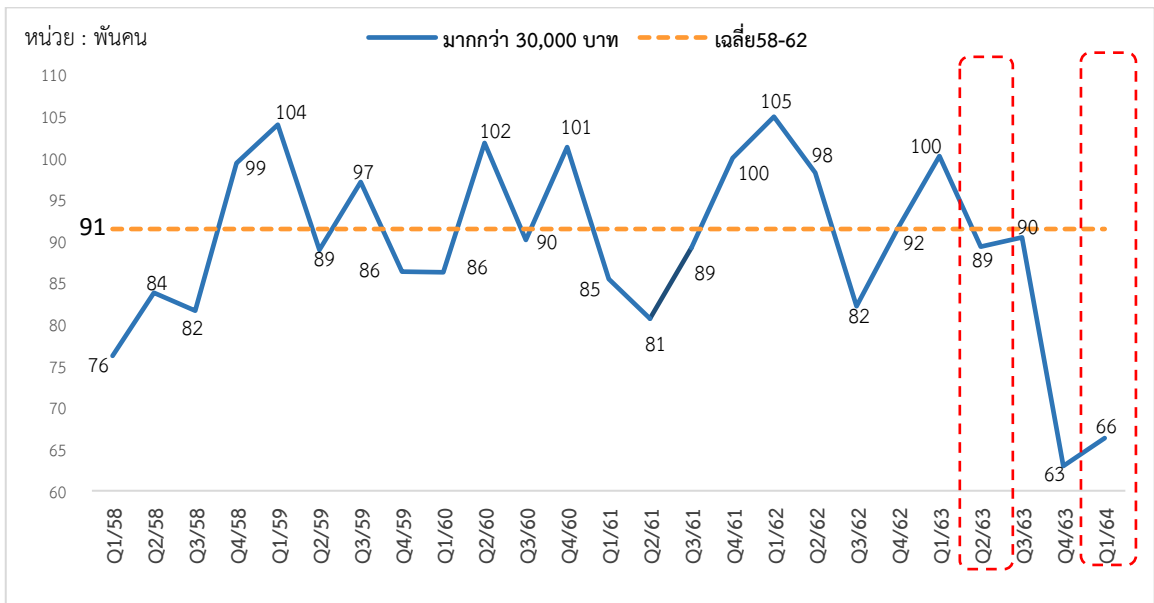
แผนภูมิที่ 99 จำนวนผู้มีงานทำที่มีรายได้ไม่เกิน 15,001 – 20,000 บาทต่อเดือนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

แผนภูมิที่ 100 จำนวนผู้ใช้งานทำที่มีรายได้ไม่เกิน 20,001 – 30,000 บาทต่อเดือนในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว

แผนภูมิที่ 101 จำนวนผู้ใช้งานทำที่มีรายได้มากกว่า 30,000 บาทต่อเดือนในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว

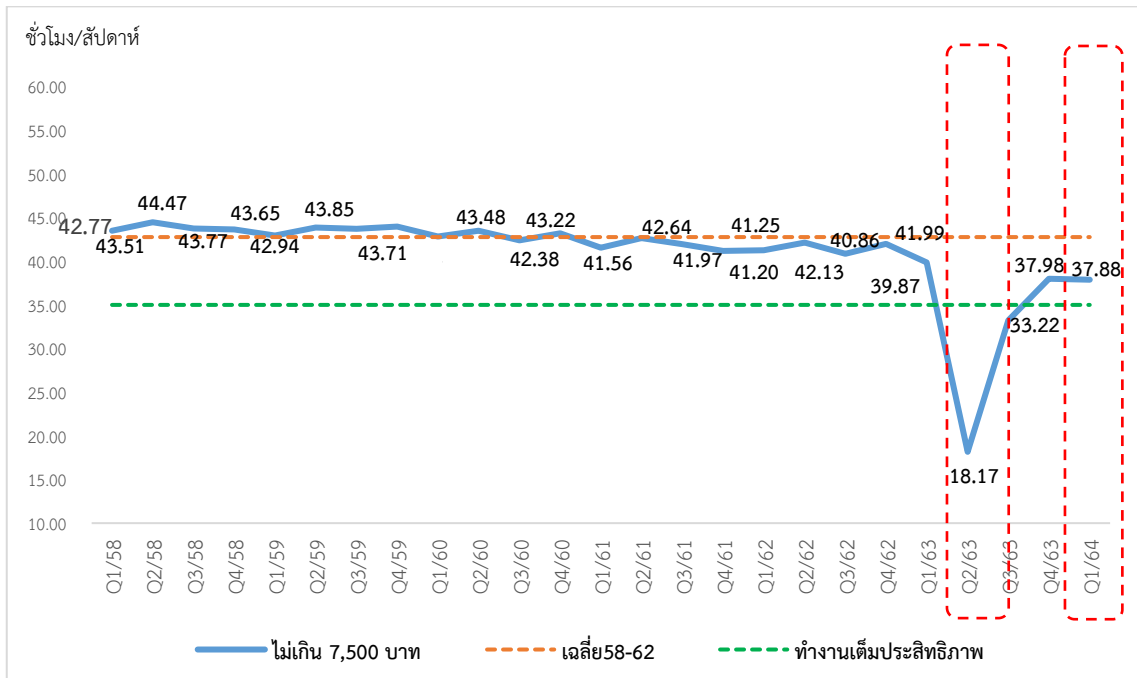
1.7.2 ผู้ที่มีรายได้น้อย (รายได้ไม่เกิน 7,500 บาทต่อเดือน) ได้รับผลกระทบจากจำนวนชั่วโมงการทำงานที่ลดลงมากกว่ากลุ่มที่มีรายได้สูง

เมื่อพิจารณาจำนวนชั่วโมงการทำงานของแต่ละกลุ่มรายได้พบว่า ในช่วง 5 ปีผ่านมาก่อนการระบาดของ COVID-19 ผู้ที่มีรายได้ 7,501-15,000 บาทต่อเดือนมีจำนวนชั่วโมงทำงานมากที่สุดโดยเฉลี่ย 47.64 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ รองลงมาคือ กลุ่มรายได้ 15,001-20,000 บาทต่อเดือน มีจำนวนชั่วโมงทำงาน 45.79 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และกลุ่มรายได้ 20,001-30,000 บาทต่อเดือน มีจำนวนชั่วโมงทำงาน 44.29 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ปรากฏตามแผนภูมิที่ 102-106

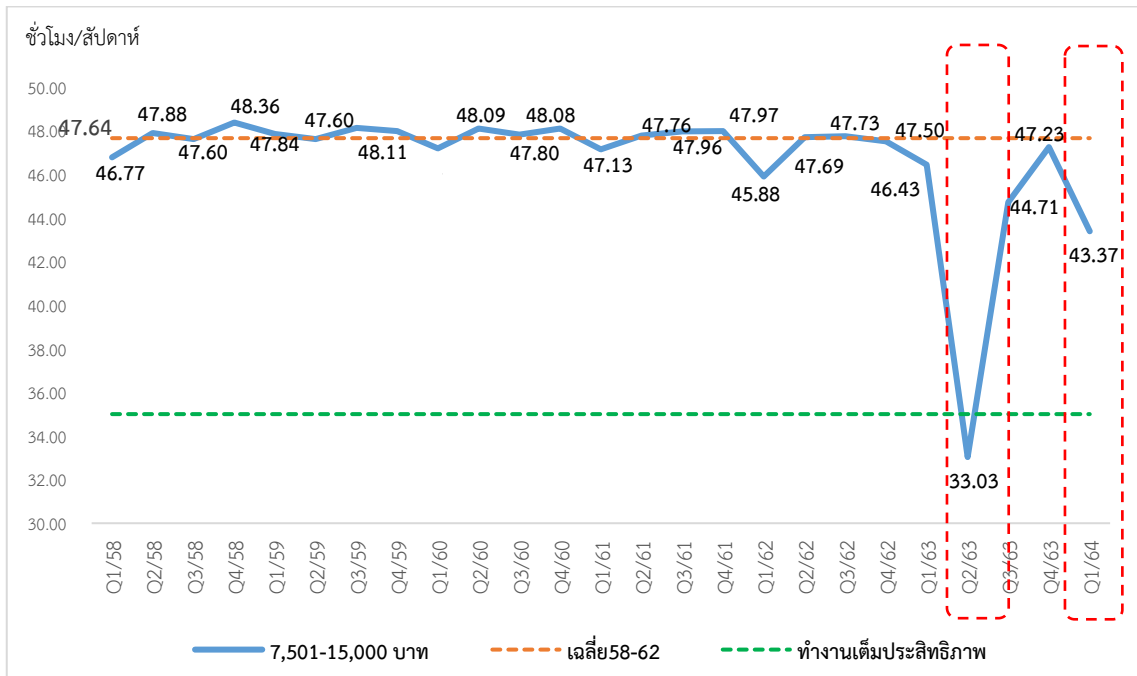
เมื่อเกิดการแพร่ระบาดของ COVID-19 ในปี 2563 ส่งผลให้จำนวนชั่วโมงการทำงาน ในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวลดลงอย่างชัดเจนในไตรมาสที่ 2 ของปี 2563 ลดลงทุกกลุ่มรายได้ โดยกลุ่มรายได้ที่มีจำนวนชั่วโมงการทำงานลดลงมากที่สุด คือ รายได้ไม่เกิน 7,500 บาทต่อเดือน คงเหลือ 18.17 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ลดลงจากจำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยในรอบ 5 ปี ก่อนการระบาดที่คนทำงานกลุ่มนี้มีจำนวนชั่วโมงทำงานโดยเฉลี่ย 42.77 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ หรือลดลงร้อยละ 57.52 รองลงมาคือ กลุ่มรายได้ 15,001 – 20,000 บาทต่อเดือน คงเหลือ 31.32 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ลดลงจากจำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยในรอบ 5 ปี ก่อนการระบาดที่คนทำงานกลุ่มนี้มีจำนวนชั่วโมงทำงานโดยเฉลี่ย 45.79 ชั่วโมงต่อสัปดาห์หรือลดลงร้อยละ 31.59 และกลุ่มรายได้มากกว่า 30,000 บาทต่อเดือน คงเหลือ 29.90 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ลดลงจากจำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยในรอบ 5 ปี ก่อนการระบาดที่คนทำงานกลุ่มนี้มีจำนวนชั่วโมงทำงานโดยเฉลี่ย 43.26 ชั่วโมงต่อสัปดาห์หรือลดลงร้อยละ 30.89 ตามลำดับปรากฏตามแผนภูมิที่ 102-106

อย่างไรก็ตาม จำนวนชั่วโมงทำงานของอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเริ่มปรับตัวดีขึ้นในช่วงไตรมาสที่ 3 และ 4 ของปี 2563 จากการผ่อนคลายมาตรการต่าง ๆ ของภาครัฐ แต่จำนวนชั่วโมงการของคนทำงานทุกกลุ่มรายได้ปรับตัวลดลงอีกครั้งในไตรมาสที่ 1 ของปี 2564 จากการแพร่ระบาดระลอกที่ 2 ของ COVID-19 โดยการระบาดระลอกนี้ส่งผลให้จำนวนชั่วโมงทำงานของผู้ที่ทำงานที่มีรายได้ ไม่เกิน 7,500 บาทต่อเดือน ลดลงมากที่สุด คงเหลือ 37.88 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ลดลงจากจำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยในรอบ 5 ปี ก่อนการระบาดที่คนทำงานกลุ่มนี้มีจำนวนชั่วโมงทำงานโดยเฉลี่ย 42.77 ชั่วโมงต่อสัปดาห์หรือลดลงร้อยละ 11.43 รองลงมา คือ กลุ่มรายได้ 15,001-20,000 บาทต่อเดือน คงเหลือ 40.69 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ลดลงจากจำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยในรอบ 5 ปีก่อนการระบาดที่คนทำงานกลุ่มนี้มีจำนวนชั่วโมงทำงานโดยเฉลี่ย 45.79 ชั่วโมงต่อสัปดาห์หรือลดลงร้อยละ 11.13 และกลุ่มรายได้มากกว่า 30,000 บาทต่อเดือน คงเหลือ 38.49 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ลดลงจากจำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยในรอบ 5 ปี ก่อนการระบาด ที่คนทำงานกลุ่มนี้มีจำนวนชั่วโมงทำงานโดยเฉลี่ย 43.26 ชั่วโมงต่อสัปดาห์หรือลดลงร้อยละ 11.03 ปรากฏตามแผนภูมิที่ 102-106

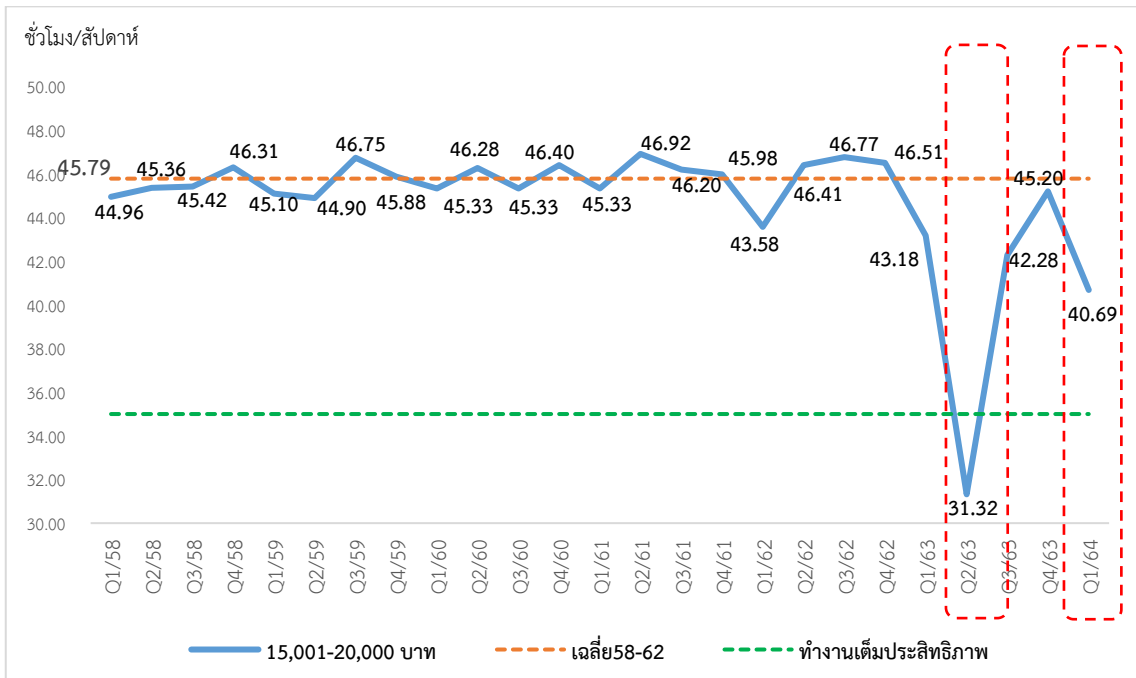
แผนภูมิที่ 102 จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้มีงานทำที่มีรายได้ไม่เกิน 7,500 บาท ต่อเดือนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

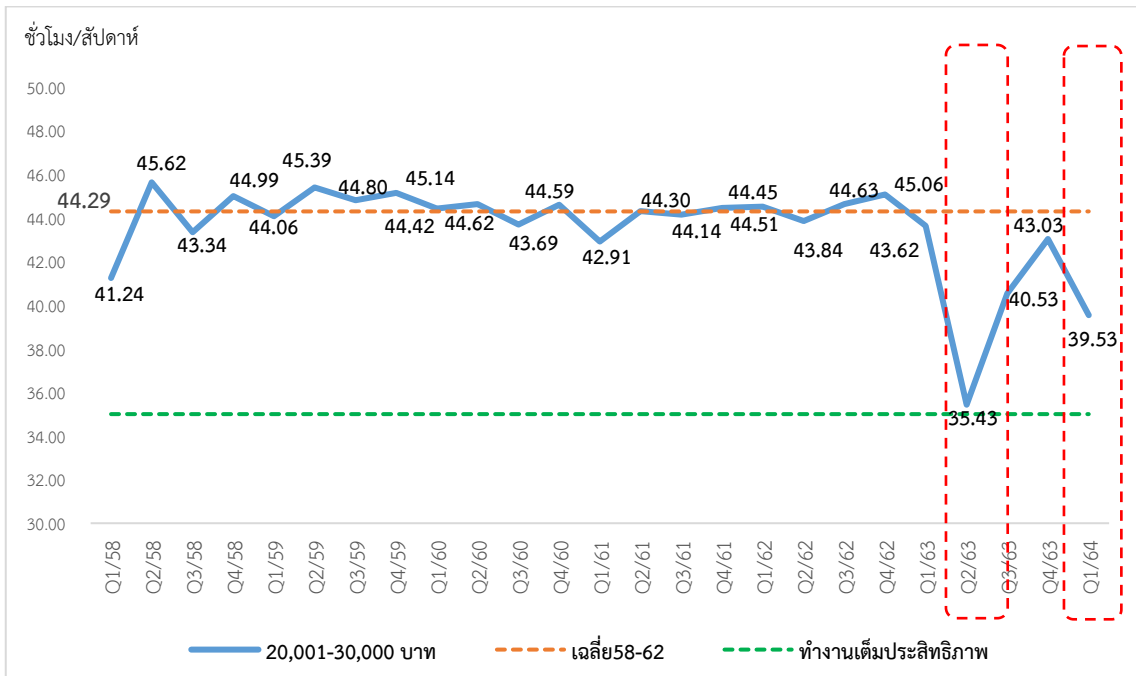
แผนภูมิที่ 103 จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้มีงานทำที่มีรายได้ 7,501-15,000 บาท ต่อเดือนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

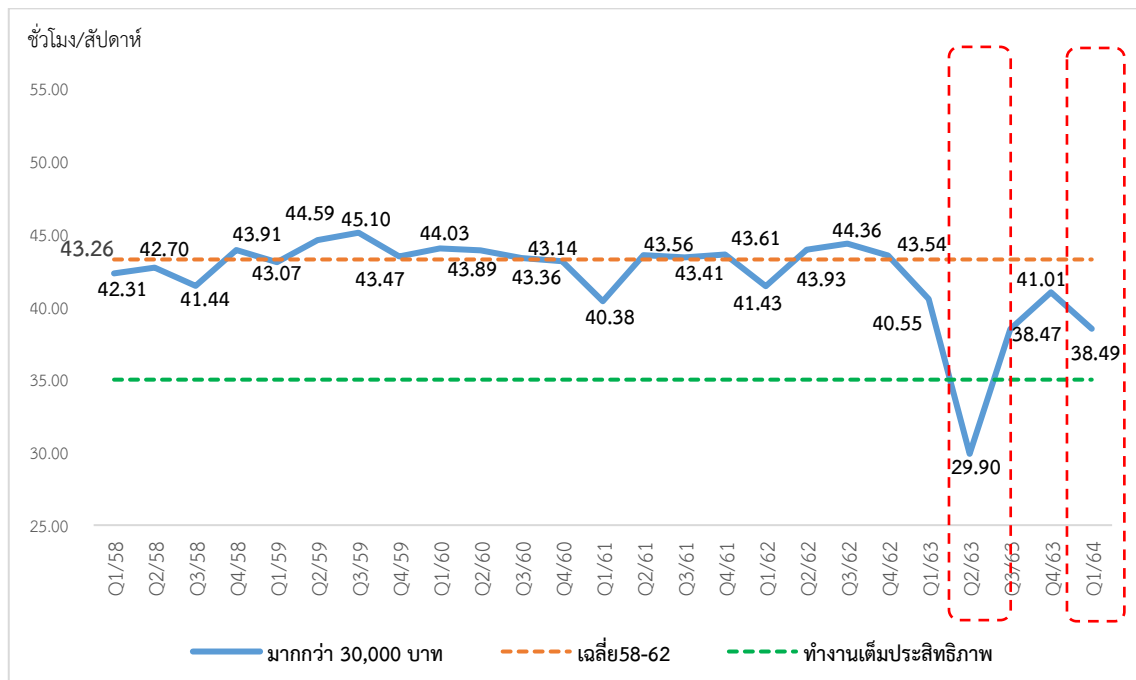
แผนภูมิที่ 104 จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้มีงานทำที่มีรายได้ 15,001-20,000 บาท ต่อเดือนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

แผนภูมิที่ 105 จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้มีงานทำที่มีรายได้ 20,001-30,000 บาท ต่อเดือนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

แผนภูมิที่ 106 จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้มีงานทำที่มีรายได้มากกว่า 30,000 บาท ต่อเดือนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

1.7.3 ผู้ที่มีรายได้ 7,501-15,000 บาทต่อเดือนได้รับผลกระทบโดยเป็นผู้เสมือนว่างงานมากกว่ากลุ่มรายได้อื่น

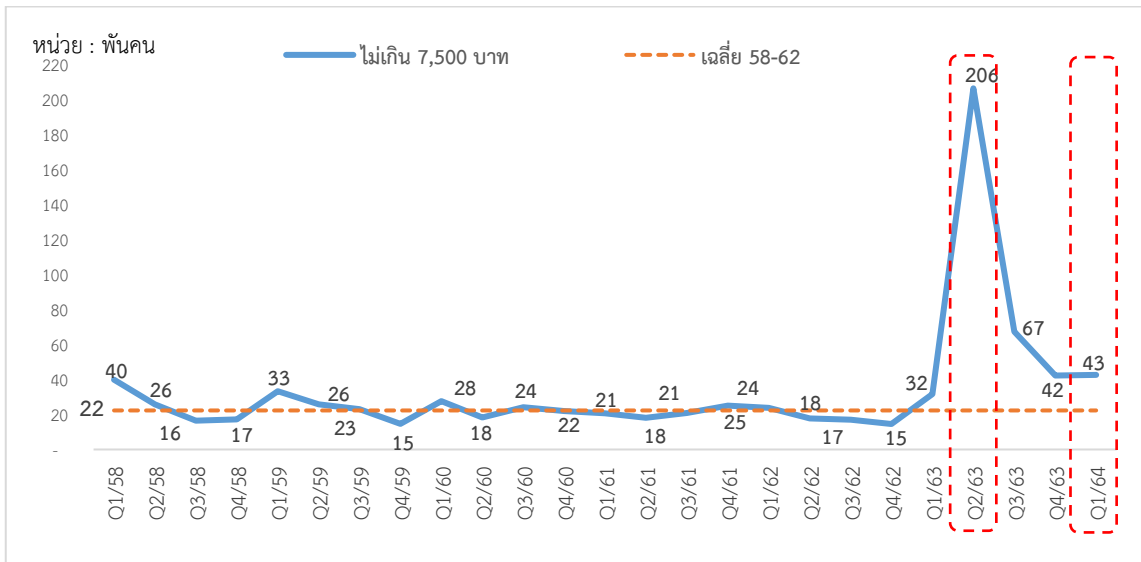
เมื่อพิจารณาผู้เสมือนว่างงานในแต่ละกลุ่มรายได้ที่ทำงานในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมีข้อจำกัดในการวิเคราะห์เนื่องจากใช้ข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรมีข้อจำกัดในประเด็นจำนวนขนาดตัวอย่างซึ่งอาจไม่เพียงพอสำหรับอธิบายลักษณะของประชากรเมื่อมีการจำแนกในรายละเอียดย่อยของรายการข้อมูล ดังนั้นในการวิเคราะห์ผู้เสมือนว่างงานจำแนกตามกลุ่มรายได้จึงพบว่า ในบางกลุ่มรายได้ในบางช่วงเวลาไม่สามารถนำเสนอข้อมูลได้เนื่องจากข้อจำกัดดังกล่าว อย่างไรก็ตามในรอบ 5 ปีที่ผ่านมาก่อนการระบาดของ COVID-19 ผู้เสมือนว่างงานที่มีรายได้ไม่เกิน 7,500 บาทต่อเดือนมีจำนวนเฉลี่ยมากที่สุด 2.2 หมื่นคน รองลงมา คือ กลุ่มรายได้ 7,501-15,000 บาทต่อเดือนมีจำนวนเฉลี่ย 1.7 หมื่นคน กลุ่มรายได้ 15,001-20,000 บาทต่อเดือนและกลุ่มรายได้มากกว่า 30,000 บาทต่อเดือน มีจำนวนเฉลี่ยใกล้เคียงกันคือประมาณ 4 หมื่นคนตามลำดับ ปรากฏตามแผนภูมิที่ 107-111

เมื่อเกิดการแพร่ระบาดของ COVID-19 ในปี 2563 ส่งผลให้จำนวนผู้เสมือนว่างงานปรับตัวสูงขึ้นในทุกกลุ่มรายได้อย่างชัดเจนในไตรมาสที่ 2 ของปี 2563 โดยเฉพาะกลุ่มรายได้ 7,501-15,000 บาทต่อเดือน เพิ่มขึ้นมากที่สุดเป็น 2.52 แสนคน เพิ่มขึ้นจากค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนที่มีจำนวนเฉลี่ย 1.7 หมื่นคน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1,385.68 รองลงมา คือ กลุ่มรายได้ 15,001-20,000 บาทต่อเดือน จำนวน 4.1 หมื่นคน เพิ่มขึ้นจากค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนที่มีจำนวนเฉลี่ย 4 พันคนหรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1,052.24 และกลุ่มรายได้ไม่เกิน 7,500 บาทต่อเดือน เพิ่มขึ้นเป็น 2.06 แสนคน เพิ่มขึ้นจากค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนที่มีจำนวนเฉลี่ย 2.2 หมื่นคนหรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 825.31 โดยจำนวนผู้เสมือนว่างงานเริ่มปรับตัวลดลงในไตรมาสที่ 3 และ 4 ของปี 2563 โดยเฉพาะในไตรมาสที่ 4 ของปี 2563 จำนวน

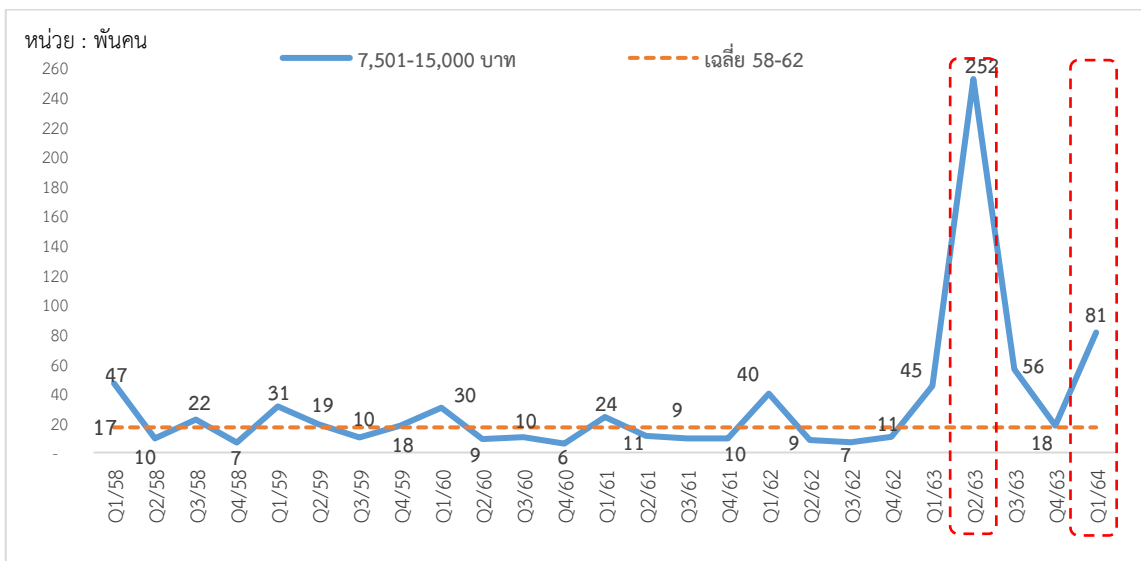
ผู้เสมือนว่างงานในทุกกลุ่มรายได้ลดลงใกล้เคียงกับภาวะปกติหรือใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนของ แต่ละกลุ่มรายได้ ปรากฏตามแผนภูมิที่ 107-111

อย่างไรก็ตามจำนวนผู้เสมือนว่างงานปรับตัวสูงขึ้นอย่างชัดเจนอีกครั้ง ในไตรมาสที่ 1 ของปี 2564 จากการแพร่ระบาดของระลอกที่ 2 ของ COVID-19 โดยการระบาดระลอกนี้ ส่งผลให้จำนวนผู้เสมือนว่างงานปรับเพิ่มขึ้นสูงกว่าค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนในทุกกลุ่มรายได้ โดยเฉพาะกลุ่ม รายได้ 7,501-15,000 บาทต่อเดือน เพิ่มขึ้นเป็น 8.1 หมื่นคนหรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 377.31 รองลงมา คือ กลุ่มรายได้ 15,001-20,000 บาทต่อเดือนเพิ่มขึ้นเป็น 1.6 หมื่นคน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 340.29 และกลุ่มรายได้ 20,001-30,000 บาทต่อเดือนเพิ่มขึ้นเป็น 1.2 หมื่นคน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 336.90 ปรากฏตามแผนภูมิที่ 107-111

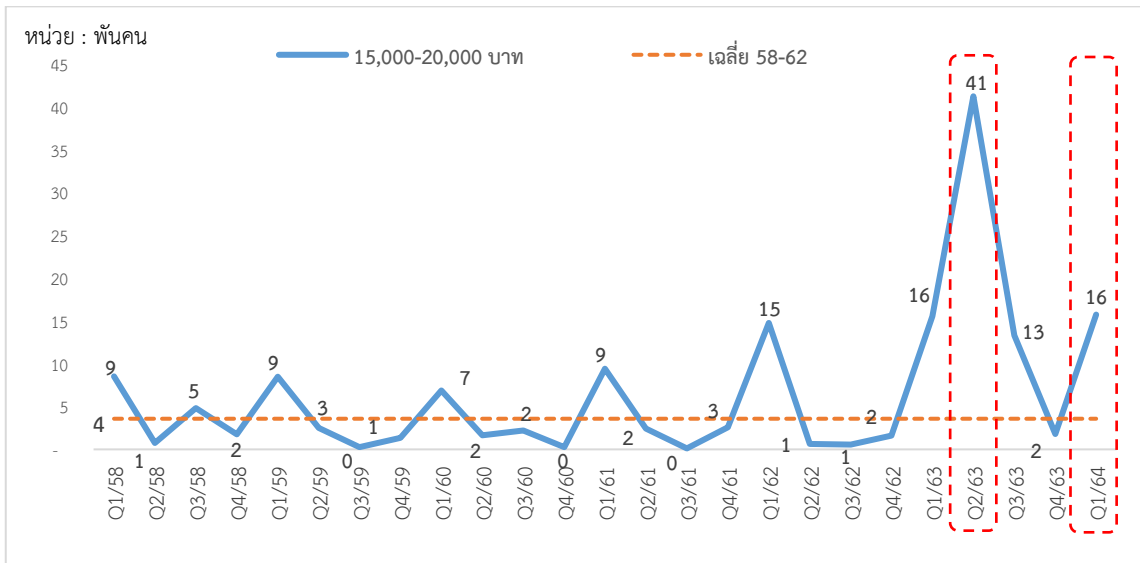
แผนภูมิที่ 107 จำนวนผู้เสมือนว่างงานที่มีรายได้ไม่เกิน 7,500 บาทต่อเดือนในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว

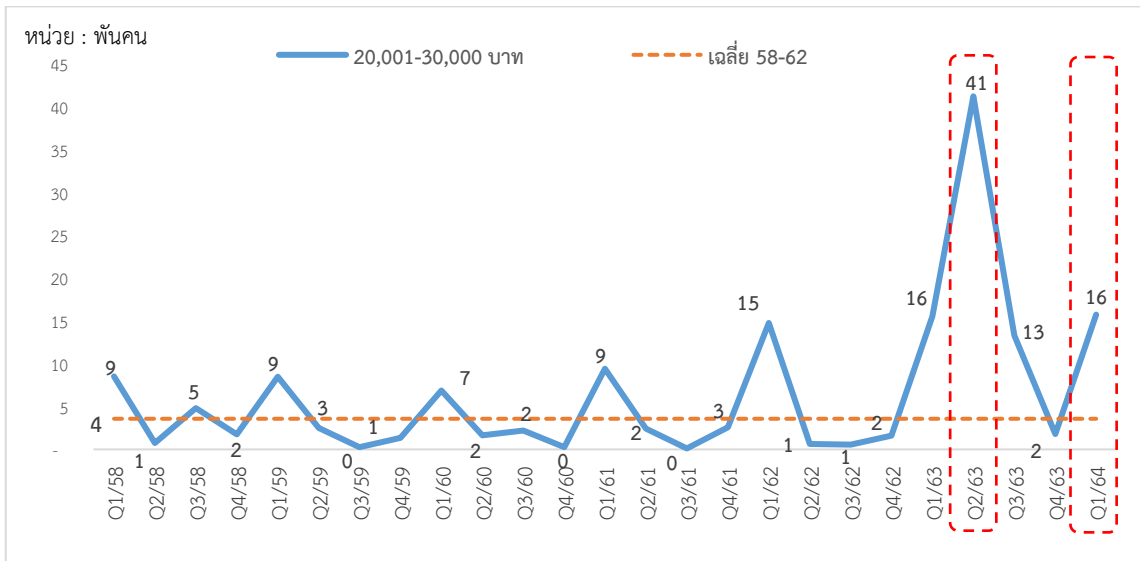
แผนภูมิที่ 108 จำนวนผู้เสมือนว่างงานที่มีรายได้ 7,501-15,000 บาทต่อเดือนในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว

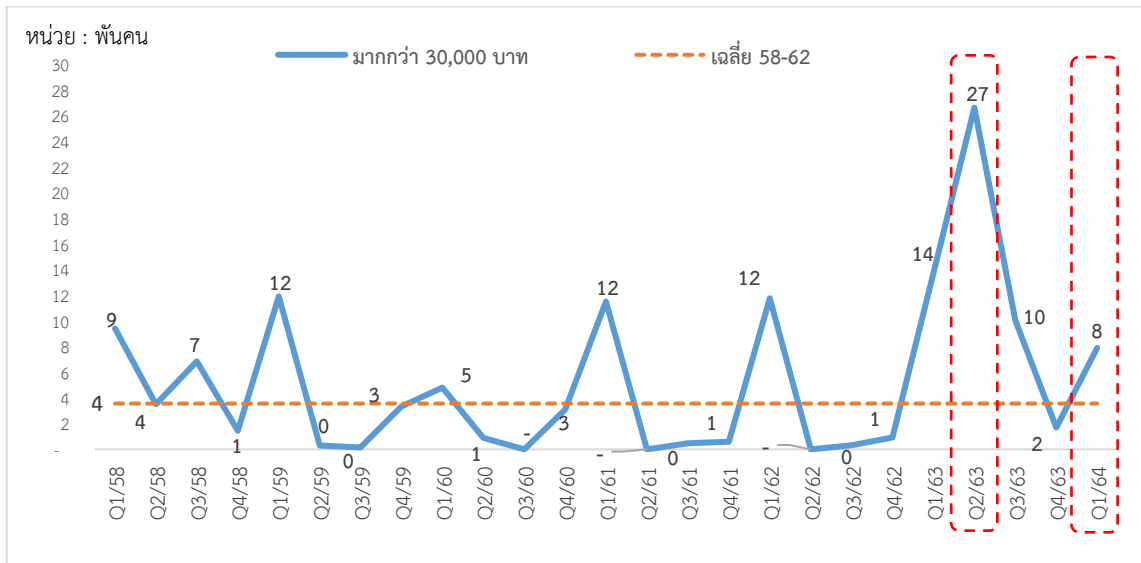
แผนภูมิที่ 109 จำนวนผู้เสมือนว่างงานที่มีรายได้ 15,001-20,000 บาทต่อเดือนในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว

แผนภูมิที่ 110 จำนวนผู้เสมือนว่างงานที่มีรายได้ 20,001-30,000 บาทต่อเดือนในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว

แผนภูมิที่ 111 จำนวนผู้เสมือนว่างงานที่มีรายได้มากกว่า 30,000 บาทต่อเดือนในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว

1.8 ผลกระทบต่อแรงงานในมิติพื้นที่การท่องเที่ยว

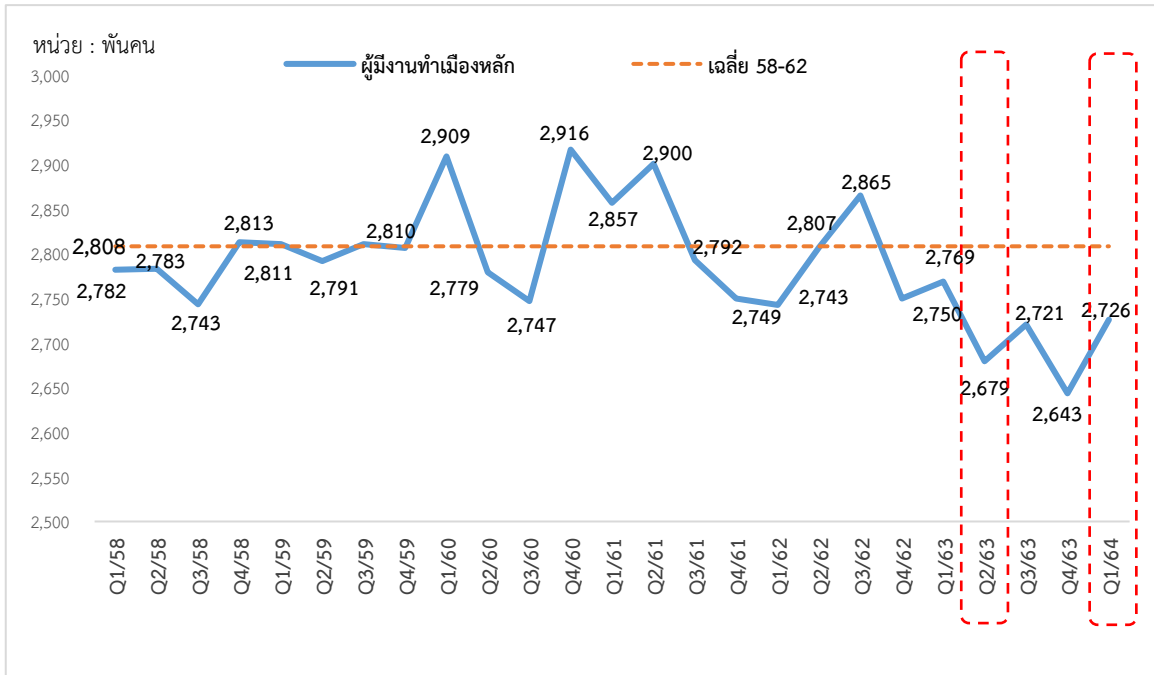
1.8.1 จำนวนผู้มีงานทำด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่เป็นเมืองหลักด้านการท่องเที่ยวลดลงต่อเนื่องและยังคงต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนการระบาด

เมื่อพิจารณาจำนวนผู้มีงานทำในมิติของพื้นที่การท่องเที่ยวคือ พื้นที่ที่เป็นเมืองหลักของการท่องเที่ยวและพื้นที่ที่เป็นเมืองรองของการท่องเที่ยว พบว่า ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา ก่อนการระบาดของ COVID-19 ผู้ที่ทำงานด้านการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ร้อยละ 68.97 ทำงานในพื้นที่ที่เป็นเมืองหลักของการท่องเที่ยว และร้อยละ 31.03 ทำงานในพื้นที่ที่เป็นเมืองรองของการท่องเที่ยว ปรากฏตามแผนภูมิที่ 112-113

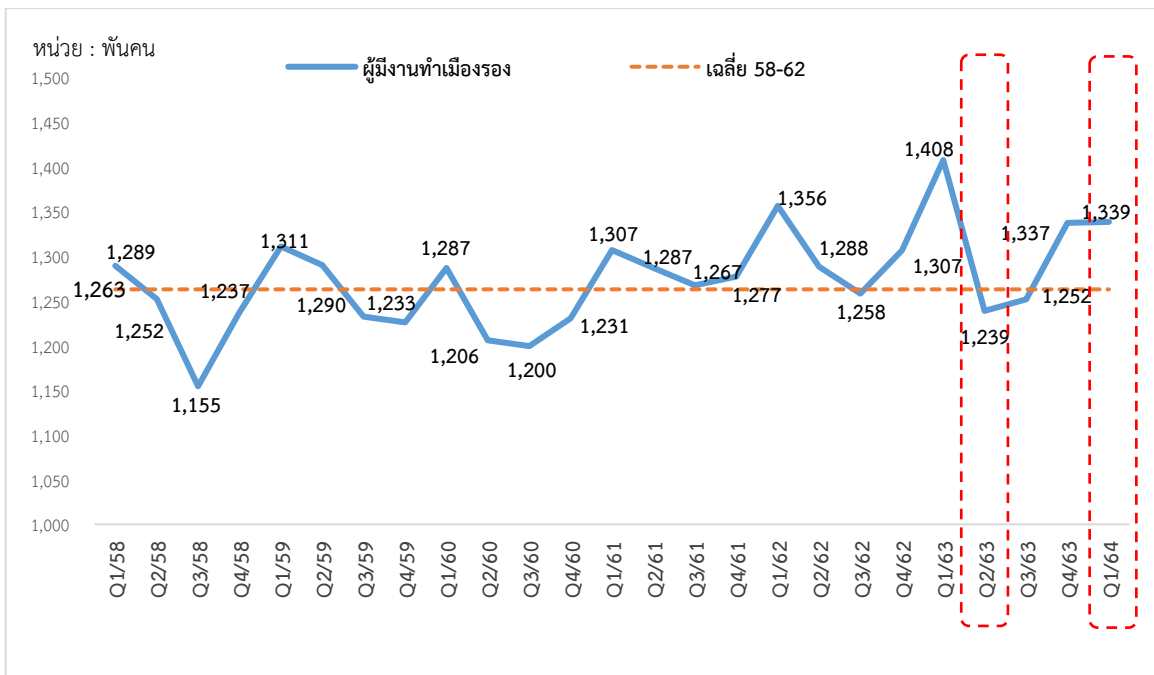
เมื่อเกิดการแพร่ระบาดของ COVID-19 ในปี 2563 ส่งผลให้จำนวนผู้มีงานทำด้านการท่องเที่ยวลดลงทั้งผู้ที่ทำงานในพื้นที่เมืองหลักและเมืองรองของการท่องเที่ยวลดลงอย่างชัดเจนในไตรมาสที่ 2 ของปี 2563 โดยผู้ที่ทำงานในพื้นที่ที่เป็นเมืองหลักของการท่องเที่ยวลดลงมากกว่าพื้นที่ที่เป็นเมืองรองของการท่องเที่ยว โดยมีจำนวนผู้มีงานทำ 2.68 ล้านคน ลดลงจากค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนการระบาดที่มีจำนวนผู้มีงานทำ 2.81 ล้านคน หรือลดลงร้อยละ 4.58 ส่วนจำนวนผู้มีงานทำในพื้นที่ที่เป็นเมืองรองของการท่องเที่ยวมีจำนวน 1.24 ล้านคนลดลงจากค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนการระบาดที่มีจำนวนผู้มีงานทำ 1.26 ล้านคน หรือลดลงร้อยละ 1.9 ปรากฏตามแผนภูมิที่ 112-113

อย่างไรก็ตามจำนวนผู้มีงานทำได้ปรับตัวดีขึ้นในการแพร่ระบาดระลอกที่ 2 ของ COVID-19 คือ ไตรมาสที่ 1 ของปี 2564 โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ที่ทำงานในพื้นที่ที่เป็นเมืองรองของการท่องเที่ยวปรับตัวขึ้นอย่างชัดเจนสูงกว่าค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนการระบาด โดยมีจำนวนผู้มีงานทำ 1.34 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนการระบาด ร้อยละ 5.99 ส่วนผู้ที่ทำงานอยู่ในพื้นที่ที่เป็นเมืองหลักของการท่องเที่ยว ปรับตัวสูงขึ้นจากการระบาดในระลอกแรกแต่ยังมีจำนวนน้อยกว่าค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนการระบาด โดยมีจำนวน 2.73 ล้านคน ลดลงจากค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนการระบาด ร้อยละ 2.92 ปรากฏตามแผนภูมิที่ 112-113

แผนภูมิที่ 112 จำนวนผู้มีงานทำที่ทำงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในเมืองหลักของการท่องเที่ยว

แผนภูมิที่ 113 จำนวนผู้มีงานทำที่ทำงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในเมืองรองของการท่องเที่ยว

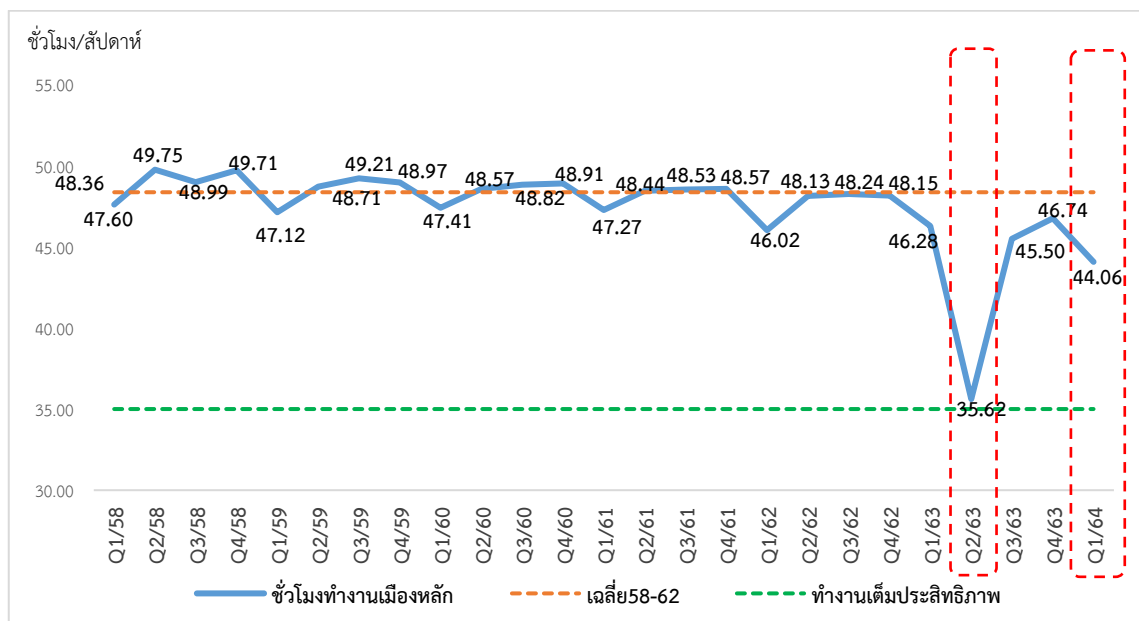
1.8.2 ผู้ที่ทำงานด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่เมืองหลักของการท่องเที่ยว มีจำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ลดลงมากกว่าพื้นที่เมืองรอง คงเหลือ 35.62 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

เมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงชั่วโมงการทำงานในมิติพื้นที่การท่องเที่ยว 5 ปีก่อนการระบาด พบว่า ผู้ที่ทำงานในพื้นที่ที่เป็นเมืองหลักของการท่องเที่ยวมีจำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ย 48.36 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ส่วนผู้ที่ทำงานในพื้นที่ที่เป็นเมืองรองของการท่องเที่ยวมีชั่วโมงการทำงานเฉลี่ย 45.69 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ปรากฏตามแผนภูมิที่ 114-115

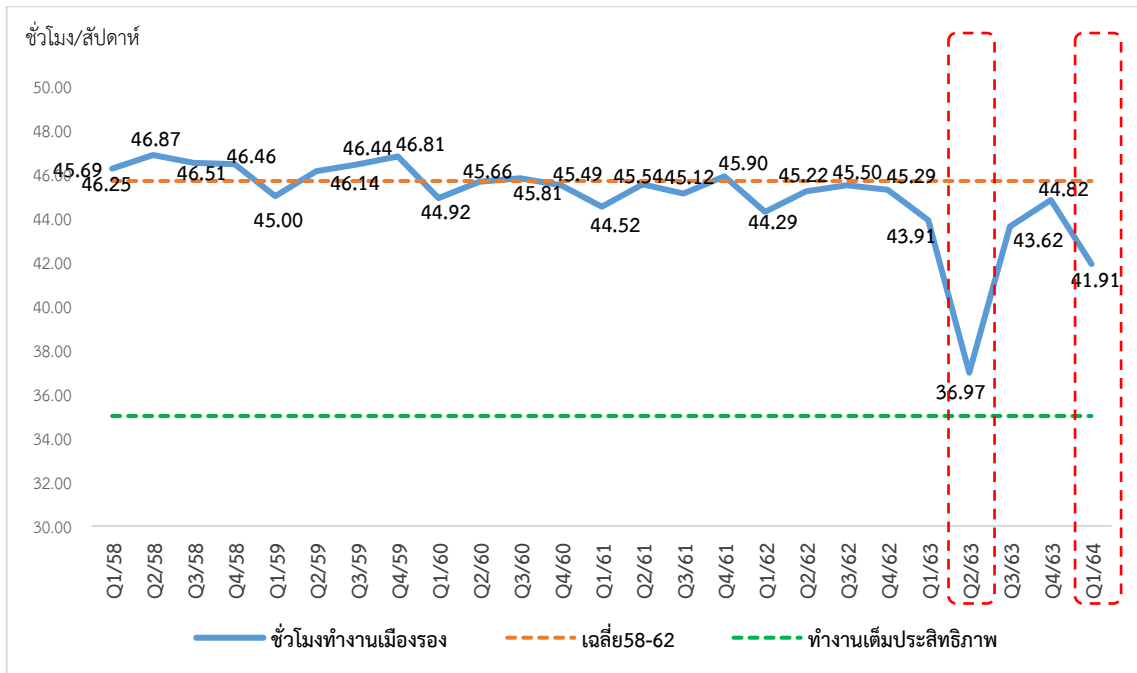
เมื่อเกิดการแพร่ระบาดของ COVID-19 ในปี 2563 ส่งผลให้จำนวนชั่วโมงการทำงานลดลงทั้งผู้ที่ทำงานในพื้นที่เมืองหลักและเมืองรองของการท่องเที่ยว โดยลดลงอย่างชัดเจนในไตรมาสที่ 2 ของปี 2563 ซึ่งจำนวนชั่วโมงการทำงานของผู้ที่ทำงานในพื้นที่ที่เป็นเมืองหลักของการท่องเที่ยวลดลงมากกว่าพื้นที่ที่เป็นเมืองรองของการท่องเที่ยว โดยมีจำนวนชั่วโมงการทำงานคงเหลือ 35.62 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ลดลงจากค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนการระบาดที่มีจำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ย 48.36 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ หรือลดลงร้อยละ 26.35 ส่วนจำนวนชั่วโมงการทำงานของผู้ที่ทำงานในพื้นที่ที่เป็นเมืองรองของการท่องเที่ยวมีจำนวนชั่วโมงการทำงานคงเหลือ 36.97 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ลดลงจากค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนการระบาดที่มีจำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ย 45.69 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ หรือลดลงร้อยละ 19.08 ปรากฏตามแผนภูมิที่ 114-115

อย่างไรก็ตามจำนวนชั่วโมงการทำงานของผู้ที่ทำงานด้านการท่องเที่ยวทั้งในเมืองหลักและเมืองรองของการท่องเที่ยวเริ่มปรับตัวดีขึ้นในไตรมาสที่ 3 และไตรมาสที่ 4 ของปี 2563 และปรับตัวลดลงอีกครั้งในการแพร่ระบาดระลอกที่ 2 ของ COVID-19 คือ ไตรมาสที่ 1 ของปี 2564 โดยกลุ่มผู้ที่ทำงานในพื้นที่ที่เป็นเมืองหลักของการท่องเที่ยวมีจำนวนชั่วโมงการทำงานคงเหลือ 44.06 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ลดลงจากค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนการระบาด ร้อยละ 8.89 ส่วนผู้ที่ทำงานอยู่ในพื้นที่ที่เป็นเมืองรองของการท่องเที่ยวคงเหลือชั่วโมงทำงาน 41.91 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ลดลงจาก ค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนการระบาด ร้อยละ 8.27 ปรากฏตามแผนภูมิที่ 114-115

แผนภูมิที่ 114 จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้มีงานทำในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ในเมืองหลักของการท่องเที่ยว

แผนภูมิที่ 115 จำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์ของผู้มีงานทำในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในเมืองรองของการท่องเที่ยว

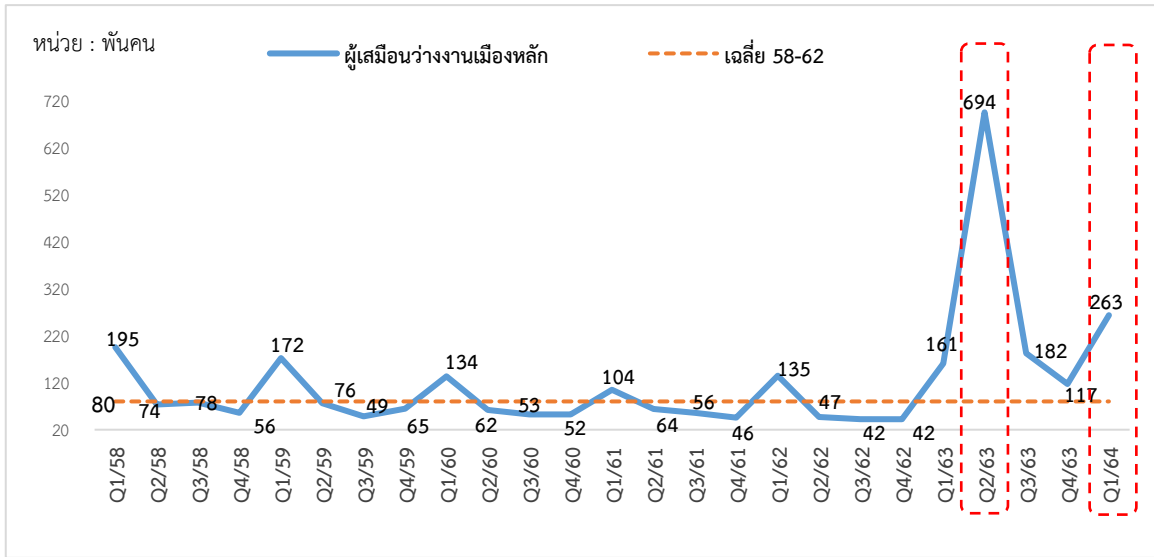
1.8.3 พื้นที่เมืองหลักของการท่องเที่ยวมีจำนวนผู้เสมือนว่างงานมากกว่าพื้นที่เมืองรองโดยมีจำนวนกว่า 6.94 แสนคน

เมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงจำนวนผู้เสมือนว่างงานในมิติพื้นที่ของการท่องเที่ยว 5 ปีก่อนการระบาด พบว่า จำนวนผู้เสมือนว่างงานในพื้นที่ที่เป็นเมืองหลักของการท่องเที่ยวมีจำนวนมากกว่าพื้นที่ที่เป็นเมืองรองของการท่องเที่ยว โดยมีจำนวนผู้เสมือนว่างงานเฉลี่ย 8 หมื่นคน ส่วนพื้นที่ที่เป็นเมืองรองของการท่องเที่ยวมีจำนวนผู้เสมือนว่างงานเฉลี่ย 6.9 หมื่นคน ปรากฏตามแผนภูมิที่ 116-117

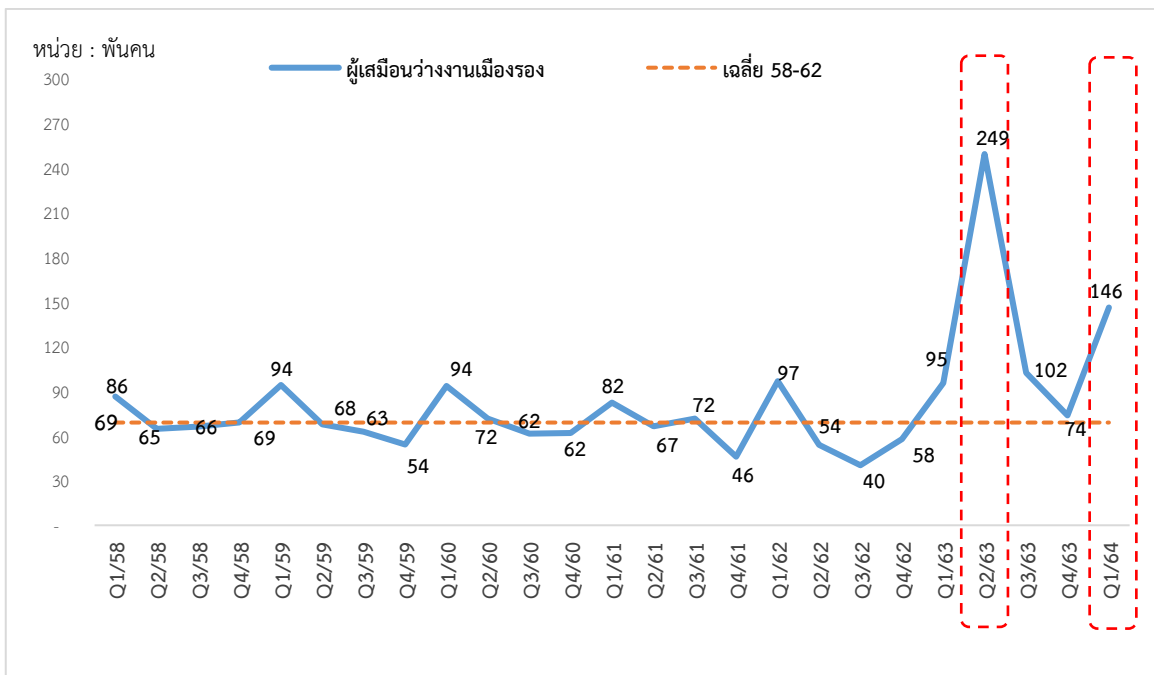
เมื่อเกิดการแพร่ระบาดของ COVID-19 ในปี 2563 ส่งผลให้จำนวนผู้เสมือนว่างงานเพิ่มขึ้นทั้งในพื้นที่เมืองหลักและเมืองรองของการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนในไตรมาสที่ 2 ของปี 2563 โดยเฉพาะในพื้นที่ที่เป็นเมืองหลักของการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นมากกว่าพื้นที่ที่เป็นเมืองรองของการท่องเที่ยว โดยมีจำนวนผู้เสมือนว่างงาน 6.94 แสนคน เพิ่มขึ้นจากจากค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนการระบาดที่มีจำนวนผู้เสมือนว่างงาน 8 หมื่นคน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 767.46 ส่วนในพื้นที่ที่เป็นเมืองรองของการท่องเที่ยวมีจำนวนผู้เสมือนว่างงาน 2.49 แสนคน เพิ่มขึ้นจากค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนการระบาดที่มีจำนวนผู้เสมือนว่างงาน 6.9 หมื่นคน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 261.32 ปรากฏตามแผนภูมิที่ 116-117

อย่างไรก็ตามจำนวนผู้เสมือนว่างงานปรับตัวลดลงในไตรมาสที่ 3 และ 4 ของปี 2563 และปรับตัวสูงขึ้นอีกครั้งในการแพร่ระบาดระลอกที่ 2 ของ COVID-19 คือ ไตรมาสที่ 1 ของปี 2564 ทั้งในพื้นที่เมืองหลักและเมืองรองของการท่องเที่ยว โดยกลุ่มผู้ทำงานในพื้นที่ที่เป็นเมืองหลักของการท่องเที่ยวมีจำนวนผู้เสมือนว่างงาน 2.63 แสนคน เพิ่มขึ้นจากค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนการระบาด ร้อยละ 229.26 ส่วนในพื้นที่ที่เป็นเมืองรองของการท่องเที่ยวมีจำนวนผู้เสมือนว่างงาน 1.46 แสนคน เพิ่มขึ้นจาก ค่าเฉลี่ย 5 ปีก่อนการระบาด ร้อยละ 112.06 ปรากฏตามแผนภูมิที่ 116-117

แผนภูมิที่ 116 จำนวนผู้เสมือนว่างงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในเมืองหลักของการท่องเที่ยว

แผนภูมิที่ 117 จำนวนผู้เสมือนว่างงานในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในเมืองรอง

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์กำลังแรงงานด้านการท่องเที่ยวในระบบการศึกษาไทย

จากผลการวิเคราะห์ผลกระทบของ COVID-19 ต่อแรงงานด้านการท่องเที่ยว ซึ่งพบว่าการระบาดของ COVID-19 ภาคการท่องเที่ยวส่วนใหญ่จ้างงานผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและต่ำกว่าคิดเป็นร้อยละ 57.84 โดยมีชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์มากกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาสูงกว่า แต่เมื่อเกิดการระบาดของ COVID-19 ผู้สำเร็จการศึกษาในกลุ่มนี้ได้รับผลกระทบโดยมีการจ้างงานลดลงมากที่สุด

ขณะที่ก่อนการระบาดของ COVID-19 ภาคการท่องเที่ยวมีการจ้างงานผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีเพียง ร้อยละ 13.74 และเมื่อเกิดการระบาดของ COVID-19 ผู้สำเร็จการศึกษาในกลุ่มนี้ได้รับผลกระทบจากการถูกลดชั่วโมงการทำงานมากที่สุดเช่นเดียวกับผู้สำเร็จการศึกษาในระดับ ปวช. นอกจากนี้ผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีมีอัตราการเพิ่มขึ้นของผู้เสมือนว่างงานมากกว่าผู้สำเร็จการศึกษาในระดับอื่น ๆ

จากการวิเคราะห์ดังกล่าว จึงสรุปได้ว่าการแพร่ระบาดของ COVID-19 ส่งผลกระทบในเชิงปริมาณต่อผู้สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาและต่ำกว่ามากที่สุด ขณะที่ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีได้รับผลกระทบในมิติของการถูกลดจำนวนชั่วโมงการทำงานมากที่สุด ดังนั้นการวางแผนกำลังคนด้านการท่องเที่ยวจำเป็นต้องเรียนรู้จากวิกฤตในครั้งนี้ ซึ่งการนำเสนอข้อมูลกำลังแรงงานด้านการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในระบบการศึกษาไทยในการศึกษานี้ เป็นข้อมูลเบื้องต้นที่จะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนโครงสร้างการผลิตกำลังคน รวมทั้งการปรับความรู้และทักษะที่จำเป็น รวมทั้งทักษะใหม่ของแรงงานเพื่อรองรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยววิถีใหม่ที่จะเกิดขึ้นจากการปรับตัวของนักท่องเที่ยวภายหลังจากการระบาดของ COVID-19 โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ผู้สำเร็จการศึกษาในปี 2563 ด้านการท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นระดับปริญญาตรีและสำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาการท่องเที่ยวมากที่สุด

เมื่อพิจารณาด้านอุปทานแรงงานของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจากการสำรวจผู้สำเร็จการศึกษาและผู้กำลังศึกษาปี 2563 ของกองบริหารข้อมูลตลาดแรงงาน กรมการจัดหางานพบว่า ในปี 2563 มีผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวตั้งแต่ระดับอาชีวศึกษาถึงระดับปริญญาเอกจำนวน 17,529 คน โดยส่วนใหญ่เป็นผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 58.25 รองลงมา คือ ระดับ ปวช. ร้อยละ 24.10 และระดับ ปวส. ร้อยละ 16.49 ตามลำดับ ปรากฏตามตารางที่ 4 และแผนภูมิที่ 118

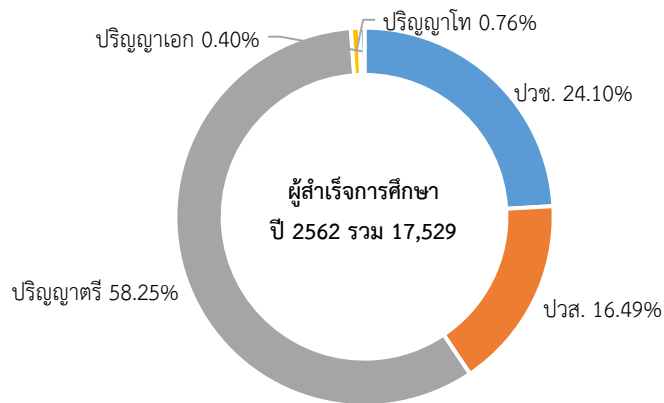
เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาในระดับอาชีวศึกษา (ปวช. และปวส.) สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวทั้งหมด สำหรับในระดับปริญญาตรี พบว่าผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาการท่องเที่ยวมากที่สุด ร้อยละ 17.03 รองลงมา คือ สาขาวิชามนุษยศาสตร์และการจัดการการท่องเที่ยว ร้อยละ 13.83 และสาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว ร้อยละ 7.51 ตามลำดับ (ตารางที่ 5) โดยระดับปริญญาโทสำเร็จการศึกษาสาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวและบริการแบบบูรณาการมากที่สุด ร้อยละ 22.38 รองลงมาคือ สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว ร้อยละ 19.40 และสาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวและโรงแรม ร้อยละ 17.91 ตามลำดับ (ตารางที่ 6) สำหรับระดับปริญญาเอกส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว ร้อยละ 51.43 รองลงมา คือ สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวและโรงแรม และสาขาวิชาการจัดการบริการและการท่องเที่ยวมีจำนวนเท่ากันหรือร้อยละ 11.43 สาขาวิชาการจัดการ

การท่องเที่ยวและจิตบริการ และสาขาวิชาการจัดการมรดกทางสถาปัตยกรรมกับการท่องเที่ยวจำนวนเท่ากันหรือร้อยละ 8.57 ปรากฏตามตารางที่ 7

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ปี 2563 จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปวช.	4,225	24.10
ปวส.	2,890	16.49
ปริญญาตรี	10,210	58.25
ปริญญาโท	134	0.76
ปริญญาเอก	70	0.40
รวม	17,529	100

แผนภูมิที่ 118 ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ปี 2563

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ปี 2563 ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

ลำดับที่	สาขาวิชา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	การท่องเที่ยว	1,739	17.03
2	มนุษยศาสตร์และการจัดการการท่องเที่ยว	1,412	13.83
3	การจัดการการท่องเที่ยว	767	7.51
4	การท่องเที่ยวและการโรงแรม	756	7.41
5	การจัดการโรงแรมและท่องเที่ยว	747	7.32
6	การท่องเที่ยวและการบริการ	626	6.13

ตารางที่ 5 (ต่อ)จำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ปี 2563 ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

ลำดับที่	สาขาวิชา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
7	การจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ	535	5.24
8	การจัดการท่องเที่ยว	516	5.05
9	อุตสาหกรรมท่องเที่ยว	418	4.09
10	พัฒนาการท่องเที่ยว	243	2.38
	สาขาวิชาอื่น ๆ	2,451	24.01
รวม		10,210	100

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท ปี 2563 ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

ลำดับที่	สาขาวิชา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	การจัดการการท่องเที่ยวและบริการแบบบูรณาการ	30	22.38
2	การจัดการการท่องเที่ยว	26	19.40
3	การจัดการการท่องเที่ยวและโรงแรม	24	17.91
4	การจัดการบริการและการท่องเที่ยว	13	9.70
5	การจัดการการท่องเที่ยวและจิตบริการ	11	8.21
6	การสื่อสารการท่องเที่ยวและบันเทิง	8	5.97
7	การจัดการท่องเที่ยว	5	3.73
8	การจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว	4	2.99
9	การจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ	4	2.99
10	การจัดการการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ	4	2.99
	สาขาวิชาอื่น ๆ	5	3.73
รวม		134	100

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก ปี 2563 ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

ลำดับที่	สาขาวิชา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	การจัดการการท่องเที่ยว	36	51.43
2	การจัดการการท่องเที่ยวและโรงแรม	8	11.43
3	การจัดการบริการและการท่องเที่ยว	8	11.43
4	การจัดการการท่องเที่ยวและจิตบริการ	6	8.57
5	การจัดการมรดกทางสถาปัตยกรรมกับการท่องเที่ยว	6	8.57
6	การจัดการการท่องเที่ยวแบบบูรณาการ	5	7.14
7	การจัดการการท่องเที่ยวและบริการ	1	1.43
รวม		70	100

2.2 ผู้กำลังศึกษาในปี 2563 ส่วนใหญ่เป็นระดับปริญญาตรี โดยกำลังศึกษาในสาขาวิชาการท่องเที่ยวมากที่สุด

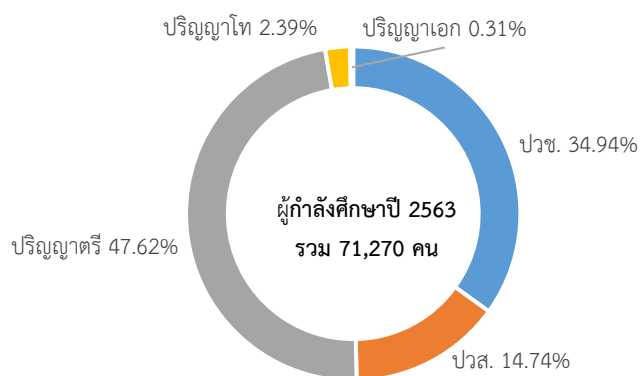
เมื่อพิจารณาอุปทานแรงงานในส่วนของผู้กำลังศึกษาในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในปี 2563 พบว่า มีผู้กำลังศึกษาตั้งแต่ระดับอาชีวศึกษาถึงระดับปริญญาเอก จำนวน 71,270 คน โดยเป็นผู้ที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด ร้อยละ 47.62 รองลงมาคือ ระดับ ปวช. ร้อยละ 34.94 และระดับ ปวส. ร้อยละ 14.74 ตามลำดับ ปรากฏตามตารางที่ 8 และแผนภูมิที่ 119

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของผู้กำลังศึกษาในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ปี 2563

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปวช.	24,901	34.94
ปวส.	10,506	14.74
ปริญญาตรี	33,936	47.62
ปริญญาโท	1,705	2.39
ปริญญาเอก	222	0.31
รวม	71,270	100

หมายเหตุ : ระดับปริญญาตรีรวมเฉพาะหลักสูตร 4 ปี

แผนภูมิที่ 119 ร้อยละของผู้กำลังศึกษาในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ปี 2563

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของสาขาวิชาที่ผู้กำลังศึกษาในแต่ละระดับการศึกษา พบว่า ในระดับอาชีวศึกษาส่วนใหญ่กำลังศึกษาในระดับ ปวช. โดยเฉลี่ยร้อยละ 61.24 และเป็นระดับ ปวส. โดยเฉลี่ยร้อยละ 38.76 (แผนภูมิที่ 104) โดยในระดับ ปวช. ส่วนใหญ่กำลังศึกษาในสาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวร้อยละ 82.76 และสาขาวิชาการท่องเที่ยว ร้อยละ 17.24 (ตารางที่ 9) ส่วนระดับ ปวส. ส่วนใหญ่กำลังศึกษาในสาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ร้อยละ 81.15 รองลงมาคือสาขาวิชาการท่องเที่ยว ร้อยละ 18.38 และสาขาวิชาบริการบนเรือสำราญ ร้อยละ 0.47 ตามลำดับ ปรากฏตามตารางที่ 10

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย จำนวนและร้อยละของผู้กำลังศึกษาระดับปวช. ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ปี 2563

ลำดับที่	สาขาวิชา	ผู้กำลังศึกษาระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.)			เฉลี่ย	
		ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	อุตสาหกรรมท่องเที่ยว	7,913	6,277	6,418	6,869	82.76
2	การท่องเที่ยว	1,484	1,455	1,354	1,431	17.24
รวม		9,397	7,732	7,772	8,300	100

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย จำนวนและร้อยละของผู้กำลังศึกษาระดับ ปวส. ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ปี 2563

ลำดับที่	สาขาวิชา	ผู้กำลังศึกษาระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)		เฉลี่ย	
		ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	อุตสาหกรรม ท่องเที่ยว	4,105	4,421	4,263	81.15
2	การท่องเที่ยว	888	1,043	966	18.38
3	บริการบนเรือสำราญ	38	11	25	0.47
รวม		5,031	5,475	5,253	100

ทั้งนี้ ผู้กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีซึ่งพิจารณาเฉพาะหลักสูตร 4 ปี พบว่า มีจำนวนรวมเฉลี่ยในแต่ละชั้นปีประมาณ 8,486 คน โดยมีสัดส่วนเฉลี่ยของผู้กำลังศึกษาในสาขาวิชาการท่องเที่ยวมากที่สุด ร้อยละ 19.34 รองลงมา คือ สาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยวร้อยละ 13.32 และสาขาวิชาการจัดการโรงแรมและท่องเที่ยว ร้อยละ 9.78 ตามลำดับ ปรากฏตามตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย จำนวนและร้อยละของผู้กำลังศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวปี 2563

ลำดับ ที่	สาขาวิชา	ผู้กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี ปี 2563				เฉลี่ย	
		ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	การท่องเที่ยว	1,723	1,706	1,636	1,497	1,641	19.34
2	การจัดการการท่องเที่ยว	940	1,154	1,041	1,384	1,130	13.32
3	การจัดการโรงแรมและ ท่องเที่ยว	876	893	713	839	830	9.78
4	การท่องเที่ยวและ การโรงแรม	621	519	467	582	547	6.45

ตารางที่ 11 (ต่อ) ค่าเฉลี่ย จำนวนและร้อยละของผู้กำลังศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวปี 2563

ลำดับที่	สาขาวิชา	ผู้กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี ปี 2563				เฉลี่ย	
		ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5	การท่องเที่ยวและการบริการ	423	447	388	547	451	5.31
6	การจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ	369	474	386	305	384	4.52
7	การจัดการท่องเที่ยว	302	241	261	254	265	3.12
8	อุตสาหกรรมท่องเที่ยว	302	316	113	227	240	2.83
9	นวัตกรรมการท่องเที่ยว	198	176	172	141	172	2.03
10	พัฒนาการท่องเที่ยว	166	166	174	154	165	1.94
	สาขาวิชาอื่น ๆ	3,070	2,826	2,558	2,189	2,661	31.36
	รวม	8,990	8,918	7,909	8,119	8,486	100

สำหรับผู้กำลังศึกษาในระดับปริญญาโทสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ไม่ได้นำเสนอข้อมูลในแต่ละชั้นปีเนื่องจากการศึกษาในระดับนี้มีความแตกต่างกันในเรื่องระยะเวลาการศึกษาในแต่ละหลักสูตรและเงื่อนไขในการสำเร็จการศึกษาซึ่งแต่ละสถาบันการศึกษามีความแตกต่างกัน แต่อย่างไรก็ตามพบว่า ผู้กำลังศึกษาในระดับปริญญาโทส่วนใหญ่กำลังศึกษาในสาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม ร้อยละ 76.19 รองลงมาคือ สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว ร้อยละ 8.80 และสาขาวิชาการจัดการการบริการและการท่องเที่ยว ร้อยละ 3.46 ตามลำดับ ปรากฏตามตารางที่ 12

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของผู้กำลังศึกษาระดับปริญญาโทในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ปี 2563

ลำดับที่	สาขาวิชา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	การท่องเที่ยวและการบริการ	1,299	76.19
2	การจัดการการท่องเที่ยว	150	8.80
3	การจัดการการบริการและการท่องเที่ยว	59	3.46
4	การจัดการการท่องเที่ยวและโรงแรม	32	1.88
5	การจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว	32	1.88
6	พัฒนาการท่องเที่ยว	24	1.40
7	การจัดการการท่องเที่ยว โรงแรมและอีเวนต์	22	1.29

ตารางที่ 12 (ต่อ) จำนวนและร้อยละของผู้กำลังศึกษาระดับปริญญาโทในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ปี 2563

ลำดับที่	สาขาวิชา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
8	การจัดการท่องเที่ยวและบริการ	16	0.94
9	การจัดการการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ	15	0.88
10	การสื่อสารการท่องเที่ยวและบันเทิง	15	0.88
	สาขาวิชาอื่น ๆ	41	2.40
	รวม	1,705	100

เมื่อพิจารณาผู้กำลังศึกษาในระดับปริญญาเอกสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ไม่ได้นำเสนอข้อมูลในแต่ละชั้นปีเนื่องจากการศึกษาในระดับนี้มีความแตกต่างกันในเรื่องระยะเวลาการศึกษาในแต่ละหลักสูตร แต่อย่างไรก็ตามพบว่า ผู้กำลังศึกษาในระดับปริญญาเอกศึกษาในสาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวมากที่สุด ร้อยละ 43.69 รองลงมา คือ สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวและโรงแรม ร้อยละ 22.52 และสาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว โรงแรม และอีเวนต์ ร้อยละ 11.71 ตามลำดับ ปรากฏตามตารางที่ 13

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของผู้กำลังศึกษาระดับปริญญาเอกในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวปี 2563

ลำดับที่	สาขาวิชา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	การจัดการการท่องเที่ยว	97	43.69
2	การจัดการการท่องเที่ยวและโรงแรม	50	22.52
3	การจัดการการท่องเที่ยว โรงแรม และอีเวนต์	26	11.71
4	การท่องเที่ยวและกีฬา	20	9.01
5	พัฒนาการท่องเที่ยว	14	6.31
6	การจัดการมรดกทางสถาปัตยกรรมกับการท่องเที่ยว	13	5.86
7	การจัดการบริการและการท่องเที่ยว	2	0.90
	รวม	222	100

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานด้านการท่องเที่ยวจากผลกระทบของ COVID-19 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงการจ้างงานในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวก่อนและระหว่างการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 และ 2) เพื่อวิเคราะห์อุปทานด้านการท่องเที่ยวในระบบการศึกษาไทย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ คือ 1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยเป็นแนวทางในการกำหนดแนวทางหรือมาตรการเพื่อแก้ไขปัญหาให้กับแรงงานด้านการท่องเที่ยวที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ 2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยเป็นแนวทางในการสร้างความตระหนักในการเตรียมความพร้อมให้กับแรงงานด้านการท่องเที่ยวโดยเฉพาะกลุ่มแรงงานเปราะบางที่ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้น้อย และ 3) หน่วยงานด้านการผลิตและพัฒนาบุคลากรสามารถนำผลการวิจัยเป็นแนวทางในผลิตและพัฒนาบุคลากรเพื่อให้สามารถทำงานและสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลการจ้างงานในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เป็นข้อมูลจากการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรรายไตรมาส โดยใช้ข้อมูลตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ปี 2558 ถึง ไตรมาสที่ 1 ปี 2564 จากสำนักงานสถิติแห่งชาติ ส่วนที่ 2 ข้อมูลผู้สำเร็จการศึกษาและผู้กำลังศึกษาในปี 2563 จากการรวบรวมข้อมูลจากสถาบันการศึกษาทั่วประเทศ ซึ่งประมวลผลโดยกองบริหารข้อมูลตลาดแรงงาน กรมการจัดหางาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปด้านสถิติในการประมวลผลข้อมูลดิบ (Raw Data) การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร และใช้โปรแกรม Microsoft Excel ในการประมวลผลข้อมูลผู้สำเร็จการศึกษาและผู้กำลังศึกษาในปี 2563

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยในการประมวลผลข้อมูล ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และโปรแกรม Microsoft Excel ในการประมวลผลข้อมูลตามรายการข้อมูลที่ต้องการวิเคราะห์ ส่วนสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการบรรยายลักษณะของข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และอัตราการขยายตัว

โดยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานด้านการท่องเที่ยวจากผลกระทบของ COVID-19 ค้นพบประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

- 1) เพศชายได้รับผลกระทบมากกว่าเพศหญิงในมิติของการจ้างงานและจำนวนชั่วโมงการทำงานที่ลดลง
- 2) เพศหญิงได้รับผลกระทบโดยเป็นผู้เสมือนว่างงานมากกว่าเพศชาย

- 3) วัยแรงงานตอนต้น (อายุ 15-24 ปี) ได้รับผลกระทบมากกว่ากลุ่มอายุอื่นในมิติของการจ้างงาน
- 4) วัยแรงงานอายุ 25 – 34 ปี ได้รับผลกระทบจากจำนวนชั่วโมงการทำงานที่ลดลงและเป็นผู้เสมือนว่างงานเพิ่มมากขึ้นกว่ากลุ่มอายุอื่น
- 5) ผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและต่ำกว่าได้รับผลกระทบในมิติการจ้างงานที่ลดลงมากที่สุด
- 6) ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีได้รับผลกระทบจากชั่วโมงการทำงานที่ลดลงและเป็นผู้เสมือนว่างงานมากที่สุด
- 7) อาชีพเสมียน เจ้าหน้าที่ที่ได้รับผลกระทบจากการจ้างงานที่ลดลงและถูกลดชั่วโมงการทำงานมากกว่าอาชีพอื่น
- 8) อาชีพพนักงานบริการและพนักงานในร้านค้าและตลาดเป็นผู้เสมือนว่างงานมากกว่าอาชีพอื่น
- 9) อุตสาหกรรมภัตตาคารและร้านอาหารลดการจ้างงานมากกว่าอุตสาหกรรมอื่น
- 10) อุตสาหกรรมตัวแทนบริษัทนำเที่ยวลดชั่วโมงการทำงานของแรงงานมากกว่าอุตสาหกรรมอื่น
- 11) ผู้ที่ทำงานในอุตสาหกรรมโรงแรม รีสอร์ท เกสต์เฮาส์ เป็นผู้เสมือนว่างงานมากกว่าผู้ที่ทำงานในอุตสาหกรรมอื่น
- 12) การระบาดระลอกแรกส่งผลกระทบต่อการทำงานในกลุ่มรายได้น้อยมากที่สุด ส่วนการระบาดระลอกที่สองส่งผลกระทบต่อการทำงานในกลุ่มรายได้มากกว่า 30,000 บาทต่อเดือนมากที่สุด
- 13) ผู้มีรายได้น้อยได้รับผลกระทบจากจำนวนชั่วโมงการทำงานที่ลดลงและเป็นผู้เสมือนว่างงานมากกว่ากลุ่มที่มีรายได้สูง
- 14) ผู้ที่ทำงานในพื้นที่เมืองหลักด้านการท่องเที่ยวได้รับผลกระทบมากกว่าผู้ที่ทำงานในพื้นที่เมืองรองของการท่องเที่ยวทั้งในมิติของการจ้างงานที่ลดลง ถูกลดชั่วโมงการทำงานและเป็นผู้เสมือนว่างงานมากกว่า
- 15) ผู้สำเร็จการศึกษาในปี 2563 ด้านการท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นระดับปริญญาตรี และสำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาการท่องเที่ยวมากที่สุด
- 16) ผู้กำลังศึกษาในปี 2563 ส่วนใหญ่เป็นระดับปริญญาตรี โดยกำลังศึกษาในสาขาวิชาการท่องเที่ยวมากที่สุด

จากประเด็นการค้นพบดังกล่าวสามารถสรุปผลกระทบการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานด้านการท่องเที่ยวช่วงก่อนการระบาดและระหว่างการระบาดของ COVID-19 ปรากฏตามตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ผลกระทบจาก COVID-19 ต่อตลาดแรงงานด้านการท่องเที่ยว

ประเด็นการวิเคราะห์	มิติที่ได้รับผลกระทบ					
	จำนวนผู้มีงานทำ		จำนวนชั่วโมงการทำงาน		จำนวนผู้เสมือนว่างงาน	
	ก่อนการระบาด	ช่วงการระบาด	ก่อนการระบาด	ช่วงการระบาด	ก่อนการระบาด	ช่วงการระบาด
เพศ	จ้างงานเพศหญิงมากกว่าเพศชาย	การจ้างงานเพศหญิงลดลงน้อยกว่าเพศชายและมีแนวโน้มสูงขึ้นต่อเนื่อง	เพศชายมีจำนวนชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยต่อสัปดาห์มากกว่าเพศหญิง	การระบดระลอกสองทำให้ชั่วโมงการทำงานของเพศชายลดลงมากกว่าเพศหญิง	จำนวนผู้เสมือนว่างงานเพศหญิงมากกว่าเพศชาย	อัตราการเพิ่มขึ้นของผู้เสมือนว่างงานเพศหญิงมากกว่าเพศชาย
อายุ	จ้างงานกลุ่มอายุ 35-49 ปี มากที่สุด	การจ้างงานกลุ่มอายุ 15-24 ปีลดลงมากที่สุด รองลงมาคือกลุ่มอายุ 35-49 ปี	กลุ่มอายุ 35-49 ปีมีชั่วโมงการทำงานมากที่สุด	กลุ่มอายุ 25-34 ปีมีอัตราการลดลงของจำนวนชั่วโมงการทำงานมากที่สุด	จำนวนผู้เสมือนว่างงานในกลุ่มอายุ 35-49 ปีมากที่สุด	อัตราการเพิ่มขึ้นของผู้เสมือนว่างงานในกลุ่มอายุ 25-34 ปีมากที่สุด
ระดับการศึกษา	จ้างงานระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและต่ำกว่าเป็นส่วนใหญ่	การจ้างงานระดับมัธยมศึกษาและต่ำกว่าลดลงมากที่สุด	ระดับมัธยมศึกษาและต่ำกว่ามีจำนวนชั่วโมงการทำงานสูงสุด	อัตราการลดลงของชั่วโมงการทำงานระดับปริญญาตรีลดลงมากที่สุด	จำนวนผู้เสมือนว่างงานในระดับมัธยมศึกษาและต่ำกว่ามากที่สุด	อัตราการเพิ่มขึ้นของผู้เสมือนว่างงานในระดับปริญญาตรีเพิ่มขึ้นมากที่สุด
อาชีพ	ส่วนใหญ่จ้างงานในอาชีพพนักงานบริการและผู้จำหน่ายสินค้า	อัตราการลดลงของการจ้างงานอาชีพเสมียนเจ้าหน้าที่ลดลงมากที่สุด	อาชีพผู้ปฏิบัติงานโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบมีจำนวนชั่วโมงการทำงานมากที่สุด	อาชีพเสมียนเจ้าหน้าที่มีอัตราการลดลงของจำนวนชั่วโมงการทำงานมากที่สุด	จำนวนผู้เสมือนว่างงานในอาชีพพนักงานบริการและพนักงานในร้านค้าและตลาดมีจำนวนมากที่สุด	ผู้เสมือนว่างงานในอาชีพพนักงานบริการและพนักงานในร้านค้าและตลาดมีจำนวนมากที่สุด

ตารางที่ 14 (ต่อ) ผลกระทบจาก COVID-19 ต่อตลาดแรงงานด้านการท่องเที่ยว

ประเด็นการวิเคราะห์	มิติที่ได้รับผลกระทบ					
	จำนวนผู้ปฏิบัติงาน		จำนวนชั่วโมงการทำงาน		จำนวนผู้เสมือนว่างงาน	
	ก่อนการระบาด	ช่วงการระบาด	ก่อนการระบาด	ช่วงการระบาด	ก่อนการระบาด	ช่วงการระบาด
ประเภทอุตสาหกรรม	การจ้างงานส่วนใหญ่อยู่ในอุตสาหกรรมภัตตาคารและร้านอาหาร	การจ้างงานในอุตสาหกรรมภัตตาคารและร้านอาหารที่ตัวมากที่สุด	อุตสาหกรรมขนส่งผู้โดยสารทางรถยนต์มีจำนวนชั่วโมงการทำงานมากที่สุด	อุตสาหกรรมตัวแทนบริษัทนำเที่ยวมีอัตราการลดลงของชั่วโมงการทำงานมากที่สุด	อุตสาหกรรมภัตตาคารและร้านอาหารมีจำนวนผู้เสมือนว่างงานมากที่สุด	อุตสาหกรรมโรงแรม รีสอร์ทเกสต์เฮาส์มีอัตราการเพิ่มขึ้นของผู้เสมือนว่างงานมากที่สุด
รายได้	ส่วนใหญ่มีรายได้ 7,501-15,000 บาทต่อเดือน	การระบาดระลอกแรกส่งผลกระทบต่อผู้มีรายได้น้อยส่วนการระบาดระลอกสองส่งผลกระทบต่อกลุ่มรายได้มากกว่า 30,000 บาทต่อเดือนมากที่สุด	กลุ่มที่มีรายได้น้อยมีชั่วโมงการทำงานมากที่สุด	กลุ่มที่มีรายได้น้อยถูกลดชั่วโมงการทำงานมากกว่ากลุ่มรายได้สูง	กลุ่มที่มีรายได้น้อยเป็นผู้เสมือนว่างงานมากที่สุด	กลุ่มที่มีรายได้น้อยเป็นผู้เสมือนว่างงานมากที่สุด
พื้นที่การท่องเที่ยว	การจ้างงานส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ที่เป็นเมืองหลักของการท่องเที่ยว	การจ้างงานในพื้นที่ที่เป็นเมืองหลักของการท่องเที่ยวลดลงมากกว่าเมืองรอง	ผู้ที่ทำงานในพื้นที่ที่เป็นเมืองหลักของการท่องเที่ยวมีชั่วโมงการทำงานมากกว่าเมืองรอง	ผู้ที่ทำงานในพื้นที่ที่เป็นเมืองหลักของการท่องเที่ยวมีอัตราการลดลงของชั่วโมงการทำงานมากกว่าเมืองรอง	พื้นที่ที่เป็นเมืองหลักของการท่องเที่ยวมีจำนวนผู้เสมือนว่างงานมากกว่าเมืองรอง	พื้นที่ที่เป็นเมืองหลักของการท่องเที่ยวมีอัตราการเพิ่มขึ้นของผู้เสมือนว่างงานสูงกว่าเมืองรอง

5.2 อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง การเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานด้านการท่องเที่ยวจากผลกระทบของ COVID-19 สามารถอภิปรายผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ผลการวิจัยพบว่า วัยแรงงานตอนต้น 15-24 ปีได้รับผลกระทบมากที่สุดในมิติของการจ้างงาน ส่วนกลุ่มอายุ 25-34 ปีมีจำนวนชั่วโมงการทำงานที่ลดลงและเป็นผู้เสมือนว่างงานเพิ่มมากขึ้น กรณีดังกล่าวสะท้อนให้เห็นความเปราะบางของกลุ่มวัยแรงงานตอนต้นที่เพิ่งเริ่มเข้าทำงานประกอบกับมีประสบการณ์ในการทำงานน้อย รวมทั้งเงินเดือนหรือค่าตอบแทนของแรงงานกลุ่มนี้ยังไม่สูงมาก จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้นายจ้าง/สถานประกอบการพิจารณาที่จะเลิกจ้างแรงงานกลุ่มนี้ก่อนเมื่อเกิดภาวะวิกฤตกับธุรกิจ ขณะที่นายจ้าง/สถานประกอบการพยายามที่จะรักษาการจ้างงานของวัยแรงงานผู้ใหญ่โดยเฉพาะกลุ่มอายุ 25-34 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มที่ทำงานมาช่วงระยะเวลาหนึ่งและมีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่าวัยแรงงานตอนต้น โดยนายจ้าง/สถานประกอบการจะใช้วิธีการลดจำนวนชั่วโมงการทำงาน และให้หยุดงานแต่ยังมีสถานะเป็นพนักงาน ซึ่งยังไม่ถูกเลิกจ้าง กรณีดังกล่าวสะท้อนถึงการให้ความสำคัญกับทักษะของแรงงานด้านการท่องเที่ยวเนื่องจากแรงงานที่เข้ามาทำงานใหม่ส่วนใหญ่จะยังขาดประสบการณ์ในการทำงานนายจ้าง/สถานประกอบการต้องใช้เวลาในการพัฒนาทักษะของแรงงาน ดังนั้นเมื่อแรงงานได้รับการพัฒนาจนเป็นแรงงานที่มีทักษะนายจ้าง/สถานประกอบการจึงพยายามรักษาการจ้างงานของแรงงานกลุ่มนี้ไว้ โดยจะใช้วิธีการเลิกจ้างเป็นกรณีท้ายสุด

จากผลการวิจัย พบว่า อุตสาหกรรมโรงแรม รีสอร์ท เกสต์เฮาส์มีอัตราการเพิ่มขึ้นของผู้เสมือนว่างงานมากที่สุด ประเด็นดังกล่าวสะท้อนถึงผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ต่ออุตสาหกรรมดังกล่าวอย่างชัดเจน ซึ่ง สอดคล้องกับแผนวิสาหกิจ ททท. พ.ศ. 2566-2570 ที่ระบุว่า การระบาดของ COVID-19 ทำให้ภาคท่องเที่ยวของไทยทรุดตัวเนื่องจากมาตรการจำกัดการท่องเที่ยวต่าง ๆ ก่อนวิกฤต COVID-19 จำนวนสถานประกอบการที่พักแรมของไทยมีจำนวนประมาณ 2.4 หมื่นแห่ง ซึ่งปิดกิจการไปแล้วกว่า 6,000 แห่ง เนื่องจากจำนวนการเข้าพักที่ลดลง ทั้งนี้ คาดว่าจำนวนสถานประกอบการที่พักแรมจะลดลงอีกเนื่องจากความยืดหยุ่นของการระบาด COVID-19 อย่างไรก็ตาม แม้ผลกระทบต่ออุตสาหกรรมโรงแรมจะมีความรุนแรงแต่นายจ้าง/สถานประกอบการก็ยังคงรักษาการจ้างงานไว้โดยไม่ได้เลิกจ้างในทันทียังคงใช้มาตรการให้พนักงานหยุดงานอาจจะจ่ายเงินเดือนหรือไม่ก็ตามโดยพนักงานยังคงมีสถานะเป็นลูกจ้าง ทำให้จำนวนชั่วโมงการทำงานของพนักงานน้อยกว่า 4 ชั่วโมงต่อวันหรือเป็นผู้เสมือนว่างงานตามนิยามของการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งการไม่เลิกจ้างพนักงานทันทีนั้น เพราะนายจ้าง/สถานประกอบการได้ลงทุนในการพัฒนาทักษะของแรงงานมาพอสมควร ดังนั้นเมื่อสถานการณ์การท่องเที่ยวกลับมาฟื้นตัวและธุรกิจโรงแรมกลับมาดำเนินการได้เต็มรูปแบบจะทำให้ขาดแคลนแรงงานทักษะดังกล่าว สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศิวฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์ และคณะ (2562) ซึ่งได้วิเคราะห์ถึงสถานการณ์ด้านการบริหารจัดการด้านทุนมนุษย์ของธุรกิจโรงแรมที่พัก อาหาร และ สปาในพื้นที่กรุงเทพมหานครและพื้นที่ภาคกลาง ซึ่งในประเด็นโอกาส พบว่า ในการรับสมัคร และสรรหาบุคลากรในธุรกิจโรงแรมที่พัก อาหารและสปา ธุรกิจส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมในการพัฒนาศักยภาพและทักษะของบุคลากร ด้วยเหตุนี้การได้รับรางวัลหรือการชนะเลิศในการแข่งขันจะทำให้มีโอกาสในการเข้าทำงานได้มากกว่า ทำให้เห็นได้ว่าในภาคธุรกิจ ธุรกิจโรงแรมที่พัก อาหารและสปาให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะและขีดความสามารถของบุคลากรนอกเหนือจากวุฒิการศึกษา

ประเด็นสำคัญประการหนึ่งจากผลการวิจัย พบว่า ผู้ที่ทำงานในพื้นที่เมืองหลักด้านการท่องเที่ยวได้รับผลกระทบมากกว่าผู้ที่ทำงานในพื้นที่เมืองรองของการท่องเที่ยวทั้งในมิติของการจ้างงานที่ลดลง ถูกลดชั่วโมงการทำงานและเป็นผู้เสมือนว่างงานมากกว่า ซึ่งในประเด็นนี้มีความสัมพันธ์กับผลกระทบในแผนวิสาหกิจ ททท. พ.ศ. 2566-2570 ผลกระทบจาก COVID-19 ต่อการท่องเที่ยวมีค่อนข้างมากเนื่องจากไทยพึ่งพารายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติ และแหล่งท่องเที่ยวของไทยค่อนข้างกระจุกตัวอยู่ในเมืองหลักที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวสูง ดังนั้นผลกระทบด้านแรงงานจึงเกิดขึ้นกับผู้ทำงานในเมืองหลักของการท่องเที่ยวมากกว่าเมืองรอง

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1) จากผลการวิจัย พบว่า ผู้ที่ทำงานในภาคการท่องเที่ยวที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเปราะบางที่มีการศึกษาไม่สูง ซึ่งเป็นคนกลุ่มใหญ่ที่ทำงานด้านการท่องเที่ยว ดังนั้นภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรพิจารณาให้ความสำคัญในการช่วยเหลือแรงงานกลุ่มดังกล่าวเป็นลำดับแรก

2) จากผลการวิจัย พบว่า ผู้ที่ทำงานในอาชีพเสมียน เจ้าหน้าที่ที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด ขณะที่อาชีพที่ยังมีการขยายตัวเป็นอาชีพเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่เทคนิคและผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับด้านต่าง ๆ สะท้อนว่าผู้ที่มีความรู้เฉพาะทางมีโอกาสรักษาสภาพการจ้างงานในภาวะวิกฤติได้มากกว่ากลุ่มที่มีอาชีพที่ไม่ได้ใช้ความรู้เฉพาะทาง ดังนั้นภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจึงควรมีมาตรการหรือนโยบายในพัฒนาบุคลากรที่ทำงานในภาคการท่องเที่ยวในสาขาอาชีพที่อาจถูกเลิกจ้างเป็นลำดับแรก เช่น อาชีพเสมียน เจ้าหน้าที่ เพื่อให้สามารถเรียนรู้และเปลี่ยนผ่านทักษะเพื่อทำงานในตำแหน่งงานที่แตกต่างจากทักษะเดิมที่มีอยู่ และลดอัตราการถูกเลิกจ้างได้

3) การพิจารณาให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวนอกจากจะให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบอย่างชัดเจนคือผู้ที่ถูกเลิกจ้างแล้ว ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับผู้ที่มีแนวโน้มจะถูกเลิกจ้างในอนาคตด้วย โดยอาจพิจารณาจากข้อมูลจำนวนชั่วโมงการทำงานที่เริ่มลดลง หรือจำนวนผู้เสมือนว่างงานที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นซึ่งเป็นสัญญาณเตือนว่าตลาดแรงงานในอุตสาหกรรมนั้น ๆ เริ่มมีแนวโน้มที่ไม่ดี กรณีที่ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องสามารถช่วยเหลือผู้ที่มีแนวโน้มจะถูกเลิกจ้างได้ก่อนจะเป็นการบรรเทาผลกระทบไม่ให้ความรุนแรง ลดความเสียหายต่อแรงงานและภาคเศรษฐกิจโดยรวม

4) การจ้างในภาคการท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นการจ้างงานในกลุ่มผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาและต่ำกว่า ซึ่งในระยะยาวอาจส่งผลกระทบต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว โดยเฉพาะผลกระทบจากปัจจัยการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ (Mega Trend) คือ การเป็นสังคมผู้สูงอายุ และการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีและนวัตกรรม ดังนั้น ภาครัฐและเอกชนควรร่วมมือในการพัฒนาแรงงานกลุ่มดังกล่าว ให้มีทักษะที่มากขึ้นและมีทักษะที่หลากหลายเพื่อให้สามารถรักษาสภาพการจ้างงาน รวมทั้งสร้างงานรองรับแรงงานกลุ่มที่มีทักษะหรือการศึกษาที่สูงขึ้นเพื่อทำงานในภาคการท่องเที่ยวในสัดส่วนที่มากขึ้น

5) ก่อนการระบาดของ COVID-19 (ปี 2558-2562) อัตราการขยายตัวของการจ้างงานในกลุ่มผู้สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษาสูงกว่ากลุ่มการศึกษารดับอื่น ๆ โดยขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 3.56 ต่อปี สะท้อนให้เห็นถึงความต้องการแรงงานในกลุ่มนี้ แต่เมื่อพิจารณาในกลุ่มผู้สำเร็จ

การศึกษาและผู้ที่กำลังศึกษาในระดับอาชีวศึกษาในสาขาที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว พบว่า ยังมีจำนวนสาขาวิชาที่เปิดสอนเกี่ยวกับการท่องเที่ยวจำนวนน้อย ดังนี้ ภาคการศึกษาควรตระหนักถึงความต้องการแรงงานในกลุ่มดังกล่าวโดยพิจารณาให้มีการเรียนการสอนในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวหลากหลายสาขาเพิ่มขึ้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษาวิจัยการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในอุตสาหกรรมอื่น ๆ เพื่อสร้างองค์ความรู้ในการเตรียมความพร้อมเพื่อช่วยเหลือ หรือป้องกันปัญหาที่จะกระทบต่อตลาดแรงงานจากภาวะวิกฤติต่าง ๆ ในอนาคต
- 2) ควรศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการตลาดแรงงานในภาวะวิกฤติกับกรณีของต่างประเทศ โดยพิจารณาทั้งประเทศที่มีระดับการพัฒนาใกล้เคียงกับประเทศไทยและประเทศที่พัฒนาแล้วเพื่อให้มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการตลาดแรงงานของไทยในภาวะวิกฤติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (5 มกราคม 2564). **ตารางบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยวของไทย ปี พ.ศ. 2560**. เข้าถึงได้จาก https://www.mots.go.th/more_news_new.php?cid=561
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (6 เมษายน 2564). **COVID-19 กับผลกระทบต่อการท่องเที่ยวไทย**. เข้าถึงได้จาก <https://www.mots.go.th/download/TourismEconomicReport/4-1TourismEconomicVol4.pdf>
- ธนาคารไทยพาณิชย์. (27 เมษายน 2563). **EIC วิเคราะห์ ธุรกิจการบินไทยจะก้าวผ่านอย่างไรในวิกฤต COVID-19?**. เข้าถึงได้จาก <https://www.scbeic.com/th/detail/product/6791>
- ธนาคารกรุงไทย. (1 มิถุนายน 2564). **Krungthai COMPASS คาดการระบอบเศรษฐกิจใหม่ ทำท่องเที่ยวในประเทศสูงกว่า 1.1 แสนล้านบาท**. เข้าถึงได้จาก https://krungthai.com/Download/economyresources/EconomyResourcesDownload_646Research_No_e_18_01_64_1.pdf
- ธนาคารกรุงศรี. (22 มกราคม 2564). **ธุรกิจท่องเที่ยวและโรงแรมหลัง COVID-19**. เข้าถึงได้จาก <https://www.krungsri.com/th/research/research-intelligence/future-of-tourism-21>
- ธนาคารกรุงศรี. (24 กุมภาพันธ์ 2564). **แนวโน้มธุรกิจ/อุตสาหกรรม ปี 2562-2564: ธุรกิจโรงแรม**. เข้าถึงได้จาก <https://www.krungsri.com/th/research/industry/industry-outlook/Services/Hotels/IO/io-hotel-21>
- ธนาคารกสิกรไทย. (7 มิถุนายน 2564). **โควิดระลอก 3 คาด...รายได้เที่ยวไทยสูง 1.3 แสนล้านบาท**. เข้าถึงได้จาก <https://kasikornresearch.com/th/analysis/k-socialmedia/Pages0/COVID-3-FB-20-04-2021.aspx>
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (12 ตุลาคม 2563). **ผลกระทบโควิด 19 ต่อตลาดแรงงานไทย**. เข้าถึงได้จาก https://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/articles/Pages/Article_12Oct2020.aspx
- สถาบันวิจัยเศรษฐกิจ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม. สิงหาคม 2563. **อุตสาหกรรมโรงแรมและที่พัก. Industry Transformation ครั้งที่ 2/2563**, การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ภายในเครือข่ายนักวิจัย, ห้องประชุมสมานัสโมสร ธนาคารแห่งประเทศไทย
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักงานงบประมาณของรัฐสภา. (2564). **ข้อเสนอแนวทางการส่งเสริมท่องเที่ยวเมืองรองเพื่อกระจายรายได้จากการท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

ที่ปรึกษา

นางสาวสุวกุล ไตรรัตน์พลาตล
ผู้อำนวยการกองบริหารข้อมูลตลาดแรงงาน

คณะผู้วิจัย

นายเกียรติศักดิ์ ธ.น.หล้า
หัวหน้ากลุ่มงานวิเคราะห์และวิจัย

นางสาวปิยะนุช บัวเพ็ญ

นักวิชาการแรงงานชำนาญการ

นางสาวนาฏสีตางศ์ ภาวะดี

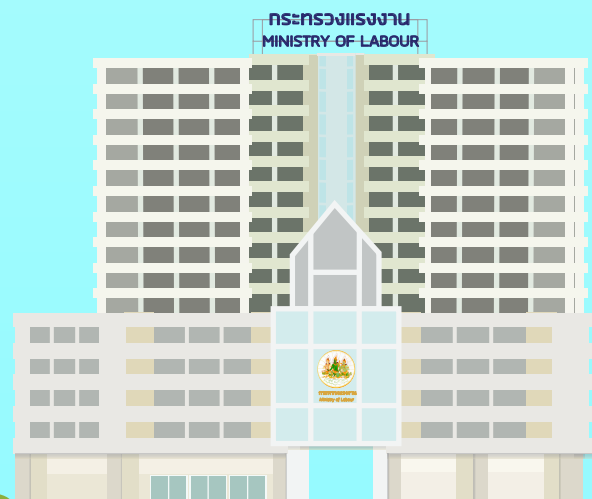
นักวิชาการแรงงานปฏิบัติการ

นางสาวอัมภาวรรณ ชาวนา

นักวิชาการแรงงาน

นายกรวิชช มิตรแก้ว

นักสถิติ

กองบริหารข้อมูลตลาดแรงงาน
กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน
โทร. 0 2246 7870

@LMIOfThailand

Thai Labour Market Information